

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘ. * 617/2015
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1^Α, Αθήνα, την 8^η Ιουνίου 2015, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10:00 (κατόπιν αναβολής της αρχικώς προγραμματισθείσας για την 29^η Μαΐου 2015 συνεδρίασης), με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Κυριτσάκης
Αντιπρόεδρος: Δημήτριος Λουκάς
Μέλη: Βικτωρία Μερτικοπούλου,
Δημήτριος Δαηλάτος, και
Ιωάννης Αυγερινός.
Γραμματέας: Ηλιάνα Κούτρα.

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί: α) της αυτεπάγγελτης έρευνας της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού για διαπίστωση τυχόν παράβασης των άρθρων 1 και 2 των ν. 703/11 ή/και 3959/2011, όπως ισχύει και 101 και 102 της ΣΛΕΕ στον κλάδο παραγωγής και εμπορίας επιμήκων ελατών προϊόντων χάλυβα και β) επί των καταγγελιών i) υπ' αριθ. πρωτ. 3636/30.05.2008 καταγγελίας της εταιρίας IRON TENCO A.E. κατά των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ A.E, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ A.E, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΛΙΑΝΟΣ A.E, ΤΕΧΝΟΜΕΤ A.E και ΕΒΕΤΑΜ A.E. και ii) της υπ' αριθ. πρωτ. 5981/31.07.2009 καταγγελίας του ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ της ΕΛΛΑΔΟΣ (ΤΕΕ) κατά της εταιρίας ΖΩΓΑΣ A.E. και κατά παντός υπευθύνου.

Το Μέλος Λευκοθέα Ντέκα δεν συμμετείχε στη συζήτηση της υπόθεσης λόγω αποχής. Το Μέλος Βικτωρία Μερτικοπούλου συμμετείχε στη συζήτηση της υπόθεσης ως Εισηγήτρια, προς αναπλήρωση του κ. Φραγκίσκου Αρμάου, σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3959/2011 (όπως ισχύει).

Πριν την έναρξη της συζητήσεως, ο Πρόεδρος της Επιτροπής όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την υπάλληλο, Ηλιάνα Κούτρα, με αναπληρώτρια την Ευγενία Ντόρντα.

Στη συνεδρίαση τα νομίμως κλητευθέντα μέρη παραστάθηκαν ως εξής: 1) το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος διά του πληρεξουσίου δικηγόρου, Θεόδωρου Σχινά, 2) η εταιρία IRON TENCO AE με τον νόμιμο εκπρόσωπό της Θεόδωρο Τενέζο μετά του

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε επιπλέον δέκα (10) εκδόσεις: Μία Προς Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και από μία για κάθε διάδικο μέρος. Από τις παραπάνω εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93 Α'/20.4.2011), όπως ισχύει, και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 54 Β'/16.1.2013). Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

πληρεξουσίου δικηγόρου, Δημητρίου Τεμπέρη, 3) η εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ ΑΕ με το νόμιμο εκπρόσωπό της Νικόλαου Μαρίου μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων, Δημητρίου Τζουγανάτου, Νικολάου Κοσμίδη, Ευαγγέλου Ζέρβα και Αλεξάνδρας Τζανετοπούλου, 4) η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ με τους νομίμους εκπροσώπους της Ιωάννη Μάνεση και Γεώργιο Μάνεση μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων Αναστασίας Δρίτσα, Βιολέτας Παναγιωτοπούλου και Ιωάννη Μεϊμετέα, 5) η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ ΑΕ με τον νόμιμο εκπρόσωπό της Γεώργιο Σκινδήλια μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων Γεωργίου Τριανταφυλλάκη, Ιωάννη Λιναρίτη, Παρασκευής Παπαδοπούλου και Αρετής-Αικατερίνης Παντελή, 6) η Ένωση Χαλυβουργιών Ελλάδος με το νόμιμο εκπρόσωπό της Αλέξανδρο Τικτόπουλο μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων Ασημάκη Κομνηνού και Ιωάννας-Ζωής Προδρόμου, 7) η εταιρία ΛΙΑΝΟΣ ΑΕ με τον νόμιμο εκπρόσωπό της Παντελή Λιανό μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου Δημητρίου Μουστακάτου και η ΕΒΕΤΑΜ με τον νόμιμο εκπρόσωπό της και πληρεξούσιο δικηγόρο Θωμά Παπαλιάγκα μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου Μιχαήλ Ραχαβέλια.

Οι εταιρίες ΤΕΧΝΟΜΕΤ Α.Ε και ΖΩΓΑΣ ΑΕ, καίτοι κλητεύθηκαν νομίμως (σχετικές οι υπ' αριθ. 8277/Β'/2.4.2015 και 8280/Β'/2.4.2015 εκθέσεις επίδοσης αντίστοιχα, του δικαστικού επιμελητή του Πρωτοδικείου Αθηνών, Νικολάου, Ανδρικόπουλου), δεν παραστάθηκαν.

Στην αρχή της συζήτησης, η Επιτροπή εξέτασε τις δεσμεύσεις που πρότειναν να αναλάβουν με τα υπομνήματά τους οι εταιρίες ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε, και η ΕΝΩΣΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΝΧΕ), σε σχέση με τις αιτιάσεις περί ανταλλαγής πληροφοριών εντός ΕΝΧΕ που περιέχονται στην υπ' αριθ. πρωτ. 1447/25.02.2015 Έκθεση.

Κατά τη συζήτηση των προτεινόμενων δεσμεύσεων αποχώρησαν από την αίθουσα το ΤΕΕ, η ΕΒΕΤΑΜ και η IRON TENCO.

Η Επιτροπή με την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας επί των προτεινόμενων δεσμεύσεων αποφάσισε ομόφωνα τον διαχωρισμό εξέτασης των αιτιάσεων που αναφέρονται στην υπ' αριθ. πρωτ. 1447/25.2.2015 Έκθεση, βάσει του άρθρου 21 παρ. 1 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Ε.Α. (ΦΕΚ 54 Α'/16.1.2013), ως ακολούθως:

(α) Να εξεταστούν χωριστά οι πρακτικές ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εμπλεκόμενων χαλυβουργιών εντός (και στο πλαίσιο) της ΕΝΧΕ, για τους ειδικότερους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της υπ' αριθ. 614/2015 σχετικής απόφασης της Ε.Α., και

(β) Να εξεταστούν χωριστά οι λοιπές αιτιάσεις της εισήγησης σχετικά με την πιθανότητα ύπαρξης εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ ως προς τον καθορισμό τιμών, την ενδεχόμενη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ εκτός πλαισίου ΕΝΧΕ, καθώς και την αξιολόγηση των καταγγελλόμενων πρακτικών που αφορούν στην εταιρία ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε.

Στο σημείο αυτό, και δεδομένου ότι διαχωρίστηκε η υπόθεση εξέτασης των πρακτικών ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εμπλεκόμενων χαλυβουργιών εντός (και στο πλαίσιο) της ENXE κατά τα προαναφερθέντα, αποχώρησε από την αίθουσα η ENXE. Στη συνέχεια, εισήλθαν στην αίθουσα το ΤΕΕ, η EBETAM και η IRON TENCO.

Η Επιτροπή συνέχισε την συζήτηση της υπόθεσης με την ανάπτυξη της υπ' αριθ. πρωτ. 1447/25.2.2015 εισήγησης από την Εισηγήτρια Βικτωρία Μερτικοπούλου, ως προς το μέρος αυτής που αναφέρεται στις αιτιάσεις: 1) της πιθανότητας ύπαρξης εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ, ως προς τον καθορισμό τιμών, 2) της ενδεχόμενης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ (εκτός πλαισίου ENXE) και 3) της αξιολόγησης των καταγγελλόμενων πρακτικών που αφορούν στην εταιρία EBETAM Α.Ε, η οποία πρότεινε – για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στην Εισήγηση – την απόρριψη των καταγγελιών κατά τα σκέλη αυτά.

Κατόπιν το λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των ενδιαφερομένων μερών, καθώς και οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους, οι οποίοι τοποθετήθηκαν επί της εισηγήσεως, ανέπτυξαν τις απόψεις τους, έδωσαν διευκρινίσεις και απάντησαν σε ερωτήσεις, που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της ΕΑ. Για τη θεμελίωση των ισχυρισμών τους οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των εταιριών ζήτησαν την εξέταση μαρτύρων. Η Επιτροπή αποδεχόμενη το αίτημα εξέτασε τους μάρτυρες: [...], [...] και [...].

Η ακροαματική διαδικασία συνεχίστηκε κατά τις συνεδριάσεις της Επιτροπής, 15/6/2015, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10:00 και 30/6/2015, ημέρα Τρίτη και ώρα 10:00, οπότε και ολοκληρώθηκε η συζήτηση της υπόθεσης.

Με την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας και την εξέταση των μαρτύρων οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των μερών ζήτησαν, και ο Πρόεδρος χορήγησε, προθεσμία τριών (3) εργάσιμων ημερών μετά την παραλαβή των πρακτικών από τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να υποβάλουν τα συμπληρωματικά τους υπομνήματα.

Η Επιτροπή συνήλθε σε διάσκεψη επί της υπόθεσης την 31η Ιουλίου 2015 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 11:00), η οποία συνεχίστηκε την 1η Σεπτεμβρίου 2015 (ημέρα Τρίτη και ώρα 13:30), και ολοκληρώθηκε την 7^η Οκτωβρίου 2015 στην ως άνω αίθουσα συνεδριάσεων του 1ου ορόφου των Γραφείων, με τη συμμετοχή της Εισηγήτριας Βικτωρίας Μερτικοπούλου, η οποία δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία. Η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, την Εισήγηση, τις απόψεις που διατύπωσαν προφορικώς τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά τη συζήτηση της υπόθεσης και με τα υπομνήματα τα οποία υπέβαλαν, καθώς και τα όσα κατέθεσαν οι μάρτυρες κατά την ακροαματική διαδικασία,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η εταιρία με την επωνυμία IRON TENCO ΑΕ (εφεξής IRON TENCO ή καταγγέλλουσα) κατέθεσε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την υπ' αριθ. πρωτ. 3636/30.05.2008 καταγγελία της¹ κατά των εταιριών «ΣΙΔΕΝΟΡ ΑΕ» (εφεξής ΣΙΔΕΝΟΡ), «ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.» (εφεξής ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ), «ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» (εφεξής ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ), «ΛΙΑΝΟΣ ΑΕ» (εφεξής ΛΙΑΝΟΣ), «ΤΕΧΝΟΜΕΤ ΑΕ» (εφεξής ΤΕΧΝΟΜΕΤ) και «ΕΒΕΤΑΜ ΑΕ» (εφεξής ΕΒΕΤΑΜ), με αντικείμενο την εξέταση πιθανών παραβάσεων του δικαίου του ανταγωνισμού.
2. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (εφεξής Γ.Δ.Α. ή ΓΔΑ), ξεκίνησε, βάσει του άρθρου 26 του ν. 703/1977, όπως ίσχυε, αυτεπάγγελτο έλεγχο στον κλάδο των χαλυβουργικών προϊόντων, και ειδικότερα στον κλάδο παραγωγής και εμπορίας επιμήκων ελατών προϊόντων χάλυβα, για τη διαπίστωση τυχόν παραβάσεων των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/1977, όπως ίσχυε (ήδη ν. 3959/2011, όπως ισχύει) και 81 και 82 της ΣυνθεΚ (ήδη 101 και 102 της ΣΛΕΕ). Αφορμή για τη διεξαγωγή του αυτεπάγγελτου ελέγχου υπήρξαν δημοσιεύματα στον τύπο όπου γινόταν λόγος για κοινές και υπερβολικές αυξήσεις στις τιμές των χαλυβουργικών προϊόντων από τις τρεις χαλυβουργίες που δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά, καθώς και η προαναφερθείσα καταγγελία κατά εταιριών του κλάδου, η οποία αναφερόταν σε διαφορετικά, αλλά συναφή, θέματα.
3. Ακολούθως, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (εφεξής ΤΕΕ) υπέβαλε το υπ' αριθ. πρωτ. 5981/31.07.2009 έντυπο καταγγελίας κατά της εταιρίας ΖΩΓΑΣ ΑΕ (εφεξής ΖΩΓΑΣ) και κατά παντός άλλου υπευθύνου, για συντονισμένη και υπερβολική αύξηση των τιμών χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος και των προϊόντων σιδήρου στην ελληνική αγορά και στεγανοποίηση της ελληνικής αγοράς χάλυβα.
4. Λόγω συνάφειας μεταξύ του αντικειμένου της αυτεπάγγελτης έρευνας και των υποβληθείσων καταγγελιών, προκρίθηκε η συνεξέτασή τους κατά το στάδιο της διερεύνησης της υπόθεσης από τη ΓΔΑ².

2 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ

Η καταγγελία της IRON TENCO

5. Η καταγγέλλουσα IRON TENCO με την υπ' αριθ. πρωτ. 3741/4.6.2008 επιστολή της προσκόμισε, προς υποστήριξη της ως άνω υπ' αριθ. πρωτ. 3636/30.5.2008

¹ Στο εν λόγω έγγραφο της η καταγγέλλουσα αναφέρεται σε «επανάληψη καταγγελίας». Η υπό αξιολόγηση υποβληθείσα καταγγελία κρίνεται ως αυτοτελής καταγγελία, ως αναλυτικά αναφέρεται κατωτέρω.

² Βλ. αίτημα για συνεξέταση της υπόθεσης με αρ. πρωτ. 6536/14.10.2011, καθώς και το με αριθ. 68/27.10.2011 Πρακτικό της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

καταγγελίας, τα εξής στοιχεία: (α) αντίγραφο της υπ' αριθ. πρωτ. 5008/7.8.2006 προηγούμενης καταγγελίας της ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά της εταιρίας ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΛΙΑΝΟΣ ΣΙΔΕΡΑ ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΔΟΜΙΚΑ Α.Ε.,³ (β) υπόμνημα περί των στοιχείων που είχε υποβάλει στο πλαίσιο εξέτασης της από 7.8.2006 καταγγελίας, (γ) υπόμνημα περί λήψης ασφαλιστικών μέτρων, (δ) αίτημα περί διεξαγωγής επιτόπιας έρευνας κατ' άρθρο 26 του ν. 703/1977 και (ε) κατάλογο εναρμονισμένων, κατά την καταγγέλλουσα, μεταβολών τιμών χάλυβα μπετόν στην Ελληνική αγορά από 29.2.2000 έως 23.5.2008⁴. Επίσης, η καταγγέλλουσα προσκόμισε σχετικό πίνακα με τις ημερομηνίες μεταβολών και τις αντίστοιχες μεταβολές των τιμών χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος, σιδήρου και πλέγματος στην ελληνική αγορά από το 2000 έως και το 2007.⁵

6. Συνοπτικά, η καταγγελία αναφέρεται (α) στην κοινή τιμολογιακή πολιτική των παραγωγών χαλυβουργιών και των εισαγωγικών εταιριών, που εκδηλώνεται – κατά την άποψη πάντοτε της καταγγέλλουσας – με κοινές, αιφνιδιαστικές και απόλυτα ταυτόχρονες αυξομειώσεις τιμών από μέρους των επιχειρήσεων ως αποτέλεσμα συμπράξεως τύπου καρτέλ μεταξύ όλων των μεγάλων εμπλεκόμενων επιχειρήσεων του κλάδου, (β) στην παρεμπόδιση, μέσω της εταιρίας EBETAM, των εισαγωγών προϊόντων χάλυβα στην ελληνική αγορά, και (γ) στην άρνηση πώλησης από την εταιρία ΛΙΑΝΟΣ προς την καταγγέλλουσα⁶. Η καταγγέλλουσα IRON TENCO υποστήριξε τις ίδιες θέσεις στα υπομνήματά της και στη συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής.
7. Πιο συγκεκριμένα, ως προς την καταγγελλόμενη επιχείρηση Εταιρεία Βιομηχανικής Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης Μετάλλων (εφεξής EBETAM), βασική αιτίαση της καταγγελίας είναι η χειραγώγηση και παρεμπόδιση των εισαγωγών προϊόντων χάλυβα μέσω της συμμετοχής των χαλυβουργιών στην εν λόγω

³ Επί της οποίας έχει ήδη εκδοθεί η απόφαση 550/VII/2012 της Επιτροπής Ανταγωνισμού, κατόπιν αναπομπής με την απόφαση υπ' αρ. ΔΕΦΑΘ 2930/2010 επί της αρχικώς εκδοθείσας ΕΑ 442/V/2009.

⁴ Προς συμπλήρωση της υποβληθείσας καταγγελίας η Γ.Δ.Α. επιχείρησε να επιδώσει με δικαστικό επιμελητή την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 6895/1.11.2011 επιστολή παροχής στοιχείων στην έδρα της εταιρίας IRON TENCO χωρίς επιτυχία. Η ως άνω επιστολή διαβιβάστηκε με το υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 7553/28.11.2011 έγγραφό της σε νέα διεύθυνση κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας με τον νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρίας. Η Γ.Δ.Α. δεν έλαβε απάντηση στην εν λόγω επιστολή της.

⁵ Αντίστοιχος πίνακας με την εξέλιξη των τιμών του σιδήρου από τις 29.11.2007 έως τις 24.06.2008, έχει προσκομιστεί με το υπ' αριθ. πρωτ. 4308/30.06.2008 δελτίο τύπου από τον Πρόεδρο της ΕΛΕΜ (Ελεύθεροι Επαγγελματίες Μηχανικοί), [...]. Συνημμένα προσκομίστηκαν τιμολόγια προς τον ... από τις εταιρίες εμπορίας σιδήρου [...] και [...], καθώς και φαξ με θέμα την αλλαγή των τιμών σιδήρου από την εταιρία [...] προς τον [...] από την εταιρία [...] προς τον [...] και από την εταιρία [...] προς την εταιρία [...] και από την εταιρία [...] προς συνεργάτες. Στη συνέχεια με το υπ' αριθ. πρωτ. 6462/23.09.2008 έγγραφο προσκομίστηκε πίνακας εξέλιξης τιμών σιδήρου από τις 29.11.2007 έως 18.09.2008.

⁶ Σημειωτέον ότι στο αντικείμενο της καταγγελίας της IRON TENCO δεν περιλαμβάνονται αιτιάσεις αναφορικά με πρακτικές ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εμπλεκόμενων χαλυβουργιών εντός (και στο πλαίσιο) της ΕΝΩΣΗΣ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΕΝΧΕ), οι οποίες και διερευνήθηκαν αυτεπαγγέλτως από την υπηρεσία. Η καταγγέλλουσα αναφέρθηκε στην ανταλλαγή πληροφοριών στο πλαίσιο της ΕΝΧΕ για πρώτη φορά με το από 28.5.2015 υπόμνημά της στην ενώπιον της ΕΑ διαδικασία, μετά δηλ. την κοινοποίηση της υπ' αριθ. πρωτ. 1447/25.2.2015 Έκθεσης (Εισήγησης) της υπηρεσίας στα διάδικα μέρη.

επιχείρηση, η οποία αποτελεί «...*συμφωνία μεταξύ ανταγωνιστών που τους επιτρέπει να νοθεύουν τον ανταγωνισμό μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών και της κοινής προσπάθειας χρησιμοποίησης των διαδικασιών ελέγχου και πιστοποίησης προκειμένου να περιορισθούν οι εισαγωγές*». Η καταγγέλλουσα αναφέρει ότι η παρεμπόδιση των εισαγωγών αποτελεί εκδήλωση του καρτέλ των χαλυβουργιών, ενώ επιπλέον αποδίδει στην ΕΒΕΤΑΜ την θέση της σε κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων «*κατά την οποία άγεται να καταχραστεί την δεσπόζουσα θέση της στην αγορά ελέγχου και πιστοποίησης των σχετικών προϊόντων*».

8. Ως προς το μέρος της καταγγελίας που αφορά στην εταιρία ΛΙΑΝΟΣ και στην αποδιδόμενη ως παραβατική πρακτική άρνησης πώλησης προς την καταγγέλλουσα, η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει ήδη αποφανθεί με την υπ' αριθ. 550/VI/2012 απόφασή της, με την οποία απορρίφθηκε η υπ' αριθ. πρωτ. 5008/7.8.2006 καταγγελία της IRON TENCO κατά της ΛΙΑΝΟΣ και κρίθηκε ότι δεν συντρέχει λόγος περαιτέρω δράσης της Επιτροπής στην σχετική υπόθεση, λόγω μη θεμελίωσης παράβασης των διατάξεων των άρθρων 2 και 2^α του ν.703/1977, όπως ίσχυε. Η εν λόγω απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού περί μη θεμελίωσης παράβασης κατά το σκέλος αυτό επικυρώθηκε και από το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών (ΔΕφΑθ 322/2015). Επομένως, οι αιτιάσεις της καταγγέλλουσας που αναφέρονται, άμεσα ή έμμεσα, στην άρνηση της εταιρίας ΛΙΑΝΟΣ να προμηθεύσει την εταιρία IRON TENCO δεν εξετάζονται περαιτέρω στην υπό κρίση υπόθεση.
9. Όλες οι ελεγχόμενες εταιρίες απορρίπτουν, στο σύνολό τους, τις προαναφερόμενες αιτιάσεις της IRON TENCO ως νόμω και ουσία αβάσιμες. Περαιτέρω, η εταιρία ΛΙΑΝΟΣ αναφέρεται εκτενώς στο ιστορικό της μεταξύ τους ιδιωτικής διαφοράς, λόγω συσσωρευμένων χρεών της καταγγέλλουσας προς την ίδια, καθώς και σε προηγούμενες αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων και της Επιτροπής Ανταγωνισμού που την δικαιώνουν.
10. Πράγματι, οι αιτιάσεις της καταγγελίας είναι, κατά βάση, γενικόλογες και αόριστες, χωρίς να εισφέρουν συγκεκριμένα ή/και αξιολογήσιμα στοιχεία στη διαδικασία της έρευνας προς στοιχειοθέτηση τυχόν παράβασης⁷. Όπως περιγράφεται και στην ενότητα 9.1 κατωτέρω, οσάκις μία καταγγελία δεν παραθέτει επαρκείς ενδείξεις προς στοιχειοθέτηση των προβαλλόμενων σε αυτήν αιτιάσεων, μπορεί να απορριφθεί εξ αυτού του λόγου⁸. Περαιτέρω, για να απορριφθεί μία καταγγελία με το σκεπτικό ότι η καταγγελλόμενη συμπεριφορά δεν παραβιάζει τους κανόνες

⁷ Το ίδιο επεσήμανε και η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, βλ. Πρακτικά Συνεδρίασης 8.6.2015, σελ. 14: «...θα θέλαμε απλώς επικουρικά να προσθέσουμε ότι δεν είναι σαφές σε εμάς ούτε ως ή άλλως γιατί συμμετέχει η IRON TENCO σε αυτή τη διαδικασία, δεδομένου ότι κατά ομολογία και της εισηγήσεως δεν έχει συνεισφέρει σε αυτήν την έρευνα, στο ελάχιστο, παρότι της ζητήθηκε επίμονα από τη Γενική Διεύθυνση να προσκομίσει στοιχεία για να υποστηρίξει την αρχική της καταγγελία, αγνόησε, δεν μπόρεσε, δεν ήθελε, δεν επανήλθε, με αποτέλεσμα να είναι αμφίβολο αν έχει καν το δικαίωμα της θέσης του καταγγέλλοντος».

⁸ Βλ. ενδεικτικά ΓενΔΕΕ, υπόθ. T-198/98 Micro Leader Business κατά Επιτροπής σκ. 32-39 (όπου κρίθηκε το γεγονός ότι τα στοιχεία που είχε προσκομίσει δεν παρείχαν ενδείξεις για την ύπαρξη συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής αρκούσε για την απόρριψη της καταγγελίας εξ αυτού του λόγου).

ανταγωνισμού, ή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής τους, η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν είναι υποχρεωμένη να λάβει υπόψη τις περιστάσεις που δεν τίθενται υπόψη της από την καταγγέλλουσα, και οι οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν μόνο κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης⁹. Εν προκειμένω, ωστόσο, και με δεδομένο ότι η ΓΔΑ διενεργούσε παράλληλα αυτεπάγγελτη έρευνα στον ίδιο κλάδο, η καταγγελία της IRON TENCΟ δεν απορρίφθηκε εκ των προτέρων, αλλά συνεξετάσθηκε με την παρούσα υπόθεση.

Η καταγγελία του ΤΕΕ

11. Αναφορικά με την υποβληθείσα καταγγελία του ΤΕΕ¹⁰ κατά της εταιρείας ΖΩΓΑΣ, σχετικά με συντονισμένη και ταυτόχρονη αύξηση των τιμών του χάλυβα, το ΤΕΕ βασίζει την αιτίασή του κυρίως (α) σε στοιχεία αλληλογραφίας¹¹ μεταξύ της εταιρείας ΖΩΓΑΣ ΑΕ και [...] του ΤΕΕ, [...], σύμφωνα με τα οποία υπολαμβάνει ότι κατά το χρονικό διάστημα 24.06.2005 έως 14.03.2008 η τιμή του σιδήρου παρουσίασε αύξηση 75,8%, καθώς και (β) σε ορισμένα δημοσιεύματα του τύπου¹².
12. Σημειωτέον ότι η καταγγελία του ΤΕΕ στρέφεται κατά μίας και μόνο επιχείρησης, της εταιρείας ΖΩΓΑΣ. Παρά τα επανειλημμένα αιτήματα της υπηρεσίας για την παροχή διευκρινιστικών στοιχείων και για λοιπές τυχόν επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην επικαλούμενη εναρμονισμένη πρακτική, το ΤΕΕ ουδέποτε προσκόμισε τέτοιου είδους στοιχεία. Αντιθέτως, σε μεταγενέστερη της καταγγελίας επιστολή του αναφέρθηκε σε «φαινόμενα καρτελικής σύμπραξης μεταξύ της εταιρείας ΖΩΓΑΣ και των ανταγωνιστών της στο βαθμό κατά τον οποίο η Επιτροπή διαπιστώσει ότι παρόμοιες αυξομειώσεις ακολουθήθηκαν από άλλες εταιρείες του κλάδου»¹³. Στο βαθμό όμως που δεν προσδιορίζεται άλλη

⁹ Βλ. ενδεικτικά ΓενΔΕΕ, υπόθ. Τ-319/99, FENIN κατά Επιτροπής, σκ. 43.

¹⁰ Βλ. το υπ' αριθ. πρωτ. 5981/31.07.2009 έντυπο καταγγελίας, το οποίο υποβλήθηκε σε συνέχεια της υπ' αριθ. πρωτ. οικ.8547/8.12.2008 επιστολή της ΓΔΑ προς το ΤΕΕ που ακολούθησε την υπ' αριθ. πρωτ. 3947/ 4.7.2007 επιστολή του ΤΕΕ προς τη Γ.Δ.Α. Κατόπιν της υποβολής της καταγγελίας, η Γ.Δ.Α απέστειλε στο Τ.Ε.Ε. το υπ' αριθ. πρωτ.οικ. 6130/6.8.2009 σχετικό ερωτηματολόγιο προς συμπλήρωση του ως άνω υποβληθέντος εντύπου καταγγελίας. Την 1.9.2009 το Τ.Ε.Ε. καταθέτει αίτημα παράτασης με τηλεομοιοτυπία για την προσκόμιση των σχετικών στοιχείων, το οποίο εγκρίνεται από τη ΓΔΑ με την υπ' αριθ.πρωτ.6448/2.9.2009 επιστολή της. Σημειώνεται ότι το ως άνω αίτημα απεστάλη από το ΤΕΕ και ταχυδρομικά και πρωτοκολλήθηκε από την Υπηρεσία με αριθ. πρωτ. 6601/7.9.2009. Στη συνέχεια η ΓΔΑ απέστειλε την υπ' αριθ. πρωτ. οικ.7007/28.9.2009 υπομνηστική επιστολή προς το ΤΕΕ για την προσκόμιση των αιτηθέντων στοιχείων. Το ΤΕΕ προσκόμισε τα αιτούμενα στοιχεία με την υπ' αριθ. πρωτ. 8380/24.11.2009 επιστολή.

¹¹ Στο εν λόγω έντυπο καταγγελίας ο καταγγέλλων οργανισμός επισυνάπτει ανακοινώσεις της εταιρείας ΖΩΓΑΣ Α.Ε, χωρίς να προσδιορίζεται ο παραλήπτης, με θέμα την αύξηση των τιμών σιδήρου, του ειδικού πλέγματος μανδύα, του δομικού πλέγματος και των αντισεισμικών συνδετήρων, που τίθενται χρονικά από 27.1.2006 έως 14.3.2008.

¹² Στη βάση αυτών των στοιχείων, που γνωστοποιήθηκαν από την καταγγελλόμενη σε μέλος-μηχανικό του ΤΕΕ, στηρίζεται στην καταγγελία η αποδιδόμενη παράβαση που αφορά στην συντονισμένη και υπερβολική αύξηση των τιμών του χάλυβα σκυροδέματος και των προϊόντων δομικού σιδήρου.

¹³ Ειδικότερα στην επιστολή του ΤΕΕ (υπ' αρ. πρωτ. 8380/24.11.2009) αναφέρονται τα εξής: «η καταγγελία αφορά φαινόμενα καρτελικής σύμπραξης ή εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ της εταιρείας ΖΩΓΑΣ ΑΕ και των ανταγωνιστών της στο βαθμό κατά τον οποίο η Επιτροπή διαπιστώσει ότι παρόμοιες αυξομειώσεις ακολουθήθηκαν από άλλες εταιρείες του κλάδου. Ειδικότερα η καταγγελία αφορά την

επιχείρηση ως συμμετέχουσα στην επικαλούμενη παραβατική συμπεριφορά, η καταγγελία είναι απορριπτέα ως αόριστη, δεδομένου ότι ουσιώδης προϋπόθεση για τη κατάφαση παράβασης κατ' άρθρο 1 του ν.703/1977 (νυν αρ.1 του ν.3959/2011) και 101 ΣΛΕΕ είναι η σύμπτωση βούλησης μεταξύ ανεξαρτήτων οικονομικών οντοτήτων. Η προσθήκη της αναφοράς «και κατά παντός υπευθύνου» στο έντυπο της καταγγελίας του ΤΕΕ δεν επαρκεί για να θεραπεύει την προαναφερόμενη αοριστία¹⁴. Αλλά και πέραν των τυπικών αυτών διατυπώσεων, και το ειδικότερο περιεχόμενο της καταγγελίας είναι παντελώς γενικόλογο και αόριστο, τόσο αναφορικά με την υποτιθέμενη εναρμονισμένη πρακτική για την παράλληλη αύξηση τιμών, όσο και αναφορικά με την πιθανή κατάχρηση ατομικής ή συλλογικής δεσπόζουσας¹⁵. Άλλωστε, όπως συνομολόγησε και το ίδιο το ΤΕΕ δια του πληρεξουσίου δικηγόρου του, αυτό δεν εισέφερε συγκεκριμένα ή/και αξιολογήσιμα στοιχεία στη διαδικασία της έρευνας προς στοιχειοθέτηση τυχόν παράβασης, και δη αναφορικά με το διερευνώμενο ζήτημα ενδεχόμενης οριζόντιας σύμπραξης μεταξύ των ελεγχόμενων χαλυβουργιών, αλλά ουσιαστικά περιορίστηκε στη διαβίβαση μιας καταγγελίας κατά της εταιρίας εμπορίας ΖΩΓΑΣ και σε αλληλογραφία σχετικά με παρατηρηθείσα αύξηση τιμών σε ορισμένα οικοδομικά υλικά το 2007¹⁶. Όπως προαναφέρθηκε, βάσει της κείμενης ενωσιακής νομολογίας, οσάκις μία καταγγελία δεν παραθέτει επαρκείς ενδείξεις προς στοιχειοθέτηση των προβαλλόμενων σε αυτήν αιτιάσεων, μπορεί να απορριφθεί εξ αυτού του λόγου. Περαιτέρω, για να απορριφθεί μία καταγγελία με το σκεπτικό ότι η καταγγελλόμενη συμπεριφορά δεν παραβιάζει τους κανόνες ανταγωνισμού, ή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής τους, η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν είναι υποχρεωμένη να λάβει υπόψη τις περιστάσεις που δεν τίθενται υπόψη της από τον καταγγέλλοντα, και οι οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν μόνο κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης. Εν προκειμένω, ωστόσο, και με δεδομένο ότι η ΓΔΑ διενεργούσε παράλληλα αυτεπάγγελτη έρευνα στον ίδιο κλάδο, η αναφορά – καταγγελία του ΤΕΕ δεν απορρίφθηκε εκ των προτέρων, αλλά συνεξετάσθηκε, όπως και εκείνη της IRON TENCO, με την παρούσα υπόθεση.

υποτιθέμενη συντονισμένη αυξομείωση των τιμών των τριών χαλυβουργιών της χώρας η οποία και μετατίθεται στην αγορά επόμενου σταδίου όπου δραστηριοποιείται η εταιρία ΖΩΓΑΣ ΑΕ και οι ανταγωνιστές της. Το στοιχείο της συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής αφορά τις τρεις χαλυβουργίες και κατά δεύτερο βαθμό τις εταιρίες χονδρικής στο βαθμό που συντονισμένα προχωρούν σε αυξομειώσεις τιμών εκτός εάν μπορούν να αποδείξουν ότι είναι απλώς price takers των χαλυβουργιών – προμηθευτών τους δηλαδή δεν έχουν καμία αυτονομία εμπορικής πολιτικής (και κατά συνέπεια, απορρόφησης αυξήσεως της τιμής). Επιπλέον η καταγγελία πρέπει να εξετασθεί και σε σχέση με την πιθανότητα κατάχρησης συλλογικής δεσπόζουσας θέσης εκ μέρους των τριών χαλυβουργιών μέσω καταχρηστικής τιμολόγησης».

¹⁴ Συναφώς, ούτε και η αναφορά του ΤΕΕ ότι «η καταγγελία αφορά την υποτιθέμενη συντονισμένη αυξομείωση των τιμών των τριών χαλυβουργιών της χώρας η οποία και μετατίθεται στην αγορά επόμενου σταδίου όπου δραστηριοποιείται η εταιρεία ΖΩΓΑΣ και οι ανταγωνιστές της» δύναται να προσδώσει σε εκάστη από τις τρεις εγχώριες χαλυβουργίες τη θέση της καταγγελλόμενης επιχείρησης.

¹⁵ Το ΤΕΕ εξεδίκευσε τις αιτιάσεις της, σε αντιστοιχία με τις διερευνώμενες από τη ΓΔΑ πρακτικές, για πρώτη φορά με το από 28.5.2015 υπόμνημά της στην ενώπιον της ΕΑ διαδικασία, μετά δηλ. την κοινοποίηση της υπ' αριθ. πρωτ. 1447/25.2.2015 Έκθεσης (Εισήγησης) της υπηρεσίας στα διάδικα μέρη.

¹⁶ Βλ. Πρακτικά Συνεδρίασης 8.6.2015, σελ. 17 και Πρακτικά Συνεδρίασης 15.6.2015, σελ. 66.

3 ΤΑ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

13. Στην παραγωγή προϊόντων χάλυβα στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται οι εταιρίες ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, οι οποίες πωλούν τα προϊόντα τους στην εγχώρια αγορά και σε αγορές του εξωτερικού. Πελάτες των εταιριών παραγωγής προϊόντων χάλυβα στην εγχώρια αγορά είναι οι εταιρίες εμπορίας και επεξεργασίας προϊόντων χάλυβα, λιανικής ή χονδρικής πώλησης, κατασκευαστικές εταιρίες αλλά και ιδιώτες.
14. Στην εμπορία και επεξεργασία προϊόντων χάλυβα δραστηριοποιείται σχετικά μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων, οι οποίες προμηθεύονται προϊόντα χάλυβα είτε από μία ή από περισσότερες εγχώριες χαλυβουργίες, είτε από το εξωτερικό μέσω εισαγωγών, είτε από εταιρίες χονδρικής πώλησης που δραστηριοποιούνται στο ίδιο επίπεδο. Ακολούθως παρουσιάζονται συνοπτικά στοιχεία των κυριότερων εταιριών της εν λόγω αγοράς, οι περισσότερες από τις οποίες αποτελούν τους κυριότερους πελάτες των χαλυβουργιών.
15. Για τους σκοπούς της παρούσης, συμπεριλαμβάνονται στα μέρη, οι εταιρίες ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, η Εταιρεία Βιομηχανικής Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης Μετάλλων (ΕΒΕΤΑΜ), η ΕΝΩΣΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ, η εταιρία IRON TENCO, ΛΙΑΝΟΣ ΑΕ, ΤΕΧΝΟΜΕΤ ΑΕ, ΖΩΓΑΣ ΑΕ και το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος.

3.1 ΠΑΡΑΓΩΓΗ

3.1.1 «ΣΙΔΕΝΟΡ ΑΕ»

16. Η εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ αποτελεί μέλος του ομίλου ΒΙΟΧΑΛΚΟ και δραστηριοποιείται στην παραγωγή και εμπορία προϊόντων χάλυβα. Η ΣΙΔΕΝΟΡ αποτελεί όμιλο εταιριών, με θυγατρικές εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, μεταποίηση και πώληση προϊόντων χάλυβα. Οι κύριοι τομείς δραστηριότητας του Ομίλου ΣΙΔΕΝΟΡ είναι ο τομέας χαλυβουργίας, ο τομέας σωληνουργίας, ο τομέας καθετοποιημένης παραγωγής και ο τομέας πωλήσεων και διανομής των προϊόντων. Οι δραστηριότητες των εταιριών του Ομίλου της ΣΙΔΕΝΟΡ διακρίνονται σε παραγωγή ρευστού χάλυβα, παραγωγή επιμήκων προϊόντων χάλυβα, παραγωγή σωλήνων και κοίλων δοκών, παραγωγή πλατεών προϊόντων, τελική επεξεργασία προϊόντων χάλυβα και προώθηση, πωλήσεις και διανομή των προϊόντων του Ομίλου. Οι μονάδες του Ομίλου ΣΙΔΕΝΟΡ βρίσκονται στη Θεσσαλονίκη και στον Αλμυρό και παράγουν μία ευρεία γκάμα χαλυβουργικών προϊόντων, όπως χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος, πλέγματα, μορφοσίδηρο, χαλυβδοσωλήνες, πλατεά προϊόντα θερμής έλασης κ.α. Τα προϊόντα της εταιρίας διακινούνται μέσω του δικτύου πωλήσεων, το οποίο αποτελείται από δύο υποκαταστήματα και τρεις αντιπροσώπους (εταιρίες που ανήκουν στον όμιλο

ΒΙΟΧΑΛΚΟ)¹⁷. Είναι πιστοποιημένα από τον ΕΛΟΤ, καθώς και από το Γερμανικό, το Γαλλικό, τον Ιταλικό, το Ρουμανικό και το Βουλγαρικό Φορέα Πιστοποίησης. Το Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας των μονάδων του ομίλου είναι πιστοποιημένο κατά EN ISO 9001:2000. Η εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ εξάγει ένα μέρος της παραγωγής της προς βαλκανικές και άλλες χώρες.

17. Η ΣΙΔΕΝΟΡ είναι η μεγαλύτερη εταιρία παραγωγής προϊόντων χάλυβα στην ελληνική αγορά. Σύμφωνα με τον δημοσιευμένο ισολογισμό της εταιρίας, ο κύκλος εργασιών του ομίλου ανήλθε κατά τα έτη 2004 – 2010 σε 915.660.408,00€, 957.045.619,00€, 1.228.120.557,00€, 1.390.039.325€, 1.713.440.625€, 937.994.023,00€ και 993.418.032,00€, ενώ ο κύκλος εργασιών της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ για τα ίδια έτη ανήλθε σε 485.611.916€, 317.850.742€, 319.868.734€, 394.692.772€, 418.160.755€, 210.705.519€ και 253.867.213€ αντίστοιχα.

3.1.2 «ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ»

18. Η εταιρία ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ιδρύθηκε το 1938, ενώ το 1951 η παραγωγική μονάδα της εταιρίας μεταφέρεται από το πρώτο εργοστάσιο της οδού Πειραιώς στην Αθήνα στον Ασπρόπυργο Αττικής. Το 1963 ιδρύθηκε η Χαλυβουργία Βόλου, το 1974 μετονομάζεται σε ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΣΙΔΗΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ και ξεκινά η λειτουργία του εργοστασίου της στο Βελεστίνο. Το 2004 οι εταιρίες ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΣΙΔΗΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ και ΔΟΜΙΚΑ ΠΛΕΓΜΑΤΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ απέκτησαν το 80,95 και 14% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΑΕ¹⁸. Το 2006 συγχωνεύθηκαν οι ως άνω αναφερόμενες εταιρίες και από την πράξη αυτή προέκυψε η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ. Η εταιρία διαθέτει μονάδες παραγωγής στον Ασπρόπυργο, στο Βελεστίνο και στο Βόλο. Παράγει και διαθέτει ένα ευρύ φάσμα προϊόντων, τα οποία καλύπτουν τις απαιτήσεις χάλυβα υψηλής ολκιμότητας για αντισεισμικές κατασκευές. Στα προϊόντα της εταιρίας περιλαμβάνονται χάλυβες οπλισμού σκυροδέματος (σε ευθύγραμμες ράβδους και σε ρόλους), πλέγματα υποστυλωμάτων, δομικά πλέγματα, έτοιμοι κλωβοί και χονδρόσυρμα. Διαθέτει ένα ευρύ δίκτυο πωλήσεων με αντιπροσώπους στην ηπειρωτική και τη νησιωτική Ελλάδα.
19. Σύμφωνα με τον δημοσιευμένο ισολογισμό της εταιρίας, ο κύκλος εργασιών ανήλθε κατά τα έτη 2004 – 2010 σε 163.123.014€, 257.093.779,13€, 346.945.591€, 346.248.902€, 476.775.626€, 233.144.552€ και 272.268.316€.

¹⁷ Για τα προϊόντα χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος και το δομικό πλέγμα λειτουργούν δύο υποκαταστήματα στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη και τρεις αντιπρόσωποι στο Μεσολόγγι (ΣΙΔΕΠ ΑΕ), στη Λάρισα (ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΩΝ ΑΕ) και την Κρήτη (ΑΝΤΙΜΕΤ ΑΕ).

¹⁸ Βλ. σχετικά υπ' αριθ. 269/IV/2004 απόφαση της ΕΑ, http://www.epant.gr/apofasi_details.php?Lang=gr&id=266&nid=423&page=1.

3.1.3 «ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ ΑΕ»

20. Η εταιρία ξεκίνησε τις δραστηριότητές της το 1925 δραστηριοποιούμενη στο εμπόριο ειδών σιδήρου. Το 1951 οι δραστηριότητες μεταφέρονται στην Ελευσίνα και το 1953 αρχίζει η λειτουργία ηλεκτρικών κλιβάνων των 20 τόνων. Το 1963 αρχίζει η παραγωγή χυτοσιδήρου και χάλυβα από σιδηρομετάλλευμα. Κατά τις δεκαετίες του 1960 και 1970 υπήρξε η μοναδική, πλήρως καθετοποιημένη χαλυβουργία στην Ελλάδα η οποία χρησιμοποιούσε σιδηρομετάλλευμα ως πρώτη ύλη για την παραγωγή τελικών προϊόντων. Η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ εξήλθε από την αγορά το 1996, αλλά επανήλθε το έτος 2004¹⁹. Το 1994 η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ παίρνει πιστοποιητικό συμμόρφωσης από τον ΕΛΟΤ για τους παραγόμενους χάλυβες οπλισμού σκυροδέματος, ενώ το 2001 πιστοποιείται από τον ΕΛΟΤ για το εφαρμοζόμενο σύστημα διασφάλισης ποιότητας κατά ΕΛΟΤ EN ISO 9002 και το 2003 κατά το πρότυπο ΕΛΟΤ EN ISO 9001:2000. Η εταιρία παράγει μια ευρεία γκάμα προϊόντων, όπως: χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος (σε ευθύγραμμες ράβδους και σε ρόλους), διαμέτρου 8–40 mm, σε μήκη μέχρι 14 m, δομικά πλέγματα και μορφοσίδηρο²⁰. Διαθέτει δίκτυο αντιπροσώπων σε όλη την Ελλάδα, το οποίο καλύπτει κυρίως περιοχές όπως η Μακεδονία, η Θεσσαλονίκη, το Ανατολικό Αιγαίο, η Θεσσαλία, η Πελοπόννησος, η Ήπειρος, τα Ιόνια νησιά.
21. Σύμφωνα με τον δημοσιευμένο ισολογισμό της εταιρίας, ο κύκλος εργασιών της ανήλθε κατά τα έτη 2004 – 2010 σε 122.213.882€, 154.454.330€, 217.202.020€, 267.504.580€, 282.701.288€, 134.929.817€ και 138.636.534€ αντίστοιχα.

3.2 ΕΜΠΟΡΙΑ

22. Πελάτες των εγχώριων χαλυβουργιών στην ελληνική αγορά είναι μονάδες διακίνησης και διαμόρφωσης χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος (γνωστές και ως μάντρες), είτε λιανικής, είτε χονδρικής πώλησης, κατασκευαστικές εταιρίες και ιδιώτες (μηχανικοί κτλ.). Συνεπώς, είναι δυνατόν ο πελάτης μιας εταιρίας εμπορίας προϊόντων χάλυβα να είναι και ανταγωνιστής της. Απευθείας από τις χαλυβουργίες συνήθως αγοράζουν οι μεγάλες κατασκευαστικές εταιρίες αλλά και ιδιώτες σε κάποιες περιπτώσεις.
23. Στην αγορά εμπορίας δραστηριοποιείται ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων, οι οποίες επιλέγουν να προμηθεύονται προϊόντα χάλυβα από περισσότερες από μια χαλυβουργίες, ενώ πολλές επιχειρήσεις πραγματοποιούν και εισαγωγές. Ακολούθως

¹⁹ Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. πρωτ. 6417/22.9.2008 επιστολή της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ.

²⁰ Οι χάλυβες οπλισμού σκυροδέματος της εταιρίας καλύπτουν τις απαιτήσεις όλων των ευρωπαϊκών και διεθνών προτύπων, καθώς και τις νέες απαιτήσεις χάλυβα υψηλής ολκιμότητας (κατηγορία C) για αντισεισμικές κατασκευές. Χαρακτηρίζονται ως συγκολλησιμοί χάλυβες και είναι προϊόντα θερμής έλασης που διακρίνονται σε προϊόντα χωρίς περαιτέρω κατεργασία (βαναδιούχος χάλυβας) και σε προϊόντα θερμής έλασης, που υποβάλλονται σε μια άμεση εν σειρά θερμική κατεργασία.

παρουσιάζονται μόνον τα εμπλεκόμενα μέρη στην παρούσα υπόθεση, τα οποία και δραστηριοποιούνται στην εν λόγω αγορά²¹.

3.2.1 «*IRON TENCO ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ – ΤΕΧΝΙΚΗ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ – ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ – ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΗ- ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ – ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΣΙΔΗΡΟΥ ΑΕ*»

24. Η εταιρία IRON TENCO προήλθε από μετατροπή, τον Ιούλιο 2004, της εταιρίας «ΚΟΣΚΕΡΙΔΗΣ ΑΝΔΡΕΟΓΛΟΥ Ο.Ε.» σε Α.Ε. Η κύρια δραστηριότητά της είναι η εμπορία, επεξεργασία και τοποθέτηση δομικού χάλυβα²² (το 95% του κύκλου εργασιών της προέρχεται από την εμπορία δομικού χάλυβα). Πρόεδρος του Δ.Σ. και Δ/νων Σύμβουλος της εταιρίας είναι ο Θ. Τενέζος. Σύμφωνα με την ίδια την εταιρία, οι επενδύσεις, στις οποίες έχει προβεί για τη δημιουργία στεγάστρου και την αγορά σύγχρονου μηχανολογικού εξοπλισμού που είναι απαραίτητες για την εναρμόνιση με τις προδιαγραφές του νέου κανονισμού χάλυβα της Ε.Ε, είχαν ως συνέπεια την σημαντική αύξηση του μεριδίου της στην αγορά λιανικής πώλησης σιδήρου²³.

25. Ο κύκλος εργασιών της εταιρίας ανήλθε κατά τα έτη 2005 και 2006 σε 4.236.735,374²⁴ και 3.246.624,42 ευρώ αντίστοιχα²⁵.

3.2.2 «*ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΛΙΑΝΟΣ ΣΙΑΕΡΑ – ΤΣΙΜΕΝΤΑ – ΔΟΜΙΚΑ ΠΛΕΓΜΑΤΑ ΑΕ*»

26. Η εταιρία ΛΙΑΝΟΣ ιδρύθηκε ως ατομική επιχείρηση το 1958 και από το 1989 είναι ανώνυμη εταιρία με έδρα το δήμο Μεταμόρφωσης Αττικής. Το αντικείμενο της δραστηριότητάς της είναι η εμπορία χαλυβουργικών προϊόντων σε ποσοστό μεγαλύτερο του 90% των πωλήσεων της, όπως και η εμπορία τσιμεντών, συρματοϋργικών, μονωτικών και χημικών προϊόντων. Η εταιρία ΛΙΑΝΟΣ ήταν ο μεγαλύτερος πελάτης της εταιρίας [...] για το έτος 2008. Συγκεκριμένα, το έτος 2008 η [...] πραγματοποίησε το [...] % των συνολικών της πωλήσεων προς τη ΛΙΑΝΟΣ. Η εταιρία από το 2006 και μετά πραγματοποιεί πάνω από [...] των συνολικών αγορών της από την εταιρία [...].

²¹ Στο Παράρτημα Ι της υπ' αριθ. πρωτ. 1447/25.2.2015 Έκθεσης παρουσιάστηκαν οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις της αγοράς, όπου σε κάποιες εξ' αυτών διενεργήθηκε επιτόπιος έλεγχος ή/και κλήθηκαν για καταθέσεις στο πλαίσιο της έρευνας της υπόθεσης.

²² Βλ. σχετικά http://www.epant.gr/apofasi_details.php?Lang=gr&id=345&nid=693&page=4.

²³ Βλ. σχετικά http://www.epant.gr/apofasi_details.php?Lang=gr&id=345&nid=693&page=5.

²⁴ Βλέπε δημοσιευμένο ισολογισμό χρήσης 1.1.2005 – 31.12.2005 και http://www.epant.gr/apofasi_details.php?Lang=gr&id=345&nid=693&page=5.

²⁵ Η εταιρία δεν έχει δημοσιεύσει οικονομικές καταστάσεις κατά τα επόμενα έτη. Η Γ.Δ.Α. προχώρησε στην αποστολή των υπ' αριθ.πρωτ.7469/27.9.2013 και 7471/27.9.2013 επιστολών προς την ΦΑΕ Πειραιά και το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών αντίστοιχα με σκοπό να διαπιστώσει εάν η καταγγέλλουσα εξακολουθεί να ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, καθώς και στοιχεία επικοινωνίας. Η ΦΑΕ Πειραιά, με την υπ' αριθ.πρωτ.7673/13.10.2013 επιστολή της ενημέρωσε τη ΓΔΑ ότι η εταιρία δεν έχει προβεί σε δήλωση διακοπής εργασιών και ότι τα στοιχεία επικοινωνίας της εταιρίας και ο εκπρόσωπός της δεν έχουν παρουσιάσει καμία μεταβολή από το 2004.

27. Σύμφωνα με τους δημοσιευμένους ισολογισμούς της, ο συνολικός κύκλος εργασιών της εταιρίας τα έτη 2004 – 2010 ανήλθε σε 48.114.093,84€, 53.024.647,47€, 65.672.145,11€, 53.163.609,78€, 48.685.304,38€, 31.321.157,98€ και 28.307.034,03€ αντίστοιχα.

3.2.3 «ΖΩΓΑΣ ΑΕ»

28. Η εταιρία ΖΩΓΑΣ ΕΜΠΟΡΙΑ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ (ΖΩΓΑΣ ΑΕ) συστάθηκε το 1992 από μετατροπή της ΖΩΓΑΣ ΕΠΕ και δραστηριοποιείται στη χονδρική και λιανική πώληση των υπό εξέταση προϊόντων. Προμηθεύεται τα προϊόντα της κυρίως από τις εταιρίες [...], [...] και [...]²⁶.

29. Ο συνολικός κύκλος εργασιών της εταιρίας για τα έτη 2004 – 2008 ανήλθε σε 11.825.640,41€, 19.987.667,33€, 36.992.480,03€, 38.872.320,25€ και 42.398.421,11€ αντίστοιχα²⁷.

3.2.4 «ΤΕΧΝΟΜΕΤ ΑΕ»

30. Η εταιρία ΤΕΧΝΟΜΕΤ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ (ΤΕΧΝΟΜΕΤ ΑΕ) είναι ανώνυμη εταιρία με έδρα το δήμο Ασπρόπυργου Αττικής και δραστηριοποιείται στην εισαγωγή, εμπορία και επεξεργασία χαλυβουργικών προϊόντων.[Κατά το 2006, η [...] έτη 2007 και 2008 [...].

31. Ο συνολικός κύκλος εργασιών της εταιρίας για τα έτη 2004 – 2010 ανήλθε σε 26.440.375,09€, 28.916.756,32€, 46.388.507,89€, 42.254.398,70€, 43.750.610,29€, 18.300.124,95€ και 18.334.183,73€ αντίστοιχα.

3.3 «ΕΝΩΣΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ» (ΕΝΧΕ)

32. Η ΕΝΧΕ αποτελεί αστική μη κερδοσκοπική εταιρία με έδρα το Δήμο Αθηναίων με μέλη της (ή εταίρους της) τις μεγαλύτερες χαλυβουργίες ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ. Σύμφωνα με το καταστατικό της, σκοπός της εταιρίας είναι η πληροφόρηση των μελών της (δηλαδή των εγχώριων εταιριών παραγωγής χάλυβα) περι των κατευθύνσεων, των ενεργειών και

²⁶ Θυγατρική εταιρία της [...].

²⁷ Η εταιρία δεν έχει δημοσιεύσει οικονομικές καταστάσεις από το 2008 και έπειτα. Η Γ.Δ.Α. προχώρησε στην αποστολή των υπ' αριθ.πρωτ.7470/27.9.2013 και 7471/27.9.2013 επιστολών προς την ΦΑΕ Αθηνών και το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών αντίστοιχα με σκοπό να διαπιστώσει εάν η καταγγέλλουσα εξακολουθεί να ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, καθώς και τα στοιχεία επικοινωνίας. Η ΦΑΕ Αθηνών, με την υπ'αριθ.πρωτ. 7764/7.10.2013 επιστολή της ενημέρωσε τη ΓΔΑ ότι αρμόδια υπηρεσία για την παροχή στοιχείων μητρώου των ΔΟΥ είναι ΓΠΠΣ. Το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών με την υπ' αριθ. πρωτ. 7976/14.10.2013 επιστολή του ενημέρωσε τη ΓΔΑ ότι η επιχείρηση είναι εγγεγραμμένη στο μητρώο του με δηλωθέν αντικείμενο δραστηριότητας «εμπόριο σιδήρου και δομικών πλεγμάτων» και ότι έχει εκπληρώσει τις ταμειακές της υποχρεώσεις έως 31/12/2009. Σύμφωνα με την με την υπ' αριθ. πρωτ.1606/18.2.2014 επιστολή της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων –Τμήματος Μητρώου και Διεπαφών με φορείς –υπηρεσίες, η ΖΩΓΑΣ δεν έχει διακόψει εργασίες και η έδρα της φαίνεται να είναι στη Λ. Καραμανλή 56, Αχαρνές.

των αποφάσεων των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η εκπροσώπηση και η συμμετοχή της στα αρμόδια εθνικά και κοινοτικά όργανα, όπως και σε διευρωπαϊκές Ενώσεις Χαλυβουργιών. Σύμφωνα με την από 1^η Μαΐου 1997 σύσταση αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρίας με την επωνυμία ΕΝΩΣΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ «η διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων ανήκει σε όλους του εταίρους οι οποίοι ενεργούν από κοινού. Διαχειριστές της ΕΝΧΕ διορίζονται οι νόμιμοι εκπρόσωποι των εταίρων της αστικής εταιρίας²⁸». Ο ίδιος όρος εξακολουθεί να ισχύει και με τις μετέπειτα τροποποιήσεις του καταστατικού της ΕΝΧΕ²⁹. Το ποσοστό συμμετοχής του κάθε εταίρου στις δαπάνες της ΕΝΧΕ ισοδυναμεί με το ποσοστό που διαμορφώνεται από τον λόγο των πωλήσεων που πραγματοποίησε κατά το προηγούμενο έτος ο κάθε εταίρος προς τις συνολικές πωλήσεις που πραγματοποιηθήκαν και από τους τρεις εταίρους στο ίδιο χρονικό διάστημα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, σύμφωνα με το από 29.4.2004 καταστατικό της,³⁰ η ποσοστιαία συμμετοχή κάθε εταίρου στο κεφάλαιο της ΕΝΧΕ έχει ως ακολούθως: ΣΙΔΕΝΟΡ: [...]%, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ: [...]%,³¹ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ: [...]%.

33. Σύμφωνα με το υπ' αριθ. 9839/31.1.2000 ειδικό πληρεξούσιο³², οι νόμιμοι εκπρόσωποι των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ και ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ [...], [...]και [...] δίνουν προς τον [...] εντολές και πληρεξουσιότητες σχετικά με την εκπροσώπηση της ΕΝΧΕ στις ελληνικές και κοινοτικές αρχές, ιδιαιτέρως στην ΕΚΑΧ και με την τρέχουσα διαχείριση των υποθέσεων της ΕΝΧΕ. Επίσης, εγκρίνουν και αποδέχονται τις πράξεις και ενέργειες του [...] ως νόμιμες, έγκυρες και απρόσβλητες και νομικά δεσμευτικές για την ΕΝΧΕ.
34. Σύμφωνα με το υπ' αριθ.4389/27.06.2007 ειδικό πληρεξούσιο³³, οι νόμιμοι εκπρόσωποι των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ ([...]), ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ([...])

²⁸ Για τη ΣΙΔΕΝΟΡ, ο [...], για τη ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ,[...] για την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ο[...].

²⁹ Σύμφωνα με την από 29.4.2004 τροποποίηση του καταστατικού της ΕΝΧΕ, διαχειριστές της ΕΝΧΕ ορίζονται: για τη ΣΙΔΕΝΟΡ, ο [...] για τη ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ, ο [...], για την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ο [...] και για τη ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ ο [...]. Σύμφωνα με την από 23.3.2006 τροποποίηση του καταστατικού της ΕΝΧΕ, διαχειριστές της ΕΝΧΕ ορίζονται: για τη ΣΙΔΕΝΟΡ, ο [...], για τη ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ, ο [...], για την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ο [...] και για τη ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ ο [...]. Σύμφωνα με την από 8.1.2007 τροποποίηση του καταστατικού της ΕΝΧΕ, διαχειριστές της ΕΝΧΕ, ορίζονται: για τη ΣΙΔΕΝΟΡ, ο [...], για τη ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ, ο [...] και για τη ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ ο [...] Τέλος, σύμφωνα με την από 23.4.2007 τροποποίηση του καταστατικού της ΕΝΧΕ, διαχειριστές της ΕΝΧΕ ορίζονται: Για τη ΣΙΔΕΝΟΡ, ο [...], για τη ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ, ο [...] και για τη ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ ο [...].

³⁰ Της από 29.4.2004 τροποποίησης του καταστατικού της ΕΝΧΕ.

³¹ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ Α.Ε. με ποσοστό συμμετοχής [...]%, και ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ Α.Ε. με ποσοστό [...]%.

³² Προσκομίστηκε ως Παράρτημα ΙΙΙ της υπ' αριθ.πρωτ. 6319/6.10.2011 επιστολής της ΕΝΧΕ στη ΓΔΑ.

³³ Προσκομίστηκε ως Παράρτημα ΙΙΙ της υπ' αριθ.πρωτ. 6319/6.10.2011 επιστολής της ΕΝΧΕ στη ΓΔΑ.

και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ ([...]) διορίζουν και αποκαθιστούν ειδικούς πληρεξούσιους αντιπροσώπους και αντικλήτους της ως άνω αστικής εταιρίας α) τον Πρόεδρο και γενικό διευθυντή αυτής, [...] και β) τον [...], σε περίπτωση κωλύματος του Προέδρου για την τρέχουσα άσκηση της διαχείρισης των υποθέσεων της εταιρίας.

3.4 «ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΑΕ» (EBETAM)

35. Η εταιρία EBETAM συστάθηκε με το Προεδρικό Διάταγμα 482/1985 (ΦΕΚ Α' 174/14.10.1985), με σκοπό την εφαρμογή και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της επιστημονικής έρευνας και τεχνολογίας με την παροχή επιστημονικών και τεχνολογικών υπηρεσιών, ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, στους τομείς μεταλλουργίας, μεταλλοτεχνίας, συγκολλήσεων και θερμικών κατεργασιών (βλ. άρθρο 4). Η εταιρία εδρεύει στο Βόλο και διαθέτει υποκαταστήματα και γραφεία στην Ελλάδα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Βόλο, Θήβα) και στην Κίνα (Σαγκάη), καθώς και ένα ευρύτατο δίκτυο έμπειρων συνεργατών που καλύπτει εκτός από την Ελλάδα και τρεις γειτονικές χώρες (Τουρκία, Κύπρο, Ρουμανία).
36. Η EBETAM είναι διαπιστευμένος φορέας από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (εφεξής ΕΣΥΔ) και οι κύριες δραστηριότητες της επικεντρώνονται στους ακόλουθους τομείς: εφαρμοσμένη βιομηχανική έρευνα – μελέτες, εργαστηριακοί έλεγχοι και δοκιμές κατά ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17025, πιστοποίηση προϊόντων και βιομηχανικοί έλεγχοι κατά ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17020, πιστοποίηση συστημάτων διαχείρισης ποιότητας κατά ΕΛΟΤ EN 45012, παραγωγή τεχνολογικά προηγμένων προϊόντων, εκπαίδευση πιστοποίηση προσωπικού κατά ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17024, υλοποίηση εθνικών και κοινοτικών προγραμμάτων κλπ. Η EBETAM διαθέτει σήμερα έξι εργαστήρια διαπιστευμένα σύμφωνα με το πρότυπο ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17025, ανάμεσα στα οποία και εργαστήριο χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος, στο οποίο πραγματοποιεί ελέγχους σε χάλυβες οπλισμού σκυροδέματος εγχώριας προέλευσης και προέλευσης χωρών Ε.Ε., της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (εφεξής ΕΖΕΣ), και εκτός Ε.Ε.³⁴ Η υπό εξέταση εταιρία θεωρείται μικτού χαρακτήρα, καθώς στο μετοχικό της κεφάλαιο συμμετέχουν τόσο φορείς και εταιρίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα όσο και ιδιωτικές επιχειρήσεις με τις οποίες υπάρχει σχέση συνεργασίας³⁵.
37. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η μετοχική σύνθεση της εταιρίας EBETAM από το έτος 2004 έως και την 19.12.2011³⁶ και από τις 17.7.2013 έως και την 9.10.2013³⁷.

³⁴Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 8178/13.11.2009 επιστολή της EBETAM προς τη ΓΔΑ. Στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος Ι παρουσιάζονται οι έλεγχοι σε χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος ανά χώρα προέλευσης που διενήργησε η εταιρία EBETAM από το 2004 έως το 2008.

³⁵ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 8163/12.11.2009 απάντηση της EBETAM στο υπ' αριθ. πρωτ. οικ.7777/27.10.2009 ερωτηματολόγιο της ΓΔΑ.

³⁶ Ημερομηνία της σύμβασης συγχώνευσης EBETAM, ΕΚΕΠΥ και ΕΤΑΚΕΙ.

³⁷ Ημερομηνία του επιτόπιου ελέγχου στην EBETAM.

έτους 2013⁴², κύριος μέτοχος της EBETAM είναι και πάλι το Ελληνικό Δημόσιο με ποσοστό συμμετοχής [...] και ακολουθεί ο [...] με ποσοστό συμμετοχής [...] Συνεπεία της ανακατανομής των μετοχών, η συμμετοχή [...] στο μετοχικό κεφάλαιο της EBETAM έχει πλέον διαμορφωθεί ως εξής: [...] και [...] [...] εκάστη. Ο [...] συνολικά, κατέχει σήμερα ποσοστό μόλις [...] επί του μετοχικού κεφαλαίου της EBETAM Α.Ε., ενώ η συμμετοχή του [...] ανέρχεται σε [...] και η από κοινού συμμετοχή του [...] και [...] σε [...].

39. Με διατάξεις των νόμων 4002/2011 και 4038/2012 οι εταιρίες ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΕΡΑΜΙΚΩΝ και ΠΥΡΙΜΑΧΩΝ (ΕΚΕΠΥ ΑΕ) και ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ, ΕΝΔΥΣΗΣ και ΙΝΩΝ Α.Ε (ΕΤΑΚΕΙ ΑΕ) συγχωνεύθηκαν με την EBETAM με απορρόφηση της πρώτης και της δεύτερης από την τελευταία και προέκυψε η «Ανώνυμη Εταιρεία Βιομηχανικής Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Εργαστηριακών Δοκιμών, Πιστοποίησης και Ποιότητας» με τον διακριτικό τίτλο «EBETAM Α.Ε.». Στη νέα εταιρία αποσχίστηκε και εισφέρθηκε ο κλάδος Πιστοποίησης και Εργαστηρίων⁴³ του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) στον οποίο περιλαμβάνονταν η απονομή σημάτων συμμόρφωσης σε προϊόντα χάλυβα (εγχωρίων ή παραγόμενων σε χώρες της ΕΕ) και η χορήγηση πιστοποιητικών ελέγχου σε αντίστοιχα προϊόντα εισαγόμενα από χώρες εκτός ΕΕ⁴⁴.
40. Ο κύκλος εργασιών της EBETAM για τα έτη 2004-2012 ανήλθε σε 2.911.429€, 2.549.123€, 2.913.853€, 3.114.703€, 3.264.855€, 3.152.693€, 2.525.133€, 2.742.519,14€ και 2.849.113,49€ αντίστοιχα. Ο κύκλος εργασιών της EBETAM που προέρχεται από ελέγχους σε ΧΟΣ ως ποσοστό επί του συνολικού κύκλου εργασιών της κυμαίνεται κατά τα έτη 2004 – 2012 σε [...] αντίστοιχα. Κατά τη χρονική περίοδο 2004 – 2006 παρατηρείται ότι ποσοστό μεγαλύτερο από [...] % των εσόδων από ΧΟΣ προέρχεται από ελέγχους ΧΟΣ καταγωγής τρίτων χωρών (χωρών εκτός Ε.Ε.), ενώ κατά την περίοδο 2007 – 2009 το μεγαλύτερο ποσοστό των εσόδων από ΧΟΣ αντιστοιχεί σε ελέγχους σε χάλυβες χωρών της Ε.Ε. Τέλος, κατά τα έτη 2010 – 2012 το μεγαλύτερο ποσοστό των εσόδων από ΧΟΣ καλύπτουν οι έλεγχοι σε χάλυβες εγχώριας καταγωγής.

3.5 «ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ» (ΤΕΕ)

41. Το ΤΕΕ ιδρύθηκε το 1923, είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με αιρετή Διοίκηση. Εποπτεύεται τυπικώς από το Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων (ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ.) και έχει σκοπό του την προαγωγή της επιστήμης στους τομείς που σχετίζονται με την ειδικότητα των μελών του, της τεχνικής και της

⁴² Σύμφωνα με το οικείο πρακτικό της Γενικής Συνέλευσης της 17.7.2013.

⁴³ Ο κλάδος πιστοποίησης και εργαστηριακών δοκιμών περιλαμβάνει τη Διεύθυνση Πιστοποίησης, τη Διεύθυνση Εργαστηρίων, τα εργαστήρια χαμηλής τάσης, ηλεκτρικών καλωδίων, παιδικών παιχνιδιών και πολυμερών και ελαστικών, καθώς και το σύστημα πιστοποίησης, καθιέρωσης και απονομής Σημάτων και Πιστοποιητικών Ποιότητας και Συμμόρφωσης, με το σύνολο του εξοπλισμού τους).

⁴⁴ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 8740/6.11.2013 επιστολή του ΕΛΟΤ προς ΓΔΑ.

τεχνολογίας γενικά, καθώς και την αξιοποίησή τους για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας στο πλαίσιο των αρχών της αειφορίας και της προστασίας του περιβάλλοντος.

4 ΥΠΟΒΛΗΘΕΙΣΕΣ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ

4.1 ΕΝΣΤΑΣΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ IRON TENCO

42. Στα υπομνήματά της, αλλά και κατά τη συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής, η εταιρία ΛΙΑΝΟΣ υπέβαλε ένσταση έλλειψης ενεργητικής νομιμοποίησης της καταγγέλλουσας IRON TENCO, και επεσήμανε ότι η καταγγέλλουσα στερείται νόμιμης διοίκησης και, ως εκ τούτου, πρέπει να αποβληθεί από τη διαδικασία⁴⁵. Ειδικότερα, η εταιρία ΛΙΑΝΟΣ επισημαίνει ότι η καταγγέλλουσα δεν προσκόμισε τα έγγραφα νομιμοποίησης, που επικαλείτο, και τα οποία η ίδια είχε δεσμευθεί στη Συνεδρίαση της 8ης Ιουνίου 2015 ότι θα καταθέσει ενώπιον της Επιτροπής. Περαιτέρω, ότι αναγκάστηκε η Επιτροπή να προσφύγει στη συνδρομή της εισαγγελικής αρχής, όμως ο κύριος Τενέζος αρνήθηκε να προσκομίσει και στην εισαγγελική αρχή τα έγγραφα τα οποία επικαλείται ότι τον νομιμοποιούν για να παραστεί ενώπιον της Επιτροπής. Επιπροσθέτως, ότι η καταγγέλλουσα εταιρία είχε εξωθεί ήδη από το 2010 από το χώρο που δηλώνει μέχρι σήμερα έδρα και στον οποίον, κατά τον κύριο Τενέζο, έλαβε χώρα η Γενική Συνέλευση της καταγγέλλουσας του 2012. Και, περαιτέρω, ότι από τους μετόχους της εταιρίας, οι δύο μικρομετόχοι, ο ένας είχε ήδη αποβιώσει το 2012, και ο άλλος ζούσε μόνιμα έξω από τη Δράμα και – κατά δήλωσή του – δεν παρέστη ποτέ. Συνεπώς, σύμφωνα πάντοτε με την εταιρία ΛΙΑΝΟΣ, ήταν αδύνατο να συγκληθεί αυτόκλητη Γενική Συνέλευση, και, σε κάθε περίπτωση, έπρεπε να είχαν τηρηθεί οι αναγκαίες διατυπώσεις δημοσιότητας για τη σύγκληση αυτής. Ωστόσο, από τις δημοσιεύσεις του Εθνικού Τυπογραφείου επιβεβαιώνεται η έλλειψη οποιασδήποτε τέτοιας τήρησης δημοσιότητας.
43. Συναφώς, οι εταιρίες ΣΙΑΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ υποστήριξαν ότι η καταγγέλλουσα IRON TENCO δεν προσκόμισε τα αναγκαία έγγραφα νομιμοποίησης κατά τις κείμενες διατάξεις και, συνεπώς, θα έπρεπε να αποβληθεί από τη διαδικασία⁴⁶.

⁴⁵ Βλ. Πρακτικά Συνεδρίασης 8.6.2015, σελ. 5 επ., Πρακτικά Συνεδρίασης 15.6.2015, σελ. 6 επ., καθώς και Συμπληρωματικό Υπόμνημα ΛΙΑΝΟΣ, σελ. 1.

⁴⁶ Βλ. Πρακτικά Συνεδρίασης 8.6.2015, σελ. 10 επ. Βλ. επίσης Συμπληρωματικό Υπόμνημα ΣΙΑΕΝΟΡ, σελ. 2: «[Η καταγγέλλουσα], ενώ συμμετείχε μέχρι ενός σημείου στην όλη διαδικασία, καταθέτοντας υπόμνημα και προσθήκη, στα οποία μάλιστα ζητούσε μετ' επιτάσεως την καταδίκη της εταιρείας μας, λαμβάνοντας πρόσβαση στον φάκελο και έχοντας ενεργό ρόλο σε σημαντικό μέρος της ακροαματικής διαδικασίας (με τον μέτοχό της και εμφανιζόμενο ως νόμιμο εκπρόσωπό της να εξετάζεται απαντώντας σε ερωτήσεις), εν τέλει ουδέποτε ανταποκρίθηκε στις εύλογες αιτήσεις της Επιτροπής Σας να προσκομίσει τα απαραίτητα νομιμοποιητικά έγγραφα. Μάλιστα, διαφαίνεται ότι, ενδεχομένως, κρίσιμα έγγραφα σχετιζόμενα με τη διαχειριστική εξουσία και εκπροσώπηση της Iron Tenco που κατατέθηκαν (·) σε αρμόδιες δημόσιες αρχές (πχ ΓΕΜΗ) και προσκομίστηκαν στην Επιτροπή Σας προκειμένου αυτή να θεωρήσει την καταγγέλλουσα ως διαθέτουσα την απαραίτητη νομιμοποίηση δεν καλύπτουν τις νόμιμες προϋποθέσεις. Αυτό έχει ως συνέπεια αφενός η Επιτροπή Σας να αναγκαστεί, ορθώς, να προσφύγει στις αρμόδιες αρχές, προς διερεύνηση τυχόν ευθυνών της καταγγέλλουσας, αφετέρου, το κυριότερο, η όλη

44. Αντιθέτως, η εταιρία IRON TENCO αρνήθηκε τους ως άνω ισχυρισμούς των καταγγελλόμενων περί έλλειψης ενεργητικής νομιμοποίησής της και ισχυρίστηκε ότι η ίδια έχει πραγματοποιήσει όλες τις αναγκαίες δημοσιεύσεις και καταχωρίσεις, τις οποίες ορθώς είχε ζητήσει η Επιτροπή Ανταγωνισμού, και ιδίως όλες τις διαδικασίες καταχώρισης της εταιρίας μέσω του Γ.Ε.Μ.Η., γεγονός που δημιουργεί τεκμήριο νομιμότητας⁴⁷.
45. Κατά την ομόφωνη κρίση των μελών της Επιτροπής, η προαναφερόμενη ένσταση της εταιρίας ΛΙΑΝΟΣ προβάλλεται παραδεκτώς και είναι βάσιμη. Και τούτο, διότι δεν προσκομίστηκαν εν τέλει από την εταιρία IRON TENCO τα αναγκαία νομιμοποιητικά έγγραφα για την παράστασή της στη διαδικασία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 19 του του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 54 / Β' / 16.1.2013) – παρά τις επανειλημμένες προς τούτο εκκλήσεις της Επιτροπής⁴⁸.
46. Πιο συγκεκριμένα, και σε συνέχεια των ως άνω αιτημάτων προς την καταγγέλλουσα να συμπληρώσει τα νομιμοποιητικά έγγραφα παράστασής της στη διαδικασία, διαβιβάστηκαν με το υπ' αριθ. πρωτ. 343/28.8.2015 έγγραφο σχετικά ερωτήματα στην υπηρεσία του Γ.Ε.Μ.Η., όπως είχε αποφασισθεί από την Ολομέλεια της Επιτροπής, προκειμένου να αποσαφηνιστούν τα ζητήματα αναφορικά με τη νομιμοποίηση του φερόμενου εκπροσώπου της εταιρίας IRON TENCO, Θεόδωρου Τενέζου, ο οποίος είχε στηρίξει τη νομιμοποίησή του σε βεβαίωση της εν λόγω υπηρεσίας. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού επανήλθε στο θέμα, διαβιβάζοντας και νέα επιστολή προς το ΓΕΜΗ, στις 17/9/2015 (αριθ. πρωτ. 352). Η υπηρεσία του ΓΕΜΗ διαβίβασε, με τη σειρά της, τις δύο επιστολές με τα συνημμένα πρακτικά στην Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά. Επί των ανωτέρω επιστολών οι δύο υπηρεσίες απάντησαν αφενός η Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά στις 23/9/2015 (ημ. αριθ. πρωτ. 5617) με συνημμένα τα υπ' αριθ. πρωτ. 5069

παρουσία και συμμετοχή της Iron Tenco να θεωρείται εν τέλει ως μη γενόμενη, αφού αυτή ουδέποτε τελικά προσκόμισε τα απαραίτητα νομιμοποιητικά έγγραφα».

⁴⁷ Βλ. Πρακτικά Συνεδρίασης 8.6.2015, σελ. 9 επ., Πρακτικά Συνεδρίασης 15.6.2015, σελ. 4 επ.,

⁴⁸ Βλ. Πρακτικά Συνεδρίασης 15.6.2015, σελ. 7-8: «*Η Επιτροπή μετά από διαλογική συζήτηση αρκετής ώρας καταλήγει στο εξής ενόψει της δήλωσης από μέρους του κ. εκπροσώπου, φερόμενου ως εκπροσώπου ότι δεν έχουν κατατεθεί τα πρωτότυπα στη Νομαρχία και κατ' επέκταση στο Γ.Ε.Μ.Η., παρέχει προθεσμία μέχρι τις 24 του μήνα να προσκομιστούν από μέρους της καταγγέλλουσας IRON TENCO τα πρωτότυπα των πρακτικών της γενικής συνέλευσης, της 28/06/2012 με βεβαιωμένο το γνήσιο της υπογραφής των παριστάμενων μελών, β) πλήρες μετοχολόγιο, και γ) αντίγραφο της πρόσκλησης προς τους μετόχους. Ενόψει της άρνησης σήμερα να προσκομίσει οικειοθελώς αυτά τα στοιχεία τα οποία ζητήθηκαν από προχθές, θα απευθυνθεί στην Εισαγγελία Πρωτοδικών ενόψει και της δηλώσεως από μέρους των καταγγελλομένων ότι ενδεχομένως έχει εισχωρήσει αξιόποινη πράξη με την υφαρπαγή ψευδούς βεβαίωσης, θα ζητηθεί, λοιπόν, η συνδρομή του Εισαγγελέα Πρωτοδικών για να προσκομιστούν αυτά τα στοιχεία τα οποία ζητούνται εν πρωτοτύπω όπως ακριβώς ειπώθηκε προηγουμένως. Επίσης, θα σταλούν τα απομαγνητοφωνημένα πρακτικά στη Νομαρχία με τις δηλώσεις όπως διατυπώθηκαν από μέρους του κ. Τενέζου, όσον αφορά τον τόπο συνέλευσης και ό,τι ακριβώς έχει δηλώσει για τις δικές τους ενέργειες και προχωρεί στη διαδικασία με παρουσία του κυρίου, της IRON TENCO σε όσα σημεία δεν θα κριθούν ότι περιέχουν απόρρητα στοιχεία γενικότερα από μέρους των καταγγελλομένων εταιριών. Προς το παρόν έχει τον λόγο ο πληρεξούσιος δικηγόρος της IRON TENCO. Εάν δεν προσκομίσει νομιμοποιητικά στοιχεία, αυτά θα θεωρηθούν ως μηδέποτε ειπωθέντα, και προχωρούμε περαιτέρω».*

δης/12.5.2015 και 10608/23.9.2015 έγγραφά τους, και αφετέρου το ΓΕΜΗ στις 7/10/2015 (ημ. αριθ. πρωτ. 5898) με συνημμένο το υπ' αριθ. πρωτ. 10882/135/2015 έγγραφό τους. Επίσης, η εταιρία «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΛΙΑΝΟΣ ΑΕ» κατέθεσε με την υπ' αριθ. πρωτ. 2/10/2015 (αριθ. πρωτ. 370) επιστολή, επικυρωμένα έγγραφα που έλαβε κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας από το Γ.Ε.Μ.Η., και συγκεκριμένα (α) το πρακτικό της Γενικής Συνέλευσης της καταγγέλλουσας στις 28/6/2012, (β) το πρακτικό συγκρότησης σε σώμα του ΔΣ της καταγγέλλουσας στις 28/6/2012 και (γ) την απάντηση του Γ.Ε.Μ.Η. ότι ουδέποτε υποβλήθηκαν οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας για το 2011. Ακολούθως, η Επιτροπή – μετά από διαλογική συζήτηση και αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία του φακέλου, και ιδίως τα έγγραφα της Περιφερειακής Ενότητας Πειραιά και τις δηλώσεις του φερόμενου ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρίας IRON TENCO – κατέληξε στην κρίση ότι ο τελευταίος συνειδητά επιχείρησε να παραπλανήσει την Επιτροπή, ισχυριζόμενος ότι τα πρακτικά, τα οποία θα θεμελιώναν το νομότυπο της συγκρότησης ως Γενικής Συνέλευσης των μελών της εταιρίας, τα είχε ο λογιστής του, και όταν του δόθηκε προθεσμία να τα προσκομίσει δεν τα προσκόμισε και όταν ζητήθηκε η συνδρομή της εισαγγελικής Αρχής, λόγω της καταγγελλόμενης τέλεσης από μέρους του αξιοποιίνου πράξεων, και πάλι το αγνόησε. Ο λόγος αυτής της απόκρυψης, όπως συνάγεται ευθέως από το έγγραφο της Περιφέρειας είναι ότι στην υποτιθέμενη συνέλευση δεν παρίστατο το 100% των μελών της εταιρίας, διότι ο ένας από τους εταίρους έχει προ πολλού αποβιώσει. Συνεπώς, η μη συμμετοχή του συνόλου των μελών στη Γενική Συνέλευση δεν παρέχει δυνατότητα στα μέλη να συνέλθουν, και αν ακόμα το επιχειρούσαν, σε τόπο διαφορετικό από εκείνο που όριζε η υποτιθέμενη πρόσκληση. Περαιτέρω, στη διεύθυνση αυτή της οδού Κωνσταντινουπόλεως 18, που κατά τα αναγραφόμενα στο πρακτικό φέρεται να είχε συνέλθει η Γενική Συνέλευση στεγάζεται από ετών πρακτορείο μεταφορών και η εταιρία δεν έχει εκεί λειτουργήσει τουλάχιστον από το 2010 που έχει εξωθεί. Επομένως, και αν ακόμη υπήρχε πρόσκληση των μελών για την ανύπαρκτη για την εταιρία διεύθυνση της οδού Κωνσταντινουπόλεως δεν μπορούσε η Συνέλευση να πραγματοποιηθεί αλλού και μάλιστα στη φερόμενη οικία του Θεόδωρου Τενέζου. Συνεπώς, αφού δεν υπήρξε στην πραγματικότητα παρουσία όλων των μελών – η οποία και αντικειμενικά δεν μπορούσε να υπάρξει, αφού το ένα μέλος έχει αποβιώσει – δεν έλαβε χώρα νομότυπη Γενική Συνέλευση, η ακυρότητα δε αυτή καθιστά ανενεργό και το ΔΣ που φέρεται ότι εξουσιοδοτήθηκε με απόφαση της ανύπαρκτης αυτής Γενικής Συνέλευσης. Η εν λόγω ακυρότητα παραδεκτά ερευνάται παρεμπιπτόντως στο παρόν στάδιο από την Επιτροπή, διότι συνέχεται άμεσα με τη δυνατότητα του φερόμενου ως νομίμου εκπροσώπου Θεόδωρου Τενέζου να δηλώσει παράσταση και να εκπροσωπήσει την εταιρία στην ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού συζήτηση της υπόθεσης. Εντεύθεν, κατά την ομόφωνη περί αυτού κρίση της Επιτροπής, τα όσα κατέθεσε ο τελευταίος και ο πληρεξούσιός του δικηγόρος ενώπιον της Επιτροπής και τις προτάσεις ή υπομνήματά του, υπό την αίρεση ότι θα προσκόμιζε τα νομιμοποιητικά της δυνατότητας εκπροσώπησης της εταιρίας έγγραφα, δεν λαμβάνονται υπόψη, κατά ρητή περί αυτού πρόβλεψη της

παρ. 7 του άρθρου 19 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 54/Β'/16.1.2013). Και τούτο, διότι διαφορετικά θα παρέχονταν η δυνατότητα σε οποιονδήποτε επιθυμεί να μετέρχεται ανάλογες μεθοδεύσεις και να επιτυγχάνει την παρουσία του στην ακροαματική διαδικασία και τη συνακόλουθη διενέργεια των προβλεπόμενων στο πλαίσιο αυτής διαδικαστικών πράξεων, από τις οποίες και θα έπρεπε να είχε αποκλειστεί απ' αρχής. Ειδικότερα, ο καταγγέλλων, ενώ όπως προαναφέρθηκε, τελούσε σε πλήρη γνώση αφενός ότι η εταιρία του δεν μπορούσε να είχε συνεδριάσει στην οδό Κωνσταντινουπόλεως 18 από όπου είχε αποχωρήσει προ πενταετίας και πλέον, και αφετέρου ότι δεν μπορούσε να συνεδριάσει σε άλλο τόπο αφού ο ένας από τους μετόχους φέρεται να έχει αποβιώσει, εν τούτοις εμφανίστηκε ενώπιον της Επιτροπής ως δήθεν νόμιμος εκπρόσωπος της IRON TENCO, προφασίστηκε λάθος του λογιστή του και υποσχέθηκε την προσκόμιση των πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης προκειμένου, παραπλανώντας την Επιτροπή, να επιτύχει την εξέτασή του ως καταγγέλλοντος και την παράστασή του δια πληρεξουσίου. Τη νομιμοποίηση όμως αυτή δεν είχε, γιατί μια άκυρη Γενική Συνέλευση (ακόμη και αν είχε πραγματοποιηθεί) δεν παράγει έννομα αποτελέσματα. Περαιτέρω, ο φερόμενος ως νόμιμος εκπρόσωπος συνέχιζε να επικαλείται μόνον τον τυπικό έλεγχο του Γ.Ε.Μ.Η., προκειμένου να εξασφαλίσει τη νομιμοποίησή του, ενώ γνώριζε και ρητά του είχε επισημανθεί από την Περιφέρεια Πειραιώς η μη ύπαρξη απαρτίας. Εξάλλου, την ακυρότητα της Γενικής Συνέλευσης είχαν προβάλλει και οι καταγγελλόμενοι ήδη από την αρχή της συζήτησης (βλ. Πρακτικά Συνεδρίασης της 8ης Ιουνίου 2015) και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να επικαλεστεί άγνοια για να δικαιολογήσει την επιχειρηθείσα παραπλάνηση της Επιτροπής.

47. Επισημαίνεται, τέλος, ότι η καταγγέλλουσα IRON TENCO δεν είχε παρασταθεί νομίμως ούτε και στην εκδίκαση της προσφυγής της κατά της υπ' αριθ. 550/VI/2012 Απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (βλ. ΔΕφαθ 322/2015, σκ. 4).

4.2 ΛΟΙΠΕΣ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ

48. Στα υπομνήματά της, η εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ υπέβαλε, επιπλέον, ένσταση παραγραφής για τις αποδιδόμενες παραβάσεις⁴⁹, καθώς και ένσταση υπέρβασης ευλόγου χρόνου της διοικητικής διαδικασίας και συνακόλουθης κατά χρόνο αναρμοδιότητας της Επιτροπής να εξετάσει την υπόθεση και να επιβάλλει κυρώσεις⁵⁰.
49. Ωστόσο, εν προκειμένω παρέλκει η εξέταση των εν λόγω ενστάσεων, δεδομένου ότι δεν διαπιστώθηκαν παραβάσεις των εθνικών και ενωσιακών διατάξεων περί ανταγωνισμού.
50. Η εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ υπέβαλε, τέλος, και ένσταση μη νόμιμης συγκρότησης της Επιτροπής, λόγω παραίτησης του Εισηγητή κ. Αρμάου και αναπλήρωσής του από

⁴⁹ Βλ. Υπόμνημα ΣΙΔΕΝΟΡ, σελ. 7-8.

⁵⁰ Βλ. Υπόμνημα ΣΙΔΕΝΟΡ, σελ. 8-10.

την κ. Μερτικοπούλου⁵¹. Κατά την άποψή της, η ανωτέρω διάταξη περί αναπλήρωσης δεν καταλαμβάνει περιπτώσεις όπου ο Εισηγητής έχει παραιτηθεί πριν εκκινήσει η διαδικασία ακρόασης, περίπτωση στην οποία η ΕΑ οφείλει να αναθέσει την υπόθεση σε νέο Εισηγητή, ο οποίος και θα συντάξει εξ αρχής τη δική του Εισήγηση επί της υποθέσεως.

51. Κατά την ομόφωνη κρίση της Επιτροπής, η εν λόγω ένσταση είναι απορριπτέα ως αβάσιμη. Και τούτο, διότι ο Εισηγητής κ. Αρμάος αναπληρώθηκε νομίμως από την Εισηγήτρια κ. Μερτικοπούλου, κατά σαφή και ρητή διάταξη του άρθρου 12 παρ. 2 του ν. 3959/2011. Εξάλλου, σε αντίθεση με όσα υπολαμβάνει η ΣΙΔΕΝΟΡ στη ένστασή της, η κ. Μερτικοπούλου διατύπωσε τις απόψεις της επί όλων των διερευνώμενων πρακτικών, συνέταξε την εισήγηση επί των προτεινόμενων δεσμεύσεων και συμμετείχε εν γένει στη διαδικασία, ασκώντας πλήρως τα καθήκοντα της Εισηγήτριας.

5 ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΙΚΗΣ & ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

5.1 ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

52. Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το προϊόν ή τα προϊόντα που αφορούν στην υπό εξέταση περίπτωση καθώς και όλα τα προϊόντα που είναι υποκατάστατά τους από πλευράς ζήτησης ή από πλευράς προσφοράς (demand or supply substitutes), των οποίων η διαθεσιμότητα (ή δυνητική διαθεσιμότητα) εμποδίζει τις υπό εξέταση επιχειρήσεις να αυξήσουν την τιμή τους κατά ένα μικρό αλλά σημαντικό ποσοστό για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα⁵².
53. Τα προϊόντα στα οποία επικεντρώθηκε ο αυτεπάγγελτος έλεγχος της Γ.Δ.Α. είναι ο χάλυβας οπλισμού σκυροδέματος (ΧΟΣ), οι μανδύες και τα πλέγματα, τα οποία μαζί με το χονδρόσυρμα και το μορφοσίδηρο, αποτελούν την αγορά των ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα⁵³. Ο χάλυβας οπλισμού σκυροδέματος, οι μανδύες και τα πλέγματα χρησιμοποιούνται στην ανέγερση κτιρίων και στην κατασκευή λοιπών «έργων πολιτικού μηχανικού». Σκοπός τους είναι η αντισεισμική ενίσχυση του σκυροδέματος, ήτοι ο λεγόμενος οπλισμός του μπετόν. Όλα τα προϊόντα έχουν την ίδια χημική σύσταση καθώς προέρχονται από την ίδια πρώτη ύλη, το χάλυβα σε μορφή μιγιέτας. Η επεξεργασία του χάλυβα δεν συνίσταται στην αλλαγή της σύστασης του χάλυβα αλλά αποκλειστικά στη μορφοποίηση του για διάφορες

⁵¹ Βλ. Υπόμνημα ΣΙΔΕΝΟΡ, σελ. 10.

⁵² Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (97C 372/03).

⁵³ Η ευρύτερη αγορά των ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα χωρίζεται στην «αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας» (downstream market) και στην «αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας» (upstream market). Η «αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας» αποτελεί την αγορά παραγωγής προϊόντων χάλυβα, στην οποία δραστηριοποιούνται οι τρεις εγχώριες χαλυβουργίες. Η «αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας» αποτελεί την αγορά εμπορίας και επεξεργασίας ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα.

χρήσεις. Το δομικό πλέγμα και ο μανδύας οπλισμού (πλέγμα υποστρωμάτων) αποτελούν μορφοποιήσεις του χάλυβα οπλισμού και του χονδροσύρματος.

54. Τα ελατά επιμήκη προϊόντα που παράγουν οι εγχώριες χαλυβουργίες, προκειμένου να διατίθενται στην εγχώρια αγορά πρέπει υποχρεωτικά να συμμορφώνονται με τα ισχύοντα πρότυπα του ΕΛΟΤ τα οποία ορίζουν τις τεχνικές προδιαγραφές των προϊόντων και της παραγωγικής διαδικασίας. Το ίδιο ισχύει και για τα εισαγόμενα ελατά επιμήκη προϊόντα χάλυβα. Σύμφωνα με στοιχεία από εταιρίες εμπορίας προϊόντων χάλυβα, οι χάλυβες οπλισμού σκυροδέματος, οι μανδύες και τα πλέγματα που παράγουν οι τρεις εγχώριες χαλυβουργίες είναι προϊόντα εναλλάξιμα μεταξύ τους και υπάρχει μόνο ένας πολύ μικρός αριθμός τελικών καταναλωτών που έχει ιδιαίτερη προτίμηση για προϊόντα προέλευσης συγκεκριμένης εταιρίας⁵⁴. Το ίδιο επιβεβαιώνουν και οι τρεις εγχώριες χαλυβουργίες.
55. Από πλευράς σκοπούμενης χρήσης, το δομικό πλέγμα είναι εναλλάξιμο με το χονδρόσυρμα και το χάλυβα οπλισμού, καθώς για την ενίσχυση των δαπέδων αντί για ήδη μορφοποιημένο δομικό πλέγμα είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί χάλυβας οπλισμού ή/και χονδρόσυρμα τα οποία να κοπούν, συγκολληθούν και τοποθετηθούν στα δάπεδα σε μορφή σχάρας, επιτελώντας τον ίδιο σκοπό με το δομικό πλέγμα. Ομοίως, ο μανδύας οπλισμού σκυροδέματος (πλέγμα κολώνας) είναι εναλλάξιμος με το χάλυβα οπλισμού και το χονδρόσυρμα καθώς για την ενίσχυση των κολώνων και των δοκών, αντί για ήδη μορφοποιημένο μανδύα, είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν χάλυβες οπλισμού ή/και χονδρόσυρμα τα οποία να κοπούν, τυλιχθούν και τοποθετηθούν γύρω από τις κολώνες και τις δοκούς για τη συγκράτησή τους, όπως ακριβώς ο μανδύας. Η χρήση χάλυβα οπλισμού και χονδροσύρματος, αντί για ήδη μορφοποιημένο μανδύα, είναι συνηθισμένη στις μικρότερες κατασκευές, όπου η ταχύτητα ολοκλήρωσης του οικοδομικού έργου δεν είναι ο πρωταρχικός παράγοντας. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο εξωτερικό η χρήση του ήδη μορφοποιημένου μανδύα είναι περιορισμένη. Η ως άνω εναλλαξιμότητα τόσο του δομικού πλέγματος, όσο και του μανδύα οπλισμού με το χάλυβα οπλισμού και το χονδρόσυρμα, ενισχύεται και από το γεγονός ότι οι σχετικοί οικοδομικοί κανονισμοί (Αντισεισμικός Κανονισμός και Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός) δεν προβλέπουν τη χρήση σωρευτικά όλων των ως άνω προϊόντων χάλυβα για την ενίσχυση του σκυροδέματος των οικοδομών, ούτε επιβάλλουν τη χρήση οποιουδήποτε από αυτά, αλλά επιβάλλουν και προσδιορίζουν την ποιότητα (σύσταση) του χρησιμοποιούμενου χάλυβα, και όχι την ειδικότερη μορφή αυτού⁵⁵.
56. Ο χάλυβας οπλισμού σκυροδέματος, ως κύριο προϊόν για την ανέγερση κτιρίων και στην κατασκευή λοιπών «έργων πολιτικού μηχανικού», αποτελεί το βασικό προϊόν των ελληνικών χαλυβουργιών. Ο ΧΟΣ είναι *commodity* προϊόν, η τιμή του διαμορφώνεται καθημερινά στην παγκόσμια αγορά από τη διεθνή προσφορά και ζήτηση και αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης στα διεθνή χρηματιστήρια

⁵⁴ Βλ. ενδεικτικά την υπ' αριθ. πρωτ.3455/29.4.2009 επιστολή της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ.

⁵⁵ Βλ. την 269/IV/2004 Απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

εμπορευμάτων βάσει συμβολαίων. Καθημερινά δημοσιεύονται πληροφορίες και δείκτες τιμών για την τιμή του χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος σε διάφορες γεωγραφικές περιοχές. Ο χάλυβας οπλισμού σκυροδέματος θεωρείται ομοιογενές προϊόν και, ως εκ τούτου, τα προϊόντα των τριών χαλυβουργιών ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά, καθώς δεν διαφοροποιούνται αισθητά.

57. Στο ίδιο συμπέρασμα κατέληξε και η οικονομετρική μελέτη που διενήργησε η ΓΔΑ, και ειδικότερα ο έλεγχος συνολοκλήρωσης Johansen (Johansen Cointegration Test). Με βάση τα πορίσματα του εν λόγω ελέγχου, υφίσταται μια πραγματική ή διαρθρωτική σχέση μεταξύ των προϊόντων ΧΟΣ των τριών ελεγχόμενων χαλυβουργιών, όπως όταν δύο ή παραπάνω προϊόντα θεωρούνται εναλλάξιμα ή στενά υποκατάστατα και, επομένως, η τιμή του ενός αποτελεί ισχυρό ανταγωνιστικό περιορισμό στην τιμή του άλλου⁵⁶.

Πίνακας 1 Έλεγχος Συνολοκλήρωσης Johansen (Johansen Cointegration test) των λογαρίθμων των εγχώριων μέσων μηνιαίων τιμών χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος (ΧΟΣ Φ8-Φ25) των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ.*				
Έλεγχοι Συνολοκλήρωσης				
ΛΜΜΤΕΞ_ΣΙΔ - ΛΜΜΤΕΞ_ΧΑΛΥΒ - ΛΜΜΤΕΞ_ΧΕ (Συνολική Αγορά)				
MacKinnon –				
Υπόθεση	Στατιστική Trace	Haug – Michelis p-values*	Στατιστική Max-Eigen	MacKinnon – Haug – Michelis p-values*
H ₀	61,37	0,00	32,41	0,00
H ₁	28,96	0,00	23,24	0,00
ΛΜΜΤΕΞ_ΣΙΔ - ΛΜΜΤΕΞ_ΧΑΛΥΒ				
MacKinnon –				
Υπόθεση	Στατιστική Trace	Haug – Michelis p-values*	Στατιστική Max-Eigen	MacKinnon – Haug – Michelis p-values*
H ₀	33,14	0,00	26,51	0,00
H ₁	6,63	0,01	6,63	0,01
ΛΜΜΤΕΞ_ΣΙΔ - ΛΜΜΤΕΞ_ΧΕ				
MacKinnon –				
Υπόθεση	Στατιστική Trace	Haug – Michelis p-values*	Στατιστική Max-Eigen	MacKinnon – Haug – Michelis p-values*
H ₀	30,36	0,00	24,19	0,00
H ₁	6,17	0,01	6,17	0,01
ΛΜΜΤΕΞ_ΧΑΛΥΒ - ΛΜΜΤΕΞ_ΧΕ				
MacKinnon –				
Υπόθεση	Στατιστική Trace	Haug – Michelis p-values*	Στατιστική Max-Eigen	MacKinnon – Haug – Michelis p-values*
H ₀	31,03	0,00	24,78	0,00
H ₁	6,25	0,01	6,25	0,01
Επεξηγήσεις:				
*Οι λογάριθμοι των μέσων μηνιαίων τιμών ΧΟΣ Φ8-Φ25 αναφέρονται στην περίοδο από 1/1/2004 έως 30/6/2011. Ο άριστος αριθμός υστερήσεων επιλέχθηκε με βάση την ελαχιστοποίηση του κριτηρίου Akaike				
* p-value<0,05 κριτική τιμή				
ΛΜΜΤΕΞ_ΣΙΔ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΣΙΔΕΝΟΡ στην Ελλάδα.				
ΛΜΜΤΕΞ_ΧΕ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ στην Ελλάδα.				
ΛΜΜΤΕΞ_ΧΑΛΥΒ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ στην				

⁵⁶ Βλ. αναλυτικότερα Ενότητα 7.1 της υπ' αριθ. 1447/25.2.2015 Έκθεσης (Εισήγησης).

Ελλάδα.

58. Με βάση όλες τις προαναφερόμενες σκέψεις, οι σχετικές αγορές προϊόντος για τους σκοπούς της παρούσας υπόθεσης είναι η αγορά παραγωγής ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα και η αγορά εμπορίας και επεξεργασίας ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα⁵⁷.

5.2 ΣΧΕΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

59. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πωλούν τα σχετικά προϊόντα ή παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού και η οποία μπορεί να διακριθεί από άλλες γειτονικές γεωγραφικές περιοχές, ιδίως λόγω των αισθητά διαφορετικών συνθηκών ανταγωνισμού που επικρατούν σ' αυτές⁵⁸. Η σχετική γεωγραφική αγορά ταυτίζεται με την περιοχή, μέσα στα όρια της οποίας δραστηριοποιούνται και ανταγωνίζονται (ή τουλάχιστον έχουν τη δυνατότητα αυτή) οι επιχειρήσεις ως πωλητές ή αγοραστές των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών.
60. Οι ελεγχόμενες χαλυβουργίες υποστηρίζουν ότι η σχετική γεωγραφική αγορά δεν περιορίζεται στην ελληνική επικράτεια, αλλά είναι ευρύτερη, συνεκτιμώντας μεταξύ άλλων διαχρονικά το επίπεδο εξαγωγών και εισαγωγών και τη συσχέτιση ελληνικών και διεθνών τιμών. Πιο συγκεκριμένα, η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ εκτιμά ότι, για τους ειδικότερους λόγους που αναφέρονται στα υπομνήματά της, η σχετική γεωγραφική αγορά θα πρέπει να οριοθετηθεί ως διεθνή αγορά, και πάντως ευρύτερη της ελληνικής επικράτειας⁵⁹. Συναφώς, και για παρόμοιους λόγους, η εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ εκτιμά ότι η σχετική γεωγραφική αγορά δεν περιορίζεται στην Ελλάδα, αλλά περιλαμβάνει τουλάχιστον τις χώρες της Βαλκανικής, την Ανατολική Μεσόγειο και την Ιταλία (Ελλάδα, Ιταλία, Τουρκία κλπ)⁶⁰.
61. Με βάση τα στοιχεία του φακέλου, οι εταιρίες παραγωγής προϊόντων χάλυβα πραγματοποιούν πωλήσεις σε όλη την Ελλάδα (τόσο στην ηπειρωτική, όσο και στην νησιώτικη Ελλάδα), και όχι μόνο σε τοπικό επίπεδο, αφού το κόστος μεταφοράς δεν είναι απαγορευτικό για τις επιχειρήσεις και τα προϊόντα χάλυβα αποτελούν προϊόντα που μπορούν να αποθηκευτούν σχετικά εύκολα. Επίσης, τα εργοστάσια παραγωγής των τριών χαλυβουργιών βρίσκονται σε διάφορα σημεία της ελληνικής επικράτειας (Ελευσίνα, Ασπρόπυργο, Αλμυρό Βόλου, Θεσσαλονίκη), από τα οποία και εξυπηρετούνται όλοι οι πελάτες τους.

⁵⁷ Βλ. Απόφαση ΕΑ 269/IV/2004. Ειδικά αναφορικά με την αγορά εμπορίας και επεξεργασίας ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα, βλ. απόφαση ΕΑ 550/V/2012.

⁵⁸ Βλ. Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (97C 372/03).

⁵⁹ Βλ. Υπόμνημα ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ, σελ. 5-10.

⁶⁰ Βλ. Υπόμνημα ΣΙΔΕΝΟΡ, σελ. 11-18.

62. Κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, ως σχετική γεωγραφική αγορά θα μπορούσε επομένως να προσδιοριστεί η ελληνική επικράτεια⁶¹, τόσο σε επίπεδο εμπορίας & επεξεργασίας, όσο και σε επίπεδο παραγωγής, ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα. Ωστόσο, η ακριβής οριοθέτηση της σχετικής γεωγραφικής αγοράς μπορεί να παραμείνει ανοικτή για τους σκοπούς της παρούσας υπόθεσης, δεδομένου ότι η ουσιαστική αξιολόγηση των ελεγχόμενων (και εν μέρει καταγγελλόμενων) πρακτικών δεν εξαρτάται εν προκειμένω από την ακριβή οριοθέτηση της σχετικής γεωγραφικής αγοράς.

6 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΧΑΛΥΒΑ

6.1 ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

63. Η παραγωγή και διάθεση προϊόντων χάλυβα από τις ελληνικές χαλυβουργικές βιομηχανίες καθώς και η εισαγωγή προϊόντων χάλυβα στην εγχώρια αγορά γίνεται με βάση τα ισχύοντα πρότυπα του ΕΛΟΤ. Κατά το χρονικό διάστημα 2004 – 2006, ίσχυαν τα πρότυπα ΕΛΟΤ 959, ΕΛΟΤ 971 και ο Κανονισμός Τεχνολογίας Χαλύβων Οπλισμού Σκυροδέματος⁶², αντικείμενο του οποίου ήταν η περιγραφή των χαρακτηριστικών/απαιτήσεων για τους χάλυβες οπλισμού σκυροδέματος, των διαδικασιών ελέγχου και των κριτηρίων συμμόρφωσης καθώς και των απαιτήσεων της διακίνησης, της διαμόρφωσης και της κατεργασίας.

64. Από το έτος 2007 έως 30.6.2012, το καθεστώς πιστοποίησης και διάθεσης οπλισμού σκυροδέματος από χάλυβα στην εγχώρια αγορά διέπεται από την υπ' αριθ.9529/645/10.5.2006 υπουργική απόφαση⁶³, με την οποία καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές και η ακολουθούμενη διαδικασία. Συγκεκριμένα, ορίζεται ο ΕΛΟΤ ως φορέας ελέγχου και καθίστανται υποχρεωτικά τα νέα πρότυπα ΕΛΟΤ EN 10080⁶⁴, ΕΛΟΤ 1421-2, ΕΛΟΤ 1321-3. Για το χρονικό διάστημα από 01.01.2007 έως 31.01.2007 ίσχυαν εκ παραλλήλου και τα δύο ανωτέρω πρότυπα. Το έτος 2008 εκδόθηκε Νέος Κανονισμός Τεχνολογίας Χαλύβων Οπλισμού Σκυροδέματος (ΚΤΧ-2008)⁶⁵.

65. Από τις 30.6.2012⁶⁶ ο ΕΛΟΤ Α.Ε. έπαψε τη λειτουργία του ως φορέας πιστοποίησης καθώς οι κλάδοι της πιστοποίησης και των εργαστηρίων του αποσχίσθηκαν και εισφέρθηκαν στην ΕΒΕΤΑΜ. Στον κλάδο πιστοποίησης περιλαμβάνονταν η απονομή σημάτων συμμόρφωσης σε προϊόντα χάλυβα εγχωρίων ή παραγομένων σε χώρες της ΕΕ και η χορήγηση πιστοποιητικών ελέγχου σε αντίστοιχα προϊόντα εισαγόμενα από χώρες εκτός Ε.Ε. Λόγω της απόσχισης ο

⁶¹ Βλ. Απόφαση ΕΑ 269/IV/2004.

⁶² Βλ. ΦΕΚ 381/Β/2000.

⁶³ Βλ. ΦΕΚ 649/18/24.05.2006 και τροποποίηση αυτής 17116/ 1116/ 06.08.07.

⁶⁴ Το πρότυπο ΕΛΟΤ- EN 10080 είναι ένα γενικό Πρότυπο-Πλαίσιο για όλες τις χώρες της Ε.Ε.

⁶⁵ Βλ. ΦΕΚ 1416/Β/17.07.2008 και ΦΕΚ 2113/Β/13.10.2008.

⁶⁶ Βλ. Ν. 4038/2012.

ΕΛΟΤ έπαψε οποιαδήποτε σχετική δραστηριότητα, η οποία και περιήλθε στην ΕΒΕΤΑΜ⁶⁷.

66. Με τον ν.4109/2013 ο ΕΛΟΤ μαζί με το ΕΙΜ και την ΕΣΥΔ Α.Ε. εντάχθηκε ως αυτοτελής λειτουργική μονάδα του Εθνικού Συστήματος Υποδομών Ποιότητας (ΕΣΥΠ) που συστάθηκε με τον νόμο αυτό⁶⁸.
67. Αναφορικά με τις διαδικασίες ελέγχου και τα κριτήρια συμμόρφωσης προβλέπονται τα εξής: Οι χάλυβες που διακινούνται στον Ελληνικό χώρο διακρίνονται ανάλογα με την χώρα παραγωγής τους στους εγχωρίως παραγόμενους, στους παραγόμενους από λοιπές χώρες της ΕΕ και χώρες της ΕΖΕΣ και στους παραγόμενους από τρίτες χώρες. Για κάθε μια από τις παραπάνω κατηγορίες εφαρμόζονται από τις αρμόδιες αρχές διαφορετικές διαδικασίες ελέγχου και κριτήρια συμμόρφωσης. Παράλληλα προβλέπονται και δειγματοληπτικοί έλεγχοι σε όλα τα στάδια διακίνησης των χαλύβων, ανεξάρτητα από τη χώρα παραγωγής τους.
68. Οι εγχώριες χαλυβουργίες πρέπει να διαθέτουν για τους χάλυβες που παράγουν πιστοποιητικό συμμόρφωσης (ποιότητας)⁶⁹, το οποίο εκδίδονταν από τον ΕΛΟΤ έως 30.6.2012 (σύμφωνα με τις διατάξεις της Υπ. Απόφασης αρ. 8316/114 (ΦΕΚ 306/Β/27.4.1989) και με τα κριτήρια συμμόρφωσης που προβλέπονται στον ειδικό κανονισμό πιστοποίησης του ΕΛΟΤ. Οι διακινούμενοι χάλυβες από τις χώρες της ΕΕ, περιλαμβανομένου και των χωρών της ΕΖΕΣ, πρέπει να καλύπτονται υποχρεωτικά από πιστοποιητικό συμμόρφωσης (ποιότητας), εκδιδόμενο με βάση σύστημα πιστοποίησης αναγνωρισμένο από δημόσια αρχή της χώρας παραγωγής, από το οποίο να προκύπτει ότι οι χάλυβες αυτοί είναι σύμφωνοι με τις κατηγορίες που αναφέρονται στον ισχύοντα Κανονισμό Τεχνολογίας Χαλύβων Οπλισμού Σκυροδέματος. Οι παραγόμενοι από τρίτες χώρες χάλυβες πρέπει να συνοδεύονται από πιστοποιητικό ελέγχου⁷⁰, το οποίο εκδίδονταν από τον ΕΛΟΤ έως 30.6.2012, με βάση τις ισχύουσες υπουργικές αποφάσεις⁷¹.
69. Συνοψίζοντας, οι χάλυβες οπλισμού σκυροδέματος που κυκλοφορούν στην εγχώρια αγορά πρέπει να φέρουν σήμανση για την αναγνώριση της κατηγορίας ποιότητας,

⁶⁷ Βλ. την υπ'αριθ.πρωτ.8740/6.11.2013 επιστολή του ΕΛΟΤ προς τη ΓΔΑ.

⁶⁸ Βλ. την υπ'αριθ.πρωτ.8740/6.11.2013 επιστολή του ΕΛΟΤ προς τη ΓΔΑ.

⁶⁹ Το πιστοποιητικό συμμόρφωσης (ποιότητας) δηλώνει ότι παρέχονται επαρκή εγγύα για τη συμμόρφωση ενός επαρκώς τυποποιημένου προϊόντος, μιας διαδικασίας ή υπηρεσίας ως προς συγκεκριμένα πρότυπα ή άλλα κανονιστικά έγγραφα. Το πιστοποιητικό συμμόρφωσης δεν αποτελεί πιστοποιητικό ελέγχου για τη συγκεκριμένη παρτίδα.

⁷⁰ Το πιστοποιητικό ελέγχου αναφέρεται στη συγκεκριμένη ποσότητα που συνοδεύει και μόνο σε αυτήν.

⁷¹ Έως το 2006 βλ. την υπ'αριθ.10364.Φ7/221/20.7.1994 (ΦΕΚ 596/ Β/3.8.1994) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας "Έλεγχος ποιότητας χαλύβων οπλισμού σκυροδέματος" και την υπ' αριθ.οικ.15283/Φ7/422/8.8.1995 (ΦΕΚ 746/ Β/30.8.1995) απόφαση του Υπουργού Αναπληρωτή ΒΕΤ "Έλεγχος χαλύβων οπλισμού σκυροδέματος", όπως ισχύει. Από το έτος 2007 και έπειτα βλ. ΦΕΚ 649/Β/2006, 938/2008, 1881/Β/2006 και 1577/Β/2007 και την υπ'αριθ.πρωτ.οικ.7980/608/8.4.2008 εγκύκλιο του Υπουργείου Ανάπτυξης.

της χώρας παραγωγής, καθώς και της μονάδας παραγωγής τους⁷² και να συνοδεύονται από τα απαιτούμενα πιστοποιητικά ελέγχου τεχνικών χαρακτηριστικών και τα πιστοποιητικά συμμόρφωσης.

6.2 ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

6.2.1 ΕΒΕΤΑΜ

70. Η ΕΒΕΤΑΜ συνιστούσε, έως και 30.6.2012, ένα από τα δύο εργαστήρια διενέργειας ελέγχων και δοκιμών σε χάλυβες οπλισμού σκυροδέματος που είναι απαραίτητοι για την έκδοση πιστοποιητικών ποιότητας για τους εγχώριους ΧΟΣ και πιστοποιητικών ελέγχου για ΧΟΣ που προέρχονται από τρίτες χώρες. Με το εν λόγω εργαστήριο συνεργαζόταν ο ΕΛΟΤ μέχρι και την απόσχιση των κλάδων πιστοποίησης και εργαστηρίων της ΕΛΟΤ και την εισφορά τους στην ΕΒΕΤΑΜ, ως αναφέρθηκε ανωτέρω. Σε ό,τι αφορά τον έλεγχο και την πιστοποίηση του χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος η ΕΒΕΤΑΜ ανέλαβε πλήρως τις δραστηριότητες του ΕΛΟΤ από τον Αύγουστο του 2012.
71. Πριν την πράξη απορρόφησης, η συμβατική σχέση μεταξύ των δύο φορέων ρυθμιζόταν δυνάμει του από 1/09/1988 ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ τους, όπου καθορίζονταν οι όροι για τη διενέργεια από την ΕΒΕΤΑΜ ελέγχων και δοκιμών σε δείγματα χάλυβων οπλισμού σκυροδέματος⁷³. Στην από 20/10/2000 σύμβαση ανάθεσης εργαστηριακών δοκιμών μεταξύ του ΕΛΟΤ και της ΕΒΕΤΑΜ περιγράφονται όροι σχετικά με την αμοιβή του εργαστηρίου⁷⁴, η διάρκειά της⁷⁵, η διαδικασία ανάθεσης και ο τόπος δοκιμών και ελέγχων, οι υποχρεώσεις του εργαστηρίου και του ΕΛΟΤ, όρος για την τήρηση εχεμύθειας καθώς και όρος περί μη αποκλειστικότητας. Οι εν λόγω συμφωνίες δεν έχουν ισχύ, πέραν της 1.7.2012, οπότε και ο ΕΛΟΤ δεν έχει πλέον δυνατότητα πιστοποίησης, ενώ δεν υφίσταται καμία άλλη συμφωνία μεταξύ τους για τον τρόπο διενέργειας των ελέγχων.
72. Έως το χρόνο απορρόφησης του κλάδου πιστοποίησης από την ΕΒΕΤΑΜ, με την ολοκλήρωση των δοκιμών αποστέλλονταν τα αποτελέσματα στον ΕΛΟΤ, χωρίς να απαιτείται κάποια επικύρωση από το Δ.Σ. της εταιρίας ή τον Γενικό

⁷² Η σήμανση γίνεται με το διαφορετικό τρόπο διάταξης πλάγιων νευρώσεων στην επιφάνεια της ράβδου. Οι εγχώριες χαλυβουργίες εκτός του ανωτέρω υποχρεωτικού συστήματος σήμανσης χρησιμοποιούν πρόσθετο αναγνωριστικό σύμβολο της εταιρίας παραγωγής.

⁷³ Σύμφωνα με την εν λόγω συμφωνία, η ΕΒΕΤΑΜ υποχρεούνταν να διενεργεί τις παραπάνω δοκιμές κάθε φορά μετά από έγγραφη εντολή του ΕΛΟΤ, ενώ το αντάλλαγμα που υποχρεούνταν να καταβάλει ο ΕΛΟΤ για τη διενέργεια των παραπάνω ελέγχων και δοκιμών, καθοριζόταν σύμφωνα με τον επίσημο τιμοκατάλογο της ΕΒΕΤΑΜ, που ίσχυε κάθε φορά. Ο χρόνος παράδοσης των εκθέσεων δοκιμών από την ΕΒΕΤΑΜ οριζόταν σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από την παραλαβή των σχετικών δοκιμών

⁷⁴ Η αμοιβή του εργαστηρίου για τις δοκιμές που θα διενεργηθούν θα λογαριασμό του ΕΛΟΤ καταβάλλεται από τον ίδιο τον πελάτη απευθείας στο εργαστήριο. Η εκάστοτε αμοιβή καθορίζεται με βάση τον ισχύοντα τιμοκατάλογο που εφαρμόζεται έναντι του ΕΛΟΤ και των εισαγωγέων.

⁷⁵ Ετήσια με αυτοδίκαια παράταση για κάθε επόμενο έτος αν δεν υφίσταται προηγούμενη καταγγελία της.

Διευθυντή⁷⁶. Δεν απαιτούνταν ενημέρωση άλλου φορέα, πλην του ΕΛΟΤ, σχετικά με τη διενέργεια ελέγχων και δοκιμών, καθώς ο ΕΛΟΤ ήταν αρμόδιος για την αξιολόγηση των πορισμάτων και την έκδοση του πιστοποιητικού. Σε κάθε περίπτωση, είχε το δικαίωμα ελέγχου και αξιολόγησης της τεχνικής επάρκειας της EBETAM, αρμοδιότητα την οποία ασκούσε τουλάχιστον μια φορά το χρόνο. Προκειμένου για τη διεξαγωγή εργαστηριακών ελέγχων, ο ΕΛΟΤ απέστειλε τα σχετικά παραστατικά, τα οποία ενίοτε περιελάμβαναν στοιχεία της επιχείρησης που αιτούνταν την πιστοποίηση, ενώ αναγράφεται και η χώρα προέλευσης των προϊόντων. Ως προς την ποσότητα, λαμβάνονταν ξεχωριστά δείγματα ανά 100 τόνους φορτίου και ανά διατομή της μπετόβεργας και ο συνολικός όγκος. Το ισχύον πρότυπο από το 2009, έως σήμερα⁷⁷ είναι το EN10080, ΕΛΟΤ 1421 και οι ισχύουσες υπουργικές αποφάσεις. Για εισαγωγή από τρίτες χώρες, έως το 2012, αποστέλλονταν τα δείγματα από τον ΕΛΟΤ στην EBETAM, προκειμένου να γίνουν οι σχετικές δοκιμές.

73. Από τον Αύγουστο του 2012 και μετά, το ρόλο αυτό τον ανέλαβε η διεύθυνση πιστοποίησης της EBETAM, στη Διεύθυνση Πιστοποίησης⁷⁸ της οποίας αποστέλλονται τα δείγματα, προκειμένου να αποφασιστεί η έκδοση ή η διατήρηση του πιστοποιητικού ποιότητας. Απαιτείται πιστοποίηση για κάθε εισαγόμενο φορτίο, γεγονός που απαιτεί και περισσότερο χρόνο. Όποιος ενδιαφέρεται πλέον να κάνει εισαγωγή από τρίτη χώρα και βάσει της νομοθεσίας που αφορά το προϊόν αυτό (χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος) υποβάλλει αίτηση πιστοποίησης απευθείας στην EBETAM. Στο διάστημα αυτό (από τον Αύγουστο έως τον Οκτώβριο 2013) δεν είχε υποβληθεί τέτοιο γραπτό αίτημα στην EBETAM.
74. Με βάση τα στοιχεία του φακέλου, δεν υπάρχουν καταγεγραμμένα παράπονα στο γραφείο διασφάλισης ποιότητας της EBETAM. Περαιτέρω, η EBETAM δεν έχει καταβάλλει αποζημιώσεις για ζημιές τρίτων από το 2004 έως σήμερα. Σχετικά με τις εργαστηριακές δοκιμές που διενεργούνται, και σύμφωνα με στοιχεία της EBETAM⁷⁹, αυτές είναι ίδιες, είτε εντός, είτε εκτός Ε.Ε., και περιγράφονται στα πρότυπα ΕΛΟΤ EN 10080, ΕΛΟΤ 1421 (καθώς και στη σχετική ισχύουσα ελληνική νομοθεσία). Η διαδικασία αυτή τηρείται από το 2004 έως σήμερα. Η βασική διαφορά των εισαγωγών από τρίτη χώρα είναι ότι σε αυτά πρέπει να γίνεται δειγματοληψία και δοκιμές ανά φορτίο, σε κάθε εισαγόμενο φορτίο. Κατά την αποστολή του δείγματος, αλλά και κατά τη διενέργεια του ελέγχου, η EBETAM δεν λαμβάνει γνώση της χώρας προέλευσης (ωστόσο, η ελεγχόμενη μπετόβεργα έχει σήμανση που ενδέχεται να επιτρέπει την αναγνώριση του εργοστασίου προέλευσης).
75. Υπάρχει άλλο ένα εργαστήριο, με το οποίο συνεργάζεται ο ΕΛΟΤ, το ΚΕΔΕ του ΥΠΕΧΩΔΕ. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της EBETAM, το μεγαλύτερο ποσοστό

⁷⁶ Βλ. το από 9.10.2013 ερωτηματολόγιο επιτόπιου ελέγχου.

⁷⁷ Οκτώβριος 2013.

⁷⁸ Διευθυντής Πιστοποίησης: [...].

⁷⁹ Βλ. σχετικά το από 9.10.2013 ερωτηματολόγιο επιτόπιου ελέγχου.

εργαστηριακών ελέγχων (τουλάχιστον 70%) διενεργείται από την ΕΒΕΤΑΜ, λόγω αδυναμίας του άλλου εργαστηρίου να ανταπεξέλθει σε μεγαλύτερο όγκο δειγμάτων. Κατά την εκτίμηση της ΕΒΕΤΑΜ⁸⁰, δεν υπολείπονταν, ούτε και υπολείπεται μετά την αλλαγή του καθεστώτος το 2012, ως προς το χρόνο διεκπεραίωσης του ελέγχου των δειγμάτων⁸¹.

76. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν, επίσης, τα ακόλουθα σχετικά με τη μετοχική σύνθεση της εταιρίας και τον τρόπο επιλογής των μελών του Δ.Σ. της ΕΒΕΤΑΜ⁸²:

- Δεν υπάρχουν ειδικές συμφωνίες μετόχων που να αφορούν τον τρόπο άσκησης των δικαιωμάτων ψήφου στο διοικητικό συμβούλιο και τη γενική συνέλευση. Ισχύει ό,τι προβλέπει το καταστατικό.
- Οι μέτοχοι δεν έχουν πρόσβαση σε στοιχεία εισαγωγών, διότι η όλη διαδικασία γινόταν σε επίπεδο εργαστηρίου, ούτε και προβλέπεται κάτι τέτοιο στην εσωτερική λειτουργία της ΕΒΕΤΑΜ.
- Ο τρόπος εκλογής των μελών του Δ.Σ. προβλέπεται από το ισχύον καταστατικό (άρθρο 9), ενώ σύμφωνα με το ν.3899/2010, ο ορισμός των μελών του Δ.Σ. γίνεται με υπουργική απόφαση.

77. Σχετικά με τις δραστηριότητες και τον τρόπο επιλογής των υπευθύνων των εργαστηρίων, προκύπτουν τα ακόλουθα⁸³:

- Η ΕΒΕΤΑΜ προσφέρει στις ελληνικές χαλυβουργίες (όπως και σε όλες τις άλλες βιομηχανίες) υπηρεσίες όπως εργαστηριακές δοκιμές, επιθεωρήσεις, πιστοποιήσεις συστημάτων ISO κλπ.
- Τα κριτήρια επιλογής των υπευθύνων των εργαστηρίων αναφέρονται στο εγκεκριμένο οργανόγραμμα, καθώς και στο εγκεκριμένο εγχειρίδιο ποιότητας για την πιστοποίηση.
- Υπεύθυνος του εργαστηρίου ΧΟΣ έως τον Ιανουάριο του 2012 ήταν ο [...], ο οποίος συνταξιοδοτήθηκε, από τον Ιανουάριο έως και τον Ιούλιο του 2012 ήταν ο [...] και από τον Αύγουστο του 2012 δημιουργήθηκε επιπλέον τμήμα πιστοποίησης χάλυβα με υπεύθυνο τον [...]. Όλοι οι προαναφερόμενοι τρεις (3) υπεύθυνοι εργαστηρίου δεν είχαν καμία ταυτόχρονη/παράλληλη εργασιακή σχέση με τις τρεις ελεγχόμενες χαλυβουργίες⁸⁴.

⁸⁰ Βλ. το από 9.10.2013 ερωτηματολόγιο ελέγχου της ΓΔΑ στην ΕΒΕΤΑΜ.

⁸¹ Βλ. Παράρτημα Ι – Πίνακας 3. Στον Πίνακα παρουσιάζονται από τα σχετικά στοιχεία του επιτόπιου ελέγχου στην ΕΒΕΤΑΜ, οι ημερομηνίες εισαγωγής των δειγμάτων και αποστολής των αποτελεσμάτων στον ΕΛΟΤ, ανά δείγμα προς έλεγχο, για 10 περιπτώσεις ελέγχου για χημική ανάλυση και μηχανικές δοκιμές.

⁸² Βλ. το από 9.10.2013 ερωτηματολόγιο ελέγχου της ΓΔΑ στην ΕΒΕΤΑΜ.

⁸³ Βλ. το από 9.10.2013 ερωτηματολόγιο ελέγχου της ΓΔΑ στην ΕΒΕΤΑΜ.

⁸⁴ Σύμφωνα με τον κώδικα δεοντολογίας προσωπικού της ΕΒΕΤΑΜ, στο 1^ο άρθρο του αναφέρεται: «Το προσωπικό δεν πρέπει να υπόκειται σε καμία εμπορική, οικονομική ή άλλη πίεση, που θα μπορούσε

- Ο ορισμός των υπευθύνων γίνεται από τον Γενικό Διευθυντή, κατόπιν εξουσιοδότησης του Δ.Σ.
- Ο Γενικός Διευθυντής, [...], δεν είχε καμία επαγγελματική ή άλλη συγγενική σχέση με τις τρεις χαλυβουργίες.

6.2.2 ΚΕΔΕ

78. Ο άλλος φορέας διεξαγωγής εργαστηριακών ελέγχων είναι το Εργαστήριο Μετάλλων του Κεντρικού Εργαστηρίου Δημοσίων Έργων (εφεξής ΚΕΔΕ), το οποίο υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Ποιότητας Δημοσίων Έργων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων (Γ.Γ.Δ.Ε.) και διαθέτει τον κατάλληλο εξοπλισμό και την εμπειρία για την διεξαγωγή ελέγχων και δοκιμών σε χάλυβες οπλισμού σκυροδέματος καθώς και σε δομικούς χάλυβες, ανοξείδωτους χάλυβες, χάλυβες προέντασης, τιτάνιο, αλουμίνιο κ.αλ.

79. Το ΚΕΔΕ ήταν ένα από τα δύο εργαστήρια που εκτελούσε ελέγχους για λογαριασμό του ΕΛΟΤ για την έκδοση πιστοποιητικών ποιότητας για τους εγχώριους ΧΟΣ και πιστοποιητικών ελέγχου για ΧΟΣ που προέρχονται από τρίτες χώρες. Η συνεργασία του ΚΕΔΕ με τον ΕΛΟΤ λάμβανε χώρα από το 2004 έως και την απορρόφηση του κλάδου πιστοποίησης του ΕΛΟΤ από την ΕΒΕΤΑΜ το έτος 2012. Συγκεκριμένα, στο εργαστήριο μετάλλων διενεργούνται οι εργαστηριακοί έλεγχοι που αφορούν απαιτήσεις των Προτύπων ΕΛΟΤ EN10080, ΕΛΟΤ 1421-2 και ΕΛΟΤ 1421-3. Σύμφωνα με το ΚΕΔΕ, η χρονική διάρκεια διεξαγωγής και των προαναφερθέντων ελέγχων δεν ξεπερνά την μία ημέρα. Η συνολική χρονική διάρκεια από την παραλαβή των δειγμάτων έως την ολοκλήρωση του απαντητικού εγγράφου δεν ξεπερνάει τις 2-3 ημέρες, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων⁸⁵. Οι βασικοί πελάτες του Εργαστηρίου Μετάλλων του ΚΕΔΕ μπορούν να διακριθούν σε επιχειρήσεις παραγωγής, εμπορίας και διαμόρφωσης χαλύβων, κατασκευαστικές επιχειρήσεις, εταιρίες μελετών, μεμονωμένους ιδιώτες και δημόσιους φορείς (όπως ο ΕΛΟΤ, υπηρεσίες Υπουργείων, υπηρεσίες ελέγχου του τ. ΥΠΑΝ, η Υπηρεσία Αποκατάστασης).

80. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, για τα έτη 2004 – 2011, ο [...] ήταν ο σημαντικότερος πελάτης του Εργαστηρίου Μετάλλων του ΚΕΔΕ. Σε ιδιωτικό συμφωνητικό⁸⁶ μεταξύ του [...] και του ΚΕΔΕ, που υπογράφηκε στις 30.6.2013, ορίζονται οι όροι της διενέργειας ελέγχων και δοκιμών σε δείγματα χαλύβων οπλισμού σκυροδέματος από το ΚΕΔΕ⁸⁷.

να επηρεάσει την τεχνική κρίση, την αμεροληψία του, την ανεξαρτησία ή/και την ηθική ακεραιότητα του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του προς την ΕΒΕΤΑΜ ΑΕ εντός ή εκτός των χωρών αυτής».

⁸⁵ Στην υπ' αριθ. πρωτ. 8462/289.10.2013 επιστολή του ΚΕΔΕ, σε ερώτημα της ΓΔΑ σχετικά με την χρονική διάρκεια του ελέγχου των δειγμάτων και της διαδικασίας πιστοποίησης ΧΟΣ σε άλλες χώρες της Ε.Ε., αναφέρουν ότι δεν είναι διαθέσιμα τέτοια στοιχεία.

⁸⁶ Βλ. συν.2γ της [...]

⁸⁷ Συγκεκριμένα, στο ως άνω συμφωνητικό αναφέρονται τα εξής: [...]

81. Το ΚΕΔΕ δεν προβαίνει σε οποιαδήποτε ενημέρωση άλλων φορέων (π.χ. ΕΝΧΕ, ΕΛΣΤΑΤ) για τη διενέργεια ελέγχων και δοκιμών σε δείγμα ή δείγματα εισαγόμενων χαλύβων. Περαιτέρω, δεν έχουν υποβληθεί παράπονα από επιχειρήσεις για καθυστερήσεις ή υπερβολικές χρεώσεις κατά τη διεξαγωγή των ελέγχων.

6.2.3 ΕΛΟΤ

82. Ο αρμόδιος φορέας πιστοποίησης ΕΛΟΤ ΑΕ ξεκίνησε τη σχετική δραστηριότητα τη δεκαετία του '80, ως εθνικός φορέας πιστοποίησης, αρμόδιος για την έκδοση πιστοποιητικών ελέγχου για την έκδοση πιστοποιητικών ποιότητας για τους εγχώριους ΧΟΣ και πιστοποιητικών ελέγχου για ΧΟΣ που προέρχονται από τρίτες χώρες. Από τον Ιούλιο του 2012, ο ΕΛΟΤ δεν είχε πλέον καμιά δραστηριότητα στο αντικείμενο.
83. Ειδικότερα, αποκλειστικός φορέας για την πιστοποίηση, τόσο των εισαγόμενων, όσο και των εγχωρίως παραγόμενων επιμήκων προϊόντων χάλυβα, ήταν ο Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) ΑΕ. Προκειμένου να διαπιστωθεί η συμμόρφωση των εισαγόμενων και των εγχωρίως παραγόμενων προϊόντων χάλυβα με τις ισχύουσες προδιαγραφές, ο ΕΛΟΤ διενεργούσε δειγματοληψία επί των προϊόντων (το πλήθος των δειγμάτων καθορίζεται από τις προδιαγραφές). Σύμφωνα με την ως άνω υπ' αριθμ. 9529/645/10.5.2006 υπουργική απόφαση, οι χάλυβες οπλισμού σκυροδέματος έπρεπε να φέρουν τα χαρακτηριστικά των τεχνικών κατηγοριών B500A και B500C, όπως αυτά ορίζονται στα Πρότυπα ΕΛΟΤ EN 10080, ΕΛΟΤ-1421-2, 1421-3 και πρέπει να αναγράφονται στα παραστατικά έγγραφα εμπορίας και διακίνησης τους (τιμολόγια, δελτία αποστολής, δικαιολογητικά ανοίγματος πίστωσης κτλ). Επίσης, απαγορευόταν η θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία και ανάλωση καθώς και η διάθεση και πώληση χαλύβων οπλισμού σκυροδέματος, που δεν ανταποκρίνονται σε μια από τις τεχνικές κατηγορίες B500A και B500C και δεν συνοδεύονται από τα κατά περίπτωση πιστοποιητικά ελέγχου τεχνικών χαρακτηριστικών ή πιστοποιητικά συμμόρφωσης. Τα πιστοποιητικά ελέγχου τεχνικών χαρακτηριστικών καθώς και τα πιστοποιητικά συμμόρφωσης εκδίδονταν, έως τον Ιούλιο του 2012, από τον ΕΛΟΤ. Η διαδικασία για την πιστοποίηση⁸⁸ (χορήγηση σήματος συμμόρφωσης) σε εγχώριους/κοινοτικά παραγόμενους κλάδους περιλάμβανε τα ακόλουθα στάδια: 1) αρχικές δοκιμές (τύπου), 2) επιθεώρηση εγκατάστασης παραγωγής, 3) άρση τυχόν «μη συμμορφώσεων», 4) χορήγηση πιστοποιητικού, 5) ετήσια επιθεώρηση και δειγματοληψίες προϊόντων ανά τρίμηνο, 6) αποστολή (μολυβδοσφραγισθέντων και κατάλληλα επισημασμένων) δειγμάτων απευθείας από τον παραγωγό στο αρμόδιο εργαστήριο δοκιμών και 7) έλεγχος από τον ΕΛΟΤ ότι η επιθεώρηση και τα εργαστηριακά αποτελέσματα είναι σύμφωνα με τους κανονισμούς πιστοποίησης και τα σχετικά πρότυπα. Αντίστοιχα, τα στάδια της διαδικασίας για την έκδοση πιστοποιητικού ελέγχου εισαγομένων χαλύβων οπλισμού σκυροδέματος από τρίτες

⁸⁸ Βλ. την υπ' αριθ.πρωτ.8740/6.11.2013 επιστολή του ΕΛΟΤ Α.Ε. προς τη ΓΔΑ.

χώρες, ήταν τα εξής : 1) δειγματοληψία στο τελωνείο από προσωπικό του ΕΛΟΤ, 2) αποστολή δειγμάτων στο εργαστήριο, 3) έλεγχος από τον ΕΛΟΤ ότι τα εργαστηριακά αποτελέσματα είναι σύμφωνα με την σχετική ΥΑ και τα πρότυπα και 4) έκδοση πιστοποιητικού ελέγχου για τη συγκεκριμένη εισαγωγή. Για την έκδοση των ανωτέρω πιστοποιητικών, ο ενδιαφερόμενος απευθύνονταν με στον ΕΛΟΤ έως τον Ιούλιο του 2012, ο οποίος ήταν και ο αρμόδιος οργανισμός, με αίτηση του δέκα (10) ημέρες τουλάχιστον πριν τα εν λόγω προϊόντα διέλθουν τον τελωνειακό χώρο της χώρας. Σύμφωνα με την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 7980/608/8.4.2008 υπουργική απόφαση, η σχετική αίτηση του ενδιαφερόμενου κοινοποιούνταν στην 3η Κλαδική Διεύθυνση του Υπουργείου Ανάπτυξης (Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας) και στη Διεύθυνση Ανάπτυξης της κατά τόπον Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Τη δειγματοληψία διενεργούσε ο ΕΛΟΤ εντός δέκα ημερών από την παραλαβή της σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου. Τα συνεργαζόμενα εργαστήρια έστελναν τα αποτελέσματα στον ΕΛΟΤ, ο οποίος αξιολογούσε και αναλόγως εξέδιδε το Σήμα Ποιότητας ή Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης για τον ΧΟΣ (α) εγχώριας παραγωγής, (β) εισαγόμενου από χώρες της ΕΕ και (γ) εισαγόμενου από χώρες εκτός ΕΕ.

84. Η απαιτούμενη χρονική διάρκεια για τη διεξαγωγή των ελέγχων, και συγκεκριμένα για το χρονικό διάστημα από την αποστολή των δειγμάτων στα εργαστήρια (ΕΒΕΤΑΜ και ΚΕΔΕ) και τη λήψη των αποτελεσμάτων από τον ΕΛΟΤ⁸⁹, ήταν «α) συνήθως της τάξης των 6-8 εβδομάδων για δείγματα πιστοποίησης και β) της τάξης των δύο εβδομάδων για δείγματα εισαγομένων από τρίτες χώρες»⁹⁰.
85. Με βάση τα στοιχεία του φακέλου⁹¹, δεν υπήρξαν παράπονα για καθυστερήσεις, αλλά μόνον κατά καιρούς προφορικές διαμαρτυρίες για το υψηλό κόστος πιστοποίησης συνολικά (το οποίο περιλαμβάνει το κόστος δοκιμών). Ο ΕΛΟΤ ουδέποτε κατέβαλε αποζημιώσεις σε παραγωγούς ή εισαγωγείς προϊόντων χάλυβα.

7 ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

86. Στο πλαίσιο διερεύνησης της υπόθεσης, η Γ.Δ.Α. προχώρησε στη διενέργεια αιφνίδιων επιτόπιων ελέγχων στις 15.7.2008: (α) στις εγκαταστάσεις των τριών εταιριών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο παραγωγής προϊόντων χάλυβα (ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ)⁹², καθώς και στις εγκαταστάσεις της Ένωσης Χαλυβουργιών Ελλάδος⁹³ (εφεξής ΕΝΧΕ), μέλη της οποίας είναι οι παραπάνω εταιρίες, (β) στις εγκαταστάσεις εννέα (9) εταιριών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της εμπορίας και επεξεργασίας χάλυβα Ι.

⁸⁹ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 8740/6.11.2013 επιστολή ΕΛΟΤ προς ΓΔΑ.

⁹⁰ Σε σχετική ερώτηση της ΓΔΑ για τη μέση χρονική διάρκεια του ελέγχου των δειγμάτων και της διαδικασίας πιστοποίησης χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος σε άλλες χώρες της ΕΕ, στην υπ' αριθ. πρωτ. 8740/6.11.2013 επιστολή της ΕΛΟΤ, αναφέρεται ότι δεν είναι διαθέσιμα τέτοια στοιχεία.

⁹¹ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 8740/6.11.2013 επιστολή ΕΛΟΤ προς ΓΔΑ.

⁹² Βλ. τις υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 4685/14.07.08, 4686/14.07.08, 4687/14.07.08 εντολές για διενέργεια ελέγχου.

⁹³ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 4688/14.07.2008 εντολή για διενέργεια ελέγχου.

ΠΑΓΩΝΗΣ ΤΕΧΝΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΕ (εφεξής ΤΕΧΝΕΜΠΟΡΙΚΗ), ΜΠΕΤΟΣΤΑΛ ΑΕ (εφεξής ΜΠΕΤΟΣΤΑΛ), ΣΙΓΜΑΜΠΕΤΟΝ ΑΕ (εφεξής ΣΙΓΜΑΜΠΕΤΟΝ), ΛΙΑΝΟΣ, ΑΦΟΙ ΤΡΙΓΩΝΗ ΑΕΒΤΕ (εφεξής ΑΦΟΙ ΤΡΙΓΩΝΗ), ΖΩΓΑΣ, ΜΠΗΤΡΟΣ ΟΠΛΙΣΜΟΣ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΟΣ ΑΕ (εφεξής ΜΠΗΤΡΟΣ), UNITRADING ΑΕ (εφεξής UNITRADING) και ΤΕΧΝΟΜΕΤ ΑΕ (εφεξής ΤΕΧΝΟΜΕΤ)⁹⁴ και (γ) στις εγκαταστάσεις της εταιρίας ΕΒΕΤΑΜ⁹⁵.

87. Παράλληλα, η Γ.Δ.Α. προχώρησε στην αποστολή ερωτηματολογίων για τη συλλογή στοιχείων στις εταιρίες ΣΙΔΕΝΟΡ⁹⁶, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ⁹⁷, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ⁹⁸, ΕΒΕΤΑΜ⁹⁹, στην Ένωση Χαλυβουργιών Ελλάδος¹⁰⁰ (εφεξής ΕΝΧΕ), στην Ελληνική Στατιστική Αρχή¹⁰¹, στον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης Α.Ε. (εφεξής ΕΛΟΤ)¹⁰² και στο Κεντρικό Εργαστήριο Δημοσίων Έργων (ΚΕΔΕ) της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων¹⁰³.
88. Η Γ.Δ.Α. έλαβε, επίσης, καταθέσεις από εκπροσώπους των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, ΜΠΕΤΟΣΤΑΛ, ΣΙΓΜΑΜΠΕΤΟΝ, ΛΙΑΝΟΣ, ΡΑΜΜΟΣ ΑΕ, ΑΦΟΙ ΤΡΙΓΩΝΗ, και από τον πρόεδρο της ΕΝΧΕ¹⁰⁴ για το σκοπό της παροχής διευκρινίσεων επί ορισμένων ευρημάτων.
89. Τέλος, για την αποσαφήνιση στοιχείων που προέκυψαν από την αυτεπάγγελτη έρευνα, στελέχη της Γ.Δ.Α. ζήτησαν, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 38 του ν.3959/2011 (όπως ισχύει), πληροφορίες από την Ελληνική Στατιστική Αρχή σε συνάντηση που έλαβε χώρα στα γραφεία της εν λόγω αρχής στις 22/11/2013, με τη συμπλήρωση και σχετικού ερωτηματολογίου από στελέχη της.

7.1 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΟΠΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΤΙΣ ΕΓΧΩΡΙΕΣ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΕΣ & ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

90. Κατά τον επιτόπιο έλεγχο που πραγματοποιήθηκε στις 15.7.2008 στις εγκαταστάσεις των τριών εταιριών παραγωγής ελατών επιμήκων προϊόντων

⁹⁴ Βλ. τις υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 4681/14.07.08, 4682/14.07.08, 4683/14.07.08, 4684/14.07.08 εντολές για διενέργεια ελέγχου, τις υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 4191/22.05.2009 και οικ. 4192/22.05.2009 εντολές για διενέργεια ελέγχου και τις υπ' αριθ. πρωτ. 7813/29.10.2009, οικ. 7812/29.10.2009 και οικ. 7814/29.10.2009 εντολές για διενέργεια ελέγχου.

⁹⁵ Την 9.10.2013 με την υπ' αριθ. πρωτ. οικ.7692/3.10.2013 εντολή για διενέργεια ελέγχου

⁹⁶ Βλ. τις υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 2425/20.03.2009, οικ. 1696/23.03.2010, οικ. 4518/12.07.2011 επιστολές.

⁹⁷ Βλ. τις υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 2426/20.03.2009, οικ. 1698/23.03.2010, οικ. 4517/12.07.2011 επιστολές.

⁹⁸ Βλ. τις υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 2424/20.03.2009, οικ. 1697/23.03.2010, οικ. 4519/12.07.2011 επιστολές.

⁹⁹ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 7777/7.10.2009 επιστολή.

¹⁰⁰ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 2423/20.10.2009 επιστολή.

¹⁰¹ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 3706/15.06.2010 επιστολή.

¹⁰² Βλ. τις υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 3707/15.06.2010 και 8081/17.10.2013 επιστολές.

¹⁰³ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. οικ.8082/17.10.2013 επιστολή.

¹⁰⁴ Βλ. τις από 05.09.2011 καταθέσεις των εκπροσώπων των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, τις από 15.09.2011 καταθέσεις των εκπροσώπων των εταιριών ΛΙΑΝΟΣ, ΜΠΕΤΟΣΤΑΛ, ΣΙΓΜΑΜΠΕΤΟΝ, ΡΑΜΜΟΣ, ΑΦΟΙ ΤΡΙΓΩΝΗ, καθώς και τις από 26.09.2011 και 22.11.2013 καταθέσεις του εκπροσώπου της ΕΝΧΕ.

χάλυβα, τα στελέχη της ΓΔΑ συνέλεξαν πλήθος ηλεκτρονικών και μη εγγράφων. Από τη μελέτη των εν λόγω στοιχείων, αξιολογήθηκαν ως σχετικά με την κρινόμενη υπόθεση τα ακόλουθα¹⁰⁵:

91. Στις εγκαταστάσεις της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ¹⁰⁶ βρέθηκαν μεταξύ άλλων, υπηρεσιακά σημειώματα¹⁰⁷, προερχόμενα από τα κεντρικά γραφεία της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ και απευθυνόμενα – μεταξύ άλλων – προς τα εμπορικά τμήματα της ΣΙΔΕΝΟΡ στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη, στο Μεσολόγγι καθώς επίσης και στην Ε.Δ.ΥΛ. Α.Ε¹⁰⁸ στη Λάρισα, ενώ δύο εξ αυτών¹⁰⁹ απευθύνονται, εκτός από τους παραπάνω, και στην οικονομική διεύθυνση της ΣΙΔΕΝΟΡ. Όλα τα υπηρεσιακά σημειώματα κοινοποιούνται και στο εργοστάσιό της στη Θεσσαλονίκη, στο εργοστάσιο της ΣΟΒΕΛ ΑΕ¹¹⁰ στο Βόλο και σε μεσολαβητές τεχνικών εταιριών¹¹¹. Ειδικότερα εντοπίστηκαν:

(α) Υπηρεσιακά σημειώματα και τιμοκατάλογοι σιδήρου μπετόν και δομικού πλέγματος Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Μεσολογγίου που ισχύουν από 7/1/2004 και αντικαθιστούν τους τιμοκαταλόγους με ημερομηνία 14/10/2003. Η ημερομηνία έκδοσης των τιμοκαταλόγων είναι η 05.01.2004 και φέρουν την υπογραφή των στελεχών της εταιρίας [...]¹¹² και[...]].

(β) Υπηρεσιακά σημειώματα και τιμοκατάλογοι σιδήρου μπετόν και δομικού πλέγματος Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Μεσολογγίου που ισχύουν από 27/2/2004 και αντικαθιστούν τους τιμοκαταλόγους με ημερομηνία 7/1/2004. Η ημερομηνία έκδοσης είναι η 26/2/2004 και φέρουν τις υπογραφές των στελεχών της εταιρίας [...]. Επίσης, έχει σταλεί ένα υπηρεσιακό σημείωμα (ημερομηνία 26/2/2004) σχετικά με την τιμή του μαύρου μαλακού σύρματος και την ειδική έκπτωση για τους μεσολαβητές [...]

¹⁰⁵ Όσον αφορά τις άλλες δύο χαλυβουργίες ΣΙΔΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, τα στοιχεία που συλλέχθηκαν κατά τη διεξαγωγή των επιτόπιων ελέγχων στις εταιρίες αξιολογήθηκαν ως μη σχετικά με πιθανή θεμελίωση αντι-ανταγωνιστικών πρακτικών και για το λόγο αυτό δεν καταγράφονται στην παρούσα απόφαση.

¹⁰⁶ Συγκεκριμένα στο γραφείο του [...], ο οποίος κατείχε τη θέση του [...] της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ από την 1.9.2004.

¹⁰⁷ Συγκεκριμένα βρέθηκαν έξι μηνύματα τηλεομοιοτυπίας (φαξ) στο γραφείο του [...] της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ από την 1/9/2004 έως το 2011, με αποστολέα την εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ με τίτλο Υπηρεσιακό Σημείωμα –Τιμοκατάλογος. Σε δυο από αυτά αναγράφεται ο αποστολέας, η εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ, της οποίας ταυτοποιήθηκε ο αριθμός τηλεομοιοτυπίας, αλλά σε κανένα δεν αναγράφεται ο παραλήπτης.

¹⁰⁸ Εταιρία του εμπορικού δικτύου της ΣΙΔΕΝΟΡ με πλήρη επωνυμία «Εμπορική Δομικών Υλών Α.Ε» και έδρα τη Λάρισα.

¹⁰⁹ Με ημερομηνία 5.1.2004 και 26.2.2004.

¹¹⁰ Επιχείρηση του Ομίλου ΣΙΔΕΝΟΡ.

¹¹¹ [...]

¹¹² Ο [...] είναι [...] της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ ΑΕ από το 2000 έως και το 2011.

(γ) Υπηρεσιακά σημειώματα και τιμοκατάλογοι σιδήρου μπετόν και δομικού πλέγματος Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Μεσολογγίου που ισχύουν από 31/3/2004, και αντικαθιστούν τους τιμοκατάλογους με ημερομηνία 10/3/2004¹¹³.

(δ) Τιμοκατάλογος δομικού πλέγματος Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Μεσολογγίου με έναρξη ισχύος την 7/6/2004 και ο οποίος αντικαθιστά τον τιμοκατάλογο με ημερομηνία 2/6/2004¹¹⁴.

(ε) Τιμοκατάλογοι σιδήρου μπετόν και δομικού πλέγματος Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Μεσολογγίου που ισχύουν από τις 14/6/2004 και αντικαθιστούν αντίστοιχα τους από 2/6/2004 και από 07/6/2004 τιμοκαταλόγους¹¹⁵.

(ζ) Τιμοκατάλογοι σιδήρου μπετόν και δομικού πλέγματος Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Μεσολογγίου που ισχύουν από τις 5/7/2004 και αντικαθιστούν τους τιμοκαταλόγους με ημερομηνία 14/6/2004¹¹⁶. Επίσης, έχει σταλεί ένα υπηρεσιακό σημείωμα¹¹⁷ από [...], το οποίο κοινοποιείται στον [...] ([...]) με θέμα 'Ειδικές Τιμές Πελατών Μορφοσιδήρου' και ημερομηνία 05.07.2004. Σε αυτό αναγράφονται αναλυτικά οι εκπτώσεις (σε ευρώ ανά τόνο) για τις αγορές του μήνα Ιουνίου για καθέναν από τους παρακάτω πελάτες:[...]. Επίσης περιλαμβάνεται πίνακας με τα ειδικά μήκη ΧΟΣ S500s SD της «ΣΙΑΕΝΟΡ Α.Ε.» που βρίσκονται σε *stock* από Μάρτιο 2004 και χειρόγραφα αναγράφεται +3 € δίπλα σε κάποιες κατηγορίες.

92. Για τα ως άνω έγγραφα ζητήθηκαν διευκρινίσεις από τη Γ.Δ.Α. κατά τη διάρκεια της λήψης καταθέσεων από τον [...] (ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ) και τον [...] (ΣΙΑΕΝΟΡ). Συγκεκριμένα, στην από 5/9/2011 κατάθεσή του ο [...] αναφέρει τα εξής: «*Ημουν παλαιότερα εργαζόμενος στη ΣΙΑΕΝΟΡ και τα έφερα μαζί μου όταν άρχισα να εργάζομαι στη Χαλυβουργική. Στη [...] ήμουν, [...]. Στην εν λόγω εταιρία εργαζόμουν από τον [...]. Τα έγγραφα αυτά δεν τα έχω παραλάβει από κάποιον εκ των αποδεκτών των υπηρεσιακών σημειωμάτων*». Σε ερώτηση της ΓΔΑ για το εάν έχει στην κατοχή του και άλλους τιμοκαταλόγους, ανέφερε: «*Δεν νομίζω. Ορισμένες φορές όμως έρχονται στα χέρια μας τιμοκατάλογοι από πελάτες προκειμένου να μας δείξουν ότι*

¹¹³ Η ημερομηνία έκδοσης των τιμοκαταλόγων είναι η 30.03.2004 και φέρουν την υπογραφή των [...], αλλά [...] Το υπηρεσιακό σημείωμα που συνοδεύει τον τιμοκατάλογο του δομικού πλέγματος υπογράφεται μόνο από τον [...].

¹¹⁴ Η ημερομηνία έκδοσης είναι η 7/6/2004 και φέρει τις υπογραφές των κ.κ.[...]. Το φαξ έχει σταλεί από την εταιρία ΣΙΑΕΝΟΡ την ίδια ημερομηνία.

¹¹⁵ Η ημερομηνία έκδοσης των τιμοκαταλόγων είναι η 14.06.2004 και φέρουν τις υπογραφές των [...], αλλά όχι του [...]. Το φαξ έχει σταλεί από την εταιρία ΣΙΑΕΝΟΡ την ίδια ημερομηνία.

¹¹⁶ Η ημερομηνία έκδοσης των τιμοκαταλόγων είναι η 02.07.2004 και φέρουν τις υπογραφές των [...]

¹¹⁷ Διακρίνεται ότι το φαξ έχει σταλεί από τη ΣΙΑΕΝΟΡ (φαίνεται ότι έχει σταλεί ημέρα Δευτέρα).

υπάρχουν καλύτερες τιμές στην αγορά. Το θεωρώ απίθανο να βρίσκονται αυτή τη στιγμή στην εταιρεία άλλοι τέτοιοι κατάλογοι».

93. Στην από 5/9/2011 κατάθεσή του ο [...], μετά την επίδειξη των ως άνω εγγράφων από τα στελέχη της Γ.Δ.Α., δήλωσε ότι: *«Δεν επιβεβαιώνω ότι είναι φαζ, είναι αντίγραφα. Δεν έχουν σταλεί από την [...] τιμοκατάλογοι σε οποιοδήποτε ανταγωνιστή. Αφορούν τιμοκατάλογους ισχύος από 7/1/2004, 27/2/2004, 31/3/2004, 7/6/2004, 14/6/2004, 5/7/2004. Είναι όλα πριν τον [...]. Ο συνημμένος στον τιμοκατάλογο της 5/7/2004 πίνακας με τίτλο «ΕΙΔΙΚΑ ΜΗΚΗ ΧΑΛΥΒΑ ΟΠΛΙΣΜΟΥ (σε stock από: Μάρτιο 2004)», θα μπορούσε εύκολα να βρεθεί στους πελάτες στην αγορά, διότι το έδινε η [...] αυτό, άρα είναι εξίσου εύκολο να φτάσει από τους πελάτες στους ανταγωνιστές. Επίσης στον ίδιο τιμοκατάλογο της 5/7/2004 υπάρχει υπηρεσιακό σημείωμα με θέμα «Ειδικές Τιμές Πελατών ΜΟΡΦΟΣΙΔΗΡΟΥ» (με ημερομηνία 5/7/2004), το οποίο δεν αφορά προϊόντα Χάλυβα οπλισμού Σκυροδέματος και αφορά Μορφοσίδηρο, ο οποίος δεν ανήκει στην γκάμα προϊόντων της [...]. Επίσης στον τιμοκατάλογο ισχύος από 27/2/2004, υπάρχει ένα υπηρεσιακό σημείωμα με ημερομηνία 26/2/2004 που αναφέρεται στα προϊόντα μαύρου μαλακού σύρματος, το οποίο πάλι απ' όσο γνωρίζω δεν ανήκει στην γκάμα προϊόντων της εταιρείας [...]. Θεωρώ, όσο μου επιτρέπει η θέση μου, πως δεν εστάλησαν από τους αποδέκτες αυτών των σημειωμάτων, διότι αυτοί είναι άνθρωποι της εταιρείας και υπάρχουν σαφείς εντολές προς αυτούς να μην διαρρέουν αυτά τα έγγραφα προς τα έξω και ιδίως προς τον ανταγωνισμό. Βλέπω δύο ενδεχόμενα. Το πρώτο ενδεχόμενο είναι μέσω πελατών, οι οποίοι πιθανόν το πήραν από πωλητές μας (κατά παρέκκλιση εντολών μας), πιέζοντας οι πελάτες τους πωλητές για τους δικούς τους λόγους. Ωστόσο δίνω μικρή πιθανότητα σε αυτό το ενδεχόμενο, γιατί οι τιμοκατάλογοι αφορούν συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Το δεύτερο ενδεχόμενο και το οποίο θεωρώ και πιθανότερο, είναι οι τιμοκατάλογοι αυτοί να δόθηκαν με οποιοδήποτε τρόπο στην εταιρεία [...], ο οποίος [...]. Πρόκειται για τον [...] κατατέθηκε ως σχετικό [...]. Εξάλλου, στον τιμοκατάλογο με ισχύ από 31-03-2004 υπάρχει χειρόγραφο ένδειξη «[...]». Οπότε, η συγκεκριμένη εκτίμησή μου ενισχύεται και από αυτή την ένδειξη. Εμείς στέλνουμε τους τιμοκατάλογους μόνο στα αρμόδια τμήματα της εταιρείας με οποιοδήποτε τρόπο πχ φαζ, email κτλ. Επομένως δεν υπάρχουν αποδεικτικά ότι εστάλησαν οπουδήποτε αλλού».*
94. Περαιτέρω, στα ηλεκτρονικά αρχεία του [...] της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ [...] βρέθηκε ένα αρχείο excel με τίτλο «[...]» με στοιχεία πωλήσεων της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ ανά μήνα, από τον Ιανουάριο του έτους 2003 έως και τον Ιούλιο του 2004. Το εν λόγω αρχείο περιλαμβάνει αναλυτικά στοιχεία ανά προϊόν (ΧΟΣ, πλέγμα, πλέγμα υποστυλωμάτων, μορφοσίδηρος, κ.α.), ανά κατηγορία πελάτη (έμποροι, τεχνικές εταιρίες), ανά περιοχή και ανά προϊόν (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Μεσολόγγι, Ήπειρο) και ανά μεσολαβητή και ανά προϊόν. Αντίστοιχο αρχείο του με την ονομασία [...] με στοιχεία από τον Ιανουάριο του έτους 2003 έως και το Δεκέμβριο του έτους 2004 και ένα επιπλέον φύλλο βρέθηκε στα ηλεκτρονικά αρχεία του [...] της εταιρίας [...].

95. Σχετικά με το εν λόγω ηλεκτρονικό αρχείο, ο [...] στην από 5/9/2011 κατάθεσή του αναφέρει τα εξής: «Είναι εσωτερικό αρχείο, στατιστικό, πληροφοριακό και επ' ουδενί δεν διανέμεται στην αγορά. Είναι χρήσιμο για τον ανταγωνισμό και απολύτως εμπιστευτικό για εμάς έγγραφο, έναντι οιοδήποτε εκτός [...]. Εκτιμώ ότι έφτασε στα χέρια του ανταγωνιστή μας από τον [...] Είναι πιθανό και από άλλο πρόσωπο που πιθανόν [...] και που είχε πρόσβαση σε αυτά τα στοιχεία, να έδωσε αυτά τα στοιχεία στον ανταγωνισμό. Για μας παραμένει πολύ σοβαρό θέμα η διαρροή τέτοιων πληροφοριών προς τα έξω, [...] και μάλιστα προς τους ανταγωνιστές μας. Τα επιδεικνυόμενα αρχεία («SD Sales Volumes 2003_2004.xls» και «2005 Sales plan-targets.xls») είναι προϊόν σύνθεσης υπό την έννοια ότι στο ένα σετ σταματά η ενημέρωσή των στοιχείων [...], ενώ στο άλλο υπάρχουν στοιχεία με ενημέρωση [...]. Σημειώνεται ότι βάσει των σημειώσεων της ΓΔΑ είναι διαφορετικό το αρχείο που βρέθηκε στη [...] από αυτό που βρέθηκε στην Χαλυβουργική. Συγκεκριμένα, στο ένα υπάρχουν οι πωλήσεις [...], ενώ στο άλλο (που βρέθηκε στην Χαλυβουργική) οι πωλήσεις σταματούν [...]. Επίσης έχουν και διαφορετικό τίτλο. Αυτό που βρέθηκε στην Χαλυβουργική έχει τον τίτλο «[...]», ενώ αυτό που βρέθηκε στην [...] έχει τίτλο «[...]».

Σχετικά με το ίδιο ηλεκτρονικό αρχείο ο [...] στην από 5.9.2011 κατάθεσή του αναφέρει τα εξής: « Το έγγραφο αυτό το έφερα εγώ, με δισκέτα, από το προσωπικό μου αρχείο, το οποίο διατηρούσα όταν [...]. Εγώ το προώθησα [...]. Το προώθησα με e - mail ή με δισκέτα, δεν το θυμάμαι».

96. Στις εγκαταστάσεις της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ βρέθηκε, επίσης, συμφωνητικό¹¹⁸ μεταξύ των εταιριών [...] και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, που φέρει τις υπογραφές των [...] ¹¹⁹, [...] και του [...] ¹²⁰, στο οποίο αναφέρονται τα εξής: «Μετά από επιτυχή και αμοιβαία επωφελή συνεργασία κατά τα παρ....., όπως στην τελευταία συνάντησή μας (24/01/2005) συζητήθηκε, γ..... συμφωνούνται τα παρακάτω: Στις περιπτώσεις των προγραμματισμένων αυξήσεων τιμών από τις Ελλ. Χαλυβουργίες, η ποσότητα που μπορούμε με την προ ανατιμήσεως τιμή να προμηθεύουμε την εταιρία σας, μπορεί να φθάσει το 50% των μέσων μηνιαίων αγορών σας από την εταιρία σας (π.χ. για 5000 TN μέσων μηνιαίων αγορών, η ποσότητα αυτή ανέρχεται σε 2.500TN). Εξαιρείται ο ευθύγραμμος οπλισμός διαμέτρων Φ8 και Φ10mm, τα ποσοστά των οποίων θα συμφωνούνται κατά περίπτωση και σύμφωνα με την διαθεσιμότητα τους. Η τιμή θα είναι συνδεδεμένη με τις αυξομειώσεις που θα ανακοινώνονται από τα άλλα ελληνικά εργοστάσια. Σε περίπτωση που κάποια αυξομείωση θα είναι ειδική ή κρυφή και δεν θα ανακοινωθεί επίσημα θα γίνεται έρευνα για την διαπίστωση της, ώστε να προσαρμοστεί ανάλογα και η μεταξύ μας τιμή, όπως θα γινόταν αν ήταν επίσημη. Η εταιρία μας

¹¹⁸ Επισημαίνεται ότι στο συμφωνητικό αυτό κάτω από την υπογραφή του [...] αναγράφεται η ημερομηνία 26/1/2005 και στην υπογραφή του [...] αναγράφεται η ημερομηνία 2/2/2005. Η υπογραφή του [...] δεν φέρει ημερομηνία.

¹¹⁹ [...].

¹²⁰ [...].

παρέχει (AREA PROTECTION) στην εταιρία [...] για την περιοχή της Ηπείρου, το νομό Αιτωλοακαρνανίας και τα Επτάνησα πλην Κεφαλονιάς και ορισμένων ελαχίστων παραδοσιακών εκλεκτών πελατών, οι οποίοι από κοινού και με καλή πίστη θα συμφωνηθούν να παραμείνει στην ευχέρεια μας να τους προμηθεύουμε απευθείας».

97. Κατά τη διάρκεια της από 5/9/2011 κατάθεσής του [...], ζητήθηκαν διευκρινίσεις σχετικά και με το ως άνω συμφωνητικό, και ειδικότερα για την αναφορά σε «προγραμματισμένες αυξήσεις τιμών από τις Ελλ. Χαλυβουργίες». Ο μάρτυρας ανέφερε τα εξής: «Εννοεί τις επίσημες, ανακοινωμένες τιμές τιμοκαταλόγου. Εκτιμώ ότι δεν έχει σημασία ο όρος «προγραμματισμένες». Ενδέχεται να είναι όρος του πελάτη». Σχετικά με τις επίσημες αυξομειώσεις τιμών και τον τρόπο με τον οποίο γίνονται, αναφέρει τα εξής: «Εννοούνται οι αυξομειώσεις τιμής τιμοκαταλόγου. Ανακοινώνονται κατά κύριο λόγο με τηλεφωνήματα και κατ' εξαίρεση με e-mail ή με φαξ». Σχετικά με τον όρο «ειδική ή κρυφή αυξομείωση της τιμής» και τον τρόπο με τον οποίο γίνεται, αναφέρει τα εξής: «Αυτό που έχει σημασία στο δικό μας κλάδο είναι το *effective price*, δηλαδή η πραγματική τιμή, δηλαδή η τιμή μετά από όλες τις εκπτώσεις. Επομένως όταν λέμε ειδική ή κρυφή μείωση τιμής, εννοούμε μεταβολή της τιμής προς τα κάτω, λόγω αύξησης της έκπτωσης στον πελάτη. Ενημερώνουμε τον πελάτη τηλεφωνικά και διαπραγματευόμαστε μαζί του το θέμα και το ύψος της έκπτωσης. Πρέπει να υπάρχει ταχύτητα αντιδράσεων και γι' αυτό η συνεννόηση γίνεται τηλεφωνικά. Ορισμένες φορές αποστέλλονται και σύντομα mail». Σχετικά με τον όρο «area protection» αναφέρει τα εξής: «Έχει την έννοια της αποκλειστικής αντιπροσώπευσης. Εννοούμε ότι δεν θα δώσουμε την περιοχή αυτή σε άλλον πελάτη, προκειμένου να πουλά εκείνος αποκλειστικά». Αναφερόμενος στο ίδιο συμφωνητικό αναφέρει τα εξής: «Εμείς διατηρούμε το δικαίωμα να πουλάμε σε όλους τους πελάτες που μας ενδιαφέρουν, ανά την Ελλάδα. Ωστόσο κάποιοι χονδρέμποροι έχουν αναπτύξει κάποιες ιδιαίτερες σχέσεις με ορισμένους πελάτες και οι πελάτες αυτοί είναι σταθερά προσανατολισμένοι προς τους συγκεκριμένους χονδρέμπορους. Εξάλλου, κάποιοι χονδρέμποροι, επειδή διαθέτουν στην αγορά ευρύτερη γκάμα προϊόντων, είτε ελληνικών, είτε ξένων εργοστασίων, μπορούν να εξυπηρετήσουν μικρότερες μάντρες πιο άμεσα από εμάς. Πολλές μικρές μάντρες εξυπηρετούνται καλύτερα από τους χονδρέμπορους επειδή εκείνοι έχουν δυνατότητα αποθήκευσης μεγαλύτερης γκάμας προϊόντων, ελληνικών και ξένων, την οποία οι ίδιες δεν διαθέτουν. Μέσω των χονδρεμπόρων, εκμεταλλεύονται, επίσης, και την κατά καιρούς καλύτερη τιμή ελληνικών ή αλλοδαπών εταιριών».

98. Στις εγκαταστάσεις της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ βρέθηκαν και ορισμένα άλλα έγγραφα, για τα οποία ζητήθηκαν διευκρινίσεις από τη ΓΔΑ, χωρίς ωστόσο να προκύπτουν ενδείξεις περί άμεσης ή έμμεσης επαφής μεταξύ της εταιρίας αυτής και ανταγωνιστών. Τουναντίον, με βάση τις αποσαφηνίσεις που δόθηκαν στις μαρτυρικές καταθέσεις, συνεκτιμώμενες με τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, τα εν λόγω έγγραφα είναι κατά πάσα πιθανότητα εσωτερικά και αναφέρονται σε στατιστικά ή πληροφοριακά στοιχεία ή μελλοντικές προβλέψεις και κατευθυντήριες

γραμμές εμπορικής στρατηγικής της ίδιας της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ. Για το λόγο αυτό δεν αξιολογούνται περαιτέρω στην κρινόμενη απόφαση¹²¹.

99. Στις εγκαταστάσεις της ENXE εντοπίστηκαν, επίσης, έγγραφα σχετικά με πραγματοποιηθείσες πωλήσεις προϊόντων χάλυβα, εισαγωγές και εξαγωγές, καθώς και στοιχεία για την ακολουθούμενη διαδικασία, μεθοδολογία και χρονοδιάγραμμα αποστολής τους από τις χαλυβουργίες στην ENXE, όπως και για τη συνακόλουθη επεξεργασία και διάχυσή τους από την ENXE. Όπως προαναφέρθηκε (βλ. εισαγωγικά διαδικαστικά της παρούσας απόφασης), τα εν λόγω στοιχεία αφορούσαν σε πρακτικές ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εμπλεκόμενων χαλυβουργιών εντός (και στο πλαίσιο) της ENXE και αξιολογήθηκαν χωριστά, στο πλαίσιο της υπ' αριθ. 614/2015 σχετικής απόφασης της Ε.Α.

7.2 ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

100. Η παραγωγική διαδικασία προϊόντων χάλυβα διακρίνεται σε δυο φάσεις, την παραγωγή χαλυβουργείου και την παραγωγή ελάστρου. Οι εγχώριες χαλυβουργίες χρησιμοποιούν ως πρώτη ύλη τον παλαιοσίδηρο (scrap), ο οποίος διακρίνεται σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με την ποιότητα του υλικού και προέρχεται από την εγχώρια αγορά και από εισαγωγές, καθώς οι ανάγκες (των χαλυβουργιών σε παλαιοσίδηρο) ξεπερνούν την προσφορά από εγχώριες πηγές.
101. Στην πρώτη φάση, ο παλαιοσίδηρος «φορτώνεται» σε ηλεκτρικό κλίβανο, όπου γίνεται η τήξη του, και έπειτα από την προσθήκη διαφόρων υλικών με σκοπό την επίτευξη επιθυμητής χημικής σύνθεσης του μετάλλου παράγεται ρευστός χάλυβας σε συγκεκριμένη θερμοκρασία. Η παραγωγική διαδικασία συνεχίζεται σε μικρότερης ισχύος θερμαινόμενο κάδο (ladle furnace), όπου γίνεται η μεταλλουργική κατεργασία του χάλυβα και η τελική ρύθμιση της χημικής σύνθεσης και της θερμοκρασίας του. Από την επεξεργασία του ρευστού χάλυβα προκύπτουν τα ενδιάμεσα/ημιτελή (semi-finished) προϊόντα, οι μπιγιέτες (billets) και πλάκες (slabs) τα οποία χρησιμοποιούνται για την παραγωγή επιμήκων και πλατεών τελικών προϊόντων χάλυβα. Οι μπιγιέτες είναι πρίσματα τετραγωνικής διατομής, χρησιμοποιούνται δε σαν πρώτη ύλη στο έλαστρο για παραγωγή χάλυβα οπλισμού και χονδροσύρματος. Τα slabs είναι πρίσματα ορθογωνικής διατομής και χρησιμοποιούνται σαν πρώτη ύλη στο έλαστρο για παραγωγή χαλυβδοταινίας (τσερκιού). Οι μπιγιέτες και τα slabs θερμαίνονται σε ειδικούς κλιβάνους προκειμένου να τροφοδοτηθούν στο έλαστρο για επεξεργασία. Τα προϊόντα χάλυβα

¹²¹ Βλ. π.χ. έγγραφο με ημερομηνία 10/5/2004 και τίτλο «Στόχοι Πωλήσεων 370.000 TN» και μηνύματα τηλεομοιοτυπίας προς τις εταιρίες [...] που εντοπίστηκαν στο γραφείο του [...], όπως αυτά περιγράφονται στην υπ' αριθ. πρωτ. 1447/25.2.2015 Έκθεση. Σχετικά με το θέμα των επίσημων ανακοινώσεων αυξομειώσεων τιμών ή τις κρυφές αυξομειώσεις επισημαίνεται ότι υπάρχουν οι «επίσημες» αυξήσεις ή μειώσεις τιμών και οι «ανεπίσημες – κρυφές» μειώσεις – διολισθήσεις τιμών που γίνονται κατά πελάτη ή περιοχή λόγω των συνθηκών του διαρκούς ανταγωνισμού. Ως επίσημες θεωρούνται οι αλλαγές των τιμοκαταλόγων, οι οποίες όταν γίνονται ανακοινώνονται στους πελάτες μέσω των πωλητών τηλεφωνικά. Κάποιες τεχνικές εταιρίες ζητούν από τους πωλητές επιβεβαίωση της μεταβολής της τιμής, οπότε σε αυτή την περίπτωση μπορεί να αποσταλεί κάποιο φάξ από τον υπεύθυνο πωλητή.

που παράγονται στο συγκρότημα ελάστρων είναι: χάλυβας οπλισμού σκυροδέματος, μορφοσίδηρος, χονδρόσυρμα και χαλυβδοταινίες. Ανάλογα με το προϊόν που παράγεται από το έλαστρο, ακολουθείται και διαφορετική διαδρομή μέχρι το στάδιο της παραλαβής. Τα τελικά προϊόντα παράγονται σε διάφορες μορφές (ευθύγραμμα, σε ρόλους) και σε διαφορετικά μήκη και διαμέτρους.

7.3 ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

7.3.1 ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

102. Η συνολική παραγωγική δυναμικότητα του κλάδου παραγωγής επιμήκων ελάτων προϊόντων χάλυβα ανέρχεται το 2004 σε [...] εκατ. τόνους και αυξάνεται σε [...] εκατ. τόνους το 2008¹²². Εντεύθεν παραμένει σταθερή έως το 2010. Οι εγχώριες χαλυβουργίες παρουσιάζουν διαφορετικά επίπεδα παραγωγικού δυναμικού όπως φαίνεται στον Πίνακα 2.

Πίνακας 2 Μέγιστη δυνατή παραγωγή προϊόντων χάλυβα των εγχώριων χαλυβουργιών (σε τόνους)							
ΕΤΟΣ	«ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.»		«ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.»		«ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.»		ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΑΔΟΥ
	Ποσότητα	%	Ποσότητα	%	Ποσότητα	%	Ποσότητα
2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων

103. Από το 2000 έως και τον Ιούνιο του 2011 οι εγχώριες χαλυβουργίες προέβησαν σε επενδύσεις συνολικής αξίας περίπου [...] εκατ. ευρώ ([...] μαζί με την θυγατρική της [...] εκατ. ευρώ, [...] εκατ. ευρώ και [...] εκατ. ευρώ) με σκοπό τον εκσυγχρονισμό των μηχανολογικών τους εγκαταστάσεων και την αύξηση του παραγωγικού τους δυναμικού. Παρά το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις προέβησαν σε σημαντικές επενδύσεις, στον κλάδο δεν καταγράφεται υψηλός βαθμός «δραστικών» καινοτομιών.

7.3.2 ΠΑΡΑΓΩΓΗ

104. Ο κλάδος της παραγωγής ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα στην εγχώρια αγορά χαρακτηρίζεται από υπερβάλλουσα παραγωγική δυναμικότητα κατά την

¹²² Ειδικότερα, μετά το 2006 αυξάνεται το παραγωγικό δυναμικό των εταιριών [...] και [...] κατά [...] και [...] τόνους αντίστοιχα. Αντίθετα, κατά την επταετία 2004 – 2010 το παραγωγικό δυναμικό της εταιρίας [...] παρέμεινε σταθερό σε [...] εκατ. τόνους. Για το λόγο αυτό, ενώ από το 2004 έως το 2006, η μέγιστη δυνατή παραγωγή της εταιρίας [...] ήταν μεγαλύτερη από το άθροισμα της μέγιστης δυνατής παραγωγής των ανταγωνιστών της, από το έτος 2007 και έπειτα η μέγιστη δυνατή παραγωγή των εταιριών [...] και [...] ξεπέρασε τη μέγιστη παραγωγή της εταιρίας [...] λόγω των ως άνω αναφερόμενων αυξήσεων του παραγωγικού δυναμικού τους

επταετία 2004 – 2010. Παρόλο που, σε γενικές γραμμές, οι εγχώριες χαλυβουργίες λειτουργούν σε υψηλά επίπεδα εκμετάλλευσης της παραγωγικής τους δυναμικότητας, επιτυγχάνοντας ως ένα βαθμό οικονομίες κλίμακας από τον υψηλό βαθμό εκμετάλλευσης του μηχανολογικού τους εξοπλισμού, δεν χρησιμοποιούν το σύνολο του παραγωγικού τους δυναμικού. Κατά συνέπεια, η συνολική πραγματική παραγωγή των τριών εταιριών υπολείπεται της μέγιστης δυνατής παραγωγής. Συγκεκριμένα, το ποσοστό χρήσης του παραγωγικού δυναμικού των εταιριών [...] ανήλθε κατά μέσο όρο την επταετία 2004 – 2010 σε [...] αντίστοιχα.

105. Όσον αφορά δε τα ποσοστά των εταιριών στη συνολική παραγωγή του κλάδου, από το 2004 έως το 2010 κατά μέσο όρο η συνολική παραγωγή της εταιρίας [...] ανήλθε σε [...]%, ενώ των εταιριών [...] και [...] ανήλθε σε [...]% και [...]% της συνολικής παραγωγής του κλάδου αντίστοιχα (Διάγραμμα 1 & Πίνακας 3 κατωτέρω).
106. Η πραγματική παραγωγή της εταιρίας [...], ως ποσοστό της μέγιστης δυνατής παραγωγής κυμάνθηκε από [...]% (το έτος 2010) έως [...]% (το έτος 2006). Το ποσοστό της πραγματικής παραγωγής της εταιρίας [...] προς τη μέγιστη δυνατή παραγωγή τα έτη 2004 έως 2008 κυμάνθηκε από [...]% έως [...]%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για την εταιρία [...] κυμάνθηκε από [...] έως [...]%. Και οι τρεις εταιρίες χρησιμοποίησαν πιο εντατικά το παραγωγικό τους δυναμικό το έτος 2006, κατά το οποίο παρατηρείται και η υψηλότερη ζήτηση στην εγχώρια αγορά για την επταετία. Το έτος 2010, το ποσοστό χρήσης του παραγωγικού δυναμικού ήταν κατά πολύ χαμηλότερο από τα προηγούμενα έτη, αφού μειώνεται σημαντικά το μέγεθος της εγχώριας αγοράς.

Διάγραμμα 1: Πραγματική παραγωγή σε τόνους 2004 – 2010

Πίνακας 3. Πραγματική παραγωγή και ποσοστό χρήσης παραγωγικού δυναμικού							
ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (σε τόνους)							
	«ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.»		«ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.»		«ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.»		ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΑΔΟΥ (σε τόνους)
	Ποσότητα (σε τόνους)	%	Ποσότητα (σε τόνους)	%	Ποσότητα (σε τόνους)	%	
2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2011	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΠΟΣΟΣΤΟ ΧΡΗΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ (%)							
	«ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.»		«ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.»		«ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.»		ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΑΔΟΥ
2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων
*Εκτίμηση για το σύνολο του έτους **Στοιχεία Α Εξαμήνου του 2011

107. Το συνολικό μέγεθος της αγοράς (πωλήσεις + εισαγωγές), η συνολική πραγματική παραγωγή και οι εξαγωγές των τριών χαλυβουργιών παρουσιάζονται στον Πίνακα 4 κατωτέρω.

Πίνακας 4. Μέγεθος εγχώριας αγοράς, Πραγματική παραγωγή και Εξαγωγές (σε τόνους)						
ΕΤΟΣ	Μέγεθος εγχώριας αγοράς	Συνολική παραγωγή	Εξαγωγές	Παραγωγή – Εξαγωγές	(1)	(2)
2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή : Επεξεργασία στοιχείων
(1) Συνολική Παραγωγή – Μέγεθος Εγχώριας Αγοράς
(2) Συνολική Παραγωγή – Εξαγωγές – Μέγεθος Εγχώριας Αγοράς

108. Η συνολική παραγωγή των εγχωρίων εταιριών παραγωγής ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα αυξάνεται από το 2004 έως το 2007, ενώ από το έτος 2008 έως

και το 2010 μειώνεται σημαντικά. Κατά την περίοδο 2004 – 2010, η συνολική παραγωγή των τριών χαλυβουργιών είναι μεγαλύτερη από την εγχώρια ζήτηση/μέγεθος εγχώριας αγοράς, ήτοι το άθροισμα των συνολικών πωλήσεων των τριών εταιριών στην εγχώρια αγορά και των εισαγωγών. Η συνολική παραγωγή που διατέθηκε προς πώληση από τις τρεις εταιρίες στην εγχώρια αγορά (και προκύπτει εάν αφαιρέσουμε από την συνολική παραγωγή την ποσότητα που διατέθηκε σε αγορές του εξωτερικού, και χωρίς να λάβουμε υπόψη τα αποθέματα), υπολειπόταν της εγχώριας ζήτησης τα έτη 2004 και 2006 κατά περίπου [...] και [...] τόνους αντίστοιχα.

7.4 ΕΞΑΓΩΓΕΣ

109. Το σύνολο των εγχώριων εταιριών παραγωγής χάλυβα εξάγει ένα μέρος της παραγωγής τους σε τρίτες χώρες. Συνολικά οι εξαγωγές των τριών χαλυβουργιών το 2004 αποτελούν το [...] % της εγχώριας παραγωγής, ενώ το ποσοστό αυτό ανήλθε το έτος 2009 σε [...] % και το έτος 2010 σε [...] % της εγχώριας παραγωγής (επεξεργασία στοιχείων Πινάκων 4 & 5). Το κύριο προϊόν που εξάγεται από τις χαλυβουργίες είναι ο χάλυβας οπλισμού σκυροδέματος¹²³. Το χρονικό διάστημα από το 2004 έως το 2010 η εταιρία [...] πραγματοποιεί εξαγωγές κυρίως προς τη [...] και [...], η εταιρία [...] εξάγει κυρίως προς την [...] και [...] και η εταιρία [...] πραγματοποιεί το μεγαλύτερο μέρος των εξαγωγών της στην [...] και στην [...].

110. Στον πίνακα 5 που ακολουθεί παρουσιάζονται τα ποσοστά των εξαγωγών που πραγματοποίησαν κάθε έτος οι χαλυβουργίες ως προς τις συνολικές τους πωλήσεις. Το 2008 η εταιρία [...] εξήγαγε περίπου [...] τόνους (σχεδόν [15-25] % συνολικών πωλήσεων της), η εταιρία [...] εξήγαγε περίπου [...] τόνους (σχεδόν [5-10] %) ενώ η εταιρία [...] εξήγαγε περίπου [...] τόνους (περίπου [5-10] %). Διαχρονικά, παρατηρείται ότι η εταιρία [...] εξάγει τις μεγαλύτερες ποσότητες σε αγορές του εξωτερικού¹²⁴. Κατά τα έτη 2004-2010, οι εξαγωγές και των τριών χαλυβουργιών σημειώνουν μεγάλη αυξητική τάση¹²⁵. Για το έτος 2010 οι εξαγωγές των εταιριών [...] και [...] αντιπροσωπεύουν [35-45] %, [25-35] % και [15-25] % των συνολικών πωλήσεων της κάθε εταιρίας.

Πίνακας 5. Ποσοστά εξαγωγών επί των συνολικών πωλήσεων κατά την περίοδο 2004 – 2011								
[...]	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Α' εξάμηνο 2011
Σύνολο πωλήσεων (σε τόνους)								

¹²³ Αναλυτικότερα στοιχεία για τις εξαγωγές ανά προϊόν και τις χώρες προορισμού κάθε χαλυβουργίας παρατίθενται στο Παράρτημα Ι – Πίνακες 4α και 4β της Εισήγησης (υπ' αριθ. 1447/25.2.2015 Έκθεση).

¹²⁴ Για παράδειγμα, το έτος 2004 η [...] εξάγει περίπου [...] τόνους (που αντιστοιχούν σε ποσοστό [...] % των συνολικών πωλήσεων της εταιρίας) ενώ το ίδιο έτος οι εξαγωγές των εταιριών [...] και [...] ανήλθαν σε περίπου [...] (ποσοστό [...] % των συνολικών πωλήσεων) και [...] ([...] % των συνολικών πωλήσεων της εταιρίας) τόνους αντίστοιχα.

¹²⁵ Ενώ οι εταιρίες [...] και [...] από το 2004 έως και το 2010 εξάγουν όλο και μεγαλύτερη ποσότητα κάθε έτος, οι εξαγωγές της εταιρίας [...] παρουσιάζουν σημαντικές αυξομειώσεις ανά έτος π.χ. το έτος 2009 εμφανίζουν μείωση της τάξης του [...] % σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Εξαγωγές (σε τόνους)									
Ποσοστό εξαγωγών	[15-25]%	[25-35]%	[15-25]%	[15-25]%	[15-25]%	[35-45]%	[35-45]%	[55-65]%	
[...]	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Α' εξάμηνο 2011	
Σύνολο πωλήσεων (σε τόνους)									
Εξαγωγές (σε τόνους)									
Ποσοστό εξαγωγών	[0-5]%	[0-5]%	[5-10]%	[10-15]%	[5-10]%	[15-25]%	[25-35]%	[55-65]%	
[...]	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Α' εξάμηνο 2011	
Σύνολο πωλήσεων (σε τόνους)									
Εξαγωγές (σε τόνους)									
Ποσοστό εξαγωγών	[10-15]%	[5-10]%	[0-5]%	[5-10]%	[15-25]%	[5-10]%	[15-25]%	[55-65]%	
Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων									

7.5 ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ

111. Στην ελληνική αγορά πραγματοποιούνται εισαγωγές προϊόντων χάλυβα από διάφορες εταιρίες εμπορίας χαλυβουργικών προϊόντων. Οι βασικές χώρες προέλευσης του εισαγόμενου χάλυβα στην ελληνική αγορά είναι η Ιταλία και η Τουρκία. Το έτος 2006, το [55-65]% του εισαγόμενου χάλυβα προέρχονταν από την Ιταλία και το [35-45]% από την Τουρκία. Μετά το 2006, το ποσοστό του εισαγόμενου χάλυβα από την Τουρκία μειώνεται σημαντικά. Ειδικότερα, το ποσοστό των εισαγωγών ανήλθε, για την περίοδο 2004 έως 2010, σε περίπου [15-25]%, [10-15]%, [15-25]%, [5-10]%, [0-5]%, [0-5]% και [0-5]% των συνολικών πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν στην εγχώρια αγορά αντίστοιχα¹²⁶. Η ENXE προσκόμισε στοιχεία σχετικά με τις εισαγωγές ράβδων οπλισμού σκυροδέματος, τα οποία παρουσιάζονται στον Πίνακα 6 κατωτέρω.

	2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	Ποσότητα	%	Ποσότητα	%	Ποσότητα	%	Ποσότητα	%	Ποσότητα	%	Ποσότητα	%	Ποσότητα	%
Σύνολο εισαγωγών		[95-100]		[95-100]		[95-100]		[95-100]		[95-100]		[95-100]		[95-100]
Από χώρες εντός ΕΕ		[45-55]		[55-65]		[55-65]		[75-85]		[95-100]		[95-100]		[95-100]
Από Ιταλία		[45-55]		[45-55]		[55-65]		[75-85]		[85-95]		[65-75]		[85-95]
Από χώρες εκτός ΕΕ		[35-45]		[35-45]		[25-35]		[10-15]		[0-5]		[0-5]		[0-5]
Από Τουρκία		[45-55]		[35-45]		[25-35]		[10-15]		[0-5]		[0-5]		[0-5]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων

112. Στο Διάγραμμα 2 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι ετήσιες συνολικές εισαγωγές και εξαγωγές χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος για το χρονικό διάστημα 2004 -2010. Οι συνολικές εισαγωγές χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος στην εγχώρια αγορά

¹²⁶ Σε επιστολή της η ENXE αναφέρει: «Στην χώρα μας, στην τελευταία δεκαετία, η αγορά είχε πλημμυρίσει από χαλυβουργικά προϊόντα εισαγόμενα από την Τουρκία και την Ιταλία. Κατά την περίοδο αυτή οι εισαγωγές από Ιταλία και Τουρκία έφθασαν να καλύπτουν μέχρι και το [...] της ελληνικής κατανάλωσης σε χάλυβας οπλισμού σκυροδέματος (2003)».

μειώνονται σημαντικά μετά το 2006, ενώ αντίθετα οι εξαγωγές που πραγματοποιούν οι εγχώριες χαλυβουργίες αυξάνονται σημαντικά από το 2006 και έπειτα (ως αποτέλεσμα της σημαντικής μείωσης της εγχώριας ζήτησης).

Διάγραμμα 2: Εισαγωγές Εξαγωγές σε τόνους 2004 – 2010

7.6 ΑΓΟΡΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΛΑΤΩΝ ΕΠΙΜΗΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΧΑΛΥΒΑ

7.6.1 ΜΕΓΕΘΟΣ ΑΓΟΡΑΣ

113. Το μέγεθος της εγχώριας αγοράς παραγωγής ελάτων επιμήκων προϊόντων χάλυβα, καθώς και οι μεταβολές του από έτος σε έτος παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα 7.

Πίνακας 7. Μέγεθος εγχώριας αγοράς παραγωγής ελάτων επιμήκων προϊόντων χάλυβα κατά την περίοδο 2004 – 2010		
ΕΤΟΣ	Μέγεθος εγχώριας αγοράς (σε τόνους)	Ποσοστό Μεταβολής (%)
2004	[...]	-
2005	[...]	4,93
2006	[...]	16,31
2007	[...]	-7,49
2008	[...]	-14,4
2009	[...]	-28,76
2010	[...]	-24,8

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων πίνακα 3

7.6.2 ΔΟΜΗ ΑΓΟΡΑΣ – ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

114. Στον Πίνακα 8 κατωτέρω παρουσιάζονται αναλυτικότερα οι πωλήσεις χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος, πλεγμάτων και μανδυνών των τριών χαλυβουργιών στην εγχώρια αγορά, οι εισαγωγές που πραγματοποιήθηκαν στην εγχώρια αγορά σε τόνους, το συνολικό μέγεθος της εγχώριας αγοράς και τα μερίδια αγοράς των τριών χαλυβουργιών και των εισαγωγών για κάθε έτος από το 2004 έως το 2010.

Πίνακας 8. Κατανομή πωλήσεων και μερίδια εγχώριας αγοράς παραγωγής ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα κατά την περίοδο 2004 – 2010						
ΕΤΟΣ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ (tn) ΜΕΡΙΔΙΑ (%)	«ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.»	«ΧΑΛΥΒΟ ΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.»	«ΧΑΛΥΒΟΥ ΡΓΙΚΗ Α.Ε.»	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΓΧΩΡΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ*
2004	Πωλήσεις (σε τόνους)					
	Μερίδιο Αγοράς (%)	[35-45]%	[25-35]%	[10-15]%	[10-15]%	100
2005	Πωλήσεις (σε τόνους)					
	Μερίδιο Αγοράς (%)	[35-45]%	[25-35]%	[15-25]%	[10-15]%	100
2006	Πωλήσεις (σε τόνους)					
	Μερίδιο Αγοράς (%)	[35-45]%	[25-35]%	[15-25]%	[10-15]%	100
2007	Πωλήσεις (σε τόνους)					
	Μερίδιο Αγοράς (%)	[35-45]%	[25-35]%	[15-25]%	[5-10]%	100
2008	Πωλήσεις (σε τόνους)					
	Μερίδιο Αγοράς (%)	[35-45]%	[25-35]%	[15-25]%	[0-5]%	100
2009	Πωλήσεις (σε τόνους)					
	Μερίδιο Αγοράς (%)	[35-45]%	[25-35]%	[25-35]%	[0-5]%	100
2010	Πωλήσεις (σε τόνους)					
	Μερίδιο Αγοράς (%)	[35-45]%	[35-45]%	[15-25]%	[0-5]%	100

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων
*Μέγεθος Εγχώριας Αγοράς = Πωλήσεις Χαλυβουργιών + Εισαγωγές

115. Τα μερίδια αγοράς των τριών χαλυβουργιών και των εισαγωγών για την εξεταζόμενη περίοδο απεικονίζονται και στο Διάγραμμα 3 ακολούθως.

Διάγραμμα 3: Μερίδια αγοράς χαλυβουργιών και εισαγωγών 2004 – 2010.

116. Η εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς διαχρονικά σε σχέση με τις άλλες χαλυβουργίες, το οποίο κυμαίνεται από [35-45]% το έτος 2004 και 2009 έως και [35-45]% το 2010. Το εν λόγω μερίδιο είναι το μεγαλύτερο που σημειώνεται στην αγορά. Το μερίδιο αγοράς της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ κυμαίνεται από [25-35]% το έτος 2006 και 2007 έως και [35-45]% το έτος 2010, ενώ το μερίδιο της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ κυμαίνεται από [10-15]% το έτος 2004 σε [25-35] % το έτος 2009.
117. Στον Πίνακα 9 παρουσιάζεται ο ρυθμός μεταβολής των μεριδίων αγοράς των 3 χαλυβουργιών κατά την περίοδο 2004 – 2010. Ο εν λόγω ρυθμός για τη [...] και τις εισαγωγές παρουσιάζει υψηλές μεταβολές από έτος σε έτος, με υψηλότερη την μεταβολή του μεριδίου αγοράς της πρώτης από το 2009 στο 2010 και των εισαγωγών από το 2004 στο 2005 (όπου μειώθηκε και αυξήθηκε κατά [5-10]% περίπου αντίστοιχα).

Πίνακας 9. Μεταβολή μεριδίων αγοράς εγχώριων χαλυβουργιών κατά την περίοδο 2004 – 2010						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
«ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.»	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
«ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.»	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
«ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.»	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων						

118. Στον Πίνακα 10 παρουσιάζεται το εύρος μεταβολής και η τυπική απόκλιση των μεριδίων αγοράς των χαλυβουργιών και των εισαγωγών κατά τα έτη 2004 – 2010:

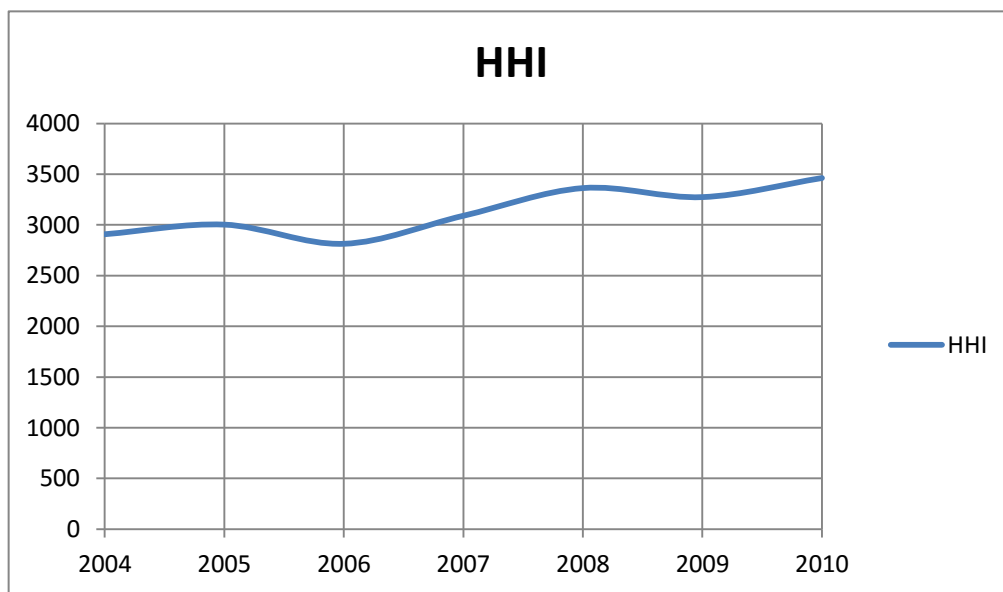
Πίνακας 10. Εύρος μεταβολής και τυπική απόκλιση μεριδίων αγοράς ελληνικών χαλυβουργιών και εισαγωγών κατά την περίοδο 2004 – 2010	
ΕΤΑΙΡΙΕΣ	Τυπική απόκλιση*/Εύρος μεταβολής** (%)
«ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.»	[...]
«ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.»	[...]
«ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.»	[...]
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	[...]
<p>Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Πίνακα 8. *Η τυπική απόκλιση υπολογίζεται χρησιμοποιώντας την «αμερόληπτη» μέθοδο ή μέθοδο του «n-1»</p> $SD = \sqrt{\frac{(x - \bar{x})^2}{n-1}}$ <p>όπου \bar{x} το μέσο μερίδιο αγοράς της εταιρίας της αγοράς κατά την περίοδο 2004 – 2010 και V το σύνολο του δείγματος,</p> <p>**Εύρος μεταβολής: $\max - \min$, όπου \max: το μέγιστο μερίδιο αγοράς και \min: το ελάχιστο μερίδιο αγοράς κατά την περίοδο 2004 – 2010.</p>	

119. Από τα παραπάνω διαφαίνεται ότι διαχρονικά, παρόλο που τα μερίδια των επιχειρήσεων μεταβάλλονται κάθε έτος, η θέση των επιχειρήσεων στην αγορά δεν μεταβάλλεται καθοριστικά, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από την τιμή του

συντελεστή της τυπικής απόκλισης των μεριδίων αγοράς τους (0,03 έως 0,06 κατά την επταετία 2004 – 2010). Σημαντική εξαίρεση, ωστόσο, αποτελεί η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, με το μερίδιο της να φτάνει στο υψηλότερο σημείο του ([25-35]%) το έτος 2009.

120. Ο βαθμός συγκέντρωσης στην ελληνική αγορά παραγωγής χάλυβα χαρακτηρίζεται ως υψηλός, αφού δραστηριοποιούνται μόνο τρεις παραγωγικές χαλυβουργίες. Η διαχρονική μεταβολή του δείκτη συγκέντρωσης ΗΗΙ στην αγορά παραγωγής ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα κατά την περίοδο 2004 – 2010 παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 4. Από την εν λόγω μεταβολή προκύπτει ότι η ελληνική αγορά παραγωγής χάλυβα χαρακτηρίζεται ως μια ολιγοπωλιακή, και με υψηλό βαθμό συγκέντρωσης, αγορά.

Διάγραμμα 4: Δείκτης Συγκέντρωσης ΗΗΙ 2004 – 2010

7.6.3 ΔΟΜΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΩΝ

121. Το μηνιαίο κόστος παραγωγής ΧΟΣ σε ευρώ των εταιριών [...] και [...] ¹²⁷ από τον Ιανουάριο του 2004 έως τον Ιούνιο του 2011 παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 5 κατωτέρω. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν σημαντικές διαφορές ως προς τη δομή και το ύψος του κόστους παραγωγής μεταξύ των δύο χαλυβουργιών για επαναλαμβανόμενες περιόδους. Για παράδειγμα, την περίοδο από Σεπτέμβριο του 2007 έως και Μάιο του 2008, το κόστος παραγωγής των δύο χαλυβουργιών ακολουθεί την ίδια πορεία, αλλά με διαφορετικό ρυθμό μεταβολής. Σημαντική διαφοροποίηση στην μεταβολή του κόστους παραγωγής των δύο εταιριών εμφανίζεται από τον Ιανουάριο έως το Σεπτέμβριο του 2010. Κατά την εν λόγω περίοδο η εταιρία [...] δεν παρουσιάζει υψηλή μεταβολή του κόστους παραγωγής, σε αντίθεση με την [...] όπου το κόστος της μεταβάλλεται σε συχνότερη βάση. Το

¹²⁷ Η εταιρία [...] δεν προσκόμισε μηνιαία στοιχεία του κόστους παραγωγής χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος αν και της ζητήθηκε επανειλημμένα με τις υπ' αριθ. πρωτ.οικ.1698/23.3.2010 και οικ.4517/12.7.2011 (2011) επιστολές της Υπηρεσίας.

ίδιο ισχύει και για την περίοδο από το Σεπτέμβριο του 2005 έως το Σεπτέμβριο του 2006.

Διάγραμμα 5: Μηνιαίο Κόστος Παραγωγής ΧΟΣ σε € για τα έτη 2004 – 2010

122. Ο Πίνακας 11 που ακολουθεί παρουσιάζει την δομή κόστους και την συνεισφορά των επιμέρους στοιχείων κόστους στο κόστος παραγωγής των τριών χαλυβουργιών. Ειδικότερα, το κόστος παλαιοσιδήρου (scrap) αντιστοιχεί σε ένα σχετικά υψηλό ποσοστό του συνολικού κόστους παραγωγής και για τις τρεις χαλυβουργίες. Ειδικότερα, για την εταιρία [...] το κόστος αγοράς παλαιοσιδήρου κυμαίνεται από [...] % - [...] % του συνολικού κόστους παραγωγής, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά για την [...] και τη [...] είναι [...] % - [...] % και [...] - [...]. Επίσης, παρατηρείται ότι το ποσοστό συμμετοχής του παλαιοσιδήρου (scrap) στο συνολικό κόστος παραγωγής των χαλυβουργιών εξελίσσεται αυξητικά μεταξύ των ετών 2004 – 2008 (για την εταιρία [...] μεταξύ 2004 – 2007) μειώνεται κατά το 2009, ενώ κινείται ανοδικά κατά το 2010 και 2011, πορεία που δικαιολογείται, εν μέρει τουλάχιστον, από τις αυξομειώσεις των τιμών προμήθειας του τόσο από εγχώριους παραγωγούς όσο και από τη διεθνή αγορά. Η εταιρία [...] εμφανίζει τα υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής του scrap στο συνολικό κόστος παραγωγής, ακολουθεί η εταιρία [...] και έπεται η εταιρία [...].

Πίνακας 11. Δομή κόστους και συνεισφορά επιμέρους στοιχείων κόστους στο κόστος παραγωγής των Χαλυβουργιών			
	ΣΙΔΕΝΟΡ	ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

ΕΤΟΣ	% Συμμετοχής SCRAP*	% Συμμετοχής Α' ' Β' Υλών**	% Συμμετοχής Λοιπών Στοιχείων Κόστους	% Συμμετοχής SCRAP*	% Συμμετοχής Α' ' Β' Υλών**	% Συμμετοχής Λοιπών Στοιχείων Κόστους	% Συμμετοχής SCRAP*	% Συμμετοχής Α' ' Β' Υλών**	% Συμμετοχής Λοιπών Στοιχείων Κόστους
2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2011	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων
*Αφορά αγορά εγχώριου scrap
**Συμπεριλαμβάνεται και το κόστος αγοράς scrap.

123. Τα λοιπά στοιχεία κόστους των χαλυβουργιών, όπως η τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος και του φυσικού αερίου, η τιμή λοιπών β' υλών και αναλωσίμων παραγωγής, το κόστος απόσβεσης επενδύσεων κ.α. αντιστοιχούν σε ένα σχετικά μικρότερο ποσοστό του συνολικού κόστους παραγωγής τους και κυμαίνεται για την εταιρία [...] από [...] % – [...] %, για την εταιρία [...] από [...] % – [...] % και για την εταιρία [...] μεταξύ [...] % – [...] %. Διαφαίνεται ότι η εταιρία [...] παρουσιάζει υψηλότερη συμμετοχή των λοιπών στοιχείων κόστους στην παραγωγική διαδικασία σε σχέση με τις άλλες δύο χαλυβουργίες το έτος 2004 και από το 2007 έως τον Ιούνιο του 2011.

124. Οι διαφοροποιήσεις αυτές επιβεβαιώνονται και από τον έλεγχο συνολοκλήρωσης Johansen που διενήργησε η υπηρεσία για την περίοδο 2004 έως τον Ιούνιο του 2011 (βλ. Πίνακα 12 κατωτέρω)^{128 129}.

Πίνακας 12: Augmented Dickey-Fuller (ADF), Phillips- Perron & Levin, Li & Chu έλεγχοι μοναδιαίας ρίζας (ADF, PP & LLC unit root tests)* και έλεγχος Συνολοκλήρωσης Johansen (Johansen Cointegration test) των λογαρίθμων & των διαφορών του κόστους παραγωγής χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος (ΧΟΣ Φ8-Φ25) των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ*			
Έλεγχοι μοναδιαίας ρίζας			
ΚΠ ΣΙΑ			
Κριτική τιμή ελέγχου	ADF έλεγχος	MacKinnon μονόπλευρες τιμές	p-values
			Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)

¹²⁸ Σχετικά με τους ελέγχους LLC, PP και ADF, βλ. αντιστοίχως Levin, A., Lin, C.F. Chu, C.S.J., (2002) "Unit root tests in panel data: Asymptotic and finite-sample properties", Journal of Econometrics, 108, 1–24, Phillips, P.C.B. and Perron P., (1988). "Testing for Unit Roots in Time Series Regression", Biometrika, 75, 335-346, Said E. and Dickey D A., (1984), "Testing for Unit Roots in Autoregressive Moving Average Models of Unknown Order", [Biometrika](#), 71, 599–607, καθώς και Φώτης Π. (2015), «Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επενδύσεων Κοινωνικοοικονομική Αξιολόγηση Επενδυτικών Προτάσεων», Εκδόσεις Προπομπός, σελ. 166-167.

¹²⁹ Ο σχετικός έλεγχος κατατείνει στο συμπέρασμα ότι οι χρονοσειρές του κόστους παραγωγής των ΣΙΔΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ δεν είναι συνολοκληρωμένες. Οι τιμές της πιθανότητας των MacKinnon – Haug – Michelis για τουλάχιστον ένα διάνυσμα συνολοκλήρωσης σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$ είναι μεγαλύτερες της εν λόγω κριτικής τιμής, τόσο για τον έλεγχο Ίχνους, όσο και για τον έλεγχο Μέγιστης Ιδιοτιμής. Το εν λόγω αποτέλεσμα αποτελεί σαφή ένδειξη ότι δεν υφίσταται μια ισχυρή διαρθρωτική/πραγματική σχέση των τιμών των δύο χρονοσειρών σε μακροχρόνιο ορίζοντα, και το οποίο σε κάποιο βαθμό επιβεβαιώνει την ύπαρξη διαφορών ως προς το ύψος του κόστους παραγωγής των δύο χαλυβουργιών, όπως αυτές εμφανίζονται ανά χρονικά διαστήματα από το 2004 έως και τον Ιούνιο του 2011.

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

	-1,45* (-2,80)**	0,56* (0,07)**	11* (11)**	
0,01	-3,52* (-3,52)**			
0,05	-2,90* (-2,90)**			
0,10	-2,57* (-2,59)**			
Κριτική τιμή ελέγχου	PP έλεγχος	MacKinnon μονόπλευρες τιμές	p-values (Bandwidth Newey-West κριτήριο)	
	-1,08* (-31,95)**	0,25* (0,00)**	1* (0)**	
0,01	-2,59* (-2,59)**			
0,05	-1,94* (-1,94)**			
0,10	-1,61* (-1,61)**			
ΚΠ ΧΑΛΥΒ				
Κριτική τιμή ελέγχου	ADF έλεγχος	MacKinnon μονόπλευρες τιμές	p-values Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)	
	0,08* (-10,86)**	0,68* (0,00)**	3* (2)**	
0,01	-2,59* (-2,59)**			
0,05	-1,94* (-1,94)**			
0,10	-1,61* (-1,61)**			
Κριτική τιμή ελέγχου	PP έλεγχος	MacKinnon μονόπλευρες τιμές	p-values (Bandwidth Newey-West κριτήριο)	
	1,39* (-24,70)**	0,55* (0,00)**	28* (24)**	
0,01	-2,59* (-2,59)**			
0,05	-1,94* (-1,94)**			
0,10	-1,61* (-1,61)**			
ΚΠ ΣΙΔ - ΚΠ ΧΑΛΥΒ (διαφορά)				
Κριτική τιμή ελέγχου	ADF έλεγχος	MacKinnon μονόπλευρες τιμές	p-values Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)	
	-1,01* (-11,01)**	0,28* (0,00)**	3* (2)**	
0,01	-2,59* (-2,59)**			
0,05	-1,94* (-1,94)**			
0,10	-1,61* (-1,61)**			
ΚΠ ΣΙΔ - ΚΠ ΧΑΛΥΒ (από κοινού έλεγχος)				
	LLC έλεγχος	p-values***	Αριθμός υστερήσεων (Schwartz κριτήριο)	
	(-0,17)* (-11,37)**	(0,43)* (0,00)**	(3) (2)**	
Έλεγχος Συνολοκλήρωσης Johansen				
Υπόθεση	Έλεγχος Ίχνους	MacKinnon – Haug – Michelis p-values***	Έλεγχος Μέγιστης Ιδιοτιμής	MacKinnon – Haug – Michelis p-values***
H ₀	15,79	0,51	11,55	0,46
H ₁	4,94	0,71	4,24	0,71
<p>Επεξηγήσεις: *H₀: ύπαρξη μοναδιαίας ρίζας (unit root), **Οι λογάριθμοι του κόστους παραγωγής ΧΟΣ Φ8–Φ25 αναφέρονται στην περίοδο από 1/1/2004 έως 30/6/2011. Ο βαθμός αυτοσυσχέτισης των σειρών είναι 0,65. *σε επίπεδα (in levels), **σε πρώτες διαφορές (in first differences), *** Οι πιθανότητες ακολουθούν ασυμπτωτική κανονική κατανομή (α<0,01). ΚΠ_ΣΙΔ: Λογάριθμος του κόστους παραγωγής της ΣΙΔΕΝΟΡ στην Ελλάδα. ΚΠ_ΧΑΛΥΒ: Λογάριθμος του κόστους παραγωγής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ στην Ελλάδα. ΚΠ_ΣΙΔ - ΚΠ_ΧΑΛΥΒ (διαφορά): Η διαφορά των λογαρίθμων του κόστους παραγωγής των ΣΙΔΕΝΟΡ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ στην Ελλάδα. ΚΠ_ΣΙΔ - ΚΠ_ΧΑΛΥΒ (από κοινού έλεγχος): Λογάριθμοι του κόστους παραγωγής των ΣΙΔΕΝΟΡ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ στην Ελλάδα.</p>				

7.6.4 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ & ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑΣ

125. Στον Πίνακα 13 παρουσιάζονται τα αποτελέσματα χρήσης των χαλυβουργιών κατά την περίοδο 2004 – 2010. Η πορεία των κερδών μετά φόρων είναι παρόμοια για τις δύο χαλυβουργίες μέχρι την διαχειριστική περίοδο του 2006, όπου μετά από μείωση τους το 2005, ακολουθεί εντυπωσιακή αύξησή τους το 2006, κυρίως για την ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ. Παρόλα αυτά, τα κέρδη των δύο χαλυβουργιών ακολουθούν εκ διαμέτρου αντίθετη πορεία την διετία 2007 – 2008, όπου για τη μεν ΣΙΔΕΝΟΡ αυξάνονται, φθάνοντας στο υψηλότερο σημείο της επταετίας το 2008 (61 εκ. ευρώ περίπου), ενώ για την ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ μειώνονται, φθάνοντας στο χαμηλότερο σημείο της επταετίας το 2008 (564.000 χιλ. ευρώ περίπου). Για τη διετία 2009 – 2010 και οι δύο χαλυβουργίες παρουσιάζουν ζημιές (12 και 16 εκ. ευρώ περίπου για τη ΣΙΔΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ αντίστοιχα).

126. Κατά κανόνα τα θετικά κέρδη προ φόρων αποτελούν ένδειξη μακροχρόνιας ισχύος των επιχειρήσεων. Εν προκειμένω, ωστόσο, τα κέρδη προ φόρων και τα κέρδη προ φόρων και τόκων εμφανίζονται αρνητικά πρόσημα για τις τρεις χαλυβουργίες¹³⁰.

Πίνακας 13: Αποτελέσματα Χρήσης Χαλυβουργιών κατά την περίοδο 2004 – 2010							
«ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.»	1/01/2010 - 31/12/2010	1/01/2009 - 31/12/2009	1/01/2008 - 31/12/2008	1/01/2007 - 31/12/2007	1/01/2006 - 31/12/2006	1/01/2005 - 31/12/2005	1/01/2004 - 31/12/2004
ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ (ΖΗΜΙΑ)	21.485.890,00	963.387,00	32.083.684,00	68.348.397,00	76.001.760,00	38.263.364,00	63.679.019,00
ΚΕΡΔΗ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ, ΤΟΚΩΝ [ΚΠΤΦ]	-10.349.105,00	-30.127.543,00	-12.262.042,00	32.672.173,00	44.353.536,00	8.242.305,00	28.551.521,00
ΚΕΡΔΗ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ, ΤΟΚΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ [ΚΠΤΦΑ]	328.589,00	-19.495.780,00	-1.198.591,00	43.613.939,00	54.692.283,00	18.012.978,00	38.649.749,00
ΚΕΡΔΗ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	-16.359.608,00	-33.012.438,00	76.638.157,00	37.044.797,00	44.654.734,00	15.956.162,00	20.790.394,00
ΚΕΡΔΗ (ΖΗΜΙΕΣ) ΜΕΤΑ ΦΟΡΩΝ	-12.380.377,00	-39.525.905,00	60.824.109,00	28.123.791,00	27.772.465,00	10.539.332,00	24.968.703,00
ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ	1/01/2010 - 31/12/2010	1/01/2009 - 31/12/2009	1/01/2008 - 31/12/2008	1/01/2007 - 31/12/2007	1/01/2006 - 31/12/2006	1/01/2005 - 31/12/2005	1/01/2004 - 31/12/2004
ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ (ΖΗΜΙΑ)	18.314.696,24	491.252,13	40.782.184,17	35.890.131,57	57.351.118,34	21.315.613,30	24.044.980,07
ΚΕΡΔΗ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ, ΤΟΚΩΝ [ΚΠΤΦ]	-877.772,86	-16.885.700,95	18.235.224,40	13.962.102,67	37.367.343,02	5.569.852,59	12.210.147,42
ΚΕΡΔΗ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ, ΤΟΚΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ [ΚΠΤΦΑ]	674.619,27	-16.868.784,75	25.992.912,68	21.132.874,38	44.390.053,34	12.497.063,28	16.274.194,32
ΚΕΡΔΗ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	-14.969.874,94	-27.117.504,32	2.428.855,34	2.746.091,74	29.317.317,49	-2.570.724,65	7.186.536,48
ΚΕΡΔΗ (ΖΗΜΙΕΣ) ΜΕΤΑ ΦΟΡΩΝ	-15.677.471,05	-31.170.018,44	563.958,23	1.937.178,43	21.818.213,53	-2.587.782,95	6.754.925,77
ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ*	1/01/2010 - 31/12/2010	1/01/2009 - 31/12/2009	1/01/2008 - 31/12/2008	1/01/2007 - 31/12/2007	1/01/2006 - 31/12/2006	1/01/2005 - 31/12/2005	1/01/2004 - 31/12/2004
ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΔΟΣ (ΖΗΜΙΑ)	-12.276.006,00	-9.460.902,96	959.075,87	40.623.142,02	39.445.600,37	14.787.605,31	24.039.707,00
ΚΕΡΔΗ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ, ΤΟΚΩΝ [ΚΠΤΦ]	-37.032.724,00	-35.821.439,00	-28.868.698,55	16.409.195,02	14.125.427,31	11.214.957,57	9.511.589,17
ΚΕΡΔΗ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ, ΤΟΚΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ [ΚΠΤΦΑ]	-26.300.695,00	-25.120.749,00	-19.574.696,00	21.420.917,02	22.152.426,08	16.538.930,05	14.470.995,95
ΚΕΡΔΗ (ΖΗΜΙΕΣ) ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	-48.619.186,00	-46.577.212,31	-47.791.446,28	1.660.067,35	5.707.438,54	4.281.840,53	5.733.766,18
ΚΕΡΔΗ (ΖΗΜΙΕΣ) ΜΕΤΑ ΦΟΡΩΝ	-48.674.739,00	-46.564.336,51	-43.228.372,66				

Πηγή: Επεξεργασία δημοσιευμένων στοιχείων (ισολογισμοί)

* Από το 2008 και έπειτα οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας δημοσιεύονται σύμφωνα με τα ΔΛΤ.

127. Στον Πίνακα 14 κατωτέρω παρουσιάζονται οι δείκτες κερδοφορίας των τριών χαλυβουργιών κατά την επταετία 2004 – 2010¹³¹.

¹³⁰ Αν τα κέρδη προ φόρων είναι αρνητικά και τα κέρδη προ φόρων και τόκων είναι θετικά, τότε η επιχείρηση μπορεί να γίνει άμεσα κερδοφόρα με κατάλληλη αύξηση του κεφαλαίου της.

¹³¹ Οι τρεις χαλυβουργίες παρουσιάζουν αρνητικό δείκτη περιθωρίου καθαρού κέρδους προ φόρων το 2010, με την [...] να εμφανίζει το χαμηλότερο δείκτη [-...]% και τις εταιρίες [...] και [...] να εμφανίζουν, να μεν αρνητικούς δείκτες αλλά πολύ υψηλότερους από αυτόν της [...] ([-...]% και [...] αντίστοιχα). Αντίστοιχα, αρνητικό πρόσημο παρουσιάζει και ο δείκτης περιθωρίου κερδών προ φόρων και τόκων, επιβεβαιώνοντας το αρνητικό πρόσημο των κερδών προ φόρων και τόκων των τριών χαλυβουργιών για το έτος 2010.

Πίνακας 14: Δείκτες κερδοφορίας χαλυβουργιών κατά την περίοδο 2004 – 2010							
«ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.»	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Περιθώριο μεικτού κέρδους							
Περιθώριο ΚΠΤΦ**							
Περιθώριο ΚΠΤΦΑ***							
Περιθώριο καθαρού κέρδους προ φόρων							
Περιθώριο καθαρού κέρδους μετά φόρων							
«ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.»	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Περιθώριο μεικτού κέρδους							
Περιθώριο ΚΠΤΦ**							
Περιθώριο ΚΠΤΦΑ***							
Περιθώριο καθαρού κέρδους προ φόρων							
Περιθώριο καθαρού κέρδους μετά φόρων							
«ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.»*	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Περιθώριο μεικτού κέρδους							
Περιθώριο ΚΠΤΦ**							
Περιθώριο ΚΠΤΦΑ***							
Περιθώριο καθαρού κέρδους προ φόρων							
Περιθώριο καθαρού κέρδους μετά φόρων							
Πηγή: Επεξεργασία δημοσιευμένων στοιχείων (ισολογισμοί). Επεξηγήσεις: * Από το 2008 και έπειτα οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας δημοσιεύονται σύμφωνα με τα ΔΛΤ. ** Περιθώριο ΚΠΤΦ: Περιθώριο κερδών προ τόκων και φόρων *** Περιθώριο ΚΠΤΦΑ: Περιθώριο κερδών προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων.							

128. Ειδικότερα, ο δείκτης περιθωρίου καθαρού κέρδους προ φόρων για την [...] εμφανίζεται αρνητικός από την διαχειριστική χρήση 2007 έως σήμερα [...]%) ενώ για τις δύο άλλες χαλυβουργίες από το 2009 έως σήμερα¹³². Επιπλέον, ο δείκτης περιθωρίου κέρδους προ φόρων και τόκων γίνεται αρνητικός για την [...] και [...] τη χρήση έτους 2008, ενώ για την εταιρία [...] το έτος 2009. Επίσης, με βάση τα ως άνω στοιχεία, υπάρχουν περίοδοι όπου η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ παρουσιάζει ζημίες μετά φόρων, ενώ η ΣΙΔΕΝΟΡ και η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ παρουσιάζουν κέρδη μετά φόρων. Οι διαφορές αυτές επηρεάζουν τα κίνητρα των επιχειρήσεων και δεν ευνοούν – σύμφωνα με την κρατούσα οικονομική θεωρία – την εκδήλωση ή/και διατήρησης εναρμονισμένης πρακτικής.

7.6.5 ΕΜΠΟΔΙΑ ΕΙΣΟΔΟΥ

129. Ο κλάδος της παραγωγής προϊόντων χάλυβα είναι κλάδος εντάσεως κεφαλαίου, όπου οι επενδύσεις είναι σε μεγάλο βαθμό εξειδικευμένες και η αξιοποίηση των οικονομιών κλίμακας απαιτεί τη λειτουργία της επιχείρησης σε υψηλά επίπεδα δυναμικότητας. Το ύψος του ελάχιστου κεφαλαίου, που απαιτείται για να εισέλθει μια εταιρία στην αγορά ανέρχεται σε [...] για ελασματοουργείο και σε [...] για

¹³² Το ίδιο ισχύει και για τον δείκτη περιθωρίου καθαρού κέρδους μετά φόρων.

εγκαταστάσεις τήξης και ελασματοουργείο¹³³. Το κόστος της αρχικής επένδυσης για απόκτηση και κτήση του απαραίτητου κεφαλαιουχικού εξοπλισμού για την παραγωγή χάλυβα είναι ιδιαίτερα υψηλό. Ως εκ τούτου, παρόλο που δεν υπάρχουν νομικά ή άλλα ρυθμιστικά εμπόδια εισόδου στην εγχώρια αγορά, τα υψηλά μη ανακτήσιμα κόστη (sunk costs) αποτελούν αποτρεπτικό παράγοντα για την είσοδο νέων επιχειρήσεων στο κλάδο¹³⁴. Αντίθετα, η είσοδος μιας εταιρίας στην αγορά εμπορίας και επεξεργασίας επιμήκων ελατών προϊόντων χάλυβα είναι σχετικά εύκολη, καθώς το κόστος της αρχικής επένδυσης που απαιτείται είναι χαμηλό.

130. Η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ εξήλθε από την αγορά γύρω στο 1996 και εισήλθε το έτος 2004 χωρίς να θεωρείται ως η τυπική νεοεισερχομένη στην αγορά επιχείρηση, αφού είχε ήδη παρουσία στην ελληνική αγορά χάλυβα από το 1961. Η εταιρία δεν επιβαρύνθηκε με το σύνολο του κόστους της αρχικής επένδυσης, αφού είχε ήδη στην κατοχή της ένα μέρος του απαραίτητου κεφαλαιουχικού εξοπλισμού για την παραγωγή χάλυβα. Επιπλέον, η αποτελεσματικότητα της εισόδου της στην αγορά κατά το έτος 2004 οφείλεται κυρίως στην δυναμική που ανέπτυξε από την διοργάνωση των Ολυμπιακών αγώνων του 2004 αλλά και από την φήμη και πελατεία που είχε αναπτύξει ως εταιρία κατά την προηγούμενη παρουσία της στην εγχώρια αγορά.
131. Κατά την εξεταζόμενη περίοδο οι εγχώριες χαλυβουργίες δεν αντιμετώπισαν ανταγωνισμό από νεοεισερχόμενες επιχειρήσεις, ιδίως λόγω του υψηλού κόστους αρχικής επένδυσης και τυχόν μεταβολές στο επίπεδο της προσφοράς αφορούν είτε σε επεκτάσεις ή εκσυγχρονισμό των γραμμών παραγωγής ήδη υφιστάμενων βιομηχανιών είτε σε εισαγωγές¹³⁵.
132. Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο αλλά και τα προσκομισθέντα στοιχεία από εταιρίες εμπορίας προϊόντων χάλυβα, δεν υπάρχουν εμπόδια για την πραγματοποίηση εισαγωγών από άλλες ευρωπαϊκές χώρες αφού τα πρότυπα πιστοποίησης που ισχύουν στην εγχώρια αγορά και αυτά των άλλων ευρωπαϊκών χωρών είναι κοινά και δεν απαιτούνται περαιτέρω έλεγχοι προκειμένου να διατεθούν τα εισαγόμενα προϊόντα στην ελληνική αγορά. Όπως προαναφέρθηκε, η εισαγωγή προϊόντων χάλυβα από χώρες εκτός Ε.Ε. και η διάθεση τους στην εγχώρια αγορά προϋποθέτει την διενέργεια περαιτέρω ελέγχων. Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε ο ΕΛΟΤ¹³⁶, η έκδοση των πιστοποιητικών ελέγχων για εισαγωγές από

¹³³ Προσδιορίζεται στην οικονομική μελέτη που προσκόμισε η εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ με τίτλο Οικονομική Μελέτη της Ελληνικής Αγοράς Χάλυβα-Σεπτέμβριος 2009 (σελ. 27, 66).

¹³⁴ Το ίδιο επισημαίνεται και στην κλαδική μελέτη της ICAP για την Χαλυβουργία (Ιούνιος 2008).

¹³⁵ Η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, η οποία εξήλθε από την αγορά γύρω στο 1996 και εισήλθε το 2004, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως η τυπική νεοεισερχομένη στην αγορά επιχείρηση, αφού η παρουσία της στην ελληνική αγορά χάλυβα χρονολογείται από το 1961. Η εταιρία, κατά την είσοδο της, δεν επιβαρύνθηκε με το σύνολο του κόστους της αρχικής επένδυσης ενώ η αποτελεσματικότητα της εισόδου της οφείλεται, μεταξύ άλλων, στη δυναμική που ανέπτυξε από την διοργάνωση των Ολυμπιακών αγώνων του 2004, αλλά και από τη φήμη και πελατεία που είχε αναπτύξει ως εταιρία κατά την προηγούμενη παρουσία της στην εγχώρια αγορά παραγωγής ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα

¹³⁶ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 4424/14.07.2010 απάντηση του ΕΛΟΤ.

χώρες εκτός Ε.Ε. απαιτεί περίπου δυο μήνες για κάθε παρτίδα εισαγωγής, γεγονός που οφείλεται στις δοκιμές κόπωσης που απαιτούνται να διενεργηθούν. Τα πορίσματα αυτά επιβεβαιώνονται και από απαντήσεις πελατών που δραστηριοποιούνται στην αγορά εμπορίας προϊόντων χάλυβα¹³⁷.

7.7 ΑΓΟΡΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΛΑΤΩΝ ΕΠΙΜΗΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΧΑΛΥΒΑ

133. Στην αγορά εμπορίας δραστηριοποιείται ένας μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων, οι οποίες προμηθεύονται προϊόντα χάλυβα από μια ή περισσότερες χαλυβουργίες ενώ αρκετές επιχειρήσεις πραγματοποιούν και εισαγωγές. Στον Πίνακα 15 ακολούθως παρουσιάζονται τα μερίδια αγοράς, βάσει συνολικού κύκλου εργασιών, των μεγαλύτερων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω αγορά.
134. Από τον εν λόγω πίνακα παρατηρούμε ότι κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου τα μερίδια αγοράς των περισσότερων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω αγορά μειώνονται έως το 2008, ενώ παρουσιάζουν μια αύξηση κατά το 2009. Μεταξύ των επιχειρήσεων που συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα μερίδια διαχρονικά είναι οι εταιρίες ΑΦΟΙ ΤΡΙΓΩΝΗ, ΛΙΑΝΟΣ, ΜΠΗΤΡΟΣ, ΤΕΧΝΟΜΕΤ και ΣΙΓΜΑΜΠΕΤΟΝ.

Πίνακας 15. Μερίδια αγοράς εταιριών εμπορίας & επεξεργασίας ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα*										
ΕΤΟΣ	ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ (%)									
	ΛΙΑΝΟΣ	ΑΦΟΙ ΤΡΙΓΩΝΗ	ΜΠΗΤΡΟΣ	ΖΩΓΑΣ	ΤΕΧΝΟΜΕΤ	ΜΠΕΤΟΣΤΑΛ	ΣΙΓΜΑΜΠΕΤΟΝ	ΤΕΧΝΕΜΠΟΡΙΚΗ	UNITRADING	ΡΑΜΜΟΣ
2004	[15-25]	[25-35]	[5-10]	[0-5]	[10-15]	[0-5]	[5-10]	[0-5]	[0-5]	[0-5]
2005	[15-25]	[25-35]	[5-10]	[5-10]	[10-15]	[0-5]	[10-15]	[0-5]	[0-5]	[0-5]
2006	[15-25]	[25-35]	[10-15]	[10-15]	[10-15]	[0-5]	[10-15]	[0-5]	[0-5]	[0-5]
2007	[15-25]	[25-35]	[10-15]	[10-15]	[10-15]	[0-5]	[10-15]	[0-5]	[0-5]	[0-5]
2008	[10-15]	[25-35]	[15-25]	[10-15]	[10-15]	[0-5]	[10-15]	[0-5]	[0-5]	[0-5]
2009	[15-25]	[25-35]	[15-25]	-	[10-15]	-	[5-10]	[0-5]	[0-5]	[0-5]
2010	[15-25]	[25-35]	[15-25]	-	[10-15]	-	[10-15]	[0-5]	[0-5]	[0-5]

Επεξηγήσεις: *Τα μερίδια αγοράς υπολογίζονται επί του συνολικού (ετήσιου) κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων.

135. Το μερίδιο αγοράς της εταιρίας ΑΦΟΙ ΤΡΙΓΩΝΗ στην αγορά εμπορίας επιμήκων προϊόντων χάλυβα ανήλθε κατά τα έτη 2004 – 2006 σε [15-25]%, [15-25]% και [15-25]% αντίστοιχα. Το μερίδιο αγοράς της εταιρίας ΛΙΑΝΟΣ στην αγορά εμπορίας επιμήκων προϊόντων χάλυβα ανήλθε κατά τα έτη 2004 – 2006 σε [15-25]%, [15-

¹³⁷ Βλ. ενδεικτικά το ερωτηματολόγιο που συμπληρώθηκε κατά τη διάρκεια του επιτόπιου ελέγχου στις εγκαταστάσεις της εταιρίας [...] στις 2.11.2009, το ερωτηματολόγιο που συμπληρώθηκε κατά τη διάρκεια του επιτόπιου ελέγχου στις εγκαταστάσεις της εταιρίας [...] στις 2/11/2009 και το ερωτηματολόγιο που συμπληρώθηκε κατά τη διάρκεια του επιτόπιου ελέγχου στις εγκαταστάσεις της εταιρίας [...] στις 2/11/2009.

25]% και [15-25]% αντίστοιχα¹³⁸. Οι πωλήσεις της εταιρίας κατανέμονται μεταξύ εργολάβων/κατασκευαστών και εμπόρων σε ποσοστά []% και []% αντίστοιχα.

136. Κατά τα έτη 2004 – 2006 οι αγορές της εταιρίας ΖΩΓΑΣ αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο του [...] % των πωλήσεων της εταιρίας [...] ¹³⁹. Το μερίδιο αγοράς της εταιρίας στην αγορά εμπορίας επιμήκων προϊόντων χάλυβα ανήλθε κατά τα έτη 2004 – 2006 σε [0-5]%, [5-10]% και [5-10]% αντίστοιχα. Το μερίδιο αγοράς της εταιρίας TEXNOMET στην αγορά εμπορίας επιμήκων προϊόντων χάλυβα ανήλθε κατά τα έτη 2004 – 2006 σε [10-15]%, [10-15]% και [10-15]% αντίστοιχα. Το μερίδιο αγοράς της εταιρίας ΣΙΓΜΑΜΠΕΤΟΝ στην αγορά εμπορίας επιμήκων προϊόντων χάλυβα ανήλθε κατά τα έτη 2004 – 2006 σε [5-10]%, [10-15]% και [10-15]% αντίστοιχα.

7.8 ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΕΛΑΤΩΝ ΕΠΙΜΗΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΧΑΛΥΒΑ

137. Ο χάλυβας οπλισμού σκυροδέματος έχει τα χαρακτηριστικά ενός *commodity* προϊόντος, δηλαδή κατά βάση δεν διαφοροποιείται ως προς την ποιότητα ανάλογα με την εταιρία παραγωγής του και θεωρείται από τους καταναλωτές ως ομοιογενές προϊόν. Η τιμή του διαμορφώνεται καθημερινά στην παγκόσμια αγορά από τη διεθνή προσφορά και ζήτηση και αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης στα διεθνή χρηματιστήρια εμπορευμάτων βάσει συμβολαίων. Καθημερινά δημοσιεύονται πληροφορίες και δείκτες τιμών για την τιμή του χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος σε διάφορες γεωγραφικές περιοχές. Η πληροφόρηση αυτή είναι διαθέσιμη τόσο στις εταιρίες παραγωγής προϊόντων χάλυβα, όσο και στις εταιρίες εμπορίας και διακίνησης, αλλά και γενικότερα σε κάθε ενδιαφερόμενο.

138. Ο παλαιοσίδηρος (scrap) που αποτελεί τη βασικότερη πρώτη ύλη για την παραγωγή ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα είναι και αυτό *commodity* προϊόν και η τιμή του διαμορφώνεται καθημερινά από τη διεθνή προσφορά και ζήτηση. Η τιμή πώλησης του χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος στην εγχώρια αγορά επηρεάζεται κυρίως από το κόστος παραγωγής του και από την τιμή του παλαιοσίδηρου.

139. Σύμφωνα με την άποψη της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ¹⁴⁰ : «η αγορά του χάλυβα είναι παγκοσμιοποιημένη, η πρώτη ύλη scrap είναι πλήρως διεθνοποιημένη και κατά συνέπεια οι τιμές στην Ελλάδα ακολουθούν τις μεταβολές των διεθνών τιμών. Οι διεθνείς τιμές καθορίζονται από την προσφορά και ζήτηση σε παγκόσμιο επίπεδο και την τιμή της πρώτης ύλης. Η Ελλάδα λειτουργεί σε αυτό το παγκόσμιο πλαίσιο, είναι πολύ κοντά στις μεγαλύτερες χώρες παραγωγής χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος (Ιταλία, Τουρκία) και η πληροφόρηση για την διεθνή κίνηση των τιμών είναι άμεση μέσω ίντερνετ και χονδρεμπόρων – εισαγωγέων που αγοράζουν από αυτές τις αγορές. Οι τελευταίοι και εισάγουν και αγοράζουν από τις εγχώριες χαλυβουργίες. Εμείς

¹³⁸ Βλ. Απόφαση ΕΑ 442/Υ/2009.

¹³⁹ Στοιχεία από υπ' αριθ. πρωτ. 2679/5.5.2008 Εισήγηση ΓΔΑ σε συνέχεια της οποίας εκδόθηκε η 442/Υ/2009 απόφαση ΕΑ επί της καταγγελίας της εταιρίας IRON TENCO.

¹⁴⁰ Βλ. την από 5.9.2011 κατάθεση του εκπροσώπου της ΣΙΔΕΝΟΡ, [...].

βλέπουμε την τάση και των διεθνών τιμών χάλυβα και της πρώτης ύλης και προσαρμολογούμε ανάλογα.». Την ίδια άποψη υποστήριξαν και οι τρεις ελεγχόμενες χαλυβουργίες στα υπομνήματά τους, αλλά και στη συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής.

140. Η δυνατότητα πραγματοποίησης εισαγωγών στην εγχώρια αγορά αποτελεί, επίσης, ένα σημαντικό στοιχείο της διαδικασίας διαμόρφωσης της τιμής πώλησης του χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος στην εγχώρια αγορά. Οι εγχώριες χαλυβουργίες θα πρέπει να προσαρμολογούν τις τιμές τους στις διεθνείς τιμές και πιο συγκεκριμένα στην τιμή των εισαγωγών (λαμβάνοντας υπόψη και το μεταφορικό κόστος), εάν θέλουν να είναι ανταγωνιστικές. Λόγω της πολύ καλής πληροφόρησης όλων των μερών για τις διεθνείς τιμές, η τιμή στην οποία θα μπορούσαν να γίνουν εισαγωγές στην εγχώρια αγορά είναι γνωστή στις εταιρίες που πραγματοποιούν εισαγωγές. Η απόφαση για τις ποσότητες που θα προμηθευτεί κάθε εταιρία εμπορίας από την εγχώρια αγορά και από εισαγωγές στηρίζεται στη σύγκριση των σχετικών τιμών εγχωρίου και εισαγομένου χάλυβα. Εάν οι εγχώριες χαλυβουργίες προσφέρουν τα προϊόντα τους σε τιμή μεγαλύτερη από την τιμή που επικρατεί σε άλλες γειτονικές ευρωπαϊκές χώρες, τότε οι πελάτες τους στην ελληνική αγορά θα στραφούν δυνητικά στην πραγματοποίηση εισαγωγών, υπό την προϋπόθεση ότι δε δεσμεύονται με κάποιο τρόπο από τις χαλυβουργίες. Επίσης, οι χαλυβουργίες δεν έχουν κίνητρο να τιμολογούν κάτω από την τιμή των εισαγωγών στην εγχώρια αγορά. Συνεπώς, είναι αναμενόμενο οι εγχώριες χαλυβουργίες να τιμολογούν τα προϊόντα τους κοντά στο επίπεδο της διεθνούς τιμής (ή καλύτερα κοντά στο επίπεδο των τιμών των εισαγωγών) και να εξελίσσονται παράλληλα προς αυτές.

7.8.1 ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

141. Προκειμένου να εξετάσει την ακολουθούμενη τιμολογιακή πολιτική των χαλυβουργιών, η υπηρεσία συγκέντρωσε από τις τρεις εταιρίες παραγωγής προϊόντων χάλυβα αντίγραφα τιμοκαταλόγων πώλησης χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος, μανδύα και πλέγματος, καθώς και καταστάσεις τιμών πώλησης ανά ημερομηνία μεταβολής για το χρονικό διάστημα 2004 – 2011¹⁴¹.
142. Από τα εν λόγω στοιχεία προκύπτει – κατά την κρίση της Επιτροπής – ότι οι εταιρίες ΣΙΔΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ εκδίδουν τιμοκαταλόγους με τις τιμές των προϊόντων τους, ενώ η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ δεν εκδίδει τέτοιους τιμοκαταλόγους. Η εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ εκδίδει τιμοκαταλόγους με τις τιμές χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος όλων των μορφών και διατομών που παράγει και δομικού πλέγματος στην εγχώρια αγορά¹⁴². Οι τιμοκατάλογοι εκδίδονται, κατά δήλωση της εταιρίας, για εσωτερική χρήση, αναγράφουν την ημερομηνία

¹⁴¹ Οι τιμές, όπως αυτές αποτυπώνονται στους τιμοκαταλόγους των εταιριών που τους εκδίδουν, διαφοροποιούνται ανάλογα με τη διάμετρο και τον τύπο του χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος. Ο χάλυβας οπλισμού σκυροδέματος αποτελεί το προϊόν που πωλείται περισσότερο από τις χαλυβουργίες συγκριτικά με τα πλέγματα και τους μανδύες, και ειδικότερα ο ευθύγραμμος χάλυβας οπλισμού σκυροδέματος διαμέτρου Φ8-25 είναι η κατηγορία που πωλείται περισσότερο.

¹⁴² Ξεχωριστός κατάλογος εκδίδεται για την περιοχή της [...].

έκδοσης/αποστολής τους, την ημερομηνία ισχύος και τις εκπτώσεις διακανονισμού αλλά δεν αποστέλλονται στους πελάτες. Συντάσσονται με τη μορφή υπηρεσιακού σημειώματος¹⁴³ το οποίο αποστέλλεται από τα κεντρικά γραφεία της [...] προς τα υποκαταστήματα της εταιρίας σε [...] και [...], τους αντιπροσώπους της εταιρίας σε Λάρισα και Μεσολόγγι και κοινοποιείται στο εργοστάσιο [...] και στους μεσολαβητές της εταιρίας με τις τεχνικές εταιρίες.

143. Η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ εκδίδει τιμοκαταλόγους με τις τιμές χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος όλων των τύπων και διαμέτρων και πλέγματος για το σύνολο της εγχώριας αγοράς. [...].
144. Η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ δεν διαθέτει ενιαίο τιμοκατάλογο με τις τιμές των προϊόντων της και προσκόμισε αντίγραφα επιστολών προαναγγελίας μεταβολών τιμών, για το διάστημα από 18.1.2004 έως 1.3.2006, όπως κατατέθηκαν στο Υπουργείο Ανάπτυξης. Δεν προσκόμισε στοιχεία αναφορικά με τις ημερομηνίες μεταβολής της τιμής των προϊόντων της, παρά μόνο τις μεταβολές της μέσης τιμής ανά μήνα¹⁴⁴.
145. Στο διάγραμμα 6 που ακολουθεί παρουσιάζεται η εξέλιξη των τιμών τιμοκαταλόγου του ευθύγραμμου χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος, διαμέτρου Φ8-25 των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ. Ωστόσο, κατά την επίμαχη περίοδο, σημειώνεται ότι οι εταιρίες ορισμένες φορές αναπροσαρμόζουν την τιμή του τιμοκαταλόγου τους μέσω μεταβολής της έκπτωσης προώθησης, και όχι μέσω μεταβολής της τιμής τιμοκαταλόγου αυτής καθεαυτής. Πιο συγκεκριμένα, η εταιρία [...] αναπροσαρμόζει την τιμή του τιμοκαταλόγου της μέσω της έκπτωσης τέσσερις φορές από το 2004 έως το 2008 (στις 12/7/2005, 6/7/2005, 21/2/2005 και 27/2/2008) και οκτώ φορές από το 2008 έως το 2011 (στις 8/1/2010, 4/3/2010, 9/4/2010, 1/7/2010, 24/8/2010, 22/11/2010, 5/7/2010 και 9/7/2010). Αντίστοιχα, η εταιρία [...] αναπροσαρμόζει την τιμή του τιμοκαταλόγου της με αυτόν τον τρόπο πέντε φορές (στις 4/3/2010, 29/3/2010, 1/7/2010, 22/11/2010 και 10/12/2010). Οι ακριβείς τιμές των τιμοκαταλόγων των δυο εταιριών παρουσιάζονται στον πίνακα 7 του Παραρτήματος Ι.

Διάγραμμα 6: Τιμές τιμοκαταλόγων ΧΟΣ σε €: 2004 – 2011

¹⁴³ Τα υπηρεσιακά σημειώματα που προσκομίσθηκαν/ανευρέθησαν ήταν υπογεγραμμένα από τα στελέχη της [...] [...].

¹⁴⁴ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 6417/22.9.2008 απάντηση της εταιρίας [...]: «Η εταιρία μας δεν διαθέτει ενιαία κατάσταση τιμών, οι δε τιμές διαφέρουν για έκαστο πελάτη ενώ η ημερομηνία εφαρμογής των μεταβολών της τιμής δεν είναι ομοιόμορφη για όλους τους πελάτες.... Οι μόνοι τιμοκατάλογοι οι οποίοι είχαν συνταχθεί, ήταν για σκοπούς συμμόρφωσης προς το Υπουργείο Ανάπτυξης μέχρι και τους πρώτους μήνες του 2006.»

146. Στο διάγραμμα παρατηρείται ότι οι τιμές του τιμοκαταλόγου της εταιρίας [...] από το Μάιο του 2005 και μετά είναι υψηλότερες συγκριτικά με αυτές της εταιρίας [...]. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2008 οι τιμές και των δύο χαλυβουργιών σχεδόν διπλασιάζονται. Χαρακτηριστικό της περιόδου είναι ότι οι τιμές των δύο χαλυβουργιών δεν ταυτίζονται, αλλά εξελίσσονται σε μεγάλο βαθμό παράλληλα, παρουσιάζοντας κοινές μεταβολές, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τον συντελεστή συσχέτισης κατά Pearson ($\sim 0,99$).

7.8.2 ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΙΜΩΝ ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

147. Ως προς τις μεταβολές των τιμών των τιμοκαταλόγων η εταιρία [...] αναφέρει¹⁴⁵ ότι υπάρχουν οι «επίσημες» αυξήσεις ή μειώσεις τιμών και οι «ανεπίσημες – κρυφές» μειώσεις – διολισθήσεις τιμών που γίνονται κατά πελάτη ή περιοχή, λόγω των συνθηκών του διαρκούς ανταγωνισμού. Ως «επίσημες» θεωρούνται οι αλλαγές των τιμοκαταλόγων, οι οποίες όταν γίνονται ανακοινώνονται στους πελάτες τηλεφωνικά μέσω των πωλητών¹⁴⁶. Όταν σε κάποιο πελάτη ή σε κάποια περιοχή οι ανταγωνιστές προσφέρουν χαμηλότερη τιμή, για να μην χάσει τον πελάτη, η εταιρία ακολουθεί δίνοντας ή έκπτωση επί τιμολογίου ή πιστωτικό στο τέλος του μήνα ή και τα δύο. Η εταιρία προσαρμόζει τις εκπτώσεις είτε μεμονωμένα σε πελάτες, είτε σε περιοχή, ανάλογα με την εξέλιξη του ανταγωνισμού ή/και [...] αγορά. Η εταιρία [...] υποστηρίζει¹⁴⁷ ότι στις περιπτώσεις αύξησης η εταιρία ακολουθεί άμεσα, γιατί σε αντίθετη περίπτωση υπάρχει ο κίνδυνος μηδενισμού των αποθεμάτων λόγω της

¹⁴⁵ Βλ. την από 5/9/2011 κατάθεση του [...] της [...], [...].

¹⁴⁶ Σε κάποιες περιπτώσεις πελατών, κυρίως τεχνικές εταιρίες, αποστέλλεται φαξ από τον υπεύθυνο πωλητή της [...] για επιβεβαίωση της μεταβολής της τιμής, χωρίς όμως να τηρείται αρχείο από τους πωλητές.

¹⁴⁷ Βλ. την από 5.9.2011 κατάθεση του [...].

αυξημένης ζήτησης από τους πελάτες, και τελικά, κακής εξυπηρέτησής του, εφόσον δεν υπάρχουν πλέον εμπορεύματα προς διάθεση. Για το λόγο αυτό, σύμφωνα με την εταιρία, ανακοινώνεται η αύξηση και στη συνέχεια ακολουθεί διαπραγματεύση με κάθε πελάτη για τις ποσότητες που θα δοθούν στην προηγούμενη τιμή. Στην περίπτωση της μείωσης η εταιρία ακολουθεί, όπως αναφέρει, και πάλι άμεσα, ώστε να μην παραμείνει ακριβότερη και χαθούν μερίδια. Οι πελάτες ενημερώνονται τηλεφωνικά για την «επίσημη» μεταβολή της τιμής. Ως προς την ημερομηνία ισχύος των εν λόγω μεταβολών, η εταιρία [...] υποστηρίζει ότι οι αυξήσεις των τιμών σχεδόν ποτέ δεν εφαρμόζονται από την ημερομηνία που γίνεται η αλλαγή, καθ' όσον οι πελάτες πιέζουν να πάρουν ποσότητες με την παλιά μειωμένη τιμή, είτε για να κερδίσουν περισσότερα από τις αγορές, είτε για να εξυπηρετήσουν πελάτες τους δίνοντας στην προηγούμενη χαμηλότερη τιμή. Όλα αυτά συντείνουν στο να καθυστερούν να εφαρμοστούν στην πράξη οι αυξήσεις και, όταν τελικά εφαρμοστούν, να μην εφαρμόζονται στο σύνολό τους. Αντίθετα, η μείωση εφαρμόζεται άμεσα, ακόμη και στις ανεκτέλεστες παραγγελίες, και οι πελάτες κρίνουν αν θα περάσουν άμεσα αυτή την μείωση στην λιανική.

148. Η εταιρία [...] αναφέρει¹⁴⁸ ότι «*παραδοσιακά η εταιρία μας χρησιμοποιεί έναν ενδεικτικό κατάλογο χονδρικής για τις τιμές των προϊόντων της, επί του οποίου κάθε πελάτης μας (ή δυνάμει πελάτης μας) υπολογίζει αφαιρετικά την έκπτωση που έχει συμφωνήσει (ή διαπραγματεύεται) να λαμβάνει από την εταιρία μας. Ο εν λόγω ενδεικτικός κατάλογος χονδρικής της εταιρίας μας χρησιμοποιείται ιδίως εν όψει συμμόρφωσης μας με τις επιβαλλόμενες από την αγορανομική διάταξη 15/89 υποχρεώσεις*».

149. Σχετικά με τις μεταβολές των τιμών τιμοκαταλόγου των χαλβουργιών παρατηρήθηκε ότι, κατά την περίοδο 2004–2011, η εταιρία [...] προέβη 75 φορές σε αναπροσαρμογή (αύξηση ή μείωση) του τιμοκαταλόγου της και 12 φορές σε αναπροσαρμογή τιμών μέσω έκπτωσης. Η εταιρία [...] προέβη σε αναπροσαρμογή του τιμοκαταλόγου της 78 φορές αντίστοιχα και 5 φορές σε αναπροσαρμογή τιμών μέσω έκπτωσης. Και οι δύο εταιρίες ([...] και [...]) αναπροσαρμόζουν 76 φορές, απευθείας ή μέσω έκπτωσης, κατά το ίδιο ποσό, είτε την ίδια ημέρα, είτε με μια μέρα ή ένα Σαββατοκύριακο διαφορά¹⁴⁹. Αναλυτικότερα:

- Κατά το έτος 2011, οι εταιρίες [...] και [...] αναπροσαρμόζουν τις τιμές των τιμοκαταλόγων των προϊόντων τους τρεις φορές. Κατά τη διάρκεια του έτους παρατηρούνται επιπλέον δύο αναπροσαρμογές τιμών για την [...] μέσω μεταβολής της προσφερόμενης έκπτωσης. Από τις παραπάνω αναπροσαρμογές μόνο μια είναι κοινή.
- Κατά το έτος 2010, οι εταιρίες [...] και [...] αναπροσαρμόζουν τις τιμές των τιμοκαταλόγων τους τρεις και έξι φορές αντίστοιχα. Κατά τη διάρκεια του έτους

¹⁴⁸ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ.3455/29.4.2009 επιστολή της εταιρίας [...].

¹⁴⁹ Εκτός από μια ισόποση μεταβολή των δύο χαλβουργιών, τις 15.10.2007 της εταιρίας [...] και 10.10.2007 της εταιρίας [...].

παρατηρούνται επιπλέον έξι αναπροσαρμογές τιμών για την εταιρία [...] και πέντε για την εταιρία [...] μέσω μεταβολής της προσφερόμενης έκπτωσης. Το ποσοστό των κοινών αναπροσαρμογών ως προς το ποσό και την ημερομηνία ανέρχεται σε 82% (9 φορές) ενώ οι υπολειπόμενο ποσοστό αφορά σε μεταβολές που πραγματοποιήθηκαν μόνο από τη μια χαλυβουργία ([...]).

- Κατά τη διάρκεια του έτους 2009, οι εταιρίες [...] και [...] προχώρησαν σε κοινές αναπροσαρμογές των τιμών των τιμοκαταλόγων τους ως προς το ύψος και την ημερομηνία 7 φορές. Η εταιρία [...] έχει αναπροσαρμόσει τις τιμές του τιμοκατάλογου των προϊόντων τους μια φορά παραπάνω σε σχέση με την εταιρία [...].
- Κατά τη διάρκεια του 2008, οι εταιρίες [...] και [...] προχώρησαν σε αναπροσαρμογή των τιμών τιμοκατάλογου των προϊόντων τους 26 φορές. Οι δυο εταιρίες άλλαξαν τις τιμές τιμοκατάλογου τους 22 φορές την ίδια ημέρα κατά το ίδιο ποσό, ενώ 4 φορές οι αναπροσαρμογές αφορούν σε διαφορετικών ποσών μεταβολές που έλαβαν χώρα την ίδια μέρα ή ισόποσες μεταβολές που έλαβαν χώρα με διαφορά μιας μέρας ή ενός σαββατοκύριακου.
- Το έτος 2007, οι εταιρίες [...] και [...] αναπροσάρμοσαν 12 φορές την ίδια ημέρα τις τιμές των τιμοκαταλόγων τους κατά το ίδιο ποσό και 1 φορά κατά το ίδιο ποσό σε διάστημα 5 ημερών¹⁵⁰.
- Κατά τη διάρκεια του έτους 2006, η εταιρία [...] και η [...] αύξησαν τις τιμές του τιμοκατάλογου τους 6 φορές ισόποσα την ίδια ημέρα, ενώ στις 30.1.2006 η εταιρία [...] προέβη σε μια επιπλέον αύξηση των τιμών των προϊόντων της κατά δέκα ευρώ ανά τόνο.
- Το έτος 2005, οι εταιρίες [...] και [...] αναπροσάρμοσαν τις τιμές των τιμοκαταλόγων τους κατά το ίδιο ποσό την ίδια ημέρα 9 φορές¹⁵¹ (2 φορές αναπροσαρμόζοντας την έκπτωση η εταιρία [...]).
- Τέλος, κατά τη διάρκεια του έτους 2004, η εταιρία [...] αναπροσαρμόζει τις τιμές τιμοκατάλογου για τα προϊόντα της 11 φορές ενώ η εταιρία [...] 8. Οι κοινές αναπροσαρμογές ήταν 5 συνολικά, 3 που έγιναν την ίδια ημέρα κατά το ίδιο ποσό και 2 επιπλέον με διαφορά μιας μέρας.

150. Η εταιρία [...], όπως προαναφέρθηκε, δεν εκδίδει τιμοκαταλόγους προς πελάτες και, συνεπώς, δεν μπορεί να υπάρξει αντιστοίχιση με τους τιμοκαταλόγους των άλλων δύο εταιριών σε επίπεδο ανακοινώσεων μεταβολών τιμών αναφοράς (ούτε, αντιστοίχως, και να συναχθούν ενδείξεις τυχόν εναρμονισμένης πρακτικής στο επίπεδο αυτό). Προκειμένου να συγκριθούν οι μεταβολές των τιμών των προϊόντων ενιαία για όλες τις χαλυβουργίες, χρησιμοποιήθηκαν, κατά την έρευνα της

¹⁵⁰ Στις 10.10.2007 η εταιρία [...] μειώνει τις τιμές των προϊόντων της κατά 20 ευρώ ανά τόνο, ενώ η εταιρία [...] προβαίνει σε ισόποση μείωση των τιμών της στις 15.10.2007.

¹⁵¹ Στις 12/7/2005 και στις 6/7/2005 η εταιρία [...] αυξάνει τις τιμές της μέσω μείωσης της έκπτωσης προώθησης κατά 20 ευρώ κάθε φορά.

υπηρεσίας, οι οικονομικές προσφορές προς πελάτες της εταιρίας [...], για το χρονικό διάστημα 2004 – 2008, όπως ανευρέθηκαν στα ηλεκτρονικά αρχεία της εταιρίας¹⁵² τα οποία συγκεντρώθηκαν κατά τον επιτόπιο έλεγχο της Γ.Δ.Α.¹⁵³ στην έδρα της εταιρίας. Από την εξέταση των οικονομικών προσφορών προκύπτει ότι σε συγκεκριμένες ημερομηνίες κατά τα έτη 2007 και 2008 η [...] προέβη σε μεταβολή των τιμών προσφοράς των προϊόντων της προς έναν αρκετά μεγάλο αριθμό πελατών. Παρόλο οι τιμές στις διάφορες προσφορές δεν είναι οι ίδιες προς όλους τους πελάτες, οι μεταβολές εμφανίζονται να συμμετρικές για όλους τους πελάτες¹⁵⁴. Πιο συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια του 2008 παρατηρείται ότι η εταιρία [...], στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, ενημερώνει [...] (ή [...]) πελάτες της ([...]) για [...]. Κατά την 1/2/2008, 27/2/2008 και 5/5/2008 παρατηρείται και οι τρεις χαλυβουργίες να μεταβάλουν με κοινό τρόπο (ταυτόχρονα και ισόποσα) τις τιμές των προϊόντων τους. Κατά τη διάρκεια του 2007, η εταιρία [...] αναπροσαρμόζει [...] φορές τις τιμές των προσφορών της προς πελάτες [...] ¹⁵⁶. Για το διάστημα μεταξύ 2004 – 2006 (έως 1/3/2006), τα μοναδικά διαθέσιμα στοιχεία από την εταιρία προκύπτουν στο πλαίσιο ενημέρωσης της τελευταίας για τις μεταβολές των τιμοκαταλόγων της στο Υπουργείο Ανάπτυξης, βάσει των κείμενων τότε διατάξεων¹⁵⁷.

7.9 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΙΜΩΝ ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΥ & ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΠΕΛΑΤΩΝ

151. Κατά τη διάρκεια της έρευνας, η εταιρία [...] ¹⁵⁸ περιέγραψε σχηματικά τη διαδικασία διαμόρφωσης της τιμής τιμοκαταλόγου ως ακολούθως, διαδικασία που επιβεβαιώθηκε σε μεγάλο βαθμό και από τα στοιχεία του φακέλου (π.χ. ανταγωνιστές, πελάτες):

¹⁵² Βλ. ηλεκτρονικά αρχεία [...].

¹⁵³ Βρέθηκαν επιστολές με θέμα[...].

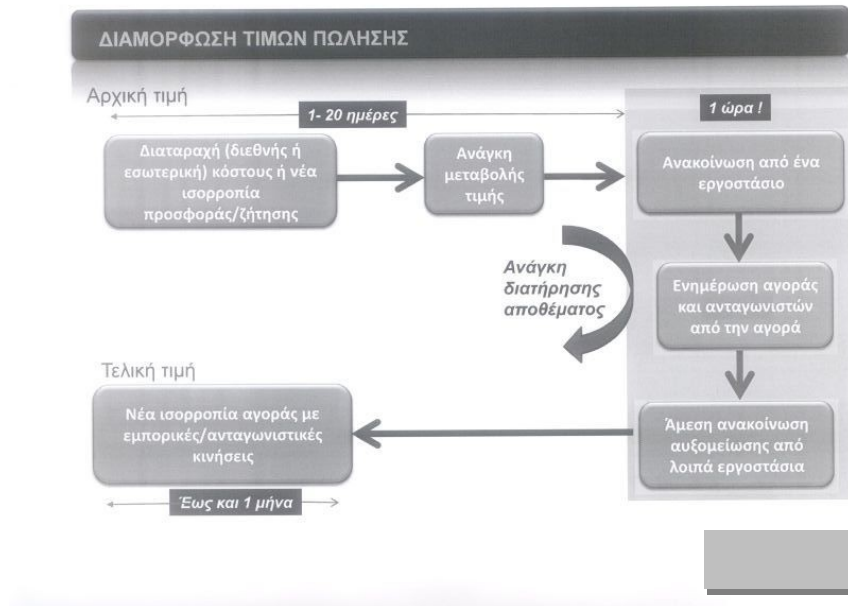
¹⁵⁴ Αναλυτική πληροφόρηση σχετικά με τις ημερομηνίες και τα ποσά μεταβολών της τιμής του χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος και τον αριθμό των οικονομικών προσφορών της εταιρίας [...] ως προς τα αντίστοιχα στοιχεία των εταιριών [...] και [...] παρουσιάζονται στο Παράρτημα Ι – Πίνακας 8.

¹⁵⁵ Εκτός της μεταβολής της [...] (ημέρα [...]), όπου οι εταιρίες [...] και [...] αναπροσαρμόζουν τις τιμές τιμοκαταλόγου των προϊόντων τους κατά 20 ευρώ και η εταιρία [...] προβαίνει σε αντίστοιχη μεταβολή την [...] ([...]).

¹⁵⁶ Για παράδειγμα, στις 21/2/2007 οι εταιρίες [...] και [...] αναπροσαρμόζουν τις τιμές τιμοκαταλόγου των προϊόντων της κατά 20 ευρώ και η [...] ενημερώνει [...].

¹⁵⁷ Βλ. Παράρτημα Ι – Πίνακας 9. Από τα εν λόγω στοιχεία προκύπτει ότι η εταιρία [...] απέστειλε περίπου [...] φορές ισόποσα αναπροσαρμοσμένα στοιχεία στο Υπουργείο την ίδια ημέρα ή μια μέρα πριν από την ημέρα που προβαίνουν σε μεταβολή των τιμών των τιμοκαταλόγων τους οι άλλες δυο χαλυβουργίες. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι η ημερομηνία ισχύος των αναπροσαρμοσμένων τιμοκαταλόγων διαφέρει από την ημερομηνία αποστολής των τιμοκαταλόγων και είναι συνήθως ένα μήνα μετά.

¹⁵⁸ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 4592/14.7.2011 επιστολή της εταιρίας [...].

152. Όπως περιγράφεται στο σχήμα, μια διαταραχή στο κόστος (από τη διεθνή ή εσωτερική αγορά) δημιουργεί την ανάγκη μεταβολής της τιμής, η οποία ανακοινώνεται άμεσα από ένα εργοστάσιο/χαλυβουργία (εντός μιας ώρας), η πληροφορία διαχέεται στην αγορά (μεταξύ ανταγωνιστών) και ακολουθεί η άμεση ανακοίνωση της αυξομείωσης και από τα υπόλοιπα εργοστάσια/χαλυβουργίες. Μέσα σε διάστημα έως και ενός (1) μήνα διαμορφώνεται η νέα ισορροπία της αγοράς (με εμπορικές/ανταγωνιστικές κινήσεις) και η τελική τιμή. Βάσει των απαντήσεων και των άλλων εταιριών παραγωγής χάλυβα, η εν λόγω διαδικασία φαίνεται να βρίσκει εφαρμογή σε όλες τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην αγορά παραγωγής ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα.

7.9.1 ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΤΩΝ ΤΕΛΙΚΩΝ ΤΙΜΩΝ ΠΩΛΗΣΗΣ ΧΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΩΝ

153. Στο πλαίσιο της έρευνας, η ΓΔΑ εκτίμησε οικονομετρικά τους παράγοντες που επηρεάζουν τις τελικές τιμές πώλησης ΧΟΣ στην Ελλάδα κατά τις ημερομηνίες μεταβολής των τιμών των τιμοκαταλόγων των εγχώριων χαλυβουργιών κατά την περίοδο 2004 – 2011. Για την κατασκευή του οικονομετρικού υποδείγματος ως εξαρτημένη μεταβλητή χρησιμοποιήθηκε η τελική τιμή πώλησης ΧΟΣ στην Ελλάδα, και ως ανεξάρτητες μεταβλητές η τελική τιμή τιμοκαταλόγου κατόπιν της μεταβολής του, η μέση μηνιαία τιμή πώλησης παλαιοσιδήρου (scrap) στο εσωτερικό και εξωτερικό, η υψηλότερη και χαμηλότερη ευρωπαϊκή τιμή ΧΟΣ και η μέση μηνιαία τιμή εισαγωγών από την Ιταλία και από την Τουρκία¹⁵⁹. Ειδικότερα,

¹⁵⁹ Η επιλογή των συγκεκριμένων αυτών ανεξάρτητων μεταβλητών πηγάζει από τις απόψεις των εγχώριων χαλυβουργιών, οι οποίες υποστηρίζουν ότι η τιμή του παλαιοσιδήρου (scrap), οι τιμές του

ως εξαρτημένη μεταβλητή χρησιμοποιήθηκε, τόσο η μέση τελική τιμή (ΜΟ) αγοράς ΧΟΣ από τους πελάτες των χαλυβουργιών κατά τις ημερομηνίες μεταβολών των τιμοκαταλόγων τους, όσο και η πλησιέστερη τιμή της αγοράς που προσεγγίζει περισσότερο τις τιμές των τιμοκαταλόγων (close to pricelist). Η μέση ημερήσια τιμή αγοράς αποτελεί τον μέσο όρο των τελικών τιμών των αγορών της ίδιας ημέρας από τους πελάτες των χαλυβουργιών¹⁶⁰, ενώ η τιμή της αγοράς που προσεγγίζει περισσότερο τις τιμές των τιμοκαταλόγων είναι η πλησιέστερη στην τιμή του τιμοκαταλόγου τελική τιμή που αγοράζει ο πελάτης των χαλυβουργιών την ημέρα της μεταβολής της τιμής τιμοκαταλόγου. Τα οικονομετρικά υποδείγματα που χρησιμοποιήθηκαν παρουσιάζονται στις σχέσεις (1) και (2):

$$AVFP_i^n = \alpha + FPL_i^k + \sum_{l=1}^N \varphi_j \quad (1)$$

$$PCL_i^n = \alpha + FPL_i^k + \sum_{l=1}^N \varphi_j \quad (2)$$

όπου:

$AVFP_i^n$: μέση τελική τιμή αγοράς ΧΟΣ από τους πελάτες (n) των χαλυβουργιών κατά τις ημερομηνίες (i) μεταβολών των τιμοκαταλόγων τους

PCL_i^n : η πλησιέστερη τιμή της αγοράς ΧΟΣ που προσεγγίζει περισσότερο τις τιμές των τιμοκαταλόγων από τους πελάτες (n) των χαλυβουργιών κατά τις ημερομηνίες (i) μεταβολών των τιμοκαταλόγων τους

FPL_i^k : η τελική τιμή τιμοκαταλόγου κατόπιν της μεταβολής του στις ημερομηνίες (i) μεταβολών των τιμοκαταλόγων των (k) χαλυβουργιών

$\sum_{l=1}^N \varphi_j$: οι φ προσδιοριστικοί παράγοντες των μεταβολών των τιμών των

τιμοκαταλόγων των χαλυβουργιών κατά την περίοδο (j) 2004 – 2011¹⁶¹

$i = j = 77$, $n = 13$, $k = 3$, $l = 6$

154. Τα αποτελέσματα των οικονομετρικών εκτιμήσεων παρουσιάζονται στους πίνακες 16 – 18: Για την εκτίμηση των υποδειγμάτων (1) και (2) χρησιμοποιήθηκε

εισαγόμενου ΧΟΣ από Ιταλία, και σε μικρότερο βαθμό από Τουρκία, αλλά και η ευρωπαϊκή τιμή ΧΟΣ, αποτελούν ισχυρούς προσδιοριστικούς παράγοντες της εγχώριας τιμής ΧΟΣ

¹⁶⁰ Βάσει των στοιχείων που προσκομίσθηκαν από τους πελάτες των χαλυβουργιών, σε πολλές περιπτώσεις παρατηρείται ο ίδιος πελάτης την ίδια ημέρα να αγοράζει ΧΟΣ παραπάνω από μια φορά και σε διαφορετική τιμή από την προμηθεύτρια χαλυβουργία.

¹⁶¹ Ήτοι, η μέση μηνιαία τιμή πώλησης παλαιοσιδήρου (scrap) στο εσωτερικό και εξωτερικό, η υψηλότερη και χαμηλότερη ευρωπαϊκή τιμή ΧΟΣ και η μέση μηνιαία τιμή εισαγωγών από την Ιταλία και από την Τουρκία.

η μέθοδος της Δυναμικής Μεθόδου των Ελαχίστων Τετραγώνων (Dynamic Ordinary Least Squares - DOLS)¹⁶².

Πίνακας 16. Οικονομετρική εκτίμηση παραγόντων που επηρεάζουν τις τελικές τιμές πώλησης ΧΟΣ στην Ελλάδα κατά τις ημερομηνίες των μεταβολών των τιμών του τιμοκαταλόγου της εταιρίας «ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.», 2004-2011							
Εξαρτημένη Μεταβλητή	Ανεξάρτητες Μεταβλητές						
	$FPL_{77}^{\Sigma 1 \Delta \text{ENOP}}$	N_{77}^1	N_{77}^2	N_{77}^3	N_{77}^4	N_{77}^5	N_{77}^6
$AVFP_{77}^1$	0,81*	-0,28**	-0,22	0,29**	0,09	-0,15	0,27
PCL_{77}^1	0,86*	-0,25**	-0,17	-0,03	0,18**	0,13	0,18
$AVFP_{77}^2$	0,88*	-0,59*	-0,03	0,02	0,32**	-0,27	0,52***
PCL_{77}^2	0,85*	-0,30**	-0,27***	0,14	0,13	-0,03	0,30***
$AVFP_{77}^3$	0,93*	-0,20	-0,01	0,03	0,28***	0,03	0,10
PCL_{77}^3	0,99*	0,02	0,16	-0,32***	0,32**	-0,03	0,09
$AVFP_{77}^4$	0,77*	-0,26	-0,22	0,42***	0,07	-0,13	0,18
PCL_{77}^4	0,84*	-0,20	-0,28	0,26	-0,01	-0,23	0,34

Επεξηγήσεις:
 N_{77}^1 : μέση μηνιαία εγχώρια τιμή πώλησης scrap, N_{77}^2 : μέση μηνιαία τιμή πώλησης scrap εξωτερικού, N_{77}^3 : μέση μηνιαία τιμή πώλησης εισαγόμενου ΧΟΣ από την Ιταλία, N_{77}^4 : μέση μηνιαία τιμή πώλησης εισαγόμενου ΧΟΣ από την Τουρκία, N_{77}^5 : κατώτατη μηνιαία ευρωπαϊκή τιμή (Rebar_low), N_{77}^6 : μέγιστη μηνιαία ευρωπαϊκή τιμή (Rebar_high)
* p-value < 0,01, ** p-value < 0,05, *** p-value < 0,10
R²: 0,98, ($AVFP_{77}^2 - PCL_{77}^2$), **0,99** ($AVFP_{77}^1 - PCL_{77}^1$), **0,99**, ($AVFP_{77}^3 - PCL_{77}^3$), **0,98** ($AVFP_{77}^4 - PCL_{77}^4$)

155. Σύμφωνα με την έρευνα της ΓΔΑ, τα βασικά αποτελέσματα που προκύπτουν από την πολιτική τιμολόγησης της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ προς τους συγκεκριμένους πελάτες του πίνακα 16 κατά τις ημερομηνίες μεταβολών του τιμοκαταλόγου της είναι: α) η στατιστικά σημαντική σε επίπεδο $\alpha < 0,01$ θετική συσχέτιση των τιμών του τιμοκαταλόγου με τις τελικές τιμές πώλησης ΧΟΣ στους πελάτες, β) η μη ενσωμάτωση την ίδια ημέρα της αύξησης του κόστους παλαιοσιδήρου στην τελική τιμή πώλησης ΧΟΣ (για τις εταιρίες [...] & [...] το αποτέλεσμα είναι στατιστικά σημαντικό σε $\alpha < 0,05$), γ) η θετική συσχέτιση των τιμών των εισαγωγών και της μέγιστης μηνιαίας ευρωπαϊκής τιμής στην τελική τιμή πώλησης ΧΟΣ κατά την ημέρα μεταβολής του τιμοκαταλόγου (για την εταιρία [...] το αποτέλεσμα της μέγιστης μηνιαίας ευρωπαϊκής τιμής στην τελική τιμή πώλησης ΧΟΣ είναι στατιστικό σημαντικό σε $\alpha < 0,10$). Τα βασικότερα σημεία αναφοράς τα οποία προκύπτουν από τα αποτελέσματα της οικονομετρικής εκτίμησης για την εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ (πίνακας 17) είναι η μη ενσωμάτωση την ίδια ημέρα της αύξησης του κόστους παλαιοσιδήρου και η σημαντική επίδραση της τελικής τιμής του τιμοκαταλόγου¹⁶³ στην τελική τιμή πώλησης ΧΟΣ στους πελάτες της. Τα αποτελέσματα αυτά συνάδουν με τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την οικονομετρική εκτίμηση για την εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ. Συναφώς, τα αποτελέσματα των

¹⁶² Βλ. ιδίως P. Saikkonen, (1992) *Estimation and testing of cointegrated systems by an autoregressive approximation*, *Econometric Theory*, 8, 1-27 και J. H. Stock/M. W. Watson, (1993) *A Simple Estimator of Cointegrating Vectors in Higher Order Integrated Systems*, *Econometrica*, 61(4), 783-820.

¹⁶³ Με εξαίρεση την εταιρία [...], όπου η εν λόγω επίδραση εμφανίζεται σε πολύ μικρότερο βαθμό.

οικονομετρικών εκτιμήσεων για την εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (πίνακας 18) επιβεβαιώνουν το γεγονός ότι η μεταβολή του κόστους παλαιοσιδήρου δεν ενσωματώνεται την ίδια ημέρα στην τελική τιμή πώλησης ΧΟΣ στους πελάτες της. Παρόλο που τα συγκεκριμένα αποτελέσματα δεν είναι στατιστικά σημαντικά, με εξαίρεση την εταιρία [...] για το εγχώριο κόστος παλαιοσιδήρου και τις εταιρίες [...] για το κόστος παλαιοσιδήρου από το εξωτερικό, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι σημαντικό μέρος του κόστους που διαμορφώνει την τιμή ΧΟΣ στην Ελλάδα και το οποίο κάθε μεταβολή του αποτυπώνεται ως μεταβολή στην τιμή τιμοκαταλόγου της χαλυβουργίας, δεν ενσωματώνεται στο σύνολό του στην τελική τιμή ΧΟΣ κατά την ίδια ημέρα που μεταβάλλεται ο τιμοκατάλογος της.

Πίνακας 17. Οικονομετρική εκτίμηση παραγόντων που επηρεάζουν τις τελικές τιμές πώλησης ΧΟΣ στην Ελλάδα κατά τις ημερομηνίες των μεταβολών των τιμών του τιμοκαταλόγου της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε. 2004-2011							
Εξαρτημένη Μεταβλητή	Ανεξάρτητες Μεταβλητές						
	$FPL_{77}^{ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ}$	N_{77}^1	N_{77}^2	N_{77}^3	N_{77}^4	N_{77}^5	N_{77}^6
$AVFP_{77}^5$	0,77*	-0,76*	0,09	0,11	-0,12**	0,31***	-0,01
PCL_{77}^5	0,80*	-0,63*	0,10	0,03	-0,11***	0,35**	-0,08
PCL_{77}^6 †	0,99*	-0,05	0,64*	-0,25**	0,15**	0,16	-0,13
$AVFP_{77}^7$ PCL_{77}^7	0,63*	-0,21*	0,57*	-0,46**	0,16	0,76**	-0,16
	0,91*	-0,02	0,63*	-0,76*	-0,10	0,72	-0,14
$AVFP_{77}^8$	0,37**	-0,25	-0,11	0,33	-0,01	0,01	0,20
PCL_{77}^8	0,37**	-0,26	-0,08	0,34	-0,01	0,01	0,21
$AVFP_{77}^9$	0,66*	-0,94*	-0,28**	0,27***	0,07	0,28	0,04
PCL_{77}^9	0,70*	-0,99*	0,37**	0,30***	-0,19*	0,20	0,03

Επεξηγήσεις:
Βλ. Πίνακα 17
*p-value < 0,01, **p-value < 0,05, ***p-value < 0,10, †Η εταιρία [...] αγοράζει μόνο μια φορά την ημέρα κοινής μεταβολής του τιμοκαταλόγου
R²: 0,98, ($AVFP_{77}^5 - PCL_{77}^5$), 0,99 ($AVFP_{77}^6 - PCL_{77}^6$), 0,98 ($AVFP_{77}^7 - PCL_{77}^7$), 0,95 ($AVFP_{77}^8 - PCL_{77}^8$), 0,99 ($AVFP_{77}^9 - PCL_{77}^9$)

Πίνακας 18. Οικονομετρική εκτίμηση παραγόντων που επηρεάζουν τις τελικές τιμές πώλησης ΧΟΣ στην Ελλάδα κατά τις ημερομηνίες των μεταβολών των τιμών του τιμοκαταλόγου της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε., 2004-2008						
Εξαρτημένη Μεταβλητή	Ανεξάρτητες Μεταβλητές					
	N_{77}^1	N_{77}^2	N_{77}^3	N_{77}^4	N_{77}^5	N_{77}^6
$AVFP_{77}^{10}$	-0,28	0,59	-0,08	0,43*	-0,55**	0,99*
PCL_{77}^{10}	-0,47***	0,35	0,01	0,41**	-0,57	0,99*
$AVFP_{77}^{11}$	-0,25	-0,40***	0,46**	0,06	-0,95*	-0,10
PCL_{77}^{11}	-0,23	-0,40***	0,44***	0,06	0,98*	-0,12
$AVFP_{77}^{12}$	-0,24	-0,23	0,62*	-0,03	0,85**	-0,15
PCL_{77}^{12}	-0,36	-0,45***	0,44**	-0,26***	0,99*	-0,25
$AVFP_{77}^{13}$	-0,12	-0,35	0,40***	0,03	0,99*	-0,18
PCL_{77}^{13}	-0,14	-0,29	0,49	0,01	0,99*	-0,24

Επεξηγήσεις:
Βλ. Πίνακα 17
*p-value < 0,01, **p-value < 0,05, ***p-value < 0,10
R²: 0,99, ($AVFP_{77}^{10} - PCL_{77}^{10}$), 0,98 ($AVFP_{77}^{11} - PCL_{77}^{11}$), 0,97 - 0,98, ($AVFP_{77}^{12} - PCL_{77}^{12}$), 0,98 ($AVFP_{77}^{13} - PCL_{77}^{13}$)

156. Παρόλο που εμπλεκόμενες χαλυβουργίες διατύπωσαν επιμέρους ενστάσεις σχετικά με το ανωτέρω υπόδειγμα και τον τρόπο εκτίμησής του¹⁶⁴, υποστήριξαν, ωστόσο, ότι τα οικονομετρικά αποτελέσματα επιβεβαιώνουν το αξίωμα ότι οι μεταβολές των τιμών τιμοκαταλόγου ενσωματώνονται με αργούς και διαφορετικούς ρυθμούς στις τελικές τιμές των τριών εταιρειών παραγωγής χάλυβα στους πελάτες τους¹⁶⁵. Επομένως, κατά την άποψή τους, οι οικονομετρικές εκτιμήσεις της ΓΔΑ συνάδουν με τις θέσεις που υποστήριξαν και οι ίδιες καθόλη τη διάρκεια της έρευνας. Επιβεβαιώνουν, ειδικότερα, την πολυπλοκότητα του μηχανισμού διαμόρφωσης των τελικών τιμών στη συγκεκριμένη αγορά και τη συνακόλουθη αδυναμία συντονισμού (απαγορευμένης εναρμονισμένης πρακτικής κατά την έννοια των κείμενων διατάξεων).

7.9.2 ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΠΕΛΑΤΩΝ

157. Σε σχέση με τον τρόπο ενημέρωσης των πελατών, από τα προσκομισθέντα στοιχεία και την έρευνα της υπηρεσίας προκύπτει ότι οι χαλυβουργίες ενημερώνουν τους πελάτες τους τηλεφωνικά για τις μεταβολές των τιμών προμήθειας, η πληροφόρηση αυτή διαχέεται γρήγορα στην αγορά και ακολουθεί διαπραγμάτευση σχετικά με την ημερομηνία που η μεταβολή θα ισχύσει για κάθε πελάτη.

158. Συγκεκριμένα, η εταιρία [...] αναφέρει¹⁶⁶ πως ενημερώνει τους πελάτες της για τις αναπροσαρμογές των τιμών της τηλεφωνικά την προηγούμενη ή την ημέρα έναρξης ισχύος της νέας τιμής, και συμπληρώνει: «Ωστόσο, ..., η αύξηση δεν ενσωματώνεται ή δεν περνάει πλήρως ούτε άμεσα στον πελάτη κατά την ημερομηνία γνωστοποίησης της αύξησης αυτής. Εάν τυχόν ζητηθεί (κάτι που σπανίως γίνεται) στέλνεται και γραπτή ενημέρωση. Η εταιρία μας εκδίδει γραπτούς τιμοκαταλόγους για εσωτερική χρήση».

159. Η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ επιβεβαιώνει¹⁶⁷ ότι, λόγω της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας της αγοράς και του τρόπου με τον οποίο διαμορφώνεται η τιμή του τελικού προϊόντος, τόσο οι πελάτες όσο και οι δυνητικοί πελάτες βρίσκονται σε συνεχή επικοινωνία με τους πωλητές της εταιρίας προκειμένου να ενημερωθούν για την τιμή πώλησης του προϊόντος και ότι η επικοινωνία αυτή είναι κατεξοχήν προφορική, εκτός από τις περιπτώσεις μεγάλων κατασκευαστικών στις οποίες

¹⁶⁴ Βλ. ιδίως οικονομική μελέτη της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ με τίτλο «Γνωμοδότηση για τη Χαλυβουργική» (σχετικό υπ' αριθ. 7 στο Υπόμνημα της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ), παρ. 43-51.

¹⁶⁵ Ειδικότερα, σύμφωνα με την εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, η παρατήρηση της ΓΔΑ στους πίνακες 16-18 της Εισήγησης, ότι δηλαδή οι μεταβολές στις τιμές τιμοκαταλόγου δεν ενσωματώνονται την ίδια ημέρα στις τελικές τιμές πώλησης ΧΟΣ, είναι συνεπής με τις παρατηρήσεις των εταιριών παραγωγής χάλυβα, όπως αυτές παρουσιάζονται στην παράγραφο 249 της Εισήγησης.

¹⁶⁶ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 3501/30.4.2009 επιστολή της εταιρίας [...]

¹⁶⁷ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 3510/30.4.2009 επιστολή της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ (σελ.12).

αποστέλλει την ενδεικτική προσφορά επί της οποίας γίνεται η προφορική διαπραγμάτευση μεταξύ της εταιρίας και των πελατών της.

160. Περαιτέρω, η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ αναφέρει¹⁶⁸ σχετικά τα εξής: «Ο κλάδος του χάλυβα χαρακτηρίζεται από πολλές ιδιαιτερότητες, μία εκ των οποίων είναι και οι συχνές αλλαγές (αυξήσεις ή μειώσεις) των τιμών των προϊόντων.... Για το λόγο αυτό και με δεδομένο ότι δεχόμαστε παραγγελίες των πελατών μας επί καθημερινής βάσεως, οι πελάτες απαιτούν να έχουν άμεση και γρήγορη ενημέρωση στην περίπτωση που υπάρξει μια γενική αναπροσαρμογή των τιμών των προϊόντων της εταιρίας μας. Αυτό ισχύει και στην περίπτωση των αυξήσεων αλλά και στην περίπτωση των μειώσεων.» Επίσης, η εταιρία [...] αναφέρει¹⁶⁹ συμπληρωματικά ότι στην περίπτωση ανακοίνωσης οποιασδήποτε μεταβολής του τιμοκαταλόγου χονδρικής, η ενημέρωση των πελατών γίνεται όσο πιο άμεσα και γρήγορα γίνεται με όλα τα διαθέσιμα μέσα επικοινωνίας δηλαδή είτε με φαξ, είτε με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τηλεφωνικώς και σαφέστατα εάν συμβεί κάποιος εκπρόσωπος πωλήσεων της [...] να επισκέπτεται έναν πελάτη, γίνεται από κοντά. Κατά κύριο λόγο, οι αυξομειώσεις τιμής τιμοκαταλόγου ανακοινώνονται με τηλεφωνήματα και κατ' εξαίρεση με e-mail ή φαξ.

161. Συναφώς, και οι εταιρίες εμπορίας-πελάτες των εγχωρίων χαλυβουργιών επιβεβαιώνουν με τις καταθέσεις τους¹⁷⁰ ότι η ενημέρωση για τις μεταβολές τιμών γίνεται άμεσα από τις χαλυβουργίες προφορικά, συνήθως τηλεφωνικώς για λόγους ταχύτητας, χωρίς να αποστέλλονται από τις χαλυβουργίες τιμοκατάλογοι. Επιβεβαιώνουν, επίσης, ότι μετά την ανακοίνωση για τη μεταβολή ξεκινά μία διαπραγμάτευση ως προς την τιμή και την ημερομηνία ισχύος της ανά πελάτη.

7.10 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΚΠΤΩΣΕΩΝ

162. Όπως έχει προαναφερθεί, οι εταιρίες παραγωγής χάλυβα πωλούν τα προϊόντα τους σε μάντρες επεξεργασίας προϊόντων χάλυβα, τεχνικές εταιρίες και ιδιώτες, είτε απευθείας, είτε μέσω αντιπροσώπων. Για παράδειγμα, το έτος 2007 η εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ πραγματοποίησε το [...] % των συνολικών της πωλήσεων στην εγχώρια αγορά προς μάντρες, το [...] % προς τεχνικές εταιρίες, ενώ το υπόλοιπο [...] % των συνολικών πωλήσεων της εταιρίας έγινε μέσω αντιπροσώπων. Αντίστοιχα, η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ πραγματοποίησε το [...] % των συνολικών της πωλήσεων προς μάντρες (το [...] % μέσω αντιπροσώπων και το [...] % απευθείας) και το υπόλοιπο [...] % προς τεχνικές εταιρίες. Η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ το έτος 2007 πραγματοποίησε το [...] % των συνολικών της πωλήσεων σε χονδρεμπόρους, το [...] % σε μάντρες και το υπόλοιπο [...] % προς τεχνικές εταιρίες.

¹⁶⁸ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 3455/29.04.2009 επιστολή της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ.

¹⁶⁹ Βλ. την από [...] κατάθεση του [...] της εταιρίας [...].

¹⁷⁰ Βλ. τις από 15.09.2011 καταθέσεις στελεχών των εταιριών [...], [...].

163. Οι τελικές τιμές στις οποίες οι πελάτες των χαλυβουργιών προμηθεύονται προϊόντα δεν αντιστοιχούν στις τιμές των ισχυόντων κάθε φορά τιμοκαταλόγων τους. Η τελική τιμή πώλησης διαμορφώνεται για κάθε πελάτη και για κάθε πώληση ξεχωριστά, ανάλογα με το ποσοστό έκπτωσης που χορηγείται από την χαλυβουργία κάθε φορά. Το ποσοστό της συνολικής έκπτωσης ανά πελάτη δεν είναι σταθερό κατά τη διάρκεια του έτους, αποτελεί αντικείμενο συχνής διαπραγμάτευσης ανάμεσα στις χαλυβουργίες και τους πελάτες τους με σκοπό να διαμορφωθεί η τελική τιμή πώλησης. Περαιτέρω, οι εμπλεκόμενες χαλυβουργίες εφαρμόζουν διαφορετικά είδη εκπτώσεων προς τους πελάτες τους. Ειδικότερα:
164. Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε η εταιρία [...] ¹⁷¹, η τελική τιμή πώλησης προς τους πελάτες σε γενικές γραμμές καθορίζεται από τις συνθήκες προσφοράς και ζήτησης, τον ανταγωνισμό και τη διαπραγμάτευση με τους πελάτες. Η τιμολογιακή πολιτική της εταιρίας δεν διαφοροποιείται βάσει της κατηγοριοποίησης των πελατών παρά μόνο στις περιπτώσεις εκπτώσεων διακανονισμού όπου γίνεται μια διαφοροποίηση (σε πολύ μικρές διαφορές όμως) μεταξύ εμπόρων και τεχνικών εταιριών. Με βάση την εκάστοτε ισχύουσα τιμή τιμοκαταλόγου, οι εκπτώσεις διαμορφώνονται έτσι ώστε να προσεγγίζεται η συμφωνηθείσα τελική τιμή πώλησης. Οι κατηγορίες εκπτώσεων που χορηγούνται από την εταιρία [...] είναι α) η ονομαστική έκπτωση, η οποία δίνεται επί τιμολογίου διαφοροποιώντας κατά πολύ μικρό ποσοστό την τιμή πώλησης, ανάλογα με την οργάνωση, τις προοπτικές και την σπουδαιότητα του πελάτη β) η έκπτωση προώθησης, η οποία εφαρμόζεται είτε κατά περιοχή είτε κατά πελάτη και γίνεται επί τιμολογίου προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι συνθήκες ανταγωνισμού (χαμηλές προσφορές από ανταγωνιστές σε ολόκληρη περιοχή ή σε επιλεγμένους πελάτες) ή όταν η εταιρία προβαίνει από μόνη της σε επιθετικές κινήσεις με προσφορές τιμών για να ενισχύσει τις πωλήσεις και να κερδίσει μερίδιο γ) η έκπτωση τζίρου, η οποία δίνεται με πιστωτικό σημείωμα στο τέλος περιόδου συνήθως σε κάποιες περιοχές ή πελάτες χωρίς να σχετίζεται με ποσότητες προκειμένου να μην γίνεται αντιληπτή από τον ανταγωνισμό η τελική τιμή πώλησης δ) η έκπτωση μεταφορικών (ίση με το ισχύον κατά περιοχή κόμιστρο) για τις περιπτώσεις πελατών που παραλαμβάνουν οι ίδιοι τα εμπορεύματά τους από τις εγκαταστάσεις της εταιρίας αφού σε όλες τις άλλες περιπτώσεις η εταιρία παραδίδει τα εμπορεύματα στην Ελλάδα, αναλαμβάνοντας ή ίδια το μεταφορικό κόστος ε) η έκπτωση διακανονισμού, η οποία δίνεται με πιστωτικό σημείωμα μετά την πληρωμή και είναι ανάλογη των ημερών διακανονισμού.
165. Σύμφωνα με τα στοιχεία που προέκυψαν για την ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ ¹⁷² δεν υπάρχει ένα προκαθορισμένο και αυστηρά δομημένο σύστημα εκπτώσεων ανάλογο με την κατηγοριοποίηση των πελατών της, αλλά οι εκπτώσεις είναι αποτέλεσμα ατομικής διαπραγμάτευσης της εταιρίας με κάθε πελάτη ξεχωριστά. Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να διαμορφωθεί το επίπεδο των τελικών

¹⁷¹ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 5752/15.9.2011 επιστολή της εταιρίας [...].

¹⁷² Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 5855/21.9.2011 επιστολή της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ.

τιμών χρέωσης των πελατών και των εκπτώσεων τους, είναι συνάρτηση κυρίως του επικρατούντος ανταγωνισμού, των συνθηκών της αγοράς εν γένει και άλλων παραμέτρων που σχετίζονται με τη συμφωνία μεταξύ της εταιρίας και του πελάτη (π.χ. το κόστος μεταφοράς ή/και ασφάλισης των εμπορευμάτων μπορεί να επιβαρύνει ανάλογα είτε την εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ είτε τον πελάτη, η πίστωση που συμφωνείται, η ύπαρξη ή μη εγγυήσεων του πελάτη προς την εταιρία κ.ά.). Ειδικότερα, οι εκπτώσεις και τα κριτήρια βάσει των οποίων αυτές χορηγούνται προς τους πελάτες της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ είναι, σε γενικές γραμμές, ως ακολούθως:

[...].

166. Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ¹⁷³, δεν εφαρμόζει τυποποιημένο σύστημα χορήγησης εκπτώσεων και κινήτρων προς τους πελάτες της. Οι τιμές που προσφέρονται στους πελάτες διαμορφώνονται μέσω εκπτώσεων που στηρίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια, όπως ο τρόπος και χρόνος εξόφλησης των αγορών από τον πελάτη, ο όγκος των αγορών, η φερεγγυότητά (πιστοληπτική ικανότητα) και η συμφωνία παράδοσης των προϊόντων (τόπος και χρόνος), αλλά και η διαπραγματευτική δύναμη κάθε πελάτη καθώς και οι πιέσεις του ανταγωνισμού.

167. Στον παρακάτω πίνακα, απεικονίζονται τα ελάχιστα και μέγιστα όρια των εκπτώσεων καθώς και ο μέσος όρος των ετήσιων εκπτώσεων που προσφέρονται από τις εταιρίες ΣΙΔΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ κατά την περίοδο 2004 - 2011¹⁷⁴.

175

Πίνακας 19. Ελάχιστες & Μέγιστες ετήσιες εκπτώσεις και μέσος όρος ετήσιων εκπτώσεων των εταιριών «ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.» & «ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.» κατά την περίοδο 2004-2011.						
ΕΤΟΣ	«ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.»			«ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.»		
	Έκπτωση (€/tn) Ελάχιστο	Έκπτωση (€/tn) Μέγιστο	Έκπτωση (€/tn) Μέσος όρος	Έκπτωση (€/tn) Ελάχιστο	Έκπτωση (€/tn) Μέγιστο	Έκπτωση (€/tn) Μέσος όρος
2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2011	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

168. Στο Διάγραμμα 7 που ακολουθεί απεικονίζεται ο μέσος όρος των εκπτώσεων των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ προς τους μεγαλύτερους πελάτες τους στις κοινές ημερομηνίες μεταβολών των τιμοκαταλόγων τους κατά την περίοδο 2004 – 2011. Είναι κάτι παραπάνω από εμφανές ότι κατά μέσο όρο, [...].

¹⁷³ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 5785/19.11.2011 επιστολή της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ.

¹⁷⁴ Η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ δεν έχει προσκομίσει στοιχεία εκπτώσεων και κατά συνέπεια δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία προς επεξεργασία.

¹⁷⁵ Στις εκπτώσεις της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ έχουν συμπεριληφθεί και τα πιστωτικά ανά πελάτη ως «ανηγμένη» έκπτωση.

Περαιτέρω, από την επεξεργασία των διαθέσιμων στοιχείων για τις εκπτώσεις που παρέχουν προς τους πέντε (5) μεγαλύτερους πελάτες τους – κατά τις κοινές ημερομηνίες μεταβολών των τιμοκαταλόγων τους – η ΣΙΔΕΝΟΡ και η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, προκύπτει πράγματι ότι οι δύο χαλυβουργίες χορηγούν διαφορετικές εκπτώσεις ανά πελάτη¹⁷⁶.

Διάγραμμα7: Μέσος όρος Εκπτώσεων «ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.» & «ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.» στις κοινές ημερομηνίες μεταβολών των τιμοκαταλόγων τους

169. Οι ως άνω διαπιστώσεις ως προς την πολιτική εκπτώσεων των εξεταζόμενων χαλυβουργιών επιβεβαιώνονται από στοιχεία / εκτιμήσεις που προσκόμισαν και οι ίδιες με τα υπομνήματά τους ενώπιον της Επιτροπής. Πιο συγκεκριμένα, και οι τρεις ελεγχόμενες χαλυβουργίες υποστήριξαν ότι οι τελικές τιμές τους προς κάθε πελάτη περιλαμβάνουν έναν αριθμό εκπτώσεων, οι οποίες διαφέρουν ανά πελάτη και ανά χρονική στιγμή (δεν είναι, δηλαδή, σταθερές στο χρόνο)¹⁷⁷. Η εφαρμογή αυτών των (μεταβαλλόμενων) εκπτώσεων έχει ως αποτέλεσμα, κατά την εκτίμησή τους, μια συνεχή ταλάντευση των τελικών τιμών κάθε εταιρίας, η οποία ενισχύεται από το γεγονός πως συχνά οι μεταβολές των τιμών τιμοκαταλόγου δεν εφαρμόζονται άμεσα και ομοιόμορφα σε όλους τους πελάτες. Είναι δε ενδεικτικό της παρατηρούμενης αυτής μεταβλητότητας ότι προκύπτουν και περιπτώσεις όπου οι τελικές τιμές προς τον ίδιο πελάτη, για το ίδιο προϊόν, την ίδια μέρα, διαφέρουν.

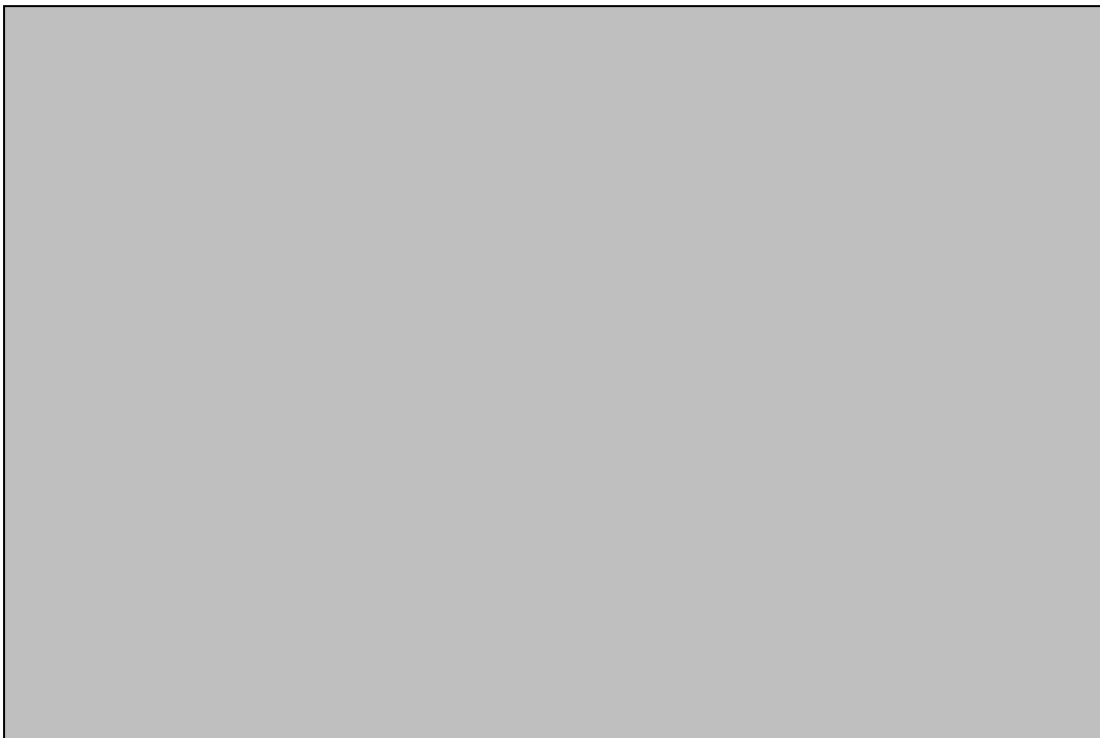
170. Για παράδειγμα, και προς επίρρωση των προαναφερόμενων εκτιμήσεων, η [ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ] προσκόμισε και αποτύπωσε σε διαγράμματα στοιχεία τιμών τιμοκαταλόγου, εκπτώσεων (σε απόλυτες τιμές και ως ποσοστό της αρχικής τιμής),

¹⁷⁶ Βλ. Παράρτημα Ι, Πίνακες 10 – 12 όπου παρουσιάζονται τα εν λόγω στοιχεία εκπτώσεων των δύο χαλυβουργιών προς τους μεγαλύτερους πελάτες τους κατά τις κοινές ημερομηνίες μεταβολών των τιμοκαταλόγων τους.

¹⁷⁷ Βλ. ενδεικτικά οικονομική μελέτη της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ με τίτλο «Γνωμοδότηση για τη Χαλυβουργική» (σχετικό υπ' αριθ. 7 στο Υπόμνημα της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ), σελ. 11-16.

και τελικών τιμών πώλησης ΧΟΣ [...] για τους πέντε (5) σημαντικότερους πελάτες της¹⁷⁸, κατά την περίοδο Ιανουαρίου 2005 – Ιουνίου 2011. Τα εν λόγω στοιχεία καταδεικνύουν τις συχνές μεταβολές των τιμών, τόσο σε επίπεδο τιμής τιμοκαταλόγου, όσο και (κυρίως) μετά από αλλαγές του ύψους και είδους των εκπτώσεων, ενώ η μεταβλητότητα αυτή εμφανίζεται ακόμη και στις τιμές προς τον ίδιο πελάτη εντός του μήνα. Περαιτέρω, το εύρος της διακύμανσης των τιμών και των εκπτώσεων διαφέρει από πελάτη σε πελάτη (για παράδειγμα, οι τιμές πώλησης στον [...] παρουσιάζουν μεγαλύτερη μεταβλητότητα σε σχέση με αυτές προς την [...]), ενώ φαίνονται και περίοδοι που σημαντικοί πελάτες παύουν τις αγορές τους από τη [ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ] (για παράδειγμα, η [...] από το 2010 και η [...] από το 2011). Είναι, τέλος, εμφανείς δύο σημαντικές τάσεις ως προς την πορεία των τιμών, και συγκεκριμένα (α) η αύξηση της τιμής (τόσο της τιμής τιμοκαταλόγου όσο και της τελικής τιμής) κατά το έτος 2008 και (β) η αύξηση του ποσοστού των εκπτώσεων ιδίως από το 2009, η οποία αποτυπώνεται άλλωστε και στη διεύρυνση της απόστασης μεταξύ της τιμής τιμοκαταλόγου και της τελικής τιμής στη διάρκεια της επίμαχης περιόδου.

Διάγραμμα Α1: Τιμές πώλησης ΧΟΣ [...] από την Χαλυβουργική προς [...]

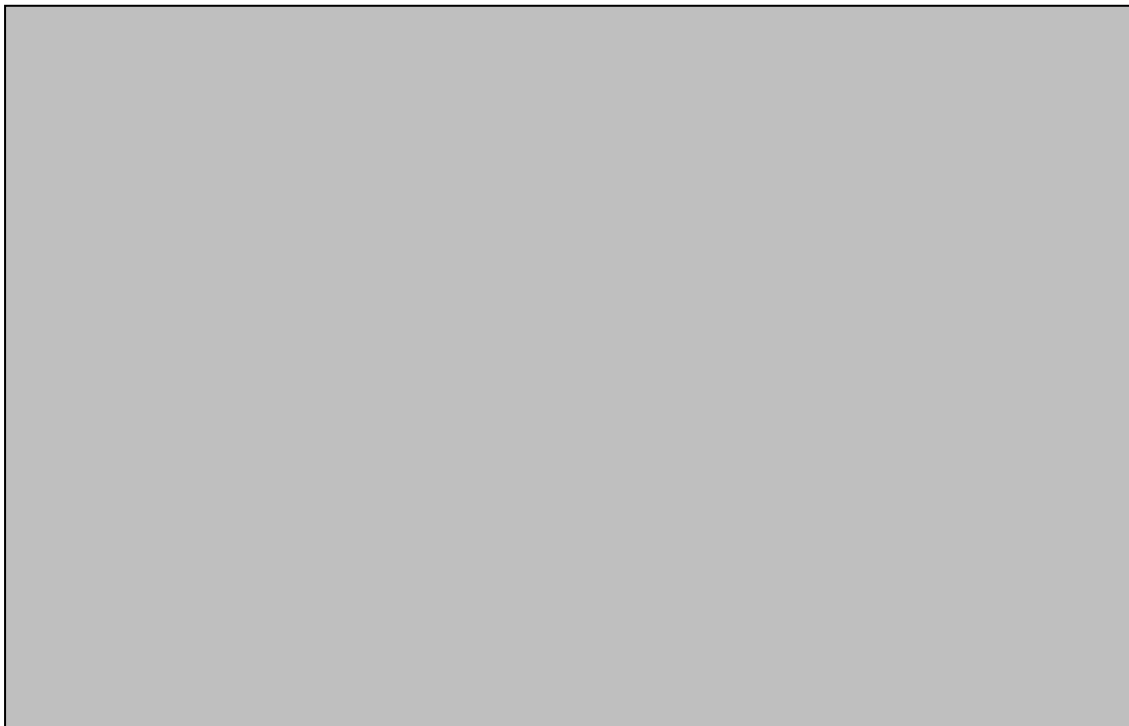

¹⁷⁸ Οι πωλήσεις προς τους πελάτες αυτούς αντιπροσωπεύουν πάνω από το [...] των συνολικών πωλήσεων χάλυβα της [ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ] κατά την υπό εξέταση περίοδο, τόσο σε όγκο όσο και σε αξία πωλήσεων. Οι πωλήσεις[...] αντιπροσωπεύουν πάνω από [...]των συνολικών πωλήσεων χάλυβα της εταιρίας κατά την υπό εξέταση περίοδο, τόσο σε όγκο όσο και σε αξία πωλήσεων.

Διάγραμμα Α2: Τιμές πώλησης ΧΟΣ [...] από την Χαλυβουργική προς [...]

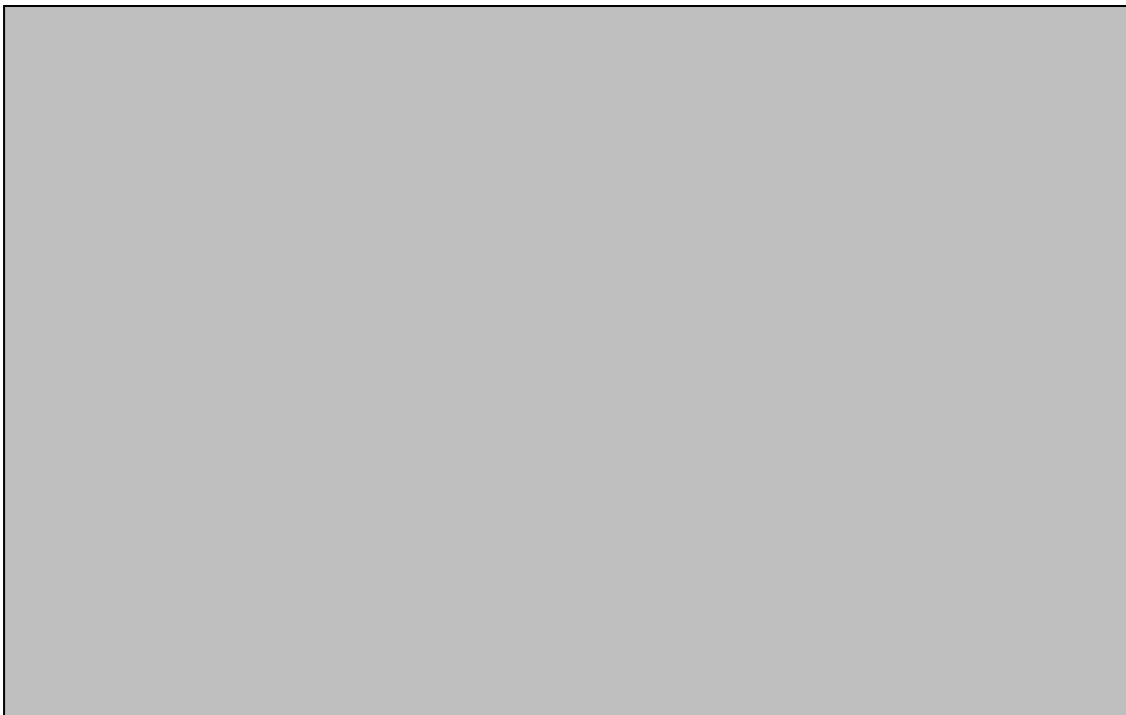
Διάγραμμα Α3: Τιμές πώλησης ΧΟΣ [...] από την Χαλυβουργική προς [...]

Διάγραμμα Α4: Τιμές πώλησης ΧΟΣ [...] από την Χαλυβουργική προς [...]

Διάγραμμα Α5: Τιμές πώλησης ΧΟΣ [...] από την Χαλυβουργική προς [...]

171. Κατά την κρίση της Επιτροπής, τα προαναφερόμενα στοιχεία και εκτιμήσεις (τόσο από την έρευνα της ΓΔΑ, όσο και από τα υπομνήματα των μερών) επιβεβαιώνουν αφενός ότι είναι δυσχερής η συμφωνία των ελεγχόμενων χαλυβουργιών επί κοινών (ή συγκεκριμένων) τιμών πώλησης ή/και μεταβολών τους

(με δεδομένο ότι δεν υφίσταται ένα σταθερό σημείο αναφοράς που να προσφέρει κάποιας μορφής βεβαιότητα για τη διάχυση συγκεκριμένης τιμής στην αγορά), και αφετέρου ότι η παρακολούθηση και διαπίστωση τυχόν παρεκκλίσεων από μία ενδεχόμενη τέτοια συμφωνία θα ήταν ούτως ή άλλως δύσκολη (με δεδομένο ότι υφίσταται ένας ικανός αριθμός διαφοροποιούμενων εκπτώσεων, κάποιες από τις οποίες προσφέρονται και στο τέλος του έτους αναδρομικά). Συνοπτικά, οι εν λόγω παράγοντες δεν συνάδουν με τη διαπίστωση απαγορευμένης εναρμονισμένης πρακτικής κατά την έννοια των κείμενων διατάξεων.

7.11 ΤΕΛΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΠΩΛΗΣΗΣ ΧΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΙΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΤΩΝ ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΩΝ ΤΩΝ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΩΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2004 – 2011

172. Σε σχέση με τις τελικές τιμές πώλησης προς τους πελάτες τους οι εγχώριες χαλυβουργίες υποστήριξαν ότι:

α) οι ταυτόχρονες αυξήσεις της τιμής του τιμοκαταλόγου είναι «φαινομενικές», δεν λαμβάνει χώρα γενική εφαρμογή της μεταβολής στις τιμές πώλησης όλων των πελατών, ούτε και οι εν λόγω τιμές τιμοκαταλόγου μεταφέρονται στις τελικές τιμές πώλησης την ημέρα που ανακοινώνονται,

β) οι τελικές τιμές πώλησης διαφοροποιούνται ανά πελάτη, λόγω των διαφορετικών εκπτώσεων που χορηγούν οι εταιρίες σε κάθε πελάτη (βλ. και ενότητα 7.10 ανωτέρω), και

γ) οι εκπτώσεις διαφοροποιούνται ανά πελάτη, αλλά και τα ποσοστά των εκπτώσεων στον ίδιο πελάτη διαφοροποιούνται στο χρόνο (βλ. και ενότητα 7.10 ανωτέρω).

173. Η Γ.Δ.Α., προκειμένου να διαπιστώσει αν η αύξηση ή η μείωση της τιμής τιμοκαταλόγου μιας χαλυβουργίας μεταφέρεται την ίδια ημέρα και κατά το ίδιο ποσό στους πελάτες της, ζήτησε αφενός από τις εταιρίες εμπορίας, στις οποίες έγινε επιτόπιος έλεγχος, να προσκομίσουν τιμολόγια αγοράς από τους προμηθευτές τους για αγορές που έγιναν κατά την ημερομηνία μεταβολής της τιμής στα έτη 2004 έως 2008, και αφετέρου από τις χαλυβουργίες να προσκομίσουν όλες τις τιμές πώλησης προς τους πέντε (5) μεγαλύτερους πελάτες τους για την ίδια χρονική περίοδο¹⁷⁹. Ακολούθως, η υπηρεσία διεύρυνε ακόμη περισσότερο το πεδίο της έρευνάς της, ζητώντας από τις εγχώριες χαλυβουργίες¹⁸⁰ να προσκομίσουν, για τις ημέρες όπου λαμβάνει χώρα μεταβολή της τιμής του τιμοκαταλόγου από το 2004 έως και το πρώτο εξάμηνο του 2011, τις τελικές τιμές πώλησης προς τους δέκα (10)

¹⁷⁹ Αναλυτικά στοιχεία για τα τιμολόγια που προσκομίστηκαν ανά πελάτη και τη συσχέτισή τους με τις αυξομειώσεις τιμοκαταλόγων ανά έτος και ανά χαλυβουργία παρουσιάζονται στην ενότητα 10.6, παρ. 251-253 της υπ' αριθ. πρωτ. 1447/25.2.2015 Έκθεσης (Εισήγησης).

¹⁸⁰ Βλ. τις υπ' αριθ. πρωτ.οικ.4517, 4518, 4519/12.7.2011 επιστολές της ΓΔΑ προς τις εταιρίες ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΣΙΔΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ αντίστοιχα.

μεγαλύτερους πελάτες τους¹⁸¹. Με βάση τα στοιχεία που προσκόμισαν οι εταιρίες ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, ΣΙΔΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, εξετάστηκε στην αγορά επόμενης βαθμίδας σε σχέση με την παραγωγή ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα, ήτοι την αγορά επεξεργασίας και εμπορίας ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα, το ποσοστό των μεταβολών των τιμών του τιμοκαταλόγου που ενσωματώνονται στις τελικές τιμές των πελατών τους. Για να διευκολυνθεί η ανάλυση ανά ημερομηνία μεταβολής τιμοκαταλόγου, καταγράφηκε η μεταβολή της μέσης ημερήσιας τιμής αγοράς από τους πελάτες (βλ. στήλες ΜΟ στον πίνακα 20) και η μεταβολή ανά ημερομηνία της τιμής αγοράς που προσεγγίζει περισσότερο τις τιμές των τιμοκαταλόγων (βλ. στήλες close to pricelist στον πίνακα 20) των χαλυβουργιών. Επιπλέον, καταγράφηκε ξεχωριστά το ποσοστό επί των κοινών μεταβολών που αφορούν σε μειώσεις και αυξήσεις του τιμοκαταλόγου αντίστοιχα.

174. Από την ανάλυση των εν λόγω στοιχείων (βλ. κατωτέρω, πίνακα 20) προκύπτει ότι οι μεταβολές των τιμών των τιμοκαταλόγων των εγχώριων χαλυβουργιών ενσωματώνονται σε πολύ μικρό βαθμό, ή ακόμη και καθόλου, στις τελικές τιμές πώλησης ΧΟΣ προς τους πελάτες τους κατά την ημερομηνία μεταβολής του τιμοκαταλόγου. Για παράδειγμα, η εταιρία [...] έχει αγοράσει 66 φορές από την εταιρία [...], (ποσοστό [...])% στο σύνολο των ημερομηνιών όπου οι εταιρίες [...] & [...] μετέβαλαν κατά το ίδιο ποσοστό την τιμή του τιμοκαταλόγου τους, εκ των οποίων:

- σε ποσοστό 16% η μεταβολή της τιμής του τιμοκαταλόγου «περνάει» την ίδια ημέρα στην πλησιέστερη τελική τιμή που αγοράζει η εταιρία [...] από τον προμηθευτή της,
- η αύξηση της τιμής του τιμοκαταλόγου από τον προμηθευτή «περνάει» κατά 73% την ίδια ημέρα στην πλησιέστερη τελική τιμή που αγοράζει η εταιρία [...], ενώ η μείωση της τιμής του τιμοκαταλόγου από τον προμηθευτή «περνάει» την ίδια ημέρα μόνο κατά 27%.

Η εταιρία [...] αγόραζε και από την εταιρία [...], κυρίως κατά τις αρχές της περιόδου υπό ανάλυση (2004). Ωστόσο, η τιμή αγοράς δεν συμπίπτει με την τιμή του τιμοκαταλόγου σε καμία από τις περιπτώσεις (10) όπου η εταιρία αγόραζε στις ημερομηνίες κοινών μεταβολών αυτού. Σε αυτή την περίπτωση, παρατηρείται - είτε στο μέσο όρο των τιμών αγοράς από την εταιρία [...], είτε στην πλησιέστερη τελική τιμή που αγοράζει η εταιρία από τον προμηθευτή της - ότι η μεταβολή της τιμής του τιμοκαταλόγου δεν ενσωματώνεται στην τελική τιμή αγοράς ΧΟΣ. Το ίδιο ισχύει και για την εταιρία [...]. Σε 48% των αγορών της εν λόγω εταιρίας στις ημερομηνίες των κοινών μεταβολών των τιμών του τιμοκαταλόγου από τις ελεγχόμενες

¹⁸¹ Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ.5785/19.9.2011 επιστολή της εταιρίας [...]. Η εταιρία [...] δεν προσκόμισε τα ζητούμενα στοιχεία παρά υπέβαλε κατάσταση πωλήσεων προς τους δέκα μεγαλύτερους πελάτες ανά έτος, ανά μήνα και με τη μέση τιμή κατά την περίοδο Ιανουάριο 2007 έως και τον Ιούνιο 2011 ενώ για το διάστημα 2004 – 2006, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία πωλήσεων της εταιρίας προς τους πέντε μεγαλύτερους πελάτες της.

χαλυβουργίες, η μεταβολή του τιμοκαταλόγου δεν ενσωματώθηκε στην τελική τιμή αγοράς ΧΟΣ.

175. Περαιτέρω, όπως διαφαίνεται από τον ίδιο πίνακα, επικρατεί ανομοιομορφία επί των ποσοστών των κοινών μεταβολών των τιμών του τιμοκαταλόγου των χαλυβουργιών που ενσωματώνονται στις τελικές τιμές πώλησης ΧΟΣ στην Ελλάδα, τόσο μεταξύ των κοινών πελατών μιας χαλυβουργίας, όσο και μεταξύ πελατών διαφορετικών χαλυβουργιών. Για παράδειγμα, αναφορικά με την εταιρία [...], η οποία είναι κοινός πελάτης των εταιριών ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, παρατηρείται ότι η μεν ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ σχεδόν ποτέ δεν ενσωματώνει τις μεταβολές του τιμοκαταλόγου της στις τελικές τιμές πώλησης ΧΟΣ στην εταιρία¹⁸², ενώ και η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ εμφανίζεται να ενσωματώνει την τιμολογιακή πολιτική τιμοκαταλόγου στις τελικές τιμές αγοράς ΧΟΣ σε πολύ χαμηλό ποσοστό¹⁸³.
176. Τέλος, οι αυξήσεις της τιμής του τιμοκαταλόγου ενσωματώνονται σε μεγαλύτερο ποσοστό την ίδια ημέρα στην τελική τιμή αγοράς ΧΟΣ, σε σύγκριση με τις μειώσεις αυτής που ενσωματώνονται την ίδια μέρα σε μικρότερο βαθμό.

Πίνακας 20. Ποσοστό επί των κοινών μεταβολών των τιμοκαταλόγων των χαλυβουργιών που ενσωματώνονται στους πελάτες τους							
ΠΕΛΑΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΠΕΛΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝ ΜΕΤΒΟΛΩΝ ΤΙΜ/ΓΟΥ	% ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΜΕΤΒΟΛΩΝ ΤΙΜΟ/ΓΟΥ (ΜΟ) [†]	% ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΜΕΤΒΟΛΩΝ ΤΙΜΟ/ΓΟΥ (ΜΟ) ΜΕΙΩΣΕΙΣ ^{**}	% ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΜΕΤΒΟΛΩΝ ΤΙΜΟ/ΓΟΥ (ΜΟ) ΑΥΞΗΣΕΙΣ ^{***}	% ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΜΕΤΒΟΛΩΝ ΤΙΜΟ/ΓΟΥ (Close to Pricelist) [‡]	% ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΜΕΤΒΟΛΩΝ ΤΙΜΟ/ΓΟΥ (Close to Pricelist) ΜΕΙΩΣΕΙΣ ^{‡‡}	% ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΜΕΤΒΟΛΩΝ ΤΙΜΟ/ΓΟΥ (Close to Pricelist) ΑΥΞΗΣΕΙΣ ^{‡‡‡}
ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ							
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΙΔΕΝΟΡ							
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ[†]							
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

¹⁸² Ειδικότερα, σε σχέση με την πλησιέστερη τελική τιμή που αγοράζει η εταιρία από τον προμηθευτή της, μόνο σε ποσοστό [2]% η εν λόγω τιμή προσεγγίζει την μεταβολή της τιμής του τιμοκαταλόγου.

¹⁸³ Ειδικότερα, σε σχέση με την πλησιέστερη τελική τιμή που αγοράζει η εταιρία από τον προμηθευτή της), μόνο σε ποσοστό [7]% η εν λόγω τιμή προσεγγίζει την μεταβολή της τιμής του τιμοκαταλόγου

*Το ποσοστό των τιμών των τιμοκαταλόγων που συμπίπτουν με τον μέσο όρο τελικής τιμής αγοράς ΧΟΣ από τους πελάτες των χαλυβουργιών, ** Το ποσοστό των αυξήσεων των τιμών των τιμοκαταλόγων που συμπίπτει με τον μέσο όρο τελικής τιμής αγοράς ΧΟΣ από τους πελάτες των χαλυβουργιών, *** Το ποσοστό των μειώσεων των τιμών των τιμοκαταλόγων που συμπίπτει με τον μέσο όρο τελικής τιμής αγοράς ΧΟΣ από τους πελάτες των χαλυβουργιών, † Το ποσοστό της πλησιέστερης τιμής αγοράς των πελατών που συμπίπτει με την τιμή τιμοκαταλόγου ΧΟΣ των χαλυβουργιών, †† Το ποσοστό των αυξήσεων της πλησιέστερης τιμής αγοράς των πελατών που συμπίπτει με την τιμή τιμοκαταλόγου ΧΟΣ των χαλυβουργιών, ††† Το ποσοστό των μειώσεων της πλησιέστερης τιμής αγοράς των πελατών που συμπίπτει με την τιμή τιμοκαταλόγου ΧΟΣ των χαλυβουργιών.

†Τα στοιχεία της εταιρίας που χρησιμοποιήθηκαν στην ανάλυση αφορούν σε αγορές ευθύγραμμου χάλυβα στις κοινές ημερομηνίες μεταβολών των τιμοκαταλόγων για τα έτη 2004 – 2008.

7.12 ΤΙΜΟΛΟΓΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙ ΚΟΙΝΩΝ ΠΕΛΑΤΩΝ

177. Ακολούθως, η ΓΔΑ εξέτασε αναλυτικότερα την τιμολογιακή πολιτική των εγχώριων χαλυβουργιών προς τους κοινούς τους πελάτες κατά την περίοδο 2004 – 2008 στις ημερομηνίες κοινών μεταβολών των τιμοκαταλόγων τους, και ειδικότερα ως προς τους πελάτες [...] και [...]. Για παράδειγμα, η εταιρία [...], κατά την περίοδο 2004 – 2008 και στις ημερομηνίες κοινών μεταβολών των τιμών των τιμοκαταλόγων των εταιριών ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, αγόρασε 56 και 44 φορές, αντίστοιχα, ΧΟΣ από τις εν λόγω χαλυβουργίες. Από την ανάλυση των τιμών αγοράς ΧΟΣ προκύπτει ότι οι τιμές της κάθε χαλυβουργίας μπορεί να εμφανίζεται σχετικά κοντά η μια στην άλλη, αλλά σε καμία από τις ημερομηνίες κοινών μεταβολών των τιμοκαταλόγων τους αυτές δεν ταυτίζονται. Μάλιστα, η διαφορά κυμαίνεται από [...] (12.9.2005)[...] ευρώ (19.7.2005). Η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ θέτει υψηλότερη τιμή 12 φορές, ενώ η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ θέτει υψηλότερη τιμή 29 φορές (βλ. αναλυτικότερα πίνακα 21). Προκύπτει, επίσης, ότι και η φύση της μεταβολής των τιμών στις ημερομηνίες κοινών μεταβολών των τιμοκαταλόγων δεν είναι ίδια για τις 2 χαλυβουργίες (που έχουν τιμοκαταλόγους). Σε ποσοστό 17% (7 στις 41) οι χαλυβουργίες έχουν μεταβάλλει προς διαφορετική κατεύθυνση (αύξηση η μία, μείωση η άλλη) την τελική τιμή πώλησης ΧΟΣ στην εταιρία [...], ενώ σε ποσοστό [...] % η μία χαλυβουργία μεταβάλλει την τελική τιμή πώλησης χωρίς όμως να την μεταβάλλει η άλλη. Ειδικότερα, 4 φορές η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ έχει αυξήσει την τιμή, ενώ η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ την έχει μειώσει, 3 φορές η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ έχει μειώσει την τιμή ενώ η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ την έχει αυξήσει, 2 φορές η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ δεν έχει μεταβάλλει την τιμή ενώ η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ την μια φορά την έχει αυξήσει (29.7.2005) και την άλλη την έχει μειώσει (4.4.2008), ενώ 11 φορές η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ έχει μεταβάλλει την τιμή (αύξηση ή μείωση), ενώ η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ δεν μεταβάλλει την τιμή της.

Πίνακας 21. Τιμολογιακή πολιτική επί κοινών πελατών (σε €) [...]					
Ημερομηνίες	ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.	ΔΙΑΦΟΡΕΣ	ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (ΜΕΤΑΒΟΛΗ)	ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε. (ΜΕΤΑΒΟΛΗ)
20/5/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
9/6/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
6/7/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

12/7/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
19/7/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
29/7/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
26/8/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
12/9/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
20/10/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
13/2/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
20/2/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/3/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
3/4/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
19/6/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
25/9/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
12/1/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
21/2/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5/3/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
9/3/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
17/5/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
29/5/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
14/6/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
20/7/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/9/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
12/9/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
15/10/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
29/11/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/1/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
14/1/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
1/2/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
27/2/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
14/3/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
24/3/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
1/4/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4/4/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5/5/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
19/5/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2/6/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5/6/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
16/6/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
25/6/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

7.13 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ ΤΟΥ ΧΟΣ (2004 – 2011)

178. Στο Διάγραμμα 10 παρουσιάζονται οι μέσες μηνιαίες τιμές πώλησης χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος¹⁸⁴ για κάθε χαλυβουργία ξεχωριστά, από το έτος 2004 έως και το μήνα Ιούνιο του έτους 2011. Οι μέσες μηνιαίες τιμές πώλησης των τριών χαλυβουργιών παρουσιάζουν κοινή τάση. Ειδικότερα, η μέση τιμή πώλησης χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος των τριών χαλυβουργιών παρουσιάζει συχνές, αλλά ισχνές, μεταβολές κατά την περίοδο 2004 – Ιούνιο 2011. Ωστόσο, το έτος 2008, η μέση μηνιαία τιμή πώλησης του στην ελληνική αγορά σχεδόν διπλασιάστηκε για να επανέλθει το δεύτερο εξάμηνο του έτους στα ίδια επίπεδα πριν την αύξηση της.

Διάγραμμα 10: Μέση Μηνιαία Εγχώρια Τιμή Πώλησης ΧΟΣ 2004 – 2011

179. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι συντελεστές συσχέτισης μεταξύ των μέσων μηνιαίων τιμών πώλησης των τριών χαλυβουργιών. Διαπιστώνεται ότι οι συντελεστές συσχέτισης τους είναι πολύ υψηλοί γεγονός που συνεπάγεται ισχυρή θετική συσχέτιση μεταξύ τους.

Πίνακας 22. Συντελεστές συσχέτισης μέσων μηνιαίων τιμών ΧΟΣ των εταιριών «ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε.», «ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.» & «ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2004 - 2011			
	MMT_ΣΙΔ	MMT_ΧΕ	MMT_ΧΑΛΥΒ
MMT_ΣΙΔ	1		
MMT_ΧΕ	0.9950	1	
MMT_ΧΑΛΥΒ	0.9854	0.9733	1
Επεξηγήσεις: MMT_ΣΙΔ: Μέση Μηνιαία Τιμή ΣΙΔΕΝΟΡ MMT_ΧΕ: Μέση Μηνιαία Τιμή ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ MMT_ΧΑΛΥΒ: Μέση Μηνιαία Τιμή ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ			

¹⁸⁴ Πρόκειται για το μηνιαίο μέσο όρο των τελικών τιμών πώλησης, αφού ληφθούν υπόψη και οι χορηγούμενες εκπτώσεις, για όλες τις πωλήσεις που έγιναν μέσα στο μήνα.

180. Περαιτέρω, σε ερώτημα της ΓΔΑ σχετικά με την ξαφνική αύξηση που παρατηρείται στις τιμές του ΧΟΣ από τον Ιανουάριο έως και τον Ιούλιο του 2008, φαινόμενο που προκάλεσε εν μέρει και τις εξεταζόμενες καταγγελίες, οι χαλυβουργίες απέδωσαν την παροδική αυτή τάση στις αυξήσεις α) των διεθνών τιμών χάλυβα, β) του κόστους πρώτων υλών και γ) της ζήτησης κατά την ίδια περίοδο (1^ο εξάμηνο 2008), προσκομίζοντας σχετικά στοιχεία¹⁸⁵. Προς διερεύνηση των ανωτέρω, εξετάσθηκε αναλυτικότερα από την υπηρεσία η εξέλιξη της μέσης μηνιαίας τιμής πώλησης ΧΟΣ στην εγχώρια αγορά σε σχέση με τους κύριους παράγοντες αύξησής της κατά το διάστημα Ιανουάριος 2008 έως Οκτώβριος 2008 (βλ. Πίνακα 23). Από τα εν λόγω στοιχεία προέκυψε ότι, πράγματι, τόσο οι προσδιοριστικοί παράγοντες κόστους, όσο και η ευρωπαϊκή και εισαγόμενη τιμή ΧΟΣ, παρουσίασαν υπέρογκη αύξηση κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, όπου η εγχώρια τιμή ΧΟΣ αυξάνεται σε πάρα πολύ υψηλά επίπεδα. Και τούτο, ανεξαρτήτως της μεταβλητότητας του παράγοντος της ζήτησης για κάθε μία εξεταζόμενη χαλυβουργία την επίμαχη περίοδο (βλ. Πίνακα 24).

Πίνακας 23. Εγχώρια τιμολογιακή πολιτική ΧΟΣ, ευρωπαϊκή τιμή ΧΟΣ, τιμή εισαγωγών και scrap [†] από τον Ιανουάριο έως τον Οκτώβριο του 2008 (σε €)													
	PinXO Σ_ΣΙΑ	PinXOΣ_ XE	PinXO Σ_XAA	PinSC R_ΣΙΑ	PinSCR_ XE	PinSC R_XA Λ	PoutSC R_ΣΙΑ	PoutSCR_ XE	PoutSC R_XAA	R_ KA T	R_ ME Γ	P_IT AAI A	P_TO YPKI A
ΙΑΝ.08	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΦΕΒ.08	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΜΑΡ.08	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΑΠΡ.08	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΜΑΪ.08	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΟΥΝ.08	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΙΟΥΛ.08	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΑΥΓ.08	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΕΠ.08	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΟΚΤ.08	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Επεξηγήσεις:
[†]Μέσες μηνιαίες τιμές
PinXOΣ_ΣΙΑ: Εγχώρια τιμή ΧΟΣ ΣΙΔΕΝΟΡ, **PinXOΣ_XE**: Εγχώρια τιμή ΧΟΣ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, **PinXOΣ_XAA**: Εγχώρια τιμή ΧΟΣ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, **PinSCR_ΣΙΑ**: Εγχώρια τιμή αγοράς scrap ΣΙΔΕΝΟΡ, **PinSCR_XE**: Εγχώρια τιμή αγοράς scrap ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, **PinSCR_XAA**: Εγχώρια τιμή αγοράς scrap ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, **PoutSCR_ΣΙΑ**: Τιμή αγοράς scrap εξωτερικού ΣΙΔΕΝΟΡ, **PoutSCR_XE**: Τιμή αγοράς scrap εξωτερικού ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, **PoutSCR_XAA**: Τιμή αγοράς scrap εξωτερικού ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, **R_KAT**: Κατώτατη ευρωπαϊκή τιμή, **R_MEG**: Ανώτατη ευρωπαϊκή τιμή, **P_ΙΤΑΛΙΑ**: Τιμή εισαγόμενου ΧΟΣ Ιταλία, **P_ΤΟΥΡΚΙΑ**: Τιμή εισαγόμενου ΧΟΣ Τουρκία.

Πίνακας 24. Συνολική (εγχώρια & εξαγωγές) ζήτηση ΧΟΣ από τον Δεκέμβριο του 2007 έως τον Οκτώβριο του 2008 (σε €)			
	ΣΙΔΕΝΟΡ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ	ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ	ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ

¹⁸⁵ Βλ. ειδικότερα, την υπ' αριθ. πρωτ. 3501/30.4.2009 επιστολή της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ, την υπ' αριθ. πρωτ. 3510/30.4.2009 επιστολή της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ και υπ' αριθ. πρωτ. 3455/29.4.2009 επιστολή της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ.

ΔΕΚ.07	[...]	[...]	[...]
ΙΑΝ.08	[...]	[...]	[...]
ΦΕΒ.08	[...]	[...]	[...]
ΜΑΡ.08	[...]	[...]	[...]
ΑΠΡ.08	[...]	[...]	[...]
ΜΑΪ.08	[...]	[...]	[...]
ΙΟΥΝ.08	[...]	[...]	[...]
ΙΟΥΛ.08	[...]	[...]	[...]
ΑΥΓ.08	[...]	[...]	[...]
ΣΕΠ.08	[...]	[...]	[...]
ΟΚΤ.08	[...]	[...]	[...]

181. Συμπερασματικά, με βάση την ανάλυση των στοιχείων στη διάθεση της ΓΔΑ, επιβεβαιώνονται σε μεγάλο βαθμό οι απόψεις των εγχώριων χαλυβουργιών για τους λόγους για τους οποίους η εγχώρια τιμή ΧΟΣ αυξήθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα κατά το διάστημα Ιανουάριος 2008 έως Οκτώβριος 2008. Εξαιρέση αποτελεί ο παράγοντας της ζήτησης ΧΟΣ, η επίδραση ωστόσο του οποίου στην τιμή του προϊόντος δεν κρίνεται σημαντική.

182. Ακολούθως, η υπηρεσία εξέτασε την εξέλιξη της μέσης μηνιαίας τιμής πώλησης του ΧΟΣ στην εγχώρια αγορά σε σχέση με προσδιοριστικούς της παράγοντες κατά την περίοδο 2004 - 2011. Ειδικότερα, στα Διαγράμματα 11 - 13 καταγράφεται η εξέλιξη της μέσης μηνιαίας τιμής πώλησης της κάθε χαλυβουργίας και της ανώτατης και κατώτατης μέσης τιμής του δείκτη Metal Bulletin¹⁸⁶. Από τα εν λόγω στοιχεία προκύπτει ότι η μέση μηνιαία τιμή πώλησης των τριών χαλυβουργιών εξελίσσεται παράλληλα με την τιμή του δείκτη τιμής πώλησης στην ευρωπαϊκή αγορά, αντιδρά σε κοινά σοκ με την ευρωπαϊκή τιμή, ενώ και το ύψος της στην εγχώρια αγορά δεν διαφέρει σημαντικά από την τιμή του δείκτη για την ευρωπαϊκή τιμή του ΧΟΣ καθόλη την επίμαχη περίοδο.

Διάγραμμα 11: Μέση Μηνιαία Εγχώρια Τιμή ΣΙΔΕΝΟΡ και Ευρωπαϊκή Τιμή ΧΟΣ 2004 - 2011

¹⁸⁶ Το Metal Bulletin δημοσιεύει σε μηνιαία και εβδομαδιαία βάση δείκτη για την ανώτατη και κατώτατη τιμή πώλησης του χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος στην ευρωπαϊκή αγορά.

Διάγραμμα 12: Μέση Μηνιαία Εγχώρια Τιμή «ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» και Ευρωπαϊκή Τιμή ΧΟΣ 2004 - 2011

Διάγραμμα 13: Μέση Μηνιαία Εγχώρια Τιμή «ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.» και Ευρωπαϊκή Τιμή ΧΟΣ 2004 - 2011

183. Στον Πίνακα 25 κατωτέρω παρουσιάζονται οι συντελεστές συσχέτισης ανάμεσα στις τιμές πώλησης των τριών χαλυβουργιών και της ανώτατης και κατώτατης μέσης ευρωπαϊκής τιμής πώλησης ΧΟΣ, οι οποίοι και είναι υψηλοί, γεγονός που συνεπάγεται υψηλή θετική συσχέτιση μεταξύ τους.

Πίνακας 25. Συντελεστές συσχέτισης μέσω μηνιαίων εγχώριων τιμών & Ευρωπαϊκής τιμής ΧΟΣ των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2004 - 2011				
ΜΕΣΗ ΜΗΝΙΑΙΑ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ	ΜΜΤ_ΣΙΔ	ΜΜΤ_ΧΕ	ΜΜΠ_ΧΑΛΥΒ	Κατώτατη Ευρωπαϊκή Τιμή
Κατώτατη Ευρωπαϊκή Τιμή	0.9575	0.9603	0.9430	1
Ανώτατη Ευρωπαϊκή Τιμή	0.9523	0.9520	0.9423	0.9883
Επεξηγήσεις: ΜΜΤ_ΣΙΔ: Μέση Μηνιαία Τιμή ΣΙΔΕΝΟΡ ΜΜΤ_ΧΕ: Μέση Μηνιαία Τιμή ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΜΜΤ_ΧΑΛΥΒ: Μέση Μηνιαία Τιμή ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ				

184. Συναφώς, η μέση μηνιαία τιμή πώλησης στην εγχώρια αγορά δεν διαφέρει σημαντικά από τη μέση μηνιαία τιμή εισαγωγής από Ιταλία (από την οποία και γίνονταν οι περισσότερες εισαγωγές κατά την εξεταζόμενη χρονική περίοδο)¹⁸⁷.

¹⁸⁷ Σε γενικές γραμμές, η μέση μηνιαία τιμή των εισαγωγών από Ιταλία κυμαίνεται σε σχετικά χαμηλότερα επίπεδα από την αντίστοιχη τιμή πώλησης στην εγχώρια αγορά. Οι εταιρίες εμπορίας είναι πιθανό να προτιμούν να προμηθεύονται ΧΟΣ από τις εγχώριες εταιρίες παραγωγής, ακόμα και σε λίγο υψηλότερη τιμή, δεδομένου ότι α) οι όροι χρηματοδότησης/πίστωσης που τους προσφέρονται από τις εγχώριες χαλυβουργίες μπορεί να είναι πιο ευνοϊκοί λόγω των μακροχρόνιων σχέσεων και συμφωνιών β) η παράδοση από αγορές του εξωτερικού απαιτεί περισσότερο χρόνο από ότι η παράδοση από τις εγχώριες χαλυβουργίες, γεγονός που αυξάνει το ρίσκο ιδίως σε περιόδους μειώσεων των τιμών και γ) υπάρχει συναλλαγματικό ρίσκο σε περίπτωση που η εισαγωγή γίνεται από χώρες εκτός Ε.Ε, π.χ. Τουρκία

Διάγραμμα 14: Μέση Μηνιαία Τιμή Πώλησης ΧΟΣ από την Ιταλία και Μέση Μηνιαία Τιμή Πώλησης ΧΟΣ στην εγχώρια αγορά 2004 - 2011

185. Όπως προαναφέρθηκε, η τιμή πώλησης του χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος στην εγχώρια αγορά επηρεάζεται προφανώς και από το κόστος παραγωγής του, και κυρίως από την τιμή της πρώτης ύλης (παλαιοσιδήρος). Από τα Διαγράμματα 15 και 16 κατωτέρω προκύπτει ότι οι μέσες μηνιαίες τιμές προμήθειας παλαιοσιδήρου από τις τρεις χαλυβουργίες εξελίσσονται παράλληλα, και κυμαίνονται σε αντίστοιχα επίπεδα, τόσο στην αγορά εσωτερικού όσο και στην αγορά εξωτερικού. Επίσης, προκύπτει ότι η μέση μηνιαία τιμή προμήθειας του παλαιοσιδήρου παρουσιάζει μεταβολές – ειδικότερα, στο 1^ο εξάμηνο του έτους 2008 η μέση μηνιαία τιμή του παλαιοσιδήρου σχεδόν διπλασιάστηκε, ενώ το δεύτερο εξάμηνο του ίδιου έτους η τιμή σημείωσε ραγδαία μείωση

Διάγραμμα 15: Τιμή Προμήθειας Σκραπ από προμηθευτές του εσωτερικού 2004 - 2011

Διάγραμμα 16: Τιμή Προμήθειας Σκραπ από προμηθευτές του εξωτερικού 2004 - 2011

186. Αντίστοιχες διαπιστώσεις προκύπτουν και από τη σύγκριση της τιμής πώλησης ΧΟΣ με την τιμή προμήθειας παλαιοσίδηρου για κάθε μια εγχώρια χαλυβουργία ξεχωριστά, κατά την περίοδο 2004 – 2011 (βλ. Διαγράμματα 17 –18 αλλά και 19). Από την ανάλυση των εν λόγω στοιχείων συνάγεται ότι η τιμή πώλησης ΧΟΣ των 3 χαλυβουργιών και η τιμή πώλησης scrap από προμηθευτές του εξωτερικού και του εσωτερικού ακολουθούν σχεδόν παρόμοια πορεία, τόσο ως προς τις θετικές, όσο και ως προς τις αρνητικές τους μεταβολές.

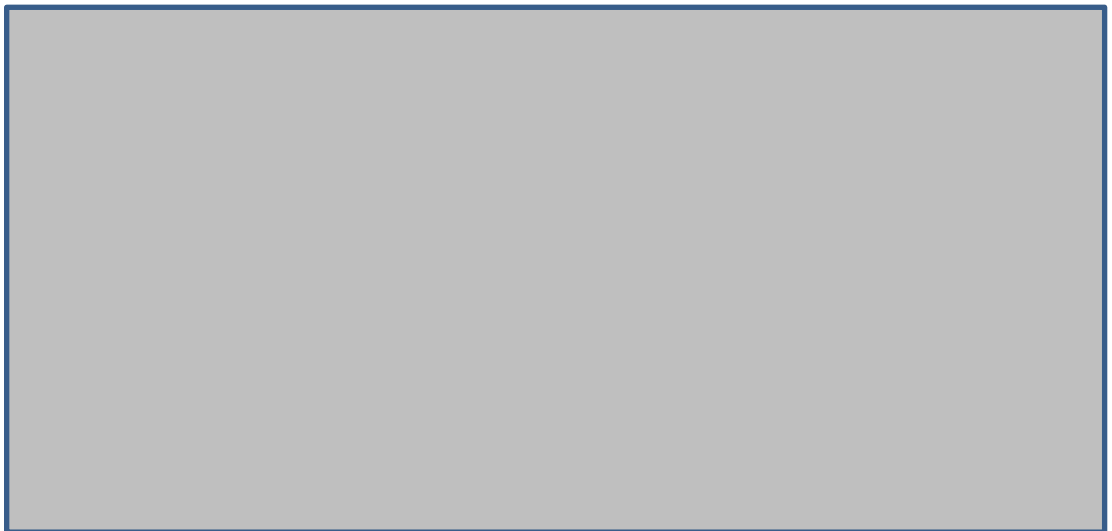
Διάγραμμα 17: Μηνιαία Τιμή Πώλησης ΧΟΣ και Τιμή Προμήθειας Σκραπ («ΣΙΑΔΕΝΟΡ Α.Ε.» 2004 - 2011

Διάγραμμα 18: Μηνιαία Τιμή Πώλησης ΧΟΣ και Τιμή Προμήθειας Σκραπ («ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.»)

Διάγραμμα 19: Μηνιαία Τιμή Πώλησης ΧΟΣ και Τιμή Προμήθειας Σκραπ («ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.») 2004 - 2011

187. Πράγματι, οι συντελεστές συσχέτισης μεταξύ των μέσων μηνιαίων τιμών πώλησης ΧΟΣ στην εγχώρια αγορά και των αντίστοιχων ευρωπαϊκών τιμών είναι υψηλοί, γεγονός που συνεπάγεται υψηλή θετική συσχέτιση μεταξύ τους.

Πίνακας 26. Συντελεστές συσχέτισης μέσων μηνιαίων εγχώριων τιμών & Ευρωπαϊκής τιμής ΧΟΣ των εταιριών ΣΙΑΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2004 - 2011		
	MMT_ΠΣΕΞ	MMT_ΠΣΕΣ
MMT_ΣΙΑ	0,91	0,89
MMT_ΧΕ	0.80	-
MMT_ΧΑΛΥΒ	0.92	0.90

Επεξηγήσεις:
MMT_ΣΙΑ: Μέση Μηνιαία Τιμή ΣΙΑΕΝΟΡ
MMT_ΧΕ: Μέση Μηνιαία Τιμή ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
MMT_ΧΑΛΥΒ: Μέση Μηνιαία Τιμή ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ
MMT_ΠΣΕΞ: Μέση Μηνιαία Τιμή Προμήθειας Σκραπ από το Εξωτερικό
MMT_ΠΣΕΣ: Μέση Μηνιαία Τιμή Προμήθειας Σκραπ από το Εσωτερικό

188. Κατά την άποψη των ελεγχόμενων χαλυβουργιών, η χρησιμοποίηση μέσων μηνιαίων τιμών μειώνει αναπόδραστα τη μεταβλητότητα των τιμών που παρατηρείται στην πράξη και, ουσιαστικά, «εξαναγκάζει» τις τιμές σε ένα υψηλότερο βαθμό συσχέτισης. Στο βαθμό που η εκτίμηση αυτού ακριβώς του βαθμού συσχέτισης είναι το αντικείμενο της οικονομικής ανάλυσης που πραγματοποιείται, είναι προφανής και η στρέβλωση που εισάγεται στην ανάλυση¹⁸⁸. Ωστόσο, και παρά τις επιμέρους ενστάσεις τους (α) για τα δεδομένα και τον τρόπο που αυτά χρησιμοποιούνται στην ανάλυση, (β) για τα υποδείγματα που επιλέγονται, και (γ) για τις ερμηνείες που δίνονται στα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα που εξάγονται, οι ελεγχόμενες χαλυβουργίες δεν αμφισβητούν την υψηλή συσχέτιση των τιμών ΧΟΣ με τους προαναφερόμενους προσδιοριστικούς παράγοντες στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης.

7.14 ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΥΝΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ ΧΟΣ (2004 – 2011)

189. Κατά τη διενέργεια της έρευνας, η υπηρεσία εξέτασε την εξέλιξη των τιμών ΧΟΣ στην Ελλάδα και την επίδραση ενός αριθμού παραγόντων που ενδέχεται να επηρεάζουν την εξέλιξη αυτή (βλ. προηγούμενες ενότητες ανωτέρω). Στο πλαίσιο αυτό, η ΓΔΑ αποπειράθηκε, επίσης, να εξετάσει και το βαθμό στον οποίο υφίσταται μια διαρθρωτική μακροχρόνια σχέση μεταξύ των τιμών ΧΟΣ των τριών εγχώριων χαλυβουργιών, ως ακολούθως: (α) πραγματοποίησε αρχικά ελέγχους στασιμότητας στις χρονοσειρές των τιμών αυτών, (β) διερεύνησε την

¹⁸⁸ Βλ. ενδεικτικά οικονομική μελέτη της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ με τίτλο «Γνωμοδότηση για τη Χαλυβουργική» (σχετικό υπ' αριθ. 7 στο Υπόμνημα της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ), σελ. 16-17.

ύπαρξη μιας σχέσης συνολοκλήρωσης μεταξύ των τιμών αυτών, και (γ) επιχείρησε να εκτιμήσει οικονομετρικά τη σχέση αυτή.

7.14.1 ΕΛΕΓΧΟΙ ΜΟΝΑΔΙΑΙΑΣ ΡΙΖΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ

190. Στους Πίνακες 1-6 του Παραρτήματος II παρουσιάζονται οι έλεγχοι ύπαρξης μοναδιαίας ρίζας στα επίπεδα και στις πρώτες διαφορές των χρονοσειρών των λογαρίθμων των μέσων μηνιαίων τιμών ΧΟΣ των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ κατά την περίοδο Ιανουάριο 2004 έως τον Ιούνιο του 2011. Από τις τιμές των ADF, PP & LLC ελέγχων μοναδιαίας ρίζας παρατηρήθηκε ότι, στα επίπεδα, καμία χρονοσειρά δεν είναι στάσιμη, δεδομένου ότι οι τιμές της πιθανότητας να ισχύει η μηδενική υπόθεση (ύπαρξη μοναδιαίας ρίζας) είναι μεγαλύτερες της κριτικής τιμής $\alpha=0,05$ που χρησιμοποιείται για τους ελέγχους. Στο ίδιο αποτέλεσμα κατατείνει και η εφαρμογή του ελέγχου στην διαφορά μεταξύ των χρονοσειρών, αλλά και ο από κοινού έλεγχος LLC των χρονοσειρών τιμών των 3 εγχώριων χαλυβουργιών. Σε αντίθεση με τα αποτελέσματα στα επίπεδα, τα αποτελέσματα στις πρώτες διαφορές επιδεικνύουν ότι όλες οι χρονοσειρές τιμών είναι στάσιμες, δεδομένου ότι οι τιμές της πιθανότητας να ισχύει η μηδενική υπόθεση (ύπαρξη μοναδιαίας ρίζας) είναι μικρότερες της κριτικής τιμής $\alpha=0,05$ που χρησιμοποιείται για τους ελέγχους. Στο ίδιο αποτέλεσμα κατατείνει και η εφαρμογή του ελέγχου στην διαφορά μεταξύ των χρονοσειρών, αλλά και ο από κοινού έλεγχος LLC των χρονοσειρών τιμών των 3 εγχώριων χαλυβουργιών.

191. Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε (βλ. ιδίως Ενότητα 5.1, Πίνακας 1 ανωτέρω), ο έλεγχος συνολοκλήρωσης Johansen (Johansen Cointegration Test)¹⁸⁹ στους λογαρίθμους και στις διαφορές των μέσων μηνιαίων τιμών ΧΟΣ των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2004 – 2011 υποδεικνύει ότι οι χρονοσειρές των τιμών των 3 χαλυβουργιών είναι συνολοκληρωμένες. Οι τιμές της πιθανότητας των MacKinnon – Haug – Michelis για τουλάχιστον ένα διάλυσμα συνολοκλήρωσης σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$ είναι μικρότερες της εν λόγω κριτικής τιμής, τόσο για τον έλεγχο ίχνους, όσο και για τον έλεγχο μέγιστης ιδιοτιμής. Το εν λόγω αποτέλεσμα αποτελεί σαφή ένδειξη ότι υφίσταται μια ισχυρή διαρθρωτική/ πραγματική σχέση των μέσων μηνιαίων τιμών ΧΟΣ των εγχώριων χαλυβουργιών σε μακροχρόνιο ορίζοντα.

7.14.2 ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ ΧΟΣ

192. Προκειμένου να προσδιορίσει τους παράγοντες που επηρεάζουν κατά κύριο λόγο την τιμή του ΧΟΣ στην Ελλάδα, η ΓΔΑ αποπειράθηκε, περαιτέρω, να εκτιμήσει ξεχωριστά οικονομετρικά υποδείγματα για κάθε μια χαλυβουργία κατά την περίοδο

¹⁸⁹ Ο.π.

2004 – 2011 (με δείγμα 90 παρατηρήσεων). Ειδικότερα, ως εξαρτημένη μεταβλητή των υποδειγμάτων χρησιμοποιήθηκε η μέση μηνιαία τιμή πώλησης ΧΟΣ στην Ελλάδα κατά την ως άνω αναφερόμενη περίοδο. Ως ανεξάρτητες μεταβλητές χρησιμοποιήθηκαν οι μέσες μηνιαίες τιμές πώλησης ΧΟΣ των ανταγωνιστών, οι μέσες μηνιαίες τιμές πώλησης σκραπ στο εσωτερικό, αλλά και από ξένους προμηθευτές, η υψηλότερη και χαμηλότερη ευρωπαϊκή τιμή ΧΟΣ, και η μέση μηνιαία τιμή εισαγωγών από Ιταλία και Τουρκία¹⁹⁰.

193. Τα αποτελέσματα των οικονομετρικών εκτιμήσεων με την μέθοδο της *Δυναμικής ελαχιστοποίησης ελαχίστων τετραγώνων* (DOLS) για κάθε μια χαλυβουργία παρουσιάζονται στις σχέσεις (3)¹⁹¹ έως (5)¹⁹².

$$\begin{aligned} AVMFP_{90}^{\Sigma 1A} = & -62,98^* + 0,15^* AVMFP_{90}^{XALYB} + 0,59^* AVMFP_{90}^{XE} \\ & + 0,09^{**} AVMSCIN_{90}^{\Sigma 1A} + 0,28^* AVMSCOUT_{90}^{\Sigma 1A} \\ & + 0,03 AVMITALY_{90} + 0,05^{**} AVMTURKEY_{90} \\ & - 0,02 REBAREUHIGH_{90} + 0,10^{**} REBAREULOW_{90} \end{aligned} \quad (3)$$

* $\alpha < 0,01$, ** $\alpha < 0,05$, $R^2: 0,99$

όπου:

$AVMFP_{90}^{\Sigma 1A}$: μέση μηνιαία τιμή ΧΟΣ της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ κατά την περίοδο 2004-2011

$AVMFP_{90}^{XALYB}$: μέση μηνιαία τιμή ΧΟΣ της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ κατά την περίοδο 2004-2011

$AVMFP_{90}^{XE}$: μέση μηνιαία τιμή ΧΟΣ της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ κατά την περίοδο 2004-2011

$AVMSCIN_{90}^{\Sigma 1A}$: μέση μηνιαία εγχώρια τιμή αγοράς scrap της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ κατά την περίοδο 2004-2011

$AVMSCOUT_{90}^{\Sigma 1A}$: μέση μηνιαία τιμή αγοράς scrap εξωτερικού της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ κατά την περίοδο 2004-2011

$AVMITALY_{90}$: μέση μηνιαία τιμή εισαγόμενου ΧΟΣ Ιταλίας κατά την περίοδο 2004-2011

$AVMTURKEY_{90}$: μέση μηνιαία τιμή εισαγόμενου ΧΟΣ Τουρκίας κατά την περίοδο 2004-2011

¹⁹⁰ Στο οικονομετρικό υπόδειγμα χρησιμοποιήθηκαν ως ανεξάρτητες μεταβλητές και ψευδομεταβλητές (dummy variables) στην σταθερά και στον συντελεστή κλίσης του υποδείγματος, αλλά δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha < 0,05$. Για τον λόγο αυτό δεν παρουσιάζονται στα αποτελέσματα.

¹⁹¹ Το οικονομετρικό υπόδειγμα για την εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ εκτιμήθηκε με τάση τετραγωνικής μορφής η οποία είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο $\alpha < 0,01$.

¹⁹² Τα οικονομετρικά υποδείγματα (4) και (5) για τις εταιρίες ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ εκτιμήθηκαν από την αρχή των αξόνων (χωρίς σταθερά).

$REBAREUHIGH_{90}$: κατώτατη ευρωπαϊκή τιμή ΧΟΣ κατά την περίοδο 2004-2011

$REBAREULOW_{90}$: μέγιστη ευρωπαϊκή τιμή ΧΟΣ κατά την περίοδο 2004-2011

$$\begin{aligned} AVMFP_{90}^{XALYB} = & +2,82 * AVMFP_{90}^{\Sigma I \Delta} - 1,72 * AVMFP_{90}^{XE} \\ & - 0,09 AVMSCIN_{90}^{XALYB} + 0,28 * AVMSCOUT_{90}^{XALYB} \\ & - 0,08 AVMITALY_{90} - 0,10 * AVMTURKEY_{90} \\ & 0,02 REBAREUHIGH_{90} - 0,09 REBAREULOW_{90} \end{aligned} \quad (4)$$

* $\alpha < 0,01$, $R^2: 0,98$

όπου:

$AVMSCIN_{90}^{XALYB}$: μέση μηνιαία εγχώρια τιμή αγοράς scrap της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ κατά την περίοδο 2004-2011

$AVMSCOUT_{90}^{XALYB}$: μέση μηνιαία τιμή αγοράς scrap εξωτερικού της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ κατά την περίοδο 2004-2011

$$\begin{aligned} AVMFP_{90}^{XE} = & +1,26 * AVMFP_{90}^{\Sigma I \Delta} - 0,23 * AVMFP_{90}^{XALYB} \\ & 0,06 AVMSCIN_{90}^{XE} + 0,01 AVMSCOUT_{90}^{XE} \\ & + 0,04 AVMITALY_{90} - 0,04 * AVMTURKEY_{90} \\ & 0,09^{***} REBAREUHIGH_{90} + 0,02 REBAREULOW_{90} \end{aligned} \quad (5)$$

* $\alpha < 0,01$, *** $\alpha < 0,10$, $R^2: 0,99$

όπου:

$AVMSCIN_{90}^{XE}$: μέση μηνιαία εγχώρια τιμή αγοράς scrap της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ κατά την περίοδο 2004-2011

$AVMSCOUT_{90}^{XE}$: μέση μηνιαία τιμή αγοράς scrap εξωτερικού της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ κατά την περίοδο 2004-2011.

194. Με βάση τα προαναφερόμενα αποτελέσματα:

- Οι σημαντικότερες θετικές επιδράσεις της μέσης μηνιαίας τιμής ΧΟΣ της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ προέρχονται κατά κύριο λόγο από τις μέσες μηνιαίες τιμές των εγχώριων ανταγωνιστών της, την μέση μηνιαία τιμή αγοράς scrap εξωτερικού της εταιρίας, και ακολούθως από την μέση μηνιαία εγχώρια τιμή αγοράς scrap της εταιρίας, την μέση μηνιαία τιμή εισαγόμενου ΧΟΣ Τουρκίας και από την μέγιστη ευρωπαϊκή τιμή ΧΟΣ. Η μέση μηνιαία τιμή εισαγόμενου ΧΟΣ Ιταλίας και η κατώτατη ευρωπαϊκή τιμή ΧΟΣ δεν επιδρούν σημαντικά στην μέση μηνιαία τιμή ΧΟΣ της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ.

- Οι σημαντικότερες θετικές επιδράσεις της μέσης μηνιαίας τιμής ΧΟΣ της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ προέρχονται κατά κύριο λόγο από την μέση μηνιαία τιμή ΧΟΣ της ΣΙΔΕΝΟΡ και από την μέση μηνιαία τιμή αγοράς scrap εξωτερικού της εταιρίας. Οι σημαντικότερες αρνητικές επιδράσεις της μέσης μηνιαίας τιμής ΧΟΣ της ίδιας εταιρείας προέρχονται κατά κύριο λόγο από την μέση μηνιαία τιμή ΧΟΣ της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ και την μέση μηνιαία τιμή εισαγόμενου ΧΟΣ Τουρκίας. Όλοι οι υπόλοιποι παράγοντες της σχέσης (4) δεν επιδρούν σημαντικά στην μέση μηνιαία τιμή ΧΟΣ της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ.
- Οι σημαντικότερες θετικές επιδράσεις της μέσης μηνιαίας τιμής ΧΟΣ της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ προέρχονται κατά κύριο λόγο από την μέση μηνιαία τιμή ΧΟΣ της ΣΙΔΕΝΟΡ και ακολούθως από την μέση μηνιαία τιμή εισαγόμενου ΧΟΣ Τουρκίας και από την μέγιστη ευρωπαϊκή τιμή ΧΟΣ. Οι σημαντικότερες αρνητικές επιδράσεις της μέσης μηνιαίας τιμής ΧΟΣ της ίδιας εταιρείας προέρχονται κατά κύριο λόγο από την μέση μηνιαία τιμή ΧΟΣ της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ και από την μέση μηνιαία τιμή εισαγόμενου ΧΟΣ Τουρκίας. Όλοι οι υπόλοιποι παράγοντες της σχέσης (5) δεν επιδρούν σημαντικά στην μέση μηνιαία τιμή ΧΟΣ της εταιρείας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ.

195. Στα υπομνήματά τους, οι ελεγχόμενες χαλυβουργίες διατύπωσαν παρατηρήσεις και κατέγραψαν πιθανές αδυναμίες και παραλείψεις της ανάλυσης, οι οποίες ενδέχεται – κατά την άποψή τους πάντοτε – να έχουν επίπτωση στα ευρήματα (ή τουλάχιστον στην ισχύ των ευρημάτων) και την ερμηνεία τους, όπως αυτή προκρίθηκε από την Επιτροπή ανωτέρω¹⁹³. Οι εν λόγω παρατηρήσεις αφορούσαν στις μεθόδους εκτίμησης, στην εξειδίκευση του υποδείγματος, στις μεταβλητές και στη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκαν, καθώς και στο γεγονός ότι η ανάλυση βασίστηκε σε (κατασκευασμένες) μέσες μηνιαίες τιμές¹⁹⁴. Υπογράμμισαν, ωστόσο, ότι τα εν λόγω στοιχεία και οι συνακόλουθες οικονομικές εκτιμήσεις επιβεβαιώνουν, ούτως ή άλλως, ότι (α) η τιμή της ΣΙΔΕΝΟΡ δέχεται (στατιστικά) σημαντικές επιδράσεις από τις τιμές των ανταγωνιστών της, το κόστος παλαιοσιδήρου εσωτερικού, το κόστος παλαιοσιδήρου εξωτερικού, την τιμή εισαγωγών από την Τουρκία και την κατώτατη Ευρωπαϊκή τιμή, ενώ ακολουθεί και μια χρονική τάση, (β) η τιμή της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ δέχεται (στατιστικά) σημαντικές επιδράσεις από τις τιμές των ανταγωνιστών της, το κόστος παλαιοσιδήρου εξωτερικού και την τιμή

¹⁹³ Βλ. ενδεικτικά οικονομική μελέτη της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ με τίτλο «Γνωμοδότηση για τη Χαλυβουργική» (σχετικό υπ' αριθ. 7 στο Υπόμνημα της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ), σελ. 21-25.

¹⁹⁴ Κατά την άποψη αυτή, χρήση μέσων μηνιαίων τιμών δημιουργεί διαφορετικά μίγματα πελατών (και τιμών) σε κάθε χρονικό σημείο (mix effects), το οποίο έχει επίπτωση στις παρατηρούμενες τιμές που χρησιμοποιούνται στην ανάλυση. Επιπρόσθετα, η χρησιμοποίηση μέσων μηνιαίων τιμών αμβλύνει τις μεταβολές των τιμών (οι οποίες μειώνονται ακόμη περισσότερο με το λογαριθμικό μετασχηματισμό των τιμών) και κάνει πιο πιθανή την εύρεση μιας σχέσης μεταξύ τους. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι οι μέσες μηνιαίες τιμές ήταν και οι μόνες τιμές που είχε στη διάθεση της η Υπηρεσία για τη συγκεκριμένη ανάλυση.

εισαγωγών από την Τουρκία, και (γ) η τιμή της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ δέχεται (στατιστικά) σημαντικές επιδράσεις από τις τιμές των ανταγωνιστών της, την τιμή των εισαγωγών από την Τουρκία και, σε μικρότερο βαθμό, από την ανώτατη ευρωπαϊκή τιμή. Σε κάθε περίπτωση, οι ελεγχόμενες χαλυβουργίες υποστήριξαν ότι η ως άνω ανάλυση της υπηρεσίας συνάδει με το βασικό συμπέρασμα της υπ' αριθ. πρωτ. 1447/25.2.2015 Έκθεσης (Εισήγησης) περί μη στοιχειοθέτησης απαγορευμένης εναρμονισμένης πρακτικής κατά την έννοια των κείμενων διατάξεων. Και τούτο, δεδομένου ότι είναι πράγματι πιθανό και εύλογο – με βάση τη δομή και τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της υπό εξέταση ολιγοπωλιακής αγοράς – οι τιμές των 3 ελεγχόμενων χαλυβουργιών να εμφανίζουν κάποιο βαθμό συσχέτισης στην εξέλιξή τους κατά την εξεταζόμενη περίοδο.

8 ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΚΡΑΤΟΥΣΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

196. Στα υπομνήματά τους, αλλά και στη συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής, οι ελεγχόμενες χαλυβουργίες επιβεβαίωσαν τις βασικές διαπιστώσεις της υπηρεσίας, ιδίως αναφορικά με τη μεταβλητότητα που παρατηρείται σε επίπεδο τελικών τιμών, και προσκόμισαν οικονομικές μελέτες για να υποστηρίξουν τη γενική τους θέση ότι, με βάση τη δομή και τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της υπό εξέταση αγοράς, οι χαλυβουργίες δεν έχουν τα κίνητρα, ούτε και τη δυνατότητα να εφαρμόσουν πρακτικές εναρμόνισης τιμών (συμπαιγνία) κατά παράβαση των κείμενων διατάξεων.

197. Ειδικότερα, η εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ προσκόμισε οικονομική μελέτη με τίτλο «Οικονομική Ανάλυση της Ελληνικής Αγοράς Χάλυβα: Έλεγχος για την ενδεχόμενη ύπαρξη συμπαιγνίας για την περίοδο 2002-2011»¹⁹⁵, η οποία αποτελείται από τέσσερα μέρη:

- Στο πρώτο μέρος της μελέτης περιγράφονται λεπτομερειακά και αναλύονται τα βασικά χαρακτηριστικά και εξελίξεις στην ελληνική αγορά.
- Στο δεύτερο μέρος εξετάζεται κατά πόσο οι συνθήκες στην ελληνική αγορά είναι ευνοϊκές για τη δημιουργία ή διατήρηση συντονισμού (κίνητρα συντονισμού). Ειδικότερα, σύμφωνα με την οικονομική αυτή μελέτη
 - Την περίοδο 2002 – 2011 δεν υπήρχαν κίνητρα για συμπαιγνία στην ελληνική αγορά
 - Ενώ υφίστανται στην αγορά κάποιες συνθήκες οι οποίες τείνουν να κάνουν εφικτή την συμπαιγνία, υπάρχουν και άλλες που περιορίζουν σημαντικά το κατά πόσο μια συμπαιγνία θα ήταν εφικτή και βιώσιμη. Κατά την εξεταζόμενη χρονική περίοδο, ο συντονισμός μεταξύ των τριών παραγωγών δεν ήταν εφικτός λόγω του ότι:

¹⁹⁵ Η μελέτη εκπονήθηκε από [...] βλ. και αριθ.πρωτ.3448/8.6.2011 έγγραφο.

- α) δεν είχαν επαρκή δυνατότητα ελέγχου της συμπεριφοράς των ανταγωνιστών τους
 - β) δεν υπήρχε τουλάχιστον για τη περίοδο 2002 – 2008 αξιόπιστος μηχανισμός αποτροπής ενδεχόμενων αποκλίσεων ούτως ώστε η κάθε απόκλιση από τη συμπαιγνιακή συμφωνία να αποσοβείται και
 - γ) Οι συνθήκες στην αγορά δεν ήταν τέτοιες, ώστε η σχετική συμφωνία να είναι διατηρήσιμη/βιώσιμη.
- Στο τρίτο μέρος της μελέτης, με τη βοήθεια ενός υποδείγματος ολιγοπωλιακού ανταγωνισμού, εξετάζεται η συμβατότητα των εξελίξεων στην ελληνική αγορά χάλυβα με την υπόθεση ότι οι εταιρίες ανταγωνίζονται ή συντονίζονται. Ειδικότερα, εξετάζεται ο τρόπος που οι μεταβολές στην υπερβάλλουσα ζήτηση ή στο υπερβάλλον παραγωγικό δυναμικό κατά τα έτη 2002 – 2011 επιδρούν στις εγχώριες τιμές ως προς τις τιμές εισαγωγών, στις εγχώριες EXW τιμές ως προς τις EXW τιμές των εξαγωγών, στα περιθώρια τιμής – κόστους και στον όγκο εισαγωγών, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο οι μεταβολές αυτές είναι συμβατές με τις προβλεπόμενες επιδράσεις υπό ανταγωνιστική ή συμπαιγνιακή συμπεριφορά. Περαιτέρω, στην ανάλυση πραγματοποιούνται ορισμένα screen tests στατιστικής φύσης, τα οποία εφαρμόζονται στα διαθέσιμα δεδομένα (όπως οι τιμές, τα κόστη, τα μερίδια αγοράς κλπ) με στόχο την αναγνώριση μοτίβων στην εξέλιξη των δεδομένων, τα οποία και θα μπορούσαν να ισχύουν με πολύ μικρή πιθανότητα υπό συνθήκες συμπαιγνιακής συμπεριφοράς (σύμφωνα με την οικονομική θεωρία).
 - Τέλος, στο τέταρτο μέρος, μέσω ποσοτικής ανάλυσης και οικονομετρικών εκτιμήσεων, επιχειρείται να διαπιστωθεί εάν τα εμπειρικά δεδομένα μεταξύ των ετών 2002 – 2009 είναι συμβατά με ανταγωνιστική ή συμπαιγνιακή συμπεριφορά. Η γενικότερη διαπίστωση είναι ότι οι οικονομικοί δείκτες εμφανίζεται πιο ρεαλιστικοί υπό την υπόθεση του ανταγωνισμού από ό,τι υπό την υπόθεση της συμπαιγνίας στην εγχώρια αγορά χάλυβα, κατά την περίοδο 2002 – 2009.

Συνοπτικά, τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από την προαναφερόμενη οικονομική ανάλυση, τα οποία και δεν μπορούν να ερμηνευτούν υπό συνθήκες συμπαιγνιακής συμπεριφοράς κατά τους συντάκτες της οικονομικής μελέτης, έχουν ως εξής:

- Στην αγορά παρατηρούνται σημαντικές επενδύσεις στην αύξηση του παραγωγικού δυναμικού για την ενίσχυση των μεριδίων αγοράς.
- Όσο αυξάνεται το παραγωγικό δυναμικό μειώνονται οι εισαγωγές.
- Δεν υπάρχει σταθερότητα στα μερίδια αγοράς.
- Τα μερίδια αγοράς δεν έχουν αρνητική χρονική συσχέτιση.

- Σε περιόδους υπερβάλλοντος παραγωγικού δυναμικού οι τιμές στην εγχώρια αγορά κυμαίνονται σε χαμηλότερα επίπεδα από τις τιμές των εισαγωγών.
- Σε περιόδους μετακίνησης από συνθήκες υπερβάλλουσας ζήτησης προς συνθήκες υπερβάλλοντος παραγωγικού δυναμικού οι εγχώριες EXW¹⁹⁶ τιμές συγκλίνουν προς τις τιμές των EXW εξαγωγών.
- Σε συνθήκες υπερβάλλοντος δυναμικού παρατηρείται συμπίεση των περιθωρίων μεταξύ των EXW τιμών και του κόστους παραγωγής και των περιθωρίων των EXW τιμών και του οριακού κόστους.
- [...]
- Στην συμπαιγνία οι αυξήσεις των τιμών δεν ερμηνεύονται/δικαιολογούνται από αυξήσεις του κόστους γεγονός που δεν είναι αληθές αφού οι τιμές των εξαγωγών συγκλίνουν προς το οριακό κόστος.
- Στην ελληνική αγορά παρατηρούνται εκπτώσεις.
- Η τυπική απόκλιση και ο συντελεστής μεταβολής για τις εγχώριες τελικές τιμές, τις τιμές των EXW εξαγωγών και το εγχώριο οριακό κόστος κινούνται σε πολύ κοντινά επίπεδα.

198. Συναφώς, η εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ προσκόμισε οικονομική μελέτη με τον τίτλο «Γνωμοδότηση για τη Χαλυβουργική»¹⁹⁷, η οποία επικεντρώθηκε σε παρατηρήσεις και κριτικές επί της οικονομικής ανάλυσης που διενήργησε η ΓΔΑ προς διερεύνηση της υπόθεσης (βλ. προηγούμενες ενότητες). Σε γενικότερο πλαίσιο, και η σχετική αυτή μελέτη συμπεραίνει ότι τα ευρήματα της υπηρεσίας (αναφορικά, ιδίως, με τη συσχέτιση και τη διαρθρωτική σχέση μεταξύ των πώλησης ΧΟΣ των τριών εταιριών παραγωγής χάλυβα) είναι απολύτως συμβατά με τη λειτουργία μιας ολιγοπωλιακής αγοράς με υγιή ανταγωνισμό μεταξύ των παικτών της αγοράς. Πράγματι, η κίνηση των τιμών κατά τρόπο παράλληλο ή/και η αλληλοσυσχέτιση των τιμών (μη ισχυρώς διαφοροποιημένων, στη συγκεκριμένη περίπτωση) υποκατάστατων προϊόντων, τα οποία προσφέρονται από διαφορετικούς παραγωγούς, είναι δυνατό:

- να οφείλεται σε ανταγωνιστικές απαντήσεις (competitive responses) στην εμπορική/τιμολογιακή πολιτική των ανταγωνιστών τους.
- να αφορά παρόμοιες αντιδράσεις επί κοινών διαταράξεων ή μεταβολών των συνθηκών της αγοράς (ιδίως σε αγορές όπου η διαδικασία παραγωγής είναι κοινή και σημαντικό μερίδιο του οριακού κόστους παραγωγής αφορά συγκεκριμένες εισροές π.χ. κόστος πρώτης ύλης ή ενέργειας).

¹⁹⁶ *Ex Works*: Ο πωλητής παραδίδει στις εγκαταστάσεις του (χωρίς φόρτωση) τα αγαθά στη διάθεση του αγοραστή.

¹⁹⁷ Η μελέτη εκπονήθηκε από τους [...] βλ. σχετικό υπ' αριθ. 7 στο Υπόμνημα της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ.

- να υποδηλώνει τη δύναμη των (σημαντικών) αγοραστών στην αγορά, που δεν επιτρέπουν μεγάλες αποκλίσεις στις τιμές κτήσης των προϊόντων.

Όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά είναι απολύτως συμβατά, σύμφωνα με τους συντάκτες της μελέτης, με την ύπαρξη και λειτουργία μιας ολιγοπωλιακής αγοράς, η οποία σε καμία περίπτωση δεν χαρακτηρίζεται από αντι-ανταγωνιστικές συμφωνίες μεταξύ των χαλυβουργιών και συνακόλουθη εναρμόνιση τιμών κατά παράβαση των κείμενων διατάξεων. Εν προκειμένω, μάλιστα, δεν εντοπίζεται, ούτε και εξειδικεύεται κάποιος μηχανισμός, ο οποίος να συνδέει την όποια παράλληλη κίνηση των τιμών χάλυβα με μια υποτιθέμενη εναρμονισμένη πρακτική των εταιριών παραγωγής, ούτε βεβαίως και κάποιος μηχανισμός παρακολούθησης τυχόν συντονισμού και διαπίστωσης πιθανών αποκλίσεων από αυτόν.

9 ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ – ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

9.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

199. Με την έναρξη ισχύος του Ν. 3959/2011 για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού (ΦΕΚ Α' 93) την 20.4.2011 αντικαταστάθηκε ο Ν. 703/77 περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού (ΦΕΚ Α' 278). Βάσει των αρχών που διέπουν τη διαχρονική εφαρμογή του δικαίου και των γενικών αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις ουσιαστικού δικαίου, οι οποίες ίσχυαν κατά το χρόνο επέλευσης των γεγονότων που συνιστούν την παράβαση, χωρίς να έχει σημασία ο χρόνος, κατά τον οποίο εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις. Έτσι, κάθε συμπεριφορά, η οποία έλαβε χώρα μέχρι την 20.4.2011 (ημερομηνία θέσης σε ισχύ του νέου ν. 3959/2011 για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού) και η οποία πιθανολογείται ότι πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής των άρθρων 1 και 2 ν. 703/1977, αξιολογείται βάσει των προαναφερόμενων άρθρων. Συνεπώς, στα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης, τα οποία εμπίπτουν στο *ratione materiae* και *ratione temporis* πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 ν. 703/1977, εφαρμόζονται οι ουσιαστικού δικαίου κανόνες του εν λόγω άρθρου. Σε κάθε περίπτωση, ουδεμία ουσιαστική διαφοροποίηση υφίσταται μεταξύ των διατάξεων του άρθρου 1 ν. 703/1977 και του άρθρου 1 ν. 3959/2011, δεδομένου ότι οι διατάξεις του άρθρου 1 ν. 703/77 είναι όμοιες με τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 1 ν. 3959/2011.

200. Σύμφωνα με το άρθρο 24 του Ν. 703/1977 (νυν 36 του Ν. 3959/2011), κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει το δικαίωμα να υποβάλει καταγγελία ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Η ΕΑ υποχρεούται να εξετάζει προσεκτικά το σύνολο των πραγματικών και νομικών στοιχείων που γνωστοποιούν οι καταγγέλλοντες¹⁹⁸.

¹⁹⁸ Βλ. σχετικά L. O. Blanco, EC Competition Law procedure, 2nd ed., 2006, p. 486 με παραπομπή σε σχετική νομολογία: ΓενΔΕΕ, υπόθ. T-24/90 Automec κατά Επιτροπής, σκ. 79, υπόθ. T-189/95, T-36/96 και T-123/96 SGA κατά Επιτροπής, σκ. 53, υπόθ. T-575/93 Koelman κατά Επιτροπής σκ. 39, η οποία επιβεβαιώθηκε από το ΔΕΕ, υπόθ. C-59/96 P Koelman κατά Επιτροπής. Βλ. επίσης ΓενΔΕΕ,

Οσάκις μία καταγγελία δεν είναι σε θέση να αποδείξει τους προβαλλόμενους ισχυρισμούς, είναι δυνατόν να απορριφθεί εξ αυτού του λόγου¹⁹⁹. Επίσης, προκειμένου να απορριφθεί μία καταγγελία με το σκεπτικό ότι η καταγγελλόμενη συμπεριφορά δεν παραβιάζει τους κανόνες ανταγωνισμού, ή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής τους, η ΕΑ δεν είναι υποχρεωμένη να λάβει υπόψη τις περιστάσεις που δεν τίθενται υπόψη της από τον καταγγέλλοντα, και οι οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν μόνο κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης²⁰⁰. Η συναφής διακριτική εξουσία της Επιτροπής αναφορικά με το χειρισμό καταγγελιών δεν είναι βεβαίως απεριόριστη, καθώς αυτή θα πρέπει να αιτιολογεί την απόφασή της να μη συνεχίσει τη διερεύνηση και να απορρίψει μία καταγγελία, αιτιολογία η οποία πρέπει να είναι επαρκώς ακριβής και λεπτομερής για να μπορεί το αρμόδιο δικαστήριο να ασκήσει αποτελεσματικό έλεγχο²⁰¹. Εντούτοις, στο βαθμό που η ΕΑ έχει εξηγήσει με σαφήνεια τους λόγους απόρριψης μίας καταγγελίας, δεν υποχρεούται να τοποθετηθεί επί όλων των ισχυρισμών των καταγγελλόντων²⁰².

201. Εν προκειμένω, η ΓΔΑ συνεξέτασε τις προαναφερόμενες καταγγελίες με την αυτεπάγγελτη έρευνά της στην αγορά χάλυβα. Τα βασικά νομικά ζητήματα που ανέκυψαν κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης και συμπεριλήφθηκαν στην υπ' αριθ. πρωτ. 1447/25.2.2015 Έκθεση (Εισήγηση) ήταν τα ακόλουθα:

- 1) Ενδεχόμενη ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, ως προς τον καθορισμό τιμών κατά την περίοδο 2004 - 2010,
- 2) Ενδεχομένη αντι-ανταγωνιστική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ανωτέρω εταιριών εντός (και στο πλαίσιο) της ENXE,
- 3) Ενδεχομένη αντι-ανταγωνιστική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε. και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε. εκτός της ENXE,
- 4) Ενδεχόμενη κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης από πλευράς της ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε. και ενδεχόμενες αντι-ανταγωνιστικές πρακτικές των τριών χαλυβουργιών μέσω της εταιρίας ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε

202. Όπως προαναφέρθηκε, η Επιτροπή αποφάσισε ομόφωνα τον διαχωρισμό εξέτασης των αιτιάσεων που αναφέρονται στην Εισήγηση, βάσει του άρθρου 21

υπόθ. C-119/97P, Union française de l'express (Ufex) κ.ά κατά Επιτροπής σκ. 86 με περαιτέρω παραπομπές σε νομολογία.

¹⁹⁹ Βλ. ενδεικτικά ΓενΔΕΕ, υπόθ. T-198/98 Micro Leader Business κατά Επιτροπής σκ. 32-39 (όπου κρίθηκε το γεγονός ότι τα στοιχεία που είχε προσκομίσει δεν παρείχαν ενδείξεις για την ύπαρξη συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής αρκούσε για την απόρριψη της καταγγελίας εξ αυτού του λόγου).

²⁰⁰ Βλ. ΓενΔΕΕ, υπόθ. T-319/99, FENIN κατά Επιτροπής, σκ. 43.

²⁰¹ ΓενΔΕΕ Απόφαση της 19ης Οκτωβρίου 1995, C-19/93 P, Rendo κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-3319, σκέψη 27.

²⁰² Βλ. ενδεικτικά Απόφαση ΓενΔΕΕ της 19.09.2013 EFIM κατά Επιτροπή, υπόθεση C-56/12P σκ.60-61.

παρ. 1 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Ε.Α. (ΦΕΚ 54 Α'/16.1.2013), ως ακολούθως:

- 1) Να εξεταστούν χωριστά οι πρακτικές ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εμπλεκόμενων χαλυβουργιών εντός (και στο πλαίσιο) της ΕΝΧΕ, οι οποίες και αποτέλεσαν αντικείμενο της υπ' αριθ. 614/2015 σχετικής απόφασης της Ε.Α., και
- 2) Να εξεταστούν χωριστά οι λοιπές αιτιάσεις της εισήγησης σχετικά με την πιθανότητα ύπαρξης εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ ως προς τον καθορισμό τιμών, την ενδεχόμενη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ εκτός πλαισίου ΕΝΧΕ, καθώς και την αξιολόγηση των καταγγελλόμενων πρακτικών που αφορούν στην εταιρία EBETAM A.E.

Ακολούθως, αξιολογούνται τα ζητήματα που αναφέρονται υπό 2) ανωτέρω.

9.2 ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΗ ΥΠΑΡΞΗ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΙΜΩΝ

203. Προϋποθέσεις εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977 είναι:

- Η ύπαρξη συμφωνίας, εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ επιχειρήσεων ή απόφασης ένωσης επιχειρήσεων,
- Αντικείμενο ή αποτέλεσμα της ανωτέρω συμφωνίας, εναρμονισμένης πρακτικής ή απόφασης να είναι ο περιορισμός, η παρακώλυση ή η νόθευση του ανταγωνισμού.

204. Κατά συνέπεια, προκειμένου να αξιολογηθεί αν συντρέχει παράβαση του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 703/1977, πρέπει να διερευνηθεί η συνδρομή ή μη των ως άνω προϋποθέσεων στην υπό κρίση υπόθεση. Αντίστοιχα ισχύουν και για το άρθρο 101 παρ. 1 ΣΛΕΕ. Σημειωτέον ότι κατά την εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, η ερμηνεία που έχει δοθεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. ενότητες κατωτέρω) είναι δεσμευτική για το σύνολο των εθνικών δικαστηρίων και αρχών ανταγωνισμού των κρατών μελών²⁰³.

9.2.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – ΥΠΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗ

205. Ως «*επιχείρηση*», κατά το δίκαιο προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο ή οικονομική ενότητα που ασκεί εμπορική ή άλλη οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του και από

²⁰³ Βλ. απόφαση ΔΕΚ C-8/08, T-Mobile Netherlands BV κ.ά. κατά Raad vanbestuurvande Nederlandse Mededingingsautoriteit, σκ. 50

τον τρόπο χρηματοδότησής του²⁰⁴. Μια τέτοια οικονομική ενότητα συνίσταται, συνεπώς, σε ενιαία οργάνωση προσωπικών, υλικών και άυλων στοιχείων, τα οποία έχουν ταχθεί στη διαρκή επιδίωξη ορισμένου οικονομικού σκοπού, η οποία οργάνωση δύναται να συντελέσει στη διάπραξη παράβασης προβλεπομένης από το άρθρο 1 παρ. 1 ν. 3959/2011 / το άρθρο 1 ν. 703/1977 (ή και από το 101, παρ. 1 ΣΛΕΕ)²⁰⁵. Ειδικότερα, η ύπαρξη επιχείρησης προϋποθέτει αυτονομία οικονομικής δράσης και συνακόλουθα πλήρη ανάληψη των οικονομικών κινδύνων που συνεπάγεται η εκάστοτε οικονομική δραστηριότητα²⁰⁶. Ως οικονομική δραστηριότητα νοείται κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά²⁰⁷. Η έννοια της «επιχείρησης» είναι περισσότερο οικονομική παρά νομική και το αποφασιστικό κριτήριο για την έννοια αυτή στο δίκαιο προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού είναι η οικονομική, και όχι η νομική της αυτοτέλεια.

206. Εν προκειμένω οι υπό εξέταση εταιρίες παραγωγής προϊόντων χάλυβα ασκούν κατά τρόπο αυτόνομο εμπορική και οικονομική δραστηριότητα (παραγωγή και πώληση χάλυβα), με ανάληψη των οικονομικών κινδύνων που συνεπάγεται η δραστηριοποίησή τους αυτή. Ως εκ τούτου, εμπίπτουν ευθέως στην έννοια της «επιχείρησης» σύμφωνα με τις διατάξεις περί ανταγωνισμού.

207. Περαιτέρω, η έννοια της «ένωσης επιχειρήσεων» προϋποθέτει πλειονότητα επιχειρήσεων που συνδέονται μεταξύ τους με οποιαδήποτε μορφή οργανωμένης συνεργασίας. Δεν απαιτείται η «ένωση επιχειρήσεων» να έχει νομική προσωπικότητα²⁰⁸, ούτε και η ίδια εμπορική ή παραγωγική δραστηριότητα,

²⁰⁴ Βλ. ενδεικτικά απόφαση ΠΕΚ Τ-217 και 245/03 FNSEA κ. Επιτροπής, Συλλ. 2004 σ. II-271, και απόφ. ΔΕΚ C-101 και 110/07 Coop de France Betail and Viande κ. Επιτροπής, Συλλ. 2008 σ. I-10193 και αποφάσεις ΔΕΚ C-41/90, Hofner και Elser κ. Macrotron GmbH, Συλλ. 1991 σ. I-1979, C-55/96, Job Centre II, Συλλ. 1997, σ. I-7119, σκ. 21, C-180-184/98, Pavlov κ. Stichting Pensioenfonds Medische Specialisten, Συλλ. 2000, σ. I-6451, σκ. 74, C-218/00, Cital di Batistello Venanzio & Co κ. Istituto Nazionale per L'Assicurazione Contro Gli fortune Sul Lavoro (INAIL), Συλλ. 2002 σ. I-691, σκ. 22.

²⁰⁵ Βλ. π.χ. απόφαση ΠΕΚ της 11.12.2003, υπόθ. Τ-66/99, Μινωικές Γραμμές ANE (Minoan Lines SA) κατά Επιτροπής, Συλλ. II – 5515, σκ. 122.

²⁰⁶ Βλ. ενδεικτικά υπόθ. Τ-23/09 Conseil national de l'Ordre des pharmaciens (CNOP), Conseil central de la section G de l'Ordre national des pharmaciens (CCG) κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκ. 70-71, υπόθ. C-55/96, Job Centre coop.arl, Συλλογή 1997, σελ. I-7119, σκ. 21, συνεκδ. υπόθ. C-180-184/98, Pavel Pavlov κ.ά. κατά Stichting Pensioenfonds Medische Specialisten, Συλλ. 2000 σ. I-6451, σκ. 74, υπόθ. C-118/85 Επιτροπή κατά Ιταλίας Συλλ. 1987 σ. 2599, σκ. 7, υπόθ. C-41/90 Klaus Höfner and Fritz Elser κατά Macrotron GmbH Συλλ. 1991 σ. I-1979, σκ. 21, υπόθ. C-35/96 Επιτροπή κατά Ιταλίας (CNSD) Συλλ. 1998 σ. I-3851, σκ. 36, υπόθ. C-244/94 Fédération Française des Sociétés d'Assurance κ.ά. κατά Ministère de l'Agriculture et de la Pêche Συλλ. 1995 σ. I-4013, σκ. 14, απόφαση ΕΑ 292/IV/2005 υπό 2.1.

²⁰⁷ Βλ. ενδεικτικά υπόθ. C-118/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1987, σελ. 2599, σκ. 7, υπόθ. C-35/96, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1998, σελ. 3851, σκ. 36, ΕΑ 430/V/2009, σελ. 6 και ΕΑ 317/V/2006, σελ. 16, 17.

²⁰⁸ Βλ. ενδεικτικά υπόθ. C-395/96 P και C-396/96 P Companie maritime belge transports SA, Companie maritime belge SA και Dafra-Lines A/S (CEWAL) κατά Επιτροπής Συλλογή 2000 σ. I-01365, σκ. 144. Βλ. επίσης σχετικά και Λ. Κοτσίρη, Ευρωπαϊκό Εμπορικό Δίκαιο, 2003, σελ. 398-399.

προκειμένου να εμπίπτει στο άρθρο 1 του Ν. 703/1977,²⁰⁹ αρκεί να εξυπηρετεί τα εμπορικά συμφέροντα των μελών της²¹⁰. Και τούτο, ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή και τον κερδοσκοπικό ή μη χαρακτήρα τους²¹¹.

208. Εν προκειμένω, η ΕΝΩΣΗ ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΝΧΕ) συνιστά ένωση επιχειρήσεων υπό το πρίσμα του δικαίου του ελεύθερου ανταγωνισμού, καθώς μέλη-εταίροι της είναι οι τρεις επιχειρήσεις παραγωγής χάλυβα (ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ) και ο σκοπός της, όπως σαφώς προκύπτει από το άρθρο 3 του καταστατικού της, είναι η εξυπηρέτηση των συμφερόντων των μελών της.

9.2.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ (ΟΡΙΖΟΝΤΙΑΣ) ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

209. Τα άρθρα 1 του Ν. 3959/2011 (πρώην άρθρο 1 του Ν. 703/77) και 101 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 81 της Συνθήκης) διακρίνουν την έννοια της εναρμονισμένης πρακτικής από την «συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων» και την «απόφαση ένωσης επιχειρήσεων», χωρίς ωστόσο η διάκριση αυτή να είναι κρίσιμη για τη στοιχειοθέτηση παράβασης. Η έννοια της εναρμονισμένης πρακτικής αφορά μορφή συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων, η οποία, χωρίς να φθάνει μέχρι τη σύναψη συμφωνίας, αντικαθιστά ηθελημένα τους κινδύνους που ενέχει ο ανταγωνισμός με την έμπρακτη συνεργασία των επιχειρήσεων αυτών. Τα κριτήρια συντονισμού πρέπει να νοούνται υπό το φως της αντίληψης που είναι συνυφασμένη με τις περιπτώσεις ανταγωνισμού διατάξεις, κατά την οποία κάθε επιχειρηματίας πρέπει να καθορίζει κατά τρόπο αυτόνομο την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει στη σχετική αγορά²¹². Αυτή η απαίτηση αυτονομίας δεν αποκλείει το δικαίωμα των επιχειρηματιών να προσαρμόζονται επιτηδείως στη διαπιστούμενη ή αναμενόμενη συμπεριφορά των ανταγωνιστών, πλην όμως αντιτίθεται αυστηρώς σε κάθε άμεση ή έμμεση επαφή μεταξύ των επιχειρηματιών αυτών δυνάμενη, είτε να επηρεάσει τη συμπεριφορά ενός υφιστάμενου ή δυνητικού ανταγωνιστή στην αγορά, είτε να αποκαλύψει σε έναν ανταγωνιστή τη συμπεριφορά που ο επιχειρηματίας έχει αποφασίσει ή σκέπτεται να ακολουθήσει στην αγορά²¹³. Το κύριο χαρακτηριστικό

²⁰⁹ Βλ. συνεκδ. υποθ. Τ-25/95, Τ-26/95, Τ-30/95 έως Τ-32/95, Τ-34/95 έως Τ-39/95, Τ-42/95 έως Τ-46/95, Τ-48/95 έως Τ-65/95, Τ-68/95 έως Τ-71/95, Τ-87/95, Τ-88/95, Τ-103/95 και Τ-104/95, Cimenteries CBR SA κ.ά. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000 σ. ΙΙ-491, παρ. 1320.

²¹⁰ Βλ. απόφαση Επιτροπής, 96/438/ΕΚ FENEX, ΕΕ 1996 L181/28, παρ. 31. Βλ. επίσης Alison Jones/Brenda Surfin, EC Competition Law, 2004, σελ. 147.

²¹¹ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕΚ 209-215/78 & 218/78 Heintz van Landewyck SARL κ.ά. κ. Επιτροπής, Συλλ. 1980, σκ. 3125, σκ. 87-88, C-96-102, 104, 105, 108 και 110/82 IAZ κ. Επιτροπής, Συλλ. 1983 σ. 03369, σκ. 19-20, και C-246/86 Belasco κ. Επιτροπής, Συλλ. 1989, σκ. 2117, σκ. 2, 65.

²¹² Βλ. ενδεικτικά απόφαση ΣτΕ 2780/2012, σκ. 5 (όπου και παραπομπές σε πάγια ενωσιακή νομολογία).

²¹³ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕΚ C-40 επ./73, Suiker Unie κατά Επιτροπής, σκ. 173-174, ΔΕΚ C-48/69 ICI κατά Επιτροπής, σκ. 64, ΔΕΚ C-199/92 P, Huls κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής σκ. 162-168 και 178, ΔΕΚ C-105/94 P σκ. 126, 135-136, 143, καθώς και αποφάσεις ΠΕΚ T-1/89 Rhône-Poulenc SA κατά Επιτροπής, 101-103, 113-115 και 121-123, ΠΕΚ T-9/99 HFB Holding κατά Επιτροπής, σκ. 211-213, ΠΕΚ T-25/95 Cimenteries CBR κατά Επιτροπής, σκ. 18-22 (περίληψη) και σκ. 1849, 1852,

της εναρμονισμένης πρακτικής είναι ότι αντικαθιστά τους κινδύνους του ανταγωνισμού με συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων, η οποία μειώνει την αβεβαιότητα που έχει κάθε επιχείρηση σχετικά με τη συμπεριφορά που θα υιοθετήσουν οι ανταγωνιστές της στην αγορά.²¹⁴

210. Στην κρινόμενη υπόθεση δεν προέκυψε από το φάκελο κανένα σχέδιο δράσης μεταξύ των ελεγχόμενων εταιριών (ιδίως σύμβαση ή προφορική συμφωνία) ως προς το συντονισμό της επιχειρηματικής τους συμπεριφοράς, ούτε και επαρκή στοιχεία που να κατατείνουν σε ενδεχόμενη «συμφωνία» ή «συμφωνία κυρίων» μεταξύ τους. Κατά συνέπεια, η έρευνα της υπηρεσίας επικεντρώθηκε στην εξέταση της ύπαρξης ή μη εναρμονισμένης πρακτικής κατά την προαναφερόμενη έννοια.
211. Η διαπίστωση παράλληλης συμπεριφοράς στην αγορά δεν αποτελεί αυτή καθαυτή εναρμονισμένη πρακτική κατά την έννοια της προαναφερόμενης πάγιας εθνικής και ενωσιακής νομολογίας, παρά μόνον όταν η ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής αποτελεί τη μόνη βάσιμη εξήγηση για την διαπιστωθείσα αυτή παράλληλη συμπεριφορά. Και τούτο, διότι – όπως προαναφέρθηκε – η απαίτηση αυτόνομης δράσης στην αγορά δεν αποκλείει το δικαίωμα των επιχειρηματιών να προσαρμόζονται επιτηδείως στη διαπιστούμενη ή αναμενόμενη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους. Ειδικότερα:
212. Σύμφωνα με την οικονομική θεωρία, το πόσο πρόσφορο είναι να εκδηλωθεί μία εναρμονισμένη πρακτική σε μία ολιγοπωλιακή αγορά και το πόσο διατηρήσιμη θα είναι αυτή εξαρτάται από μια σειρά από παράγοντες.²¹⁵ Αυτοί είναι κατά κύριο λόγο:
- α) Το κέρδος που αναμένει να αποκομίσει μια επιχείρηση, αν μειώσει την τιμή κάτω από το επίπεδο του συντονισμού / συμπαιγνίας.
 - β) Το κόστος που υπολογίζει να έχει ή θα έχει μια επιχείρηση στο μέλλον αν οι αντίπαλες επιχειρήσεις την «εκδικηθούν» (retaliation) επειδή παρέκκλινε από την τιμή εναρμόνισης.
 - γ) Την πιθανότητα οι αντίπαλες επιχειρήσεις να εκδικηθούν μια μείωση της τιμής.

1855, 1865, 3150, Βλ. επίσης ενδεικτικά απόφαση ΔΕφΑθ 1617/2009, σκ. 6. Για να στοιχειοθετηθεί, επομένως, εναρμονισμένη πρακτική δεν είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι ένας επιχειρηματίας ανέλαβε επίσημα δέσμευση έναντι ενός ή περισσότερων άλλων να υιοθετήσει συγκεκριμένη συμπεριφορά ή ότι οι ανταγωνιστές καθόρισαν από κοινού επί τη βάση σχεδίου τη μελλοντική τους συμπεριφορά στην αγορά. Κρίσιμο, ωστόσο, είναι ότι εν γνώσει τους αποδέχονται ή προσχωρούν σε μηχανισμούς συμπαιγνίας που διευκολύνουν το συντονισμό της εμπορικής τους πολιτικής.

²¹⁴ Βλ. π.χ. αποφάσεις ΠΕΚ T-30/91, Solvay SA κατά Επιτροπής, Συλλ. II-1775, σκ. 66, 75 και ΠΕΚ T-36/91, Imperial Chemical Industries Plc κατά Επιτροπής, όπ.π.

²¹⁵ Για μια περισσότερο εκτενή αναφορά στους παράγοντες που ενισχύουν την ύπαρξη και διατήρηση συμπαιγνίας, βλ. Massimo Motta, Competition Policy – Theory and Practice, Cambridge, 2004, σ. 142 επ., καθώς και Νίκο Βέττα – Γιάννη Κατσουλάκο, Πολιτική ανταγωνισμού και ρυθμιστική πολιτική, Αθήνα, 2004, σ. 433 επ.

δ) Το συσχετισμό υπολογισμένων μελλοντικών ζημιών σε σύγκριση με μια αύξηση των κερδών σήμερα.

213. Ωστόσο, οι παράγοντες αυτοί εξαρτώνται με τη σειρά τους από τα χαρακτηριστικά της αγοράς (κλάδου) και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε αυτή. Συνθήκες που θεωρείται ότι έχουν επίδραση στα κίνητρα και στην ικανότητα των επιχειρήσεων να διατηρήσουν εναρμονισμένη πρακτική είναι ιδίως:

α) Μελλοντικά κέρδη: Η συμπαιγνία είναι περισσότερο διατηρήσιμη, όσο οι επιχειρήσεις δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα στα μελλοντικά και όχι στα άμεσα κέρδη. Διαφορετικά, όσο πιο βραχυχρόνιος είναι ο ορίζοντας τόσο λιγότερη πιθανότητα υπάρχει για εναρμόνιση.

β) Εμπόδια εισόδου: Η συμπαιγνία είναι πιο διατηρήσιμη όταν ο κλάδος ή η αγορά χαρακτηρίζεται από σημαντικά εμπόδια εισόδου.

γ) Συμμετρικά μερίδια αγοράς: Η πιθανότητα συμπαιγνίας ισχυροποιείται όσο τα μερίδια στην αγορά είναι συμμετρικά. Αντίθετα, εάν οι διαφορές των μεριδίων αγοράς είναι σημαντικές και μεγάλες η εναρμονισμένη πρακτική είναι δύσκολη.

δ) Συχνότητα αλληλεπίδρασης στις τιμές και τις ποσότητες: Η πιθανότητα εκδήλωσης συμπαιγνίας είναι πιο μικρή όταν στο συγκεκριμένο κλάδο οι επιχειρήσεις δεν ανταλλάσσουν συγκεκριμένες / εξατομικευμένες πληροφορίες και δεν αναπτύσσουν συνεργασίες (αλληλεπίδραση), ως προς τις τιμές και τις ποσότητές τους.

ε) Διαφάνεια αγοράς: Η συμπαιγνία είναι ευκολότερη όταν οι επιχειρήσεις μπορούν να παρατηρήσουν τις τιμές πώλησης (ή αγοράς, όταν τίθεται θέμα ολιγοψωνίου) των άλλων επιχειρήσεων. Η συμπεριφορά αυτή είναι πιο δύσκολη αν οι τιμές δεν είναι εύκολα παρατηρήσιμες ή το επίπεδο τους δεν συνάγεται εύκολα από τα δεδομένα της αγοράς. Βεβαίως, ισχύει και το αντίστροφο: ένας υψηλός βαθμός διαφάνειας στην αγορά μπορεί, υπό προϋποθέσεις, να ευνοεί την εκδήλωση παράλληλης συμπεριφορά (που δεν απαγορεύεται) και να την διαφοροποιεί από την εναρμονισμένη πρακτική (που απαγορεύεται).²¹⁶

στ) Καινοτομία: Η πιθανότητα εμφάνισης και διατήρησης συμπαιγνίας είναι πολύ μικρή όταν υπάρχει έντονο το στοιχείο της καινοτομίας.

ζ) Αριθμός των συμμετεχουσών επιχειρήσεων: Η συμπαιγνία παρουσιάζεται πιο δύσκολη όταν υπάρχει μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων που ανταγωνίζονται μεταξύ τους. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των επιχειρήσεων σε μία αγορά, τόσο μικρότερο είναι το μερίδιο του κέρδους που προκύπτει από την εναρμονισμένη πρακτική που αντιστοιχεί σε κάθε επιχείρηση. Επίσης,

²¹⁶ Βλ. Νίκο Βέττα – Γιάννη Κατσουλάκο, Πολιτική ανταγωνισμού και ρυθμιστική πολιτική, Αθήνα, 2004, σ. 445-446· βλ. επίσης Απόφαση ΕΑ 263/IV/2004 και Απόφαση ΕΑ 502/VI/2010.

καθίσταται πιο δύσκολος ο συντονισμός μεταξύ τους και η εποπτεία εφαρμογής των εναρμονισμένων πρακτικών, ιδιαίτερα όταν ο συντονισμός αυτός βασίζεται σε μία σιωπηρή κατανόηση των παραμέτρων της εναρμονισμένης συμπεριφοράς.²¹⁷

η) Δομικοί / διαρθρωτικοί δεσμοί: Η ύπαρξη και διατήρηση δομικών / διαρθρωτικών δεσμών (structural links) μεταξύ των επιχειρήσεων ενός κλάδου αυξάνει την πιθανότητα εναρμόνισης.

θ) Χαρακτηριστικά ζήτησης: Ανεξάρτητα από το περιβάλλον της προσφοράς, είναι πολύ πιθανό μια εναρμονισμένη πρακτική να στηρίζεται σε παράγοντες που συνδέονται με τη ζήτηση του προϊόντος. Ιδιαίτερη σημασία έχουν αα) η ελαστικότητα ζήτησης, ββ) οι διακυμάνσεις της και ιδιαίτερα κατά πόσο αυτές ακολουθούν περιοδικότητες ή τυχαία συμπεριφορά²¹⁸ και γγ) η τάση και ο ρυθμός μεταβολής της.²¹⁹

ι) Αβεβαιότητα: Σε μια αγορά που δεν χαρακτηρίζεται από σημαντικές αβεβαιότητες η διαφάνεια στις τιμές συμβάλλει στη διατήρηση εναρμονισμένης πρακτικής. Όσο όμως ενισχύεται η αβεβαιότητα στο εξωτερικό περιβάλλον της αγοράς τόσο δυσχεραίνεται η συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων.

ια) Ασυμμετρίες κόστους παραγωγής: Η ασυμμετρία και η διαφορά στη δομή κόστους παραγωγής περιορίζει δραστικά, αν δεν αποκλείει, την ισχύ ενός «σημείου αναφοράς» ως προσδιοριστικού παράγοντα της πιθανής εναρμόνισης.

214. Είναι γνωστό από τη διεθνή οικονομική²²⁰ και νομική²²¹ βιβλιογραφία ότι η διάκριση μεταξύ παράλληλης συμπεριφοράς (που δεν απαγορεύεται) και εναρμονισμένης πρακτικής (που απαγορεύεται) είναι αρκετά δυσχερής. Τη

²¹⁷ Βλ. Νίκο Βέττα – Γιάννη Κατσουλάκο, Πολιτική ανταγωνισμού και ρυθμιστική πολιτική, Αθήνα, 2004, σ. 441-442.

²¹⁸ Συμπαιγνία μπορεί να υπάρχει μόνο αν η ζήτηση ακολουθεί αυστηρή περιοδικότητα και όχι χρηματιστηριακή διακύμανση.

²¹⁹ Εναρμόνιση ή συμπαιγνία είναι πιθανή μόνο αν η ζήτηση αυξάνεται και δεν επικρατεί τάση μείωσης.

²²⁰ Βλ. γενικά Michael D. Whinston, Lectures on Antitrust Economics, Βοστώνη, 2006, Massimo Motta, Competition Policy – Theory and Practice, Cambridge, 2004, σ. 185 επ.

²²¹ Βλ. ενδεικτικά Θεόδωρο Κοντοβαζαϊνίτη, Εναρμονισμένη πρακτική, εις: Σχινάς (Επιμ.), Προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού, Η πρακτική της ΕΠΑ/ΕΑ, Αθήνα-Κομοτηνή, 1992, σ. 79-82· Θανάση Λιακόπουλο, Βιομηχανική ιδιοκτησία, Αθήνα, 2000, σ. 516· Αλεξάνδρα Π. Μικρουλέα, Η διάκριση της εναρμονισμένης πρακτικής από την παράλληλη συμπεριφορά σε ολιγοπωλιακές αγορές, ΔΕΕ, 2008, 471· Ernst-Joachim Mestmäcker - Heike Schweitzer, Europäisches Wettbewerbsrecht, Μόναχο, 2004, σ. 247-254· Teresa Vecchi, Unilateral Conduct in an Oligopoly According to the Discussion Paper on Art. 82: Conscious Parallelism or Abuse of Collective Dominance?, World Competition, 31, 2008, 385, σ. 388.

δυσχέρεια αυτή συμμερίζεται και η ενωσιακή πρακτική και νομολογία. Έτσι, στην υπόθεση των *Χρωστικών Ουσιών*,²²² το ΔΕΕ έκρινε:

«Από την ίδια της τη φύση η εναρμονισμένη πρακτική δεν συγκεντρώνει [...] όλα τα στοιχεία μιας συμφωνίας, αλλά μπορεί ιδίως να προκύπτει από συντονισμό ο οποίος εξωτερικεύεται με τη συμπεριφορά των μετεχόντων.

Ναι μεν ένας παραλληλισμός συμπεριφοράς δεν μπορεί από μόνος του να προσδιορίσει μια εναρμονισμένη πρακτική, μπορεί όμως να αποτελέσει σημαντική ένδειξη όταν καταλήγει σε όρους ανταγωνισμού που δεν ανταποκρίνονται στους φυσιολογικούς όρους της αγοράς, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως των προϊόντων, της σπουδαιότητας του αριθμού των επιχειρήσεων και του όγκου της εν λόγω αγοράς.

Αυτό συμβαίνει ιδίως όταν η παράλληλη συμπεριφορά μπορεί να επιτρέψει στους ενδιαφερομένους την επίτευξη ισορροπίας τιμών σε επίπεδο διαφορετικό από εκείνο που θα προέκυπτε από τον ανταγωνισμό και την εμπέδωση κεκτημένων καταστάσεων εις βάρος της πραγματικής ελευθερίας κυκλοφορίας των προϊόντων στην κοινή αγορά και της ελεύθερης επιλογής από τους καταναλωτές των προμηθευτών τους.»

215. Περαιτέρω, στην υπόθεση *Züchner*, το ΔΕΕ επιβεβαίωσε ότι οι επιχειρήσεις έχουν το δικαίωμα να προσαρμόζονται ευφυώς στην συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους, αλλά πρόσθεσε ότι η παράλληλη συμπεριφορά μπορεί, υπό προϋποθέσεις, να συνιστά εναρμονισμένη πρακτική²²³.
216. Η βασική νομολογία που καθόρισε την σχέση μεταξύ της (νόμιμης) παράλληλης συμπεριφοράς και της (παράνομης) εναρμονισμένης πρακτικής ήταν η απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση του *Χαρτοπολτού II*, όπου κρίθηκε ότι:

«[π]αρότι το άρθρο 85 [νυν 101] της Συνθήκης απαγορεύει οποιαδήποτε μορφή συμπαιγνίας η οποία στρεβλώνει τον ανταγωνισμό, δεν στερεί από τις επιχειρήσεις το δικαίωμα να προσαρμόζονται ευφυώς στην υφιστάμενη και αναμενόμενη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους.

[...]

[E]ν προκειμένω η ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής δεν αποτελεί τη μόνη βάσιμη εξήγηση για την παράλληλη συμπεριφορά. Πρώτον, το σύστημα των ανακοινώσεων των τιμών μπορεί να θεωρηθεί ως εύλογη συνέπεια αφενός του γεγονότος ότι η αγορά του χαρτοπολτού αποτελούσε αγορά εντός της οποίας συνάπτονταν μακροπρόθεσμες συμβάσεις και αφετέρου της ανάγκης των αγοραστών και των πωλητών να περιορίσουν τους εμπορικούς κινδύνους. Δεύτερον, το γεγονός ότι οι ημερομηνίες ανακοινώσεως των τιμών σχεδόν

²²² Υπόθ. 48/69, *Imperial Chemical Industries Ltd. κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1972-1973 (Ελληνική Ειδική Έκδοση) σ. 99, παρ. 65-67.

²²³ Υπόθ. 172/80, *Gerhard Züchner κατά Bayerische Vereinsbank AG*, Συλλ. 1981 σ. 2021, παρ. 14. Βλ. ήδη και συνεκδ. υπόθ. 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, *Coöperatieve Vereniging "Suiker Unie" UA κ.ά. κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1975 (Ειδική Ελληνική Έκδοση) σ. 507, παρ. 174.

συνέπιπταν μπορεί να θεωρηθεί ως άμεση συνέπεια του υψηλού βαθμού διαφάνειας της αγοράς, η οποία δεν πρέπει οπωσδήποτε να χαρακτηριστεί τεχνητή. Τέλος, η παράλληλη εξέλιξη των τιμών εξηγείται ικανοποιητικά από την ύπαρξη ολιγοπωλιακών τάσεων στην αγορά και ιδιαίτερων περιστάσεων κατά τη διάρκεια ορισμένων περιόδων. Κατά συνέπεια, η παράλληλη συμπεριφορά που διαπίστωσε η Επιτροπή δεν αποτελεί απόδειξη εναρμονισμένης πρακτικής.»²²⁴

217. Συμπερασματικά, με βάση την κείμενη ενωσιακή νομολογία:

«παράλληλες απλώς συμπεριφορές μπορούν, υπό ορισμένες περιστάσεις, να αποτελέσουν σοβαρή ένδειξη ότι υπάρχει εναρμονισμένη πρακτική όταν καταλήγουν στη διαμόρφωση όρων ανταγωνισμού οι οποίοι δεν ανταποκρίνονται στους συνήθεις όρους του ανταγωνισμού. Ωστόσο, μια τέτοια συνεννόηση δεν μπορεί να προεξοφλείται όταν η παράλληλη συμπεριφορά μπορεί να οφείλεται σε άλλους λόγους εκτός από την ύπαρξη συνεννοήσεως».²²⁵

218. Επομένως, εάν η παράλληλη συμπεριφορά μπορεί να εξηγηθεί με εύλογους λόγους εκτός της σύμπραξης, στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης, ο παραλληλισμός δεν μπορεί να θεωρηθεί παράνομος, γιατί αποτελεί την νόμιμη συνέπεια σιωπηρής συμπαιγνίας. Υπό το πρίσμα λοιπόν του ενωσιακού δικαίου, ο παραλληλισμός μεταξύ των ανταγωνιστών, που συνίσταται σε παράλληλη συμπεριφορά που πηγάζει από την ανεξάρτητη παρατήρηση ή/και την αλληλεπίδραση/αντίδραση μεταξύ των ανταγωνιστών στην αγορά, δεν είναι παράνομος. Κατά τούτο, οι απαγορευτικές διατάξεις του άρθρου 101 ΣΛΕΕ (και το άρθρο 1 Ν. 3959/2011) δεν τυγχάνουν συνήθως εφαρμογής σε αγορές, όπως το στενό ολιγοπώλιο, όπου τυχόν η παρατηρούμενη ομοιόμορφη/παράλληλη συμπεριφορά εξηγείται από την εγγενή ολιγοπωλιακή αλληλεξάρτηση (εκτιμώντας, κάθε φορά, συνολικά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της υπό εξέταση αγοράς²²⁶).

219. Στο πλαίσιο αυτό, ταυτόχρονες, ή έστω και σε μικρό χρονικό διάστημα, επίσημες ανακοινώσεις όμοιων ή παρόμοιων αυξήσεων επί των τιμών προϊόντων δεν μπορούν συνήθως να δικαιολογηθούν σε αγορές, όπου δραστηριοποιούνται αρκετές επιχειρήσεις, σε αγορές, δηλαδή, που δεν χαρακτηρίζονται από ολιγοπωλιακό χαρακτήρα. Στις περιπτώσεις αυτές, υφίστανται παραγωγοί ισχυροί και πολυάριθμοι

²²⁴ Συνεκδ. υποθ. C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85 έως C-117/85 και C-125/85 έως C-129/85, *A. Ahlström Osaakeyhtiö κ.ά. κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1993 σ. I-1307, παρ. 71 και 126.

²²⁵ Υπόθ. 395/87, *Ministère public κατά Jean-Louis Tournier*, Συλλ. 1989 σ. 2521, παρ. 24· συνεκδ. υποθ. 110/88, 241/88 και 242/88, *François Lucazeau κ.ά. κατά Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM) κ.ά.*, Συλλ. 1989 σ. 2811, παρ. 18.

²²⁶ Βλ. σχετ. αποφάσεις ΔΕΕ, υπόθ. C-48/69, ο.π., σκ. 64-68, C-89/85 επ., *Ahlström κ. Ευρ. Επιτροπής (Woodpulp)*, σκ. 70-72, Απόφαση ΕΑ 327/V/2007, *IATA κατά ΕΛ.ΠΕ/MOTOR OIL*, σκ. 63-65 (και νομολογία που παραπέμπει), Απόφαση ΔΕφΑθ 1610/2004, Πρατηριούχοι νομού Φωκίδας κατά Επιτροπής Ανταγωνισμού, Απόφαση ΔΕφΑθ 3730/2004, *ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ κατά Επιτροπής Ανταγωνισμού*, Απόφαση ΔΕφΑθ 2094/2007, *Πρατήρια Άρτας κατά Επιτροπής Ανταγωνισμού*, σκ. 6 και την πλέον πρόσφατη απόφαση ΕΑ 502/VI/2010 *Έρευνα στις εταιρίες διύλισης πετρελαιοειδών*.

που δύνανται να αναλάβουν τον κίνδυνο να μην ακολουθήσουν την γενική τάση αύξησης των τιμών επιδιώκοντας την αύξηση του μεριδίου αγοράς τους αποκλίνοντας και συμπεριφερόμενοι μεμονωμένα²²⁷. Επίσημες ανακοινώσεις αυξήσεων τιμών που δημιουργούν διαφάνεια σε μία αγορά που χαρακτηρίζεται από αρκετές επιχειρήσεις και αρκετά μεγάλη παραγωγή προϊόντων δεν μπορεί παρά να συμβάλλει στην διευκόλυνση συντονισμού μεταξύ των επιχειρήσεων²²⁸. Αντίθετα, η ολιγοπωλιακή δομή της αγοράς μπορεί να εξηγήσει την παράλληλη εξέλιξη των τιμών²²⁹. Στις περιπτώσεις αυτές, ο παραλληλισμός μίας συμπεριφοράς δεν μπορεί να αποδοθεί μόνο σε εναρμονισμένη πρακτική, αλλά ενδέχεται να εξηγείται από τις επικρατούσες συνθήκες στην αγορά, και ιδίως από τη διαφάνεια μίας αγοράς, στην οποία μία επιχείρηση αποκτά εξ αντικειμένου αντίληψη και προσαρμόζεται ευφυώς στις κινήσεις της άλλης, χωρίς την ανάγκη συνεννοήσεως. Η διαπίστωση αυτή μπορεί, βεβαίως, να καμφθεί κυρίως όταν υπάρχουν έγγραφες ή άλλες αποδείξεις άμεσης ή έμμεσης επαφής μεταξύ των μερών με αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού.

220. Περαιτέρω, ο παραλληλισμός ως προς την ανακοίνωση αυξήσεων τιμών αυτή καθαυτή δεν επαρκεί συνήθως για τη στοιχειοθέτηση παράβασης σε αγορές, στις οποίες οι αγοραστές βρίσκονται σε συνεχή επαφή με τους παραγωγούς, προκειμένου να μην αποφύγουν την εξάρτησή τους από έναν και μόνο παραγωγό και στις οποίες αποδεικνύεται η πρακτική ενημέρωσης των προμηθευτών τους αναφορικά με τις τιμές των ανταγωνιστών. Η χρήση ταχύτατων μέσων ενημέρωσης, όπως το τηλέφωνο, από μέρους των αγοραστών, καθιστούν δυνατή τη διάδοση εντός της σχετικής αγοράς των πληροφοριακών στοιχείων σχετικά με το ύψος των ανακοινωθεισών αυξήσεων σε λίγες μόνο ημέρες (ακόμα και εάν πρέπει να διέλθει πολλά στάδια-παραγωγό, αγοραστή κτλ)²³⁰.
221. Συναφώς, ανακοινώσεις τιμών στον τύπο ή σε πελάτες των επιχειρήσεων που δημιουργούν μία καταρχήν τεχνητή διαφάνεια αγοράς αποτελούν εκδήλωση συμπεριφοράς εντός της αγοράς που δεν θεωρείται ότι μειώνει την αβεβαιότητα που έχει κάθε επιχείρηση σχετικά με την μελλοντική συμπεριφορά των ανταγωνιστών της, καθώς καμία επιχείρηση κατά την στιγμή που προβαίνει σε τέτοιες ανακοινώσεις δεν έχει βεβαιότητα ως προς την μελλοντική συμπεριφορά των άλλων

²²⁷ C-48/69, ό.π., σκ. 105-110, 118. Στην υπόθεση αυτή έγινε δεκτό ότι οι ταυτόχρονες επίσημες ανακοινώσεις συγκεκριμένων αυξήσεων επί των τιμών δεν μπορούσαν να δικαιολογηθούν ακριβώς λόγω της ύπαρξης αρκετών επιχειρήσεων στην σχετική αγορά και του μη ολιγοπωλιακού χαρακτήρα της αγοράς. Επίσης, ΔΕφΑθ 2094/2007, ό.π., σκ. 7, 10.

²²⁸ C-48/69, ό.π., σκ.111-113,115-116,118.

²²⁹ C-89/85 επ., *Ahlström κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Woodpulp)*, σκ. 126. Επίσης, ΔΕφΑθ 2094/07, ό.π., σκ. 7,10. Στην υπόθεση αυτή, ένας εκ των παραγόντων που λήφθηκε υπόψη για να καταλήξει η Ε.Α. και το Εφετείο σε διαπίστωση παράβασης εναρμονισμένης πρακτικής κατόπιν παράλληλης συμπεριφοράς ήταν η ύπαρξη πολλών επιχειρήσεων (με διαφορετική δομή κόστους) και του γεγονότος ότι η συγκεκριμένη αγορά δεν παρουσίαζε ολιγοπωλιακό χαρακτήρα. Ακόμα, βλ. Απόφαση ΕΑ 502/VI/2009, *Ερευνα στις εταιρίες διύλισης πετρελαιοειδών*, σκ. 109-111.

²³⁰ C-89/85 επ., *Ahlström κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Woodpulp)*, ιδίως σκ. 83,88.

επιχειρήσεων²³¹. Ούτε και η μονομερής δημόσια αναγγελία τιμοκαταλόγων συνιστά γενικώς εναρμονισμένη πρακτική κατά την έννοια του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, εκτός αν καταδειχθεί ότι η αλληλουχία τέτοιων δημόσιων αναγγελιών από ανταγωνιστές αποτελεί – στις ειδικές περιστάσεις κάθε υπόθεσης – στρατηγική συνεννόησης επί των όρων του μεταξύ τους συντονισμού²³². Αλλά και η κυκλοφορία παρόμοιων τιμοκαταλόγων αυτή καθαυτή μεταξύ ανταγωνιστών την ίδια χρονική περίοδο συνήθως δεν επαρκούν, επίσης, για την διαπίστωση αυτοτελούς παράβασης στην σχετική αγορά²³³. Μπορούν, βεβαίως, να αξιοποιηθούν ως ένδειξη χαμηλού βαθμού ανταγωνισμού που επικρατεί στην αγορά, κατά την αξιολόγηση ωστόσο των αποτελεσμάτων πρακτικών που έχουν ήδη αποδειχθεί επαρκώς και έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού (π.χ. κατόπιν ανεύρεσης εγγράφων συμφωνιών ή άλλων επικοινωνιών μεταξύ ανταγωνιστών για τον καθορισμό των τιμών). Τούτο δε, ακόμα και εάν οι συγκεκριμένοι τιμοκατάλογοι, είτε εφαρμόζονται με τις ενδεχόμενες εκπτώσεις που αναγράφονται επ' αυτών, είτε αποτελούν τη βάση για περαιτέρω διαπραγμάτευση μεταξύ των παραγωγών και των πελατών τους²³⁴.

222. Εξάλλου, έχει θεωρηθεί ότι ορισμένα χαρακτηριστικά της αγοράς, όπως η είσοδος στην αγορά νέων επιχειρήσεων, οι τυχόν αυξομειώσεις μεριδίων αγοράς, καθώς και η ομοιομορφία των τιμών σε σχέση με άλλες αγορές δεν συνηγορούν ως προς τη διαπίστωση εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ των συμμετεχουσών επιχειρήσεων. Αντίθετα, κατατείνουν στο συμπέρασμα ότι οι μηχανισμοί της αγοράς λειτουργούσαν καταρχήν ομαλά²³⁵. Περαιτέρω, έτεροι οικονομικοί παράγοντες που καθιστούν δύσκολα διατηρήσιμη μία πιθανή εναρμονισμένη πρακτική είναι η αστάθεια της ζήτησης, η ασυμμετρία των μεριδίων αγοράς, καθώς και ασυμμετρίες στη δομή και στο κόστος παραγωγής των ελεγχόμενων εταιριών. Έχει γίνει, επίσης, δεκτό ότι εξωγενείς παράγοντες που δύνανται να ασκήσουν επίδραση στο σύνολο ενός κλάδου θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν μία συγκεκριμένη ομοιόμορφη/παράλληλη πρακτική μεταξύ επιχειρήσεων²³⁶.

²³¹ C-89/85 επ., *Ahlström κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Woodpulp)*, σκ. 60-64.

²³² Βλ. και Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις συμφωνίες οριζόντιας συνεργασίας, ΕΕ C 11, 14.1.2011, σελ. 1–72, ενότητα 2.

²³³ Εξαίρεση βέβαια αποτελεί η δυνατότητα διαπίστωσης τέτοιας παράβασης σύμφωνα με την λογική που αναλύθηκε ανωτέρω, ήτοι της παράλληλης αύξησης τιμών πώλησης δίχως να μπορεί αυτή να αιτιολογηθεί με διαφορετικό τρόπο παρά μόνο με την ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής.

²³⁴ T-5/00 και T-6/00, *Nederlandse Federatieve κλπ.*, σκ. 330-338, αλλά και 94/601/EK, Χαρτόνι, σκ. 18-19, 112-114, 136-137.

²³⁵ C-89/85 επ., *Ahlström κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Woodpulp)*, σκ. 115-120. Βλ. επίσης Απόφαση ΕΑ 502/VI/2010, ό.π., σκ. 106 (και σχετικές παραπομπές).

²³⁶ ΔΕφαΘ 1610/2004, ό.π. Στην υπόθεση αυτή η ο εξωγενής παράγοντας της επικείμενης εισαγωγής του ευρώ έγινε δεκτό ότι θα μπορούσε να δικαιολογήσει την ταυτόχρονη αύξηση της τιμής πώλησης άρτου από μέρους πολλών και μικρών επιχειρήσεων του συγκεκριμένου νομού. Επίσης, ΔΕφαΘ 2094/07, ό.π., σκ. 10: στην υπόθεση αυτή κρίθηκε ότι ο συντονισμός ήταν ανεξάρτητος εξωγενών παραγόντων (εν προκειμένω της αύξησης της τιμής του πετρελαίου) και, κατά συνέπεια, δεν μπορούσε να δικαιολογηθεί με βάση τον παράγοντα αυτόν.

9.2.3 ΥΠΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΡΙΝΟΜΕΝΗ ΥΠΟΘΕΣΗ

223. Στην παρούσα υπόθεση, κατά την ομόφωνη κρίση των μελών της Επιτροπής, από τα στοιχεία του φακέλου δεν στοιχειοθετείται συμπεριφορά των ελεγχόμενων εταιριών, η οποία να εμπίπτει στην έννοια της απαγορευμένης εναρμονισμένης πρακτικής κατά την κείμενες διατάξεις, όπως αυτές έχουν ερμηνευτεί σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο (βλ. ανωτέρω). Τουναντίον, μια σειρά παραγόντων οδηγεί στη διαπίστωση ότι αφενός η δομή και λειτουργία της αγοράς ευνοούν, στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης, την εκδήλωση παράλληλης συμπεριφοράς, και αφετέρου ότι η παρατηρηθείσα, μερική μόνον, ομοιομορφία ως προς ορισμένες παραμέτρους της τιμολογιακής συμπεριφοράς των ελεγχόμενων επιχειρήσεων μπορεί ευλόγως να εξηγηθεί από άλλους παράγοντες που δεν σχετίζονται με (τυχόν) απαγορευμένη σύμπραξη κατά την έννοια των κείμενων διατάξεων. Και τούτο, για τους ακόλουθους κυρίως λόγους:
224. Από τα στοιχεία του φακέλου και την αποδεικτική ενώπιον της Επιτροπής διαδικασία προκύπτει ότι οι τιμές των ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα, και ειδικότερα του ΧΟΣ, στην Ελλάδα προσαρμόζονται και ακολουθούν, σε σημαντικό βαθμό, τις διεθνείς τιμές και το κόστος παλαιοσιδήρου (scrap). Ειδικότερα, κατά την ελεγχόμενη περίοδο (2004-2011), η μέση μηνιαία τιμή πώλησης και των τριών χαλυβουργιών εξελίσσεται παράλληλα με την τιμή του δείκτη πώλησης στην ευρωπαϊκή αγορά (βλ. δείκτη Metal Bulletin). Υφίσταται, συναφώς, υψηλή θετική συσχέτιση μεταξύ των μέσων μηνιαίων τιμών πώλησης των τριών χαλυβουργιών στην εγχώρια αγορά και της ανώτατης και κατώτατης μέσης ευρωπαϊκής τιμής πώλησης²³⁷. Ταυτόχρονα, οι συντελεστές συσχέτισης μεταξύ των μέσων μηνιαίων τιμών πώλησης ΧΟΣ στην εγχώρια αγορά και των αντίστοιχων ευρωπαϊκών τιμών, των τιμών εισαγωγών ΧΟΣ από Ιταλία, αλλά και των τιμών παλαιοσιδήρου (scrap), είναι πολύ υψηλοί, γεγονός που συνεπάγεται ισχυρή θετική συσχέτιση μεταξύ των εν λόγω τιμών. Οι εγχώριες τιμές πώλησης ΧΟΣ και η τιμή προμήθειας παλαιοσιδήρου (σκραπ) από προμηθευτές του εσωτερικού και του εξωτερικού ακολουθούν σχεδόν παρόμοια πορεία²³⁸. Από τα ως άνω στοιχεία προκύπτει, εξάλλου, ότι τόσο η κατώτατη και μέγιστη ευρωπαϊκή τιμή ΧΟΣ, όσο και το κόστος παλαιοσιδήρου (σκραπ), διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση της μέσης τιμής πώλησης ΧΟΣ από μέρους των ελληνικών χαλυβουργιών²³⁹. Πράγματι, το κυριότερο συστατικό του κόστους παραγωγής όλων των εγχώριων χαλυβουργιών είναι το κόστος παλαιοσιδήρου (scrap)²⁴⁰, ενώ τα λοιπά στοιχεία κόστους, όπως η

²³⁷ Βλ. ανωτέρω πραγματικά περιστατικά Ενότητα 7.13, ιδίως Διαγράμματα 11-13, καθώς και Πίνακες 24-25.

²³⁸ Βλ. ανωτέρω πραγματικά περιστατικά Ενότητα 7.13, ιδίως Διαγράμματα 17-19, καθώς και Πίνακες 25-26.

²³⁹ Βλ. ανωτέρω πραγματικά περιστατικά Ενότητα 7.6.3, και σχετικό Πίνακα 11 και Ενότητα 7.8επ και 7.14.2.

²⁴⁰ Το κόστος αυτό, ως ποσοστό της παραγωγικής διαδικασίας, εμφανίζεται μεγαλύτερο για τις εταιρίες [...], σε σχέση με το ποσοστό που καταλαμβάνει στην παραγωγική διαδικασία της εταιρίας[...]

τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος και του φυσικού αερίου, η τιμή λοιπών β' υλών και αναλωσίμων παραγωγής, το κόστος απόσβεσης επενδύσεων κ.αλ., αντιστοιχούν σε σχετικά μικρότερο ποσοστό του συνολικού κόστους παραγωγής των εγχώριων χαλυβουργιών. Οι ως άνω παράγοντες, και ιδίως ο βαθμός συσχέτισης με τους διεθνείς/ευρωπαϊκούς δείκτες τιμών και το κόστος παλαιοσίδηρου (scrap), συντείνουν στη διαπίστωση ότι η σχετική ομοιομορφία ως προς την διαχρονική εξέλιξη των μέσων μηνιαίων τιμών μπορεί ευλόγως να εξηγηθεί από εξωγενείς παράγοντες που δεν σχετίζονται με απαγορευμένη σύμπραξη.

225. Σε κάθε περίπτωση, οι ως άνω αυξήσεις τιμών δεν «περνάνε» άμεσα στην εγχώρια αγορά, ενώ δεν προκύπτει και παραλληλία ως προς την ακολουθία των σχετικών αναπροσαρμογών. Πιο συγκεκριμένα, η τιμή αναπροσαρμόζεται, όταν κάποιος από τους εξωγενείς παράγοντες (κόστος σκραπ, ενέργειας, μεταφορικών, αυξομείωση διεθνών τιμών) διαταραχθεί. Η πραγματική ή εικαζόμενη μεταβολή είναι στοιχείο που, ακολούθως, εύκολα διαχέεται ως πληροφορία, όταν ένας από τους εγχώριους παραγωγούς αντιδρά στη μεταβολή αυτή ενός εξωγενούς παράγοντα, και προβαίνει σε αύξηση ή μείωση της τιμής του²⁴¹. Ωστόσο, με βάση την ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων, δεν υπάρχει μία συγκεκριμένη εγχώρια χαλυβουργία που πάντοτε κάνει την πρώτη κίνηση.

226. Περαιτέρω, και παρά τη θετική συσχέτιση σε επίπεδο μέσης μηνιαίας τιμής ΧΟΣ των ελεγχόμενων επιχειρήσεων ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ και το γεγονός ότι δύο από αυτές έχουν προβεί, κατά τη διάρκεια των ετών 2004-2011, αρκετές φορές σε παράλληλες (κοινές) αναπροσαρμογές επί των τιμών των τιμοκαταλόγων τους (ορισμένες φορές την ίδια μέρα ή με διαφορά μίας ημέρας ή λίγων ημερών)²⁴², από την έρευνα και οικονομική ανάλυση των στοιχείων, δεν εντοπίστηκε παραλληλία σε επίπεδο τελικών/πραγματικών τιμών, ενώ εμφανίζονται και σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των ελεγχόμενων χαλυβουργιών ως προς την τιμολογιακή τους πολιτική εν γένει (ιδίως με βάση την ανάλυση χορηγούμενων εκπτώσεων, την ανάλυση επί κοινών πελατών κ.αλ.). Σημειώνεται, σε κάθε περίπτωση, ότι μόνο οι δύο από τις τρεις ελεγχόμενες χαλυβουργίες χρησιμοποιούν τιμοκαταλόγους στην εμπορική τους πολιτική, ενώ η τρίτη [...] ακολουθεί διαφορετική μέθοδο τιμολόγησης και δεν εκδίδει τιμοκαταλόγους.

227. Ειδικότερα, από την ανάλυση των στοιχείων που προσκόμισαν οι εγχώριες χαλυβουργίες σχετικά με την τιμολογιακή πολιτική τους προς τους σημαντικότερους πελάτες τους κατά τις ημερομηνίες κοινών μεταβολών των τιμοκαταλόγων τους, διαπιστώθηκε ότι οι εν λόγω μεταβολές ενσωματώνονται σε

²⁴¹ Η διαμόρφωση μιας νέας τιμής αναφοράς (και η συνεπακόλουθη μεταβολή των τιμών τιμοκαταλόγου ή του ύψους των εκπτώσεων ενός παραγωγού) δεν ακολουθεί άμεσα χρονικά τη μεταβολή του εξωγενούς παράγοντα. Για παράδειγμα, αν αυξηθεί η διεθνής τιμή του σκραπ, η υλοποίηση της αύξησης της τιμής του χάλυβα δεν είναι συνήθως άμεση και μπορεί να υστερεί από μερικές μέρες ως μερικές εβδομάδες. Αυτό εξαρτάται από τις συνθήκες προσφοράς και ζήτησης στην αγορά, την ύπαρξη ή όχι υψηλού στοκ σε σκραπ των παραγωγών κλπ

²⁴² Βλ. αναλυτικά Ενότητα 7.8.2 και Παράρτημα 1, Πίνακες 7 και 8, καθώς και Ενότητα 7.13.

πολύ μικρό βαθμό, ή ακόμη και καθόλου, στις τελικές τιμές πώλησης ΧΟΣ προς τους πελάτες, κατά τις συγκεκριμένες, πάντοτε, επίμαχες ημερομηνίες αναπροσαρμογών²⁴³. Παράλληλα, παρατηρείται ανομοιομορφία επί των ποσοστών ενσωμάτωσης των παράλληλων (κοινών) μεταβολών των τιμών του τιμοκαταλόγου των χαλυβουργιών στις τελικές τιμές πώλησης ΧΟΣ στην Ελλάδα, τόσο μεταξύ των κοινών πελατών μιας χαλυβουργίας, όσο και μεταξύ πελατών διαφορετικών χαλυβουργιών²⁴⁴. Όπως επισημαίνουν και οι ελεγχόμενες επιχειρήσεις, η ανάλυση της τιμολογιακής πολιτικής επί κοινών πελατών κατέδειξε ότι, και στις περιπτώσεις που οι τιμές κάθε χαλυβουργίας κινούνταν σχετικά κοντά η μία στην άλλη ή/και παράλληλα, σε καμία από τις ημερομηνίες κοινών μεταβολών των τιμοκαταλόγων τους οι τελικές τιμές τους δεν ήταν ίδιες²⁴⁵. Παρουσιάζεται, επίσης, ανομοιομορφία ως προς το χρόνο ενσωμάτωσης των εν λόγω μεταβολών στην τιμή πώλησης προς συγκεκριμένους πελάτες. Για παράδειγμα, ως προς τη [...], οι αυξήσεις των τιμών τιμοκαταλόγου μεταφέρθηκαν στην τιμή πώλησης στους συγκεκριμένους (σημαντικότερους) πελάτες με χρονική υστέρηση από 2 έως και 20 ημέρες αργότερα, δηλαδή σε περιπτώσεις αύξησης της τιμής του τιμοκαταλόγου της, ο πελάτης προμηθεύτηκε σε τιμές του προηγούμενου ή του προ-προηγούμενου τιμοκαταλόγου²⁴⁶.

228. Εξάλλου, και οι τελικές τιμές πώλησης διαμορφώνονται για τον κάθε πελάτη χωριστά, ανάλογα με το ποσοστό έκπτωσης που χορηγείται κάθε φορά από την εκάστοτε χαλυβουργία. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι το ποσοστό της έκπτωσης αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης ανάμεσα στις χαλυβουργίες και στους πελάτες τους και δεν είναι σταθερό²⁴⁷. Πράγματι, από την ανάλυση των στοιχείων των εκπτώσεων που χορηγούν οι εταιρίες [...] και [...] την περίοδο 2004-2011 παρατηρείται ότι κατά μέσο όρο η εταιρία [...] κάνει μεγαλύτερες εκπτώσεις στους πελάτες της σε σχέση με την εταιρία [...]. Οι εκπτώσεις που παρέχουν τόσο η εταιρία [...] όσο και η εταιρία [...] προς τους πέντε (5) μεγαλύτερους πελάτες της στις κοινές ημερομηνίες μεταβολών των τιμών των τιμοκαταλόγων της διαφοροποιούνται ανάλογα με τον πελάτη²⁴⁸. Συναφώς, κατά την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, επιβεβαιώθηκε ότι ο ανταγωνισμός στις υπό εξέταση σχετικές αγορές πραγματοποιείται σε επίπεδο τελικών τιμών (μετά την

²⁴³ Βλ. Ενότητα 7.11 ανωτέρω.

²⁴⁴ Βλ. ανωτέρω πραγματικά περιστατικά Ενότητα 7.11 και 7.12, ιδίως Πίνακες 20-21.

²⁴⁵ Για παράδειγμα, η ανάλυση της τιμολογιακής πολιτικής επί κοινών πελατών (εταιρία [...]) δείχνει ότι, ακόμη και στην περίπτωση κοινών μεταβολών, η διαφορά τελικής τιμής κυμαίνεται από 2,28 έως 62,38 ευρώ (19.7.2005). Η εταιρία [...] θέτει υψηλότερη τιμή 29 φορές, ενώ η εταιρία [...] θέτει υψηλότερη τιμή 12 φορές. Επίσης, η μεταβολή τιμών στις ημερομηνίες κοινών μεταβολών των τιμοκαταλόγων δεν είναι ίδια από τις δύο χαλυβουργίες. Σε ποσοστό 17% (7 στις 41) οι χαλυβουργίες έχουν μεταβάλλει προς διαφορετική κατεύθυνση (αύξηση η μία, μείωση η άλλη) την τελική τιμή πώλησης ΧΟΣ στην εταιρία [...], ενώ σε ποσοστό 31,7% η μία χαλυβουργία μεταβάλλει την τελική τιμή πώλησης, χωρίς όμως να την μεταβάλλει η άλλη.

²⁴⁶ Βλ. Ενότητα 7.11.

²⁴⁷ Βλ. Ενότητα 7.10.

²⁴⁸ Βλ. σχετικά πίνακα 19 και διάγραμμα 7 ανωτέρω.

ενσωμάτωση της εκάστοτε έκπτωσης προς τον πελάτη), και όχι σε επίπεδο τιμών αναφοράς / τιμοκαταλόγων²⁴⁹. Με βάση τις ως άνω διαπιστώσεις, θα ήταν σε κάθε περίπτωση δυσχερής η συμφωνία των ελεγχόμενων χαλυβουργιών επί κοινών (ή συγκεκριμένων) τιμών πώλησης ή/και μεταβολών τους (με δεδομένο ότι δεν υφίσταται ένα σταθερό σημείο αναφοράς που να προσφέρει κάποιας μορφής βεβαιότητα για τη διάχυση συγκεκριμένης τιμής στην αγορά). Περαιτέρω, και η παρακολούθηση και διαπίστωση τυχόν παρεκκλίσεων από μία ενδεχόμενη τέτοια συμφωνία θα ήταν ούτως ή άλλως δύσκολη (με δεδομένο ότι υφίσταται ένας ικανός αριθμός διαφοροποιούμενων εκπτώσεων, κάποιες από τις οποίες προσφέρονται και στο τέλος του έτους αναδρομικά). Επομένως, κατά την κρίση της Επιτροπής, τα εν λόγω στοιχεία δεν συμβιβάζονται με τυχόν διαπίστωση (απαγορευμένης) εναρμονισμένης πρακτικής, στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης.

229. Περαιτέρω, όπως προκύπτει τόσο από τις καταθέσεις και τα υπομνήματα των ιδίων των εταιριών, αλλά και από τους πελάτες τους²⁵⁰, στην εν λόγω αγορά χρησιμοποιούνται ταχύτατα μέσα ενημέρωσης, όπως το τηλέφωνο, με αποτέλεσμα να καθίσταται δυνατή η διάδοση των πληροφοριακών στοιχείων αναφορικά με το ύψος των ανακοινωθείσων αυξήσεων ή μειώσεων των τιμών τιμοκαταλόγου σε λίγες μόνο ώρες ή ημέρες. Ειδικότερα, η ταχύτητα διάδοσης σχετίζεται με τον αυξημένο βαθμό διαφάνειας στην αγορά, διαφάνεια που οφείλεται σε περισσότερους παράγοντες όπως: α) στο κοινό πελατολόγιο των εταιριών και β) στο πυκνό εμπορικό δίκτυο (πωλητές κλπ) των χαλυβουργιών. Ο κοινός πελάτης κάθε εταιρίας ενημερώνει άμεσα (π.χ. μέσω τηλεφώνου) μία ή/και τις δύο άλλες χαλυβουργίες²⁵¹, με τις οποίες και συναλλάσσεται. Επίσης, ο εκάστοτε πωλητής θα ενημερώσει τη δική του εταιρία. Αντίστοιχο συμπέρασμα προέκυψε και κατά την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής²⁵². Εξάλλου, όπως επεσήμαναν και οι ελεγχόμενες χαλυβουργίες στα υπομνήματά τους και στη συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής²⁵³, οι πελάτες έχουν κίνητρο να ενημερώσουν τους άλλους παραγωγούς για μια ενδεχόμενη αυξομείωση τιμής (τόσο σε περίπτωση μείωσης, όσο και αύξησης της τιμής αναφοράς). Ακολούθως, οι χαλυβουργίες μπορεί να προσαρμόζονται ευφυώς στις συνθήκες της αγοράς και στη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους.
230. Σημειωτέον ότι εμφανίζεται και κινητικότητα πελατών μεταξύ των χαλυβουργιών (συνολικώς, αλλά και μερικώς ως προς τη μετακίνηση ποσοτήτων παραγγελιών από χαλυβουργία σε χαλυβουργία, διαχρονικά)²⁵⁴.
231. Συνεκτιμάται, επίσης, ότι ο χάλυβας οπλισμού σκυροδέματος (ΧΟΣ), όπως και ο παλαιοσίδηρος (scrap), είναι προϊόντα commodity, που εμφανίζουν σημαντικό

²⁴⁹ Βλ. Πρακτικά Συνεδρίασης 30.6.2015, σελ. 21, 50.

²⁵⁰ Βλ. Ενότητα 7.9.

²⁵¹ Βλ. Ενότητα 7.9 (in fine).

²⁵² Βλ. ενδεικτικά Πρακτικά Συνεδρίασης 30.6.2015, σελ. 49-51.

²⁵³ Βλ. ενδεικτικά Υπόμνημα ΣΙΑΔΕΝΟΡ, σελ. 61-62

²⁵⁴ Βλ. Πρακτικά Συνεδρίασης 30.6.2015, σελ. 21, 50.

βαθμό ομοιογένειας. Σύμφωνα με την οικονομική θεωρία και πρακτική, σε αγορές ομοιογενών προϊόντων, οι τιμές ενδέχεται να κινούνται παράλληλα, είτε οι επιχειρήσεις συμπράττουν, είτε όχι.²⁵⁵

232. Εξάλλου, η εκδήλωση ή/και διατήρηση συμπαιγνιακής συμπεριφοράς δεν ευνοείται στην προκειμένη περίπτωση, λαμβανομένων υπόψη και ορισμένων άλλων χαρακτηριστικών της αγοράς κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Πιο συγκεκριμένα:

- Κατά την περίοδο 2004-2010, το μέγεθος εγχώριας παραγωγής ελατών επιμήκων προϊόντων χάλυβα παρουσιάζει έντονη μεταβλητότητα²⁵⁶, όπως μεταβλητότητα παρουσιάζουν και τα μερίδια αγοράς των εγχώριων χαλυβουργιών στην ίδια περίοδο. Πιο συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια των ετών 2004-2006 διεισδύουν στην εγχώρια αγορά, καλύπτοντας μερίδιο πωλήσεων άνω του [...]%, εισαγωγές προϊόντων χάλυβα²⁵⁷. Ταυτοχρόνως, και παρά τον ολιγοπωλιακό χαρακτήρα της αγοράς, μεταξύ των ετών 2004-2010 παρατηρούνται σημαντικές αυξομειώσεις στα μερίδια αγοράς των ελεγχόμενων επιχειρήσεων εταιριών. Ιδίως το μερίδιο της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ αυξάνεται κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου από [25-35]% σε [35-45]%, ενώ και το αντίστοιχο της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ αυξάνεται από [10-15]% σε [25-35]%²⁵⁸. Σε κάθε περίπτωση, τα μερίδια αγοράς των τριών χαλυβουργιών δεν εμφανίζουν συμμετρία, καθώς το μερίδιο αγοράς της ΣΙΔΕΝΟΡ κυμαίνεται μεταξύ [35-45]% - [35-45]%, της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ ποσοστό [25-35]% - [35-45]%, ενώ το αντίστοιχο της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ κυμαίνεται μεταξύ [10-15]% - [25-35]% κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Τέτοιες διαφορές και διακυμάνσεις μεριδίων αγοράς δεν θεωρείται ότι συνάδουν, εν γένει, με τη δημιουργία ή/και διατήρηση εναρμονισμένης πρακτικής.
- Σημαντικές διαφορές και διακυμάνσεις προκύπτουν και αναφορικά με τους δείκτες κερδοφορίας των ελεγχόμενων χαλυβουργιών (με τα κέρδη/ζημιές της μίας χαλυβουργίας να παρουσιάζουν, μάλιστα, αντίθετη πορεία συγκρινόμενα με άλλη χαλυβουργία για τις ίδιες χρονικές περιόδους αναφοράς)²⁵⁹. Οι παράγοντες αυτοί επηρεάζουν τα κίνητρα των επιχειρήσεων και δεν ευνοούν την εκδήλωση ή/και διατήρηση εναρμονισμένης πρακτικής.
- Επίσης, παρουσιάζονται έντονες διαφοροποιήσεις και διακυμάνσεις ως προς το ύψος του κόστους παραγωγής των χαλυβουργιών την περίοδο 2004-2011, και ειδικότερα έντονες διαφοροποιήσεις στη διάρθρωση-δομή του κόστους ιδίως μεταξύ των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ²⁶⁰. Με βάση την

²⁵⁵ Βλ. Patrick Rey, On the Use of Economic Analysis in Cartel Detection, εις: Ehlermann & Atanasiou (Επιμ.), European Competition Law Annual 2006 - Enforcement of Prohibition of Cartels, Οξφόρδη-Πόρτλαντ, 2006, σ. 69 επ. Βλ. επίσης απόφαση Ε.Α. 502/2010 (Διύλιση Πετρελαίου).

²⁵⁶ Βλ. ανωτέρω Ενότητα 7.6.1 και 7.6.2.

²⁵⁷ Βλ. ανωτέρω Ενότητα 7.6.2.

²⁵⁸ Βλ. ανωτέρω Ενότητα 7.6.2.

²⁵⁹ Βλ. ανωτέρω Ενότητα 7.6.4.

²⁶⁰ Βλ. ανωτέρω Ενότητα 7.6.3.

οικονομική θεωρία, η ασυμμετρία, η μεταβλητότητα και η διαφορά στη δομή του κόστους παραγωγής περιορίζει, σε σημαντικό βαθμό, την πιθανότητα εμφάνισης και διατήρησης συμπαιγνίας²⁶¹.

- Μεταξύ των ελεγχόμενων χαλυβουργιών δεν καταγράφονται δομικοί / διαρθρωτικοί δεσμοί, με αποτέλεσμα να μειώνεται η πιθανότητα εμφάνισης και διατήρησης εναρμονισμένων πρακτικών.
- Η εξεταζόμενη αγορά χαρακτηρίζεται, επίσης, από σημαντικές αβεβαιότητες ως προς τις διακυμάνσεις των τιμών της πρώτης ύλης (βλ. ανωτέρω). Ως εκ τούτου, η ενίσχυση της αβεβαιότητας στο εξωτερικό περιβάλλον δεν ευνοεί τη συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων στην εγχώρια αγορά.
- Αλλά και τα χαρακτηριστικά της ζήτησης είναι τέτοια που δεν ευνοούν *prima facie* την εναρμόνιση στην προκειμένη περίπτωση. Και τούτο, δεδομένου ιδίως ότι η ζήτηση κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου εμφανίζει αστάθεια, καθώς κατά τη διάρκεια των ετών 2004-2006 βαίνει αυξανόμενη, ενώ, στη συνέχεια, κατά τα έτη 2007-2010 μειώνεται²⁶². Υπό συνθήκες αστάθειας στη ζήτηση, και ανεξάρτητα από διαφορές στα κόστη, η συμπαιγνία των επιχειρηματικών ενεργειών των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων θεωρείται συνήθως ασύμφορη.
- Σύμφωνα με στοιχεία των εμπλεκόμενων μερών, σε περιόδους υπερβάλλοντος παραγωγικού δυναμικού (όπως των τελευταίων ετών), οι τιμές στην εγχώρια αγορά κυμαίνονται σε ίσα ή/και χαμηλότερα επίπεδα από τις τιμές των εισαγωγών.

233. Στις ως άνω διαπιστώσεις καταλήγουν, άλλωστε, και οι οικονομικές μελέτες που διεξήχθησαν, και υποβλήθηκαν στην Επιτροπή, από τη ΣΙΔΕΝΟΡ²⁶³ και από τη ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ²⁶⁴ (βλ. ενότητα 8 ανωτέρω), ενώ τα ίδια υποστήριξαν και οι ελεγχόμενες επιχειρήσεις κατά την διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής²⁶⁵.

²⁶¹ Βλ. γενικά Marc Ivaldi, Bruno Jullien, Patrick Rey, Paul Seabright, Jean Tirole, *The Economics of Tacit Collusion*, Final Report for DG Competition - European Commission, Μάρτιος 2003.

²⁶² Βλ. ανωτέρω Ενότητα 7.6.1.

²⁶³ Η οικονομική μελέτη της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ με τίτλο «*Οικονομική Ανάλυση της Ελληνικής Αγοράς Χάλυβα: Έλεγχος για την ενδεχόμενη ύπαρξη συμπαιγνίας για την περίοδο 2002-2012*» συμπεραίνει ότι οι συνθήκες στη σχετική αγορά δεν μπορούν να ερμηνευθούν ως προϊόν συμπαιγνιακής συμπεριφοράς, εξαιτίας πλειάδας χαρακτηριστικών.

²⁶⁴ Η οικονομική μελέτη της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ με τίτλο «*Γνωμοδότηση για τη Χαλυβουργική*» (σχετικό υπ' αριθ. 7 στο Υπόμνημα της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ) συμπεραίνει ότι στην επίμαχη αγορά δεν μπορεί να ευσταθήσει εναρμονισμένη πρακτική, λόγω της δομής της αγοράς και του τρόπου λειτουργίας της (ιδίως αναφορικά με τη χορήγηση σειράς εκπτώσεων στις τιμές τιμολογίου που καθιστούν τις τελικές τιμές αδύνατο να προβλεφθούν, πολλώ δε μάλλον να συντονιστούν εκ των προτέρων από τις χαλυβουργίες).

²⁶⁵ Βλ. ενδεικτικά Υπόμνημα ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ, σελ. 10επ. (και ιδίως 13-14). Γενικά, οι ελεγχόμενες χαλυβουργίες συντάσσονται με το συμπέρασμα της εισήγησης περί μη στοιχειοθέτησης παράβασης στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης. Και τούτο, διότι οι όποιες κοινές αναπροσαρμογές τιμών των χαλυβουργικών προϊόντων από τις τρεις χαλυβουργίες κατά το χρονικό διάστημα 2004-2010 δεν ήταν αποτέλεσμα αντι-ανταγωνιστικής σύμπραξης, αλλά οφείλονται σε παράλληλη συμπεριφορά των χαλυβουργιών εξηγούμενη από πλειάδα παραγόντων, με προεξέχουσα την ολιγοπωλιακή διαφάνεια της σχετικής αγοράς, αλλά και εξαιτίας της απουσίας οιοδήποτε

234. Τέλος, και η έντονη αναπροσαρμογή τιμών που σημειώθηκε ειδικά το 2008 εξηγείται με βάση εύλογα επιχειρηματικά κριτήρια, σε συνάρτηση με τις συνθήκες κόστους και την εξέλιξη τιμών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, χωρίς να προκύπτουν επαρκείς κατά νόμο ενδείξεις για την ύπαρξη παράνομης εναρμονισμένης πρακτικής. Και τούτο, διότι όπως προαναφέρθηκε με βάση την έρευνα που διενεργήθηκε, η εξέλιξη της μέσης μηνιαίας τιμής πώλησης ΧΟΣ στην εγχώρια αγορά εμφανίζει αντιστοιχία με τους κύριους παράγοντες αύξησής της κατά το διάστημα Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2008 (ιδίως το κόστος πρώτης ύλης/τιμή σκραπ, οι τιμές εισαγωγής από Ιταλία και η εξέλιξη των τιμών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο). Ειδικότερα (α) οι παράγοντες κόστους (σκραπ), η μέση ευρωπαϊκή τιμή και η τιμή εισαγωγής στην Ελλάδα (από Ιταλία) παρουσιάζουν αντίστοιχη αύξηση κατά το χρονικό αυτό διάστημα, (β) η μέση ενιαία τιμή στην Ελλάδα εξελίσσεται παράλληλα με τους δείκτες τιμής στην Ευρώπη, ενώ και (γ) οι μέσες μηνιαίες τιμές προμήθειας παλαιοσιδήρου από τις τρεις χαλυβουργίες εξελίσσονται την ίδια περίοδο παράλληλα και κυμαίνονται σε αντίστοιχα επίπεδα, τόσο στην αγορά εσωτερικού, όσο και στην αγορά εξωτερικού. Το ίδιο, άλλωστε, υποστήριξαν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και στα υπομνήματά τους και στη συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής²⁶⁶.

235. Συναφώς, και κατά την διάρκεια των ετών 2004-2007, η εγχώρια ζήτηση βαίνει αυξανόμενη και εμφανίζεται είτε να υπερβαίνει την εγχώρια προσφορά, είτε καλύπτεται από αυτή πολύ οριακά²⁶⁷. Την ίδια χρονική περίοδο, η παραγωγική ικανότητα και των τριών εταιριών εμφανίζεται πολύ υψηλή (κυμαινόμενα και για τις τρεις σε επίπεδα από [...]%)²⁶⁸. Υπό τις συνθήκες αυτές, και για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, είναι εύλογο από οικονομικής απόψεως οι ανταγωνιστές να στραφούν στην κατεύθυνση αύξησης των τιμών.

236. Συμπερασματικά, τα ανωτέρω παρατιθέμενα στοιχεία καταδεικνύουν ότι δεν υφίσταται παραλληλία/ομοιομορφία ως προς σημαντικές παραμέτρους της τιμολογιακής πολιτικής των ελεγχόμενων χαλυβουργιών, αλλά και ότι, όπου εμφανίζεται εκ πρώτης όψεως παραλληλία/ομοιομορφία ως προς επιμέρους παραμέτρους της εν λόγω συμπεριφοράς, αυτή μπορεί ευλόγως να εξηγηθεί από παράγοντες που δεν σχετίζονται με απαγορευμένη σύμπραξη, όπως, π.χ. την ανταγωνιστική δομή και ολιγοπωλιακή διαφάνεια αγοράς, τη χρήση ταχύτατων μέσων ενημέρωσης (επιβεβαιωθείσα από τις ίδιες τις εταιρίες και τους πελάτες τους), την παράλληλη εξέλιξη και συσχέτιση με διεθνείς και ευρωπαϊκές τιμές, καθώς και με βασικούς παράγοντες κόστους παραγωγής κ.αλ. – βλ. ανωτέρω). Συναφώς, δεν διαπιστώνονται εν προκειμένω ικανά, επαρκή ή/και σταθερά «σημεία

στοιχείου καταδεικνύει άμεση ή έμμεση επαφή μεταξύ των ανταγωνιστριών εταιριών (π.χ. σύμβαση, αλληλογραφία, προφορική συμφωνία) ή άμεσων ή έμμεσων στοιχείων εναρμόνισης.

²⁶⁶ Βλ. ενδεικτικά Βλ. Υπόμνημα ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ, σελ. 16 επ., Υπόμνημα ΣΙΔΕΝΟΡ, σελ. 63.

²⁶⁷ Βλ. ανωτέρω πραγματικά περιστατικά Ενότητα 7.3.2, ιδίως Πίνακα 4.

²⁶⁸ Βλ. ανωτέρω πραγματικά περιστατικά Ενότητα 7.3.2, ιδίως Πίνακας 3.

αναφοράς» ως προσδιοριστικοί παράγοντες πιθανής εναρμόνισης, ούτε και αξιόπιστοι μηχανισμοί για την επίτευξη μιας τέτοιας εναρμόνισης.

237. Με βάση τα όσα προαναφέρθηκαν, και ελλείψει στοιχείων άμεσης ή έμμεσης επαφής μεταξύ των εμπλεκόμενων χαλυβουργιών αναφορικά με τη διαμόρφωση τιμών, δεν δύναται να στοιχειοθετηθεί, στην υπό κρίση υπόθεση, εναρμονισμένη πρακτική κατά την έννοια των άρθρων 1 ν. 703/77 (πλέον 1 ν. 3959/2011) και 101 ΣΛΕΕ.

9.3 ΕΠΙ ΤΥΧΟΝ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΕΚΤΟΣ ΕΝΧΕ²⁶⁹

9.3.1 ΕΥΡΗΜΑΤΑ

238. Κατά την διάρκεια της έρευνας από μέρος της ΓΔΑ, ανευρέθηκαν κάποια μεμονωμένα στοιχεία, τα οποία και θεωρήθηκε ότι χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης υπό το πρίσμα του άρθρου 1 του ν. 703/1977 (ή και του άρθρου 1 του ν. 3959/2011) και του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Πιο συγκεκριμένα, όπως προαναφέρθηκε, κατά τον επιτόπιο έλεγχο στις εγκαταστάσεις της εταιρίας «ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ Α.Ε.» βρέθηκαν (α) υπηρεσιακά σημειώματα με τιμοκατάλογους σιδήρου μπετόν της εταιρίας [ΣΙΔΕΝΟΡ] κατά το έτος 2004, (β) ένα αρχείο excel με τίτλο «[...]με στοιχεία πωλήσεων της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ ανά μήνα, από τον Ιανουάριο του έτους 2003 έως και τον Ιούλιο του 2004²⁷⁰, (γ) ένα συμφωνητικό ανάμεσα στην εταιρία [...] και την ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, στο οποίο αναφέρεται ότι η τιμή θα είναι συνδεδεμένη με τις αυξομειώσεις που θα ανακοινώνονται από τα άλλα ελληνικά εργοστάσια, και (δ) εσωτερικό έγγραφο με ημερομηνία 10/5/2004 και τίτλο *Στόχοι Πωλήσεων 370.000 TN*, στο οποίο αναφέρεται ότι «...με την ευθυγράμμιση των τιμών και με την κλιμάκωση των εκπτώσεων θα υλοποιήσουμε τους στόχους μας» και σε άλλο σημείο *«Η τιμή βάσης θα μεταβάλλεται μόνο εφόσον ο ανταγωνισμός ανακοινώνει επίσημη αύξηση ή μείωση τιμής»²⁷¹.*

239. Ωστόσο, κατά την ομόφωνη κρίση της Επιτροπής, από τα ανωτέρω στοιχεία δεν δύναται να στοιχειοθετηθούν παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, και ειδικότερα παραβάσεις των άρθρων 1 ν. 702/77 και 101 ΣΛΕΕ περί απαγορευμένων συμπράξεων, σύμφωνα και με τα όσα διαλαμβάνονται στην υπ. αριθ. πρωτ. 1447/25.2.2015 Έκθεση (Εισήγηση) της υπηρεσίας. Και τούτο, για τους ακόλουθους ιδίως λόγους:

- Από την έρευνα που διενήργησε η υπηρεσία, προέκυψε ότι τα υπό διερεύνηση στοιχεία πωλήσεων και οι τιμοκατάλογοι είχαν δοθεί στην εταιρία

²⁶⁹ Όπως προαναφέρθηκε, η υπό κρίση υπόθεση διαχωρίστηκε από την υπόθεση εξέτασης των πρακτικών ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των ελεγχόμενων χαλυβουργιών εντός (και στο πλαίσιο) της ΕΝΧΕ, η οποία και αποτέλεσε αντικείμενο της υπ' αριθ. 614 απόφασης της Ε.Α.

²⁷⁰ Αντίστοιχο αρχείο του εν λόγω αρχείου με την ονομασία [...] με στοιχεία από τον Ιανουάριο του έτους 2003 έως και το Δεκέμβριο του έτους 2004 βρέθηκε στα ηλεκτρονικά αρχεία του [...] της εταιρίας [...]

²⁷¹ Βλ. ανωτέρω Ενότητα 7.1.

ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ από πρώην υπάλληλο της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ [...], ενώ ενδέχεται να έχουν συλλεγεί και από πελάτες της εταιρίας. Πράγματι, τον [...] το εν λόγω στέλεχος [...] και ξεκίνησε να απασχολείται στην εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ. Τους ίδιους ισχυρισμούς ανέπτυξαν και οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της έρευνας²⁷², αλλά και στα υπομνήματά τους κατά την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής²⁷³. Εξάλλου, από τα στοιχεία του φακέλου, δεν προκύπτει ότι [...] κατά την επίμαχη περίοδο ενεργούσε ως υπάλληλος ή για λογαριασμό της εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ, και δεν δύναται να ταυτοποιηθεί άλλη πηγή προέλευσης των τιμοκαταλόγων και λοιπών στοιχείων, κατά τρόπο που να έθετε σε αμφισβήτηση τις ως άνω διαπιστώσεις σχετικά με το ρόλο του. Ούτε και προκύπτουν ενδείξεις οποιασδήποτε πρότερης επαφής ή συνεννόησης μεταξύ των δύο εταιριών με αντι-ανταγωνιστικό σκοπό (ιδίως ως προς τις τιμές), η οποία να έγινε αποδεκτή έστω σιωπηρά ή/και να διευκολύνθηκε, ως προς την υλοποίησή της, από τον [...] ως ενδιάμεσο πρόσωπο.

- Περαιτέρω, τα εν λόγω στοιχεία αφενός έχουν σποραδικό χαρακτήρα, και αφετέρου αξιολογούνται ως ανεπαρκή κατά περιεχόμενο, προκειμένου να στοιχειοθετηθεί περιοριστικό του ανταγωνισμού αντικείμενο ή αποτέλεσμα, στο αναγκαίο αποδεικτικό μέτρο κατά τις κείμενες διατάξεις. Συνεπώς, ακόμη κι αν ήθελε υποτεθεί ότι η ανεύρεση των επίμαχων στοιχείων σε ανταγωνίστρια εταιρία ήταν αποτέλεσμα ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ τους – υπόθεση ωστόσο που δεν αποδεικνύεται εν προκειμένω κατά τα προεκτεθέντα – η φύση και το περιεχόμενο των μεμονωμένων αυτών στοιχείων δεν επαρκούν, ελλείψει άλλων στοιχείων ή/και ενδείξεων, για τη στοιχειοθέτηση παράβασης.
- Σε κάθε περίπτωση, η στοιχειοθέτηση τυχόν εναρμονισμένης πρακτικής προϋποθέτει την ύπαρξη άμεσης ή έστω έμμεσης επαφής/επικοινωνίας μεταξύ δύο τουλάχιστον επιχειρήσεων. Τα άρθρα 1 ν. 703/1977 (πλέον 1 ν. 3959/2011) και 101 ΣΛΕΕ καταλαμβάνουν μορφές συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων, στις οποίες τουλάχιστον μία από αυτές υιοθετεί έναντι της άλλης ορισμένη συμπεριφορά στην αγορά ή, κατόπιν επαφών μεταξύ τους, περιορίζεται ουσιαστικά η αβεβαιότητα ως προς τη συμπεριφορά που αυτές πρόκειται να ακολουθήσουν στην αγορά²⁷⁴. Εν προκειμένω, ωστόσο, τα επίμαχα στοιχεία δεν επιβεβαιώνουν την ύπαρξη οποιασδήποτε τέτοιας, άμεσης ή έστω έμμεσης, επαφής/επικοινωνίας μεταξύ των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ και ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ

²⁷² Στην κατάθεση του [...] υποστηρίζεται ότι τους τιμοκαταλόγους και το έγγραφο με τίτλο [...] (υπό δ στοιχείο) έφερε ο ίδιος ο [...] στην εταιρία ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ αποχωρώντας από την εταιρία ΣΙΔΕΝΟΡ [...]. Συναφώς, σε σχέση με τους τιμοκαταλόγους, [...]] εταιρίας ΣΙΔΕΝΟΡ, αναφέρει ότι εστάλησαν α) μέσω πελατών ή β) μέσω πωλητή της ΣΙΔΕΝΟΡ [...].

²⁷³ Βλ. Υπόμνημα ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, σελ. 66 επ. και Υπόμνημα ΣΙΔΕΝΟΡ, σελ. 55 επ.

²⁷⁴ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Γενικού Δικαστηρίου, συνεκδ. υποθ. T-25/95 κλπ., *Cimenteries CBR* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλ. 2000, σελ. II-491, σκ.1849 και 1852 καθώς και συνεκδ. υποθ. T-202/98κλπ., *Tate & Lyle* κλπ. κατά Επιτροπής, Συλλ. 2001, σελ. II-2035, σκ. 58 -60.

κατά την έννοια των άρθρων 1 ν. 703/77 και 101 ΣΛΕΕ, είτε αξιολογούμενα μεμονωμένα, είτε στο σύνολό τους.

- Αντίστοιχα ισχύουν και αναφορικά με το συμφωνητικό ανάμεσα στην εταιρία [...] και την ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ. Οι επίμαχοι συμβατικοί όροι δεν αποδεικνύουν βούληση προς εναρμόνιση των υπολοίπων εταιριών (ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ) με τις τιμές του ανταγωνισμού, πλην της εταιρίας ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ και, κατά συνέπεια, δεν δύναται να στοιχειοθετηθεί παράβαση των άρθρων 1 παρ.1 του Ν. 703/1977 ή και 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ στη βάση του εν λόγω εγγράφου. Εξάλλου, ο όρος «στις περιπτώσεις των προγραμματισμένων αυξήσεων...» θα μπορούσε να αναφέρεται στις συνήθειες αυξομειώσεις τιμών, στις οποίες προβαίνουν – όπως προαναφέρθηκε – οι χαλυβουργίες ανάλογα με το κόστος της πρώτης ύλης ή τις τιμές που αναρτώνται στο «Metal Bulletin», ως προσαρμογή στις επικρατούσες συνθήκες ανταγωνισμού. Σε κάθε περίπτωση, το συγκεκριμένο έγγραφο δεν επαρκεί κατά νόμο, προς στοιχειοθέτηση ενδεχόμενης σύμπραξης, ελλείψει συμπληρωματικών στοιχείων ή/και ενδείξεων που θα μπορούσαν να προσδώσουν άλλη ερμηνεία στον επίμαχο όρο.

9.4 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε.

9.4.1 ΟΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

240. Σύμφωνα με την καταγγέλλουσα, η ΕΒΕΤΑΜ είναι η μόνη εταιρία που είναι διαπιστευμένη να πραγματοποιεί όλη τη γκάμα των απαραίτητων ελέγχων ΧΟΣ και να εκδίδει τα αντίστοιχα πιστοποιητικά και κατέχει, εξ αυτού του λόγου, δεσπόζουσα θέση στις σχετικές αγορές εργαστηριακών ελέγχων και πιστοποίησης προϊόντων χάλυβα. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις αιτιάσεις της καταγγέλλουσας, «... η εταιρεία αυτή [ΕΒΕΤΑΜ] στην οποία συμμετέχουν με υψηλά ποσοστά οι χαλυβουργίες με κυριότερη τη ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε και τις άλλες θυγατρικές του Ομίλου ΒΙΟΧΑΛΚΟ ελέγχεται από τις τρεις μεγάλες χαλυβουργίες και χρησιμοποιεί τη δεσπόζουσα θέση της στην πιστοποίηση των σχετικών προϊόντων για να προστατεύσει τα μερίδια αγοράς των μετόχων της». Επιπλέον, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι μέτοχοι της ΕΒΕΤΑΜ είναι οι τρεις χαλυβουργίες «δηλαδή οι βασικοί ανταγωνιστές των παραγωγών των χάλυβων που το εργαστήριο καλείται να ελέγξει». Επιπλέον, «...συνάγεται ότι η συμμετοχή των χαλυβουργιών της χώρας στην επιχείρηση πιστοποίησης των προϊόντων χάλυβα στην Ελλάδα και η διεύθυνση εργασιών της ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε αποτελεί συμφωνία μεταξύ ανταγωνιστών που τους επιτρέπει να νοθεύουν τον ανταγωνισμό μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών και της κοινής προσπάθειας χρησιμοποίησης των διαδικασιών ελέγχου και πιστοποίησης προκειμένου να περιορισθούν οι εισαγωγές». Η καταγγέλλουσα κάνει, επίσης, έμμεση αναφορά σε πιθανώς προβληματικές, από πλευράς ανταγωνισμού, πρακτικές, επικαλούμενη επιστολή της εταιρείας [...] προς τον Υπουργό Ανάπτυξης με ημερομηνία 9.10.2006, σύμφωνα με την οποία η ΕΒΕΤΑΜ

καθυστερεί τους σχετικούς εργαστηριακούς ελέγχους ποιότητας ή/και τους κοστολογεί ακριβά. Τέλος, η καταγγέλλουσα ισχυρίζεται ότι η ΕΒΕΤΑΜ βρίσκεται σε θέση «σύγκρουσης συμφερόντων κατά την οποία άγεται να καταχρασθεί τη δεσπόζουσα θέση της στην αγορά ελέγχου και πιστοποίησης των σχετικών προϊόντων».

241. Παρά την αοριστία των αιτιάσεων της καταγγελίας αναφορικά με την ΕΒΕΤΑΜ, η υπηρεσία διενήργησε σχετικό έλεγχο υπό το πρίσμα των διατάξεων των άρθρων 1 και 2 του ν. 703/1977 (νυν άρθρων 1 και 2 του ν. 3959/2011) και 101 / 102 ΣΛΕΕ, ως ακολούθως.

9.4.2 Η ΕΒΕΤΑΜ ΩΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

242. Όπως προαναφέρθηκε, η ΕΒΕΤΑΜ παρέχει υπηρεσίες εργαστηριακών ελέγχων χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος, ήτοι ελέγχει εάν τα δείγματα (εγχώριου ή εισαγόμενου) χάλυβα που της παραδίδονται είτε από τον ΕΛΟΤ είτε και κατευθείαν από τη βιομηχανία συνάδουν με τις προβλεπόμενες από το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο τεχνικές προδιαγραφές. Βάσει της κείμενης νομολογίας περί ύπαρξης επιχείρησης²⁷⁵ και των κανόνων που διέπουν την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας, η εν λόγω παροχή υπηρεσιών από μέρος της ΕΒΕΤΑΜ συνιστά οικονομική δραστηριότητα. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 2 της υπ' αριθμ. 9529/645 Υπουργικής Απόφασης της 10-05-2006²⁷⁶, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, «[τ]α πιστοποιητικά ελέγχου τεχνικών χαρακτηριστικών καθώς και τα πιστοποιητικά συμμόρφωσης εκδίδονται από τον ΕΛΟΤ, ο οποίος μπορεί να συνεργάζεται για το σκοπό αυτό με κατάλληλα εργαστήρια». Επομένως, η εν λόγω δραστηριότητα, δύναται να ασκηθεί από οποιαδήποτε εργαστήρια, καθώς δεν υφίσταται στο κανονιστικό πλαίσιο περιορισμός ως προς την υποχρεωτική άσκηση της δραστηριότητας από εργαστήρια δημόσιου φορέα. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 4 παρ.2 του εν ισχύ Κωδικοποιημένου Καταστατικού της ΕΒΕΤΑΜ «για την επίτευξη του σκοπού αυτού η Εταιρεία παρέχει με αμοιβή υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις των κλάδων αυτών...», διάταξη η οποία θεσπίστηκε με τον ιδρυτικό της νόμο ²⁷⁷. Επομένως, η ΕΒΕΤΑΜ ασκεί τις δραστηριότητες της με αμοιβή που καθορίζει και εισπράττει η ίδια²⁷⁸, χωρίς να έχει προκαθοριστεί από οιονδήποτε τρίτο δημόσιο φορέα²⁷⁹.

²⁷⁵ Βλ. ανωτέρω Ενότητα 9.2.1.

²⁷⁶ ΥΑ9529/645 «Έλεγχος τεχνικών χαρακτηριστικών χαλύβων οπλισμού σκυροδέματος», ΦΕΚ Β' 649/24.5.2006.

²⁷⁷ Π.Δ 482/1985, ΦΕΚ Α' 174.

²⁷⁸ Όπως προκύπτει από το συμφωνητικό μεταξύ ΕΛΟΤ-ΕΒΕΤΑΜ, η τελευταία διαθέτει δικό της τιμοκατάλογο. Βλ. ανωτέρω Ενότητα 6.

²⁷⁹ Από τα διαθέσιμα στοιχεία δεν προκύπτει ότι ο ΕΛΟΤ ήλεγχε την ΕΒΕΤΑΜ ως προς την άσκηση της τιμολογιακής της πολιτικής.

9.4.3 Η ΕΒΕΤΑΜ ΩΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

243. Η έννοια της «δημόσιας επιχείρησης» προσδιορίζεται στο άρθρο 2β της Οδηγίας 2006/111/ΕΚ της Επιτροπής, της 16ης Νοεμβρίου 2006, για τη διαφάνεια των χρηματοοικονομικών σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών και των δημοσίων επιχειρήσεων καθώς και για τη χρηματοοικονομική διαφάνεια εντός ορισμένων επιχειρήσεων, ενώ η ελληνική νομοθεσία ρυθμίζει ζητήματα που άπτονται των δημοσίων επιχειρήσεων με τον Ν. 3429/2005, ως ισχύει²⁸⁰. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρ.1 του εν λόγω νόμου, δημόσια επιχείρηση νοείται κάθε ανώνυμη εταιρία, στην οποία το ελληνικό δημόσιο δύναται να ασκεί άμεσα ή έμμεσα αποφασιστική επιρροή, λόγω της συμμετοχής του στο μετοχικό της κεφάλαιο ή της χρηματοοικονομικής συμμετοχής του ή των κανόνων που τη διέπουν.
244. Εν προκειμένω, προκύπτει ότι η συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στο μετοχικό κεφάλαιο της ΕΒΕΤΑΜ είναι ιδιαίτερα υψηλή, καθιστώντας την ΕΒΕΤΑΜ δημόσια επιχείρηση σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, τουλάχιστον από το έτος 2005 που τέθηκε σε ισχύ ο ως άνω νόμος και η συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου ανερχόταν σε ποσοστό [...] % επί του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΒΕΤΑΜ. Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία (βλ. πρακτικά της Γενικής Συνέλευσης του Ιουλίου 2013), η συμμετοχή του Δημοσίου ανέρχεται σε ποσοστό [...] %, ενώ κατά τη Γενική Συνέλευση του Ιανουαρίου 2013 το Δημόσιο εκπροσωπούσαν με ποσοστό [...] %. Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων, και το γεγονός ότι η ΕΒΕΤΑΜ δεν έχει εξαιρεθεί ρητά ή σιωπηρά από την εφαρμογή του νόμου περί δημοσίων επιχειρήσεων (σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 19 του ως άνω νόμου ή με κάποια πράξη νομοθετικού περιεχομένου), ούτε προκύπτει σαφώς η μη δυνατότητα άσκησης της διαχειριστικής εξουσίας του Δημοσίου, συνάγεται ότι η ΕΒΕΤΑΜ συνιστά δημόσια επιχείρηση κατά την έννοια του ν.3429/2005. Τούτο, άλλωστε, συνάγεται ευθέως και από πληθώρα σχετικών αναφορών στα πρακτικά των συλλογικών οργάνων της ΕΒΕΤΑΜ²⁸¹.
245. Σημειωτέον ότι, ανεξαρτήτως της πλειοψηφικής συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου (διά του Υπουργείου Οικονομικών) στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας, η ΕΒΕΤΑΜ λειτουργεί ως εμπορική επιχείρηση και καθορίζει αυτοτελώς την επιχειρηματική της συμπεριφορά. Η υπαγωγή της δε στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο περί ΔΕΚΟ δεν μεταβάλλει το χαρακτηρισμό της ως επιχείρησης για τους σκοπούς εφαρμογής του δίκαιου του ανταγωνισμού²⁸².

²⁸⁰ Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (Δ.Ε.Κ.Ο), ΦΕΚ Α' 314/2005.

²⁸¹ Βλ. ενδεικτικά πρακτικό Δ.Σ υπ'αρ.270/6.5.2009, πρακτικό Δ.Σ υπ'αρ.291/5-4-2011, πρακτικό Δ.Σ υπ'αρ. 293/20-6-2011, πρακτικό της με ημερομηνία 17/7/2013 Επαναληπτικής Τακτικής Γενικής Συνέλευσης

²⁸² Βλ. Alison Jones και Brenda Sufrin, *EU COMPETITION LAW*, 4th EDITION, 2011, σελ.127. Διαφορετικό είναι το ζήτημα του εάν η συμπεριφορά της αξιολογείται βάσει των διατάξεων των άρθρων 1 και 2 του Ν. 703/1977 (νυν 1 και 2 του Ν.3959/2011) ή συνιστά απόρροια κρατικής παρέμβασης, με την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 106 και 102 ΣΛΕΕ, ζήτημα που θα εξεταστεί κατωτέρω.

9.4.4 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 2 Ν. 3959/11 ΚΑΙ 102
ΣΛΕΕ - ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑΣ ΘΕΣΗΣ

9.4.4.1 ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

246. Μία επιχείρηση θεωρείται ότι έχει δεσπόζουσα θέση όταν κατέχει θέση οικονομικής ισχύος που της παρέχει τη δυνατότητα να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και της επιτρέπει να συμπεριφέρεται σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές της και τους πελάτες της και, εν τέλει, από τους καταναλωτές²⁸³. Για την εκτίμηση περί της κατοχής ή μη δεσπόζουσας θέσης από μία επιχείρηση, λαμβάνονται συνδυαστικά υπόψη πολλοί και διαφορετικοί παράγοντες, οι οποίοι, εξεταζόμενοι μεμονωμένα, δεν είναι αναγκαία καθοριστικοί²⁸⁴. Κατά κύριο λόγο λαμβάνεται υπόψη η διάρθρωση της αγοράς, από την οποία εκπορεύονται δυνητικά ανταγωνιστικοί περιορισμοί για την επιχείρηση, και ιδίως οι ακόλουθες παράμετροι²⁸⁵: α) το μερίδιο αγοράς της επιχείρησης, β) το ποσοστό συμμετοχής άλλων ανταγωνιστών στην αγορά και γ) τα εμπόδια εισόδου δυνητικών ανταγωνιστών στη σχετική αγορά²⁸⁶. Τα μερίδια αγοράς παρέχουν έναν χρήσιμο δείκτη σχετικά με τη διάρθρωση της αγοράς, τη θέση και τη σπουδαιότητα των διαφόρων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αγορά αυτή. Η σημασία των μεριδίων αγοράς μπορεί να είναι διαφορετική σε κάθε αγορά ανάλογα με τη δομή της, εντούτοις τα ιδιαίτερος σημαντικά μερίδια αγοράς, συνιστούν, καθαυτά, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων, τεκμήρια για την απόδειξη ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης στην αγορά²⁸⁷. Ειδικότερα, γίνεται δεκτό από τη νομολογία ότι μερίδιο αγοράς που υπερβαίνει το 50% για ικανό διάστημα - για παράδειγμα άνω των τριών ετών - αποτελεί καθαυτό, πλην ειδικών περιστάσεων, τεκμήριο για την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης στην

²⁸³ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ 27/76 *United Brands* κατά Επιτροπής, Συλλ. 1978, σελ. 207, σκ. 65, ΔΕΕ 85/76, *Hoffmann-La Roche* κατά Επιτροπής, Συλλ. 1979, σελ. 461, σκ. 38-39 και ΔΕΕ 322/81, *Michelin* κατά Επιτροπής (*Michelin I*), Συλλ. 1983, σελ. 3461, σκ. 57.

²⁸⁴ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕΕ 27/76 *United Brands* κατά Επιτροπής, Συλλ. 1978 σελ. 207, σκ. 65-66, ΔΕΕ C-250/92, *Goettrup-Klim* κατά *Dansk Landbrugs Grovareselskab*, Συλλ. 1994, σελ. 5641, σκ. 47 και ΔΕφαθ 2265/2010, σκ. 30.

²⁸⁵ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕΕ 27/76 *United Brands* κατά Επιτροπής, Συλλ. 1978, σελ. 207, σκ. 2.

²⁸⁶ Τέτοια που αφορούν στα τυχόν νομικά εμπόδια εισόδου, στα τεχνολογικά και εμπορικά πλεονεκτήματα που απολαμβάνει η εξεταζόμενη επιχείρηση, όπως το τεχνολογικό προβάδισμα που διαθέτει σε σχέση με τους ανταγωνιστές της, οι οικονομίες κλίμακας που πραγματοποιεί, η ύπαρξη σημαντικά αρτιότερου εμπορικού δικτύου πωλήσεων και διανομής, η οικονομική της δύναμη και το εκτεταμένο φάσμα των προϊόντων της, οι μεγάλες επενδύσεις που έχει πραγματοποιήσει και είναι δύσκολο να αντιστοιχηθούν από πραγματικούς ή δυνητικούς ανταγωνιστές, τα καθιερωμένα σήματα φήμης που χρησιμοποιεί, είναι δυνατόν καθαυτά να αποτελούν εμπόδια ή/ και να υποδηλώνουν ότι υφίστανται στην πράξη πραγματικοί φραγμοί εισόδου και επέκτασης σε μία αγορά, οι οποίοι καθιστούν δύσκολη την υποκατάσταση των προϊόντων της σε επίπεδο ζήτησης και προσφοράς.

²⁸⁷ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕφαθ 2265/2010 σκ. 30, ΔΕφαθ 2116/2004, σκ. 7, ΔΕφαθ 1983/2010, σκ.4, ΔΕΕ 85/76, *Hoffmann-La Roche* κατά Επιτροπής, Συλλ. 1979, σελ 461, σκ. 39-41. ΔΕΕ C-62/86 *AKZO* κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991, σελ. I-3359, σκ. 60, ΓενΔΕΕ T-30/89 *Hilti* κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991, σελ. II-1439, σκ. 90.

αγορά²⁸⁸. Αντίθετα, σχετικά μικρά μερίδια αγοράς αποτελούν εν γένει μια αξιόπιστη ένδειξη για την απουσία σημαντικής ισχύος στην αγορά. Πιο συγκεκριμένα, η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης δεν θεωρείται πιθανή, εάν το μερίδιο αγοράς της επιχείρησης είναι χαμηλότερο του 40%, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων²⁸⁹. Εξάλλου, μεταξύ των ενδείξεων που συνεκτιμώνται ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στο τμήμα της αγοράς που κατέχουν οι ανταγωνιστές της επιχείρησης, διότι τούτο επιτρέπει την εκτίμηση της ανταγωνιστικής τους ικανότητας και συνακόλουθα των πιέσεων που αυτή δέχεται στην αγορά²⁹⁰. Κατά πάγια νομολογία, στην περίπτωση που το μερίδιο αγοράς μιας επιχείρησης είναι κατά πολύ μεγαλύτερο, είτε σε σχέση με το επιμέρους μερίδιο του πλησιέστερου των ανταγωνιστών της, είτε σε σχέση με τα μερίδια των πλησιέστερων ανταγωνιστών της αθροιζόμενα, τότε οι μεγάλες αυτές αποκλίσεις αποτελούν ένδειξη κατοχής δεσπόζουσας θέσης, ακόμη και όταν η επιχείρηση που ελέγχεται δεν διαθέτει συντριπτικά μερίδια αγοράς²⁹¹. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν υφίστανται επαρκείς ενδείξεις για την πιθανολόγηση κατοχής δεσπόζουσας θέσης.

247. Εν προκειμένω, με βάση τα στοιχεία του φακέλου:

- Το μερίδιο αγοράς της EBETAM A.E. στη αγορά της διενέργειας εργαστηριακών ελέγχων χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος κυμαινόταν κατά τη διάρκεια των ετών 2004-2012 σε περίπου [65-75]-[95-100]%. Αντίθετα, το μερίδιο αγοράς του μοναδικού ανταγωνιστικού εργαστηρίου ΚΕΔΕ κυμαίνονταν, κατά τη διάρκεια των ιδίων ετών, περίπου στο [0-5]-[15-25]%.
• Σύμφωνα με δήλωση του [...] EBETAM A.E σε σχετικό ερωτηματολόγιο της ΓΔΑ²⁹², η EBETAM διαθέτει έναντι του ΚΕΔΕ πλεονέκτημα ως προς τη δυνατότητα της να διενεργεί και να ανταποκρίνεται σε μεγαλύτερο όγκο εργαστηριακών ελέγχων²⁹³. Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι «...Κατά την εκτίμησή μας

²⁸⁸ Βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ C-62/86, *AKZO κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1991, σελ. I-3359, σκ. 60-61. Στην εν λόγω υπόθεση η προσφεύγουσα επιχείρηση κρίθηκε ότι είχε δεσπόζουσα θέση επειδή κατείχε σταθερό επί τριετία μερίδιο αγοράς 50%, διαπίστωση που ενισχύθηκε από το γεγονός ότι επρόκειτο για εταιρία με τεχνολογικό προβάδισμα και πρωτοπορία στην αγορά. Βλ. επίσης ΓενΔΕΕ T- 228/97, *Irish Sugar κατά Επιτροπής*, παρ. 70, ΔΕφΑθ. 2265/2010, σημ. 30, Ε.Ε. COMP/37.990/13.5.2009 *Intel*, σκ. 852.

²⁸⁹ Βλ. Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο εφαρμογής του άρθρου 82 της Συνθήκης σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις, ΕΕ 2009, C 45/7, σκ. 14.

²⁹⁰ ΔΕΕ 85/76, *Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1979, σελ. 461 σκ. 48.

²⁹¹ Βλ. ενδεικτικά υπόθεση ΔΕΕ 27/76 *United Brands κατά Επιτροπής*, Συλλ. 1978 σελ. 207, σκ. 108-129: στην εν λόγω υπόθεση η επιχείρηση που κρίθηκε ότι κατείχε δεσπόζουσα θέση διέθετε μερίδιο αγοράς 40- 45%, ποσοστό που ήταν σχεδόν διπλάσιο από τον πλησιέστερο ανταγωνιστή της. ΓενΔΕΕ T- 219/99, *British Airways plc κατά Επιτροπής*, Συλλ. 2003, σελ. II-5917, σκ. 210-211: τα μερίδια αγοράς της προσφεύγουσας στην εν λόγω υπόθεση κυμαίνονταν κατά την διάρκεια των ετών αναφοράς μεταξύ 40-45%, ενώ οι ανταγωνιστές της διέθεταν καθένας ποσοστά μεταξύ 2-7% της σχετικής αγοράς. Βλ. επίσης απόφαση ΔΕφΑθ. 2265/10, σκ. 29-30.

²⁹² Βλ. ανωτέρω Ενότητα 6.

²⁹³ C-85/76, ο.π., σκ.48. Εφόσον η δεσπόζουσα επιχείρηση αποδέχεται την ύπαρξη πλεονεκτήματος έναντι των ανταγωνιστών, τούτο συμβάλει στη θεμελίωση της δεσπόζουσας θέσης της εν λόγω επιχείρησης.

το μεγαλύτερο ποσοστό (τουλάχιστον το 70%) διενεργείται από την EBETAM λόγω αδυναμίας του άλλου εργαστηρίου να ανταπεξέλθει σε μεγαλύτερο όγκο δειγμάτων...». Επιπλέον αποδέχεται ότι η EBETAM κατέχει μερίδιο αγοράς άνω του [65-75]% στη σχετική αγορά.

- Η EBETAM απέκτησε την πρόσθετη δυνατότητα πιστοποίησης των δειγμάτων των ελέγχων που διενεργεί με τη θέση σε εφαρμογή του ν.4038/2012, σύμφωνα με τις διατάξεις του οποίου αποφασίστηκε η απόσχιση του κλάδου πιστοποίησης και εργαστηρίων της ΕΛΟΤ Α.Ε και η εισφορά στην «νέα» EBETAM, ήτοι την επιχείρηση που προέκυψε μετά την συγχώνευση με τις εταιρείες ΕΤΑΚΕΙ Α.Ε και ΕΚΕΠΥ Α.Ε²⁹⁴. Επομένως, η EBETAM πλέον παρέχει τόσο υπηρεσίες διενέργειας εργαστηριακών ελέγχων χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος όσο και υπηρεσίες πιστοποίησης των εν λόγω δειγμάτων (λόγω της απορρόφησης του ΕΛΟΤ). Επισημαίνεται, σχετικά, ότι ο ΕΛΟΤ είναι ο αποκλειστικός φορέας παροχής υπηρεσιών πιστοποίησης στην ελληνική επικράτεια, σύμφωνα με το εν ισχύ νομοθετικό πλαίσιο αλλά και την υφιστάμενη κατάσταση στην αγορά. Η παρουσία της στις εν λόγω γειτονικές αγορές (υπηρεσίες διενέργειας εργαστηριακών ελέγχων και υπηρεσίες πιστοποίησης), καθώς και η δυνατότητα της πλέον να προσφέρει και τις δύο υπηρεσίες, ενισχύει την κυρίαρχη θέση που ήδη κατείχε η EBETAM στην αγορά διενέργειας εργαστηριακών ελέγχων χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος.

- Το κόστος ίδρυσης και διατήρησης ενός νέου εργαστηρίου διενέργειας εργαστηριακών ελέγχων χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος είναι υψηλό, καθώς απαιτεί ειδικό εξοπλισμό, προσωπικό και εγκαταστάσεις²⁹⁵. Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά τη διάρκεια των ετών 1990 έως και σήμερα δεν υφίστανται παρά μόνο δύο τέτοια εργαστήρια ελέγχων (EBETAM και ΚΕΔΕ).

248. Από το συνδυασμό των ανωτέρω παραγόντων προκύπτει το συμπέρασμα ότι η EBETAM κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά της διενέργειας εργαστηριακών ελέγχων χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος (από το έτος 2004 έως και σήμερα).

249. Ωστόσο, και παρά τη δεσπόζουσα θέση της EBETAM, στην υπό κρίση υπόθεση δεν προέκυψαν στοιχεία που να καταδείνουν στη διαπίστωση καταχρηστικής συμπεριφοράς από μέρους της²⁹⁶. Και τούτο, για τους ακόλουθους κυρίως λόγους:

250. Σε αντίθεση με τις αιτιάσεις της καταγγέλλουσας περί δήθεν ύπαρξης ενός και μόνο εργαστηρίου που ανήκει στην EBETAM, στην αγορά της διενέργειας εργαστηριακών ελέγχων δραστηριοποιείται και το εργαστήριο μετάλλων του Κεντρικού Εργαστηρίου Δημοσίων Έργων (ΚΕΔΕ), ενώ κατά το χρόνο που αφορά η υποβληθείσα καταγγελία η EBETAM δεν είχε την εξουσία έκδοσης των

²⁹⁴ Βλ. ως άνω Ενότητα 6.

²⁹⁵ C-27/76, ο.π., σκ. 122.

²⁹⁶ Τα άρθρα 2 του ν.703/1977 (νυν άρθρο 2 του ν.3959/2011) και 102 ΣΛΕΕ δεν απαγορεύουν την κατοχή ή την απόκτηση δεσπόζουσας θέσης, αλλά μόνο την καταχρηστική εκμετάλλευσή της.

πιστοποιητικών για τις εργαστηριακές αναλύσεις που διεξήγαγε²⁹⁷. Πράγματι, όπως προαναφέρθηκε, η EBETAM απέκτησε τη δυνατότητα πιστοποίησης των δειγμάτων των ελέγχων που διενεργεί μόλις με το ν.4038/2012, σύμφωνα με τις διατάξεις του οποίου αποφασίστηκε η απόσχιση του κλάδου πιστοποίησης και εργαστηρίων της ΕΛΟΤ Α.Ε και η εισφορά στην «νέα» EBETAM, ήτοι την επιχείρηση που προέκυψε μετά την συγχώνευση με τις εταιρείες ΕΤΑΚΕΙ Α.Ε και ΕΚΕΠΥ Α.Ε. Περαιτέρω, κατά τη συζήτηση ενώπιον της Επιτροπής, ο εκπρόσωπος της καταγγέλλουσας παραδέχθηκε ότι, όταν χρειάστηκε υπηρεσίες πιστοποίησης, απευθύνθηκε για εργαστηριακό έλεγχο στο ανταγωνιστικό εργαστήριο του ΚΕΔΕ, κατά την ελεύθερη βούλησή του και χωρίς να αντιμετωπίσει κάποιο σχετικό εμπόδιο²⁹⁸.

251. Εξάλλου, η καταγγέλλουσα δεν αποδίδει στην EBETAM, ούτε και αποπειράται να στοιχειοθετήσει, κάποια πρακτική που να συνιστά έκφανση κατάχρησης της δεσπόζουσας θέσης της. Ειδικότερα, ως προς το ζήτημα της (έμμεσα) αποδιδόμενης καθυστέρησης στη διεξαγωγή ελέγχων από την EBETAM, η καταγγέλλουσα δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο προς στοιχειοθέτηση της αιτίας που περιλαμβάνεται στην επιστολή που προσκόμισε. Τουναντίον, κατά την ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, ο εκπρόσωπος της καταγγέλλουσας κατέθεσε ότι δεν είχε ίδια αντίληψη των υπηρεσιών που προσέφερε η EBETAM, και μάλιστα καμία αντίληψη για το χρόνο διεκπεραίωσης των εργαστηριακών ελέγχων της EBETAM ή/και πιθανής καθυστέρησης κάποιων ελέγχων (πολλώ δε μάλλον συγκεκριμένων ελέγχων κατά τρόπο που ενδεχομένως κατατείνει σε διακριτική μεταχείριση υπέρ των καταγγελλόμενων χαλυβουργιών)²⁹⁹. Περαιτέρω, ούτε και από τα υπάρχοντα στοιχεία προέκυψαν ικανές ενδείξεις που να επιβεβαιώνουν τυχόν καθυστέρηση στη διεξαγωγή των ελέγχων ή τυχόν υπερτιμολόγηση αυτών από μέρους της EBETAM. Συναφώς, δόθηκαν επαρκείς εξηγήσεις ως προς κάποιες επιμέρους ενδείξεις για ανομοιομορφία στους χρόνους διεκπεραίωσης των ελέγχων, οι οποίες σε κάθε περίπτωση δεν θα μπορούσαν να στοιχειοθετήσουν διακριτική μεταχείριση υπέρ των καταγγελλόμενων χαλυβουργιών (δεδομένου αφενός ότι δεν προκύπτει κάποιο συγκεκριμένο μοτίβο υπέρ ή κατά συγκεκριμένων εταιριών, και αφετέρου οι χρόνοι διεκπεραίωσης για τις εμπλεκόμενες χαλυβουργίες μπορεί να ήταν ακόμη και μεγαλύτεροι σε σχέση με τους αντίστοιχους χρόνους διεκπεραίωσης εισαγόμενων ή άλλων προϊόντων). Συνεπώς, δεν υπάρχουν ενδείξεις για ενδεχόμενη παρεμποδιστική πρακτική ικανή να οδηγήσει σε αντι-ανταγωνιστικό αποκλεισμό ή

²⁹⁷ Βλ. και Συμπληρωματικό Υπόμνημα EBETAM, σελ. 3. Σημειωτέον ότι πλέον έχουν διαπιστευτεί και το ΕΣΥΔ και η εταιρία TUV AUSTRIA HELLAS (Συμπληρωματικό Υπόμνημα EBETAM, σελ. 6).

²⁹⁸ Βλ. Πρακτικά Συνεδρίασης 15.6.2015, σελ.71 και 73.

²⁹⁹ Βλ. Πρακτικά Συνεδρίασης 15.6.2015, σελ. 73. Το ίδιο υποστήριξε και ο μάρτυρας της καταγγελλόμενης στην κατάθεσή του ενώπιον της Επιτροπής: βλ. Πρακτικά Συνεδρίασης 30.6.2015, σελ. 64.

και περιορισμό του ανταγωνισμού κατά την έννοια των κείμενων διατάξεων³⁰⁰. Σημειωτέον, ότι οι εν λόγω εργαστηριακοί έλεγχοι, αλλά και ειδικότερα η εισαγωγή των δειγμάτων για πιστοποίηση, γίνονταν, και εξακολουθούν να γίνονται, βάσει συγκεκριμένων πρωτοκόλλων και προτύπων, προς διασφάλιση της ποιότητας και αμεροληψίας των σχετικών διαδικασιών³⁰¹. Δεν διατυπώθηκαν, τέλος, παράπονα για τις ακολουθούμενες από την EBETAM σχετικές διαδικασίες ελέγχου, ούτε και προέκυψαν επαρκείς ενδείξεις για υψηλές χρεώσεις.

252. Με βάση τις προαναφερόμενες σκέψεις, οι αιτιάσεις στην καταγγελία της IRON TENCO περί δήθεν κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης της EBETAM κατά τη διενέργεια εργαστηριακών ελέγχων και πιστοποίησης είναι απορριπτές ως αόριστες, και επικουρικές, ως νόμω και ουσία αβάσιμες.

9.4.4.2 ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΜΕΙΩΜΕΝΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ ΒΑΣΕΙ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ

253. Στο άρθρο 35 του καταστατικού της EBETAM προβλέπεται ότι «...2. Η παροχή υπηρεσιών από την Εταιρεία στους μετόχους της γίνεται βάσει ειδικού μειωμένου τιμολογίου που ορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου». Η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξέτασε τη σχετική ρήτρα ιδίως υπό το πρίσμα του άρθρου 2 παρ.2 περ.γ' του Ν.3959/2011 (πρώην αρ.2 παρ.2 περ.γ' του Ν.703/1977) περί κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης λόγω διακριτικής τιμολόγησης ορισμένων κατηγοριών πελατών της EBETAM.

254. Για να συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 2 παρ.2 περ. γ' Ν.3959/2011 θα πρέπει η συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης, όχι μόνον να εισάγει δυσμενείς διακρίσεις αλλά, επιπλέον, να τείνει να νοθεύσει αυτή τη σχέση ανταγωνισμού, ήτοι να βλάψει την ανταγωνιστική θέση μέρους των εμπορικών συναλλασσομένων της επιχειρήσεως αυτής σε σχέση με άλλους. Στο πλαίσιο αυτό, αρκεί η συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης να τείνει, ενόψει του συνόλου των συγκεκριμένων περιστάσεων, σε στρέβλωση του ανταγωνισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων εμπορικών εταιρών, χωρίς να απαιτείται η επιπλέον προσκόμιση της αποδείξεως περί μιας πραγματικής, ποσοτικοποιήσιμης χειροτέρευσης της ατομικής ανταγωνιστικής θέσης των εταιρών αυτών. Βασικές προϋποθέσεις για τη διαπίστωση ή μη της διακριτικής μεταχείρισης είναι: (α) η προηγούμενη αξιολόγηση της ισοδυναμίας ή μη των παροχών της δεσπόζουσας επιχείρησης προς τους πελάτες της, (β) η εφαρμογή άνισων όρων επί των ισοδύναμων παροχών και (γ) η ύπαρξη ανταγωνιστικού μειονεκτήματος στο οποίο θα πρέπει να περιέρχονται οι συναλλασσόμενοι με τη δεσπόζουσα επιχείρηση. Για την ύπαρξη ισοδύναμων

³⁰⁰ Βλ. Παράρτημα 1 – Πίνακας 3 της Εισήγησης και Παράρτημα 1 – Έντυπο I, καθώς και Πρακτικά Συνεδρίασης 15.6.2015 και 30.6.2015.

³⁰¹ Βλ. ενδεικτικά Συμπληρωματικό Υπόμνημα EBETAM, σελ. 5, καθώς και Πρακτικά Συνεδρίασης 30.6.2015, σελ. 72-73. Αλλωστε, λόγω της ακολουθούμενης αυτής διαδικασίας (με τη χρήση και κωδικών κατά την εισαγωγή του δείγματος) θα ήταν τεχνικά δύσκολη η συστηματική παρακολούθηση και διακριτική προτεραιοποίηση συγκεκριμένων δειγμάτων εις βάρος άλλων.

συναλλαγών δεν απαιτείται η πλήρης ταύτισή τους³⁰², καθώς μπορεί να αφορούν εναλλάξιμες υπηρεσίες ή προϊόντα και παρόλα αυτά να πληρούν το κριτήριο της ισοδυναμίας. Όταν μια δεσπόζουσα στη σχετική της αγορά επιχείρηση παρέχει το ίδιο προϊόν σε διαφορετικές επιχειρήσεις στο ίδιο κόστος, οι συναλλαγές είναι κατ' αρχήν ισοδύναμες. Επιπλέον, θα πρέπει οι συναλλαγές να αξιολογούνται ως προς τον πιθανό ισοδύναμο χαρακτήρα τους με γνώμονα τη σχέση μεταξύ της δεσπόζουσας επιχείρησης και των πελατών της και όχι αναφορικά με τη θέση των πελατών στην κατάντη αγορά³⁰³. Οι παράγοντες που πρέπει να αξιολογηθούν προκειμένου να προσδιοριστεί εάν δύο ή περισσότερες συναλλαγές είναι ισοδύναμες είναι η φύση του προϊόντος/υπηρεσίας που παρέχεται και το κόστος παροχής, χωρίς η ισοδυναμία των συναλλαγών να συνιστά κατάχρηση καθ' αυτή, καθώς απαιτείται επιπλέον η απόδειξη εφαρμογής άνισων όρων και η ύπαρξη αντανταγωνιστικού αποτελέσματος.

255. Εν προκειμένω, η ρήτρα του καταστατικού της EBETAM προβλέπει τη δυνατότητα παροχής μειωμένου τιμολογίου για τις υπηρεσίες που παρέχει εκείνη στους μετόχους της. Ωστόσο, από τα στοιχεία του φακέλου δεν προέκυψαν επαρκή στοιχεία για τη στοιχειοθέτηση καταχρηστικής διακριτικής τιμολόγησης από μέρους EBETAM με βάση τη σχετική αυτή καταστατική πρόβλεψη. Και τούτο, για τους ακόλουθους κυρίως λόγους.
256. Κατά πρώτον, όπως ορθώς διατείνεται και η καταγγελλόμενη EBETAM, η συγκεκριμένη δυνατότητα ουσιαστικά αποτελεί κατάλοιπο του παλαιού καταστατικού της EBETAM, το οποίο μάλιστα κυρώθηκε από το κράτος ως Π.Δ. 482/1985, ενώ ουδέποτε εκδόθηκε, ούτε και εφαρμόστηκε, από το Διοικητικό Συμβούλιο της EBETAM, τέτοιο ειδικό τιμολόγιο για τους μετόχους-πελάτες της (κατ' άρθρο 35 παρ. 2 του επίμαχου καταστατικού), ως εκδήλωση αυτόνομης από μέρους της EBETAM επιχειρηματικής συμπεριφοράς. Τουναντίον, σχετικές εκπτώσεις δίδονταν και σε πολλούς άλλους πελάτες, ως συνήθης πρακτική, χωρίς να προκύπτουν συγκεκριμένες ενδείξεις για διακριτική τιμολόγηση προς όφελος των μετόχων χαλυβουργιών και εις βάρος άλλων χαλυβουργιών ή/και λοιπών πελατών³⁰⁴.
257. Εξάλλου, οι μέτοχοι της EBETAM, πλην του πλειοψηφούντος μετόχου Ελληνικού Δημοσίου, αποτελούν επιχειρήσεις που δρουν σε διάφορους κλάδους της παραγωγής και βιομηχανίας, και προσφέρουν στους πελάτες τους πλήρως διαφοροποιημένα μεταξύ τους προϊόντα. Συναφώς, η υπηρεσία εργαστηριακού ελέγχου που απαιτείται για τη διάθεση και εμπορία των προϊόντων τους στη σχετική αγορά, όπου εκάστη εξ αυτών δραστηριοποιείται, δεν μπορεί να είναι ισοδύναμη ή

³⁰² Βλ. ενδεικτικά απόφαση της Ευρ. Επιτροπής IV.33.941 *HOV SVZ/MCN*, Επ. Εφημ. ΕΕ 1994 L104/34, η οποία επιβεβαιώθηκε από το Γενικό Δικαστήριο στην υπόθ. T-229/94 *Deutsche Bahn* καθώς και από το ΔΕΕ στην υπόθ. C-436/97, *Deutsche Bahn κ. Επιτροπής*, Συλλ. 1999, I-2387

³⁰³ Βλ. σχετ. απόφαση Γεν. Δικ. στην υπόθ. T-128/98, *Aéroports de Paris κ. Επιτροπής*, σκ. 206, επιβεβαιωμένη από ΔΕΕ στην υπόθ. C-82/01, *Aéroports de Paris κ. Επιτροπής*, σκ. 115.

³⁰⁴ Βλ. και Πρακτικά Συνεδρίασης 30.6.2015, σελ. 69-70.

έστω εναλλάξιμη. Η φύση των προϊόντων είναι παντελώς διαφορετική (ενδεικτικά αναφέρονται μεταλλευτικά προϊόντα, ηλεκτροτεχνικά προϊόντα, ηλεκτρικά καλώδια, προϊόντα τσιμέντου, διάφορα δομικά προϊόντα) και, επακόλουθα, ο εξοπλισμός και η απαιτούμενη υποδομή για τη διενέργεια των αντίστοιχων ελέγχων δεν μπορούν να ταυτιστούν μεταξύ τους. Κατά συνέπεια, το κόστος παροχής υπηρεσιών της EBETAM στους μετόχους της είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το είδος του προϊόντος που κάθε φορά ελέγχεται και δεν μπορεί να είναι όμοιο, ώστε να καθιστά τις συναλλαγές ισοδύναμες. Ακόμη όμως και αν ήθελε θεωρηθεί ότι οι συναλλαγές είναι ισοδύναμες και ότι οι όροι που επιβάλλονται είναι άνισοι, λόγω της δυνατότητας χρέωσης μειωμένων τιμών σε επιχειρήσεις με μοναδικό κριτήριο τη μετοχική τους ιδιότητα στο κεφάλαιο της EBETAM, γεγονός που ούτως ή άλλως όπως προαναφέρθηκε εν προκειμένω δεν στοιχειοθετείται, θα πρέπει έστω να μπορεί να πιθανολογηθεί η ύπαρξη αντι-ανταγωνιστικού μειονεκτικού αποτελέσματος για τους λοιπούς πελάτες της EBETAM. Ωστόσο, καμία τέτοια ένδειξη δεν υφίσταται εν προκειμένω. Η εφαρμογή διαφορετικών τιμών σε διαφορετικούς πελάτες ή σε διαφορετικές κατηγορίες πελατών για προϊόντα ή υπηρεσίες ιδίου κόστους, ή αντιθέτως, εφαρμογή ενιαίας τιμής σε πελάτες για τους οποίους το κόστος της παροχής κυμαίνεται, δεν μπορεί, καθεαυτό, να αποτελέσει ένδειξη ότι εφαρμόζεται πρακτική καταχρηστικής αποκλεισμού.³⁰⁵ Πράγματι, στην υπό εξέταση υπόθεση, δεν προέκυψαν ευρήματα που να κατατείνουν εν τοις πράγμασι σε διακριτική τιμολόγηση εις βάρος των πελατών μη μετόχων της EBETAM. Στην ίδια διαπίστωση κατατείνει και ο τρόπος εισαγωγής των δειγμάτων προϊόντων χάλυβα για εργαστηριακό έλεγχο και πιστοποίηση από την EBETAM, ο οποίος βασίζεται σε πρωτοκόλλα και πρότυπα που διασφαλίζουν, εκ πρώτης τουλάχιστον όψεως, όπως επίσης προαναφέρθηκε, την ποιότητα και αμεροληψία των σχετικών διαδικασιών, ενώ περιορίζουν ουσιαστικά τις δυνατότητες συστηματικής στοχοποίησης συγκεκριμένων πελατών έναντι άλλων. Συνεπώς, στην προκειμένη περίπτωση, δεδομένης και της ανομοιογένειας των παρεχόμενων υπηρεσιών, δεν πιθανολογείται αντι-ανταγωνιστικό αποτέλεσμα εις βάρος πελατών της EBETAM που δεν μετέχουν στο μετοχικό της κεφάλαιο.

9.4.5 *ΕΞΕΤΑΣΗ ΠΙΘΑΝΗΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 Ν. 703/77 ΟΠΩΣ ΙΣΧΥΕ, ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 Ν. 3959/2011 ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 101 ΣΛΕΕ*

258. Στην υπό κρίση υπόθεση εξετάστηκε, επίσης, εάν η έστω μειοψηφική συμμετοχή των χαλυβουργιών στο μετοχικό κεφάλαιο της EBETAM δύναται να οδηγήσει σε συντονισμό της επιχειρηματικής μεταξύ τους συμπεριφοράς ή/και της συμπεριφοράς της EBETAM, κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 1 Ν. 3959/2011 και 101 ΣΛΕΕ. Άλλως, εξετάστηκε το ενδεχόμενο παράβασης των εν

³⁰⁵ Βλ. ΔΕΕ C-209/10, *Post Danmark A/S κατά Konkurrencerådet*, σκ.30. (απόφαση επί προδικαστικού ερωτήματος)

λόγω διατάξεων, λόγω της συμμετοχής των χαλυβουργιών στο μετοχικό κεφάλαιο της EBETAM και της δυνατότητας εκπροσώπησής τους στη διοίκηση της εταιρίας.

259. Σημειώνεται εκ προοιμίου ότι από τον ιδρυτικό νόμο της EBETAM, το καταστατικό της, αλλά και τις αποφάσεις των καταστατικών της οργάνων, δεν προκύπτει καμία ένδειξη ότι οι συμμετέχουσες στην EBETAM επιχειρήσεις, ή έστω ορισμένες από αυτές, αποσκοπούσαν, μέσω της μειοψηφικής τους συμμετοχής στην EBETAM, στον αποκλεισμό των ανταγωνιστών τους. Εξάλλου, βασικός μέτοχος της EBETAM ήταν και είναι, κατά τα ανωτέρω, το Δημόσιο, το οποίο σε καμία περίπτωση δεν συνιστά επιχείρηση σε ευθεία ανταγωνιστική σχέση με τους λοιπούς μετόχους της EBETAM, με από κοινού στόχο την υιοθέτηση συμπεριφορών ικανών να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό. Ούτε και προκύπτουν ενδείξεις ότι οι εμπλεκόμενες χαλυβουργίες πρόκριναν τα δικά τους συμφέροντα, μέσω της συμμετοχής τους στην EBETAM, προκειμένου να αποκλείσουν τους ανταγωνιστές τους - πελάτες της EBETAM (εν προκειμένω, δυνητικούς και πραγματικούς εισαγωγείς προϊόντων ΧΟΣ) προς όφελος των υπόλοιπων επιχειρήσεων – μετόχων, στους οποίους επίσης παρέχει υπηρεσίες η EBETAM. Συνεπώς, απουσιάζει το αποφασιστικό κριτήριο της σύμπτωσης βουλήσεων μεταξύ των συμμετεχουσών στην EBETAM επιχειρήσεων να συντονίσουν την επιχειρηματική τους συμπεριφορά με σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού, υφιστάμενου ή και δυνητικού. Σε κάθε περίπτωση, οι επιχειρήσεις- μέτοχοι της EBETAM είναι μη ανταγωνιστικές μεταξύ τους, εξεταζόμενες σαν σύνολό τους, καθώς δραστηριοποιούνται σε εντελώς διαφορετικές αγορές, οι οποίες ούτε καν γειτνιάζουν. Για όλους τους προαναφερόμενους λόγους, η EBETAM δεν μπορεί να νοηθεί καθεαυτή ως «συμφωνία» ικανή να περιορίσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των χαλυβουργιών, κατά την έννοια των κείμενων διατάξεων. Το ενδεχόμενο περιορισμού του ανταγωνισμού λόγω της μειοψηφικής συμμετοχής των χαλυβουργιών στο μετοχικό κεφάλαιο της EBETAM και της δυνατότητας εκπροσώπησής τους στη διοίκηση της εταιρίας εξετάζεται κατωτέρω, με βάση πάγια πρακτική και νομολογία. Ειδικότερα:

9.4.5.1 *ΕΠΙ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΗΣ EBETAM*

260. Όπως προαναφέρθηκε, οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις κατέχουν από κοινού μειοψηφική συμμετοχή στο κεφάλαιο της EBETAM, ενώ κατά τη διάταξη του αρ.9 του καταστατικού της, όπως ισχύει κωδικοποιημένο³⁰⁶, οι καταγγελλόμενες

³⁰⁶ Σύμφωνα με την ισχύουσα διάταξη του άρθρου 9 παρ.1 του καταστατικού της EBETAM «...Υπό την επιφύλαξη εφαρμογής νομοθετικών προβλέψεων αναγκαστικού χαρακτήρα, όσον αφορά στην διαδικασία πλήρωσης του Διοικητικού Συμβουλίου, τα μέλη αυτού ορίζονται/εκλέγονται ως εξής : ένα μέλος ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, ένα μέλος εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση των εργαζομένων στην EBETAM και τα υπόλοιπα μέλη εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση, μετά από προτάσεις επιχειρήσεων ή κλαδικών οργάνων και συνδέσμων επιχειρήσεων στις οποίες η Εταιρία παρέχει τις υπηρεσίες της. Αν δεν υπάρχουν τέτοιες προτάσεις, η Γενική Συνέλευση εκλέγει τα μέλη του Δ.Σ κατά την κρίση της....»

επιχειρήσεις δύνανται να προτείνουν πρόσωπα που προέρχονται από τον κλάδο τους, προκειμένου να εκλεγούν στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρίας.

261. Εν προκειμένω, η μειοψηφική αυτή συμμετοχή δεν συνεπάγεται δικαιώματα έλεγχου επί της EBETAM, δηλαδή την άσκηση ουσιώδους επιρροής στις στρατηγικές επιχειρηματικές αποφάσεις της επιχείρησης, κατά την έννοια των διατάξεων για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων. Περαιτέρω, και σε αντίθεση με όσα υπολαμβάνει η IRON TENCO στο υπόμνημά της, η μειοψηφική συμμετοχή των χαλυβουργιών και η δυνατότητα εκπροσώπησής τους στο ΔΣ της EBETAM δεν συνιστούν καθαυτές ενδείξεις, ούτε και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέσο, για τον συντονισμό της μεταξύ των χαλυβουργιών επιχειρηματικής συμπεριφοράς ή/και για τον επηρεασμό της εμπορικής συμπεριφοράς μίας άλλης επιχείρησης, με σκοπό τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές προϊόντων χάλυβα³⁰⁷. Και τούτο, για τους ακόλουθους κυρίως λόγους:
262. Όπως ορθώς διατείνονται οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις³⁰⁸, το ποσοστό συμμετοχής των εμπλεκόμενων χαλυβουργιών στην EBETAM είναι ιδιαίτερα χαμηλό και, συνεπώς, δεν μπορεί να αξιολογηθεί ως ικανό να επηρεάσει τη λήψη αποφάσεων της EBETAM ή τα αποτελέσματα των εργασιών της, καθ' οιονδήποτε τρόπο, ούτε και να χρησιμοποιηθεί ως μέσο συντονισμού μεταξύ των ίδιων των χαλυβουργιών. Στην ίδια διαπίστωση κατατείνει και η απουσία ενδιαφέροντος ή/και εμπλοκής τους στη συγκρότηση / εκπροσώπηση του ΔΣ της EBETAM. Πιο συγκεκριμένα, από την έρευνα της Γ.Δ.Α προκύπτει ότι το ποσοστό των καταγγελλόμενων είναι από κοινού ιδιαίτερα χαμηλό, ενώ αν αξιολογηθεί η συμμετοχή της κάθε καταγγελλόμενης επιχείρησης ξεχωριστά μπορεί να θεωρηθεί ως αμελητέο. Η συμμετοχή των τριών χαλυβουργιών και των θυγατρικών τους στο μετοχικό κεφάλαιο της EBETAM αγγίζει μέγιστο ποσοστό, κατά το ερευνώμενο χρονικό διάστημα, περίπου [...] ³⁰⁹, ενώ από το 2008 μειώνεται στο [...] % περίπου, και μετά τις εταιρικές πράξεις συγχώνευσης και επακόλουθης αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας (ΕΛΟΤ-ΕΤΑΚΕΙ-ΕΚΕΠΥ), η συμμετοχή των καταγγελλόμενων εταιριών μειώνεται εκ νέου περίπου στο μισό. Συνεπώς, εξ αντικειμένου, και δεδομένης της ιδιαίτερα υψηλής μετοχικής συμμετοχής του Δημοσίου, η συμμετοχή των χαλυβουργιών δεν είναι ικανή να επηρεάσει την

³⁰⁷ Βλ. σχετ. απόφ. ΔΕΕ, υπόθ. C-142 και 156/84, *British American Tobacco Company Ltd κ.α.κ.Επιτροπής*, Συλλ. 1987 σελ.4487, όπου στη σκ. 37: «Καίτοι το γεγονός ότι μία επιχείρηση αποκτά μερίδιο συμμετοχής στο κεφάλαιο ανταγωνίστριας επιχείρησης δεν συνιστά καθαυτό συμπεριφορά περιοριστική του ανταγωνισμού, μία τέτοια συμμετοχή μπορεί εντούτοις να αποτελεί κατάλληλο μέσο για να επηρεαστεί η εμπορική συμπεριφορά των επιχειρήσεων για τις οποίες πρόκειται, κατά τρόπο που να περιορίζεται ή να νοθεύεται ο ανταγωνισμός στην αγορά, στην οποία αναπτύσσουν τις εμπορικές τους δραστηριότητες οι δύο αυτές επιχειρήσεις». Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, κατά τη συνήθη πρακτική και νομολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μία μειοψηφική συμμετοχή κάτω του 10%, και χωρίς παρουσία στη διοίκηση, κρίνεται ως απλή παθητική (οικονομική) συμμετοχή.

³⁰⁸ Βλ. ενδεικτικά Συμπληρωματικό Υπόμνημα ΣΙΔΕΝΟΡ, σελ. 5-6, Συμπληρωματικό Υπόμνημα ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, σελ. 6, Συμπληρωματικό Υπόμνημα ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, σελ. 12, Υπόμνημα ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, σελ. 29-30 και Συμπληρωματικό Υπόμνημα EBETAM, σελ. 2-3.

³⁰⁹ Βλ. ανωτέρω Ενότητα 6.

επιχειρηματική συμπεριφορά της EBETAM. Εξάλλου, και ανεξαρτήτως της μικρής συμμετοχής των χαλυβουργιών και των θυγατρικών τους στην EBETAM, και από απόψεως εφαρμογής στην πράξη, η αξιολόγηση των πρακτικών Γενικών Συνελεύσεων της εταιρίας από το 2004 έως σήμερα δεν κατέδειξε οποιαδήποτε κοινή εκδήλωση βούλησης προς την κατεύθυνση περιορισμού του δυνητικού ή υφιστάμενου ανταγωνισμού, ήτοι των επιχειρήσεων εισαγωγής ΧΟΣ. Συναφώς, οι καταγγελλόμενες χαλυβουργίες ποτέ δεν άσκησαν επιρροή στην ανάδειξη του ΔΣ της EBETAM, ούτε και εκπροσωπήθηκαν ποτέ σε αυτό, ενώ δεν είχαν και τυχόν άλλη συμμετοχή στην καθημερινή διαχείριση της εταιρίας. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι καταγγελλόμενες επιχειρήσεις δεν παρίστανται και οι τρεις από κοινού και δεν ασκούν τα δικαιώματα ψήφου εκ των μετοχών τους σε καμία συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης. Υπάρχει ορισμένες φορές εκπροσώπηση μίας ή δύο εξ αυτών, σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις και καμίας, ενώ δεν προκύπτει τυχόν εξουσιοδότηση προς οποιαδήποτε μη παριστάμενη από τις χαλυβουργίες ή τις θυγατρικές τους για την άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου, ούτε προέκυψαν οποιεσδήποτε μεταξύ τους συμφωνίες για την άσκηση των μετοχικών τους δικαιωμάτων³¹⁰. Συναφώς, από την έρευνα και την ακροαματική διαδικασία, δεν προέκυψαν στοιχεία που να μαρτυρούν οποιαδήποτε επαφή μεταξύ των χαλυβουργιών ως αποτέλεσμα της επίμαχης μειοψηφικής συμμετοχής.

263. Αναφορικά με τη δυνατότητα εκπροσώπησης στη Διοίκηση, επισημαίνεται ότι – πέραν των χαλυβουργιών – την ίδια δυνατότητα έχουν οι λοιποί μέτοχοι, και ειδικότερα οι λοιπές επιχειρήσεις, στις οποίες η EBETAM προσφέρει υπηρεσίες εργαστηριακών ελέγχων των προϊόντων παραγωγής/ εμπορίας τους, χωρίς να μπορεί να συναχθεί, από τη διατύπωση της διάταξης ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, ότι οι λοιπές αυτές εταιρίες -μέτοχοι θα προκρίνουν τις επιλογές των χαλυβουργιών, και όχι τα δικά τους επιχειρηματικά συμφέροντα. Συνεπώς, εξ αντικειμένου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι μέσω της συγκεκριμένης διάταξης του καταστατικού παρέχεται η δυνατότητα στις καταγγελλόμενες επιχειρήσεις να συμπράξουν με σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Περαιτέρω, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι οι χαλυβουργίες δεν άσκησαν την καταστατική αυτή δυνατότητα προς όφελός τους, ούτε και χρησιμοποίησαν την μειοψηφική, μη ελέγχουσα, συμμετοχή τους, προκειμένου να ασκήσουν αποφασιστική επιρροή στις εργασίες της EBETAM, ώστε να επέλθει εκ του αποτελέσματος περιορισμός του ανταγωνισμού. Ειδικότερα, από την έρευνα της ΓΔΑ επιβεβαιώνεται ότι η εκλογή εκπροσώπου οιασδήποτε από τις καταγγελλόμενες επιχειρήσεις έχει σημειωθεί σε μεμονωμένες μόνον περιπτώσεις, ενώ δεν προκύπτει άμεσα η πρόταση επιλογής από τις καταγγελλόμενες, καθώς στις περιπτώσεις αυτές το μέλος προτάθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο. Επίσης, οι περιπτώσεις αυτές αφορούν πάντα στην εκλογή ενός προσώπου, και όχι στον καταστατικά προβλεπόμενο αριθμό (πλειοψηφικό) των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της EBETAM. Ενδεικτική η ακόλουθη περιπτώσιολογία:

³¹⁰ Βλ. ανωτέρω Ενότητα 6.

- Στην Τακτική ΓΣ της 29/6/2006, συνεδρίαση κατά την οποία απουσιάζει η Χαλυβουργική, [...]
- Κατά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας υπ'αρ.263/25-7-2008 [...]
- Στην Γενική Συνέλευση της 24/6/2011, συνεδρίαση κατά την οποία επίσης απουσιάζει η Χαλυβουργική, επί του 5^{ου} θέματος [...]
- Στη συνεδρίαση της ΤΓΣ υπ'αρ. 35/18-7-2012 όπου στο θέμα 6^ο, [...]
Κατά τη συνεδρίαση της 36ης Έκτακτης Γ.Σ. 18.1.2013, ελήφθη απόφαση για την παράταση της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου μέσα στα νόμιμα χρονικά όρια (μέχρι 30.11.2013), τη συμπλήρωση ελλείποντος μέλους και ανασύνθεση του Δ.Σ. Ειδικότερα αναφέρεται: [...]

264. Περαιτέρω, και η αξιολόγηση της EBETAM ως δημόσιας επιχείρησης κατατείνει στο συμπέρασμα ότι η δυνατότητα των επιχειρήσεων-πελατών της EBETAM (ή και του Διοικητικού Συμβουλίου καθαυτού), περί πρότασης μελών για την εκλογή τους στη διοίκηση έχει παραμείνει μεν ως καταστατική ρύθμιση, αλλά η οριστική απόφαση επικύρωσης της εκλογής δεν ανήκει πλέον στην εξουσία της Γενικής Συνέλευσης, αλλά στον αρμόδιο Υπουργό, αφού εφαρμοστέα είναι η διάταξη του άρθρου 3 του ν.3429/2005. Προς αυτή την κατεύθυνση συντείνει, άλλωστε, και η διάταξη του ισχύοντος πλέον καταστατικού (άρθρο 9 παρ. 2 « [υ]πό την επιφύλαξη εφαρμογής νομοθετικών προβλέψεων αναγκαστικού χαρακτήρα όσον αφορά στη διαδικασία πλήρωσης του Διοικητικού Συμβουλίου...»).

265. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να μπορεί να αποδειχθεί ότι η εκπροσώπηση στο Διοικητικό Συμβούλιο των Χαλυβουργιών είναι ικανή να οδηγήσει σε συντονισμό της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς ή σε ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τον ανταγωνισμό. Τέτοια, όμως, περίπτωση θα συνέτρεχε, μόνο εάν μία επιχείρηση εκπροσωπούσαν στη διοίκηση μίας ανταγωνίστριας επιχείρησης και οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου εκτείνονταν σε λήψη αποφάσεων που να μπορούσαν να διαμορφώσουν ένα προνομιακό καθεστώς μεταχείρισης των μετόχων τους. Εφόσον οι αρμοδιότητες αφορούν γενικά στην εποπτεία της οργάνωσης και διοίκησης της εταιρείας (αρ.12 του καταστατικού της EBETAM) δεν μπορεί να συναχθεί ότι η μεμονωμένη παρουσία προσώπων προερχόμενων από τις Χαλυβουργίες μπορούσε να επηρεάσει, ή και επηρέασε στην πράξη, τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της EBETAM προς όφελος των χαλυβουργιών. Εξάλλου δεν συντρέχει εν προκειμένω περίπτωση προϋπάρχουσας συμφωνίας μεταξύ των χαλυβουργιών ή και των θυγατρικών τους, η οποία να ενισχύεται από την μειοψηφική τους συμμετοχή στην EBETAM, ούτε αυτή η συμμετοχή καθαυτή μπορεί να οδηγήσει την υπό εξέταση επιχείρηση σε κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της στην αγορά των εργαστηριακών ελέγχων.

266. Συμπερασματικά, η μειοψηφική συμμετοχή των χαλυβουργιών στην EBETAM, καθώς και η δυνατότητα εκπροσώπησής τους στο ΔΣ της εταιρίας αυτής, δεν συνιστούν καθαυτές ενδείξεις, ούτε και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέσο, για το συντονισμό της επιχειρηματικής συμπεριφοράς των χαλυβουργιών ή/και για τον

επηρεασμό της εμπορικής συμπεριφοράς της EBETAM, κατά τρόπο που δύναται να επηρεάσει ή να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές προϊόντων χάλυβα, απορριπτέων ως αβάσιμων των αιτιάσεων της καταγγέλλουσας περί του αντιθέτου.

9.4.6 ΠΙΘΑΝΗ ΥΠΑΡΞΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

267. Η καταγγέλλουσα IRON TENCO ισχυρίζεται, επίσης, ότι η EBETAM βρίσκεται σε θέση «σύγκρουσης συμφερόντων κατά την οποία άγεται να καταχρασθεί τη δεσπόζουσα θέση της στην αγορά ελέγχου και πιστοποίησης των σχετικών προϊόντων». Η σχετική αιτίαση προβάλλεται αόριστα, ωστόσο διερευνήθηκε εάν συντρέχουν, εν προκειμένω, οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 106 και 102 ΣΛΕΕ, δηλαδή εάν υφίσταται κρατικό μέτρο που εξωθεί δημόσια επιχείρηση σε συμπεριφορές που συνιστούν κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της.
268. Οι περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων αφορούν περιπτώσεις, όπου με το επίμαχο κρατικό μέτρο παραχωρούνται στη δεσπόζουσα δημόσια ή προνομιούχο επιχείρηση ρυθμιστικές ή κανονιστικές αρμοδιότητες στη σχετική αγορά, στην οποία η επιχείρηση αυτή δραστηριοποιείται επιχειρηματικά. Από τη συνύπαρξη ρυθμιστικών και επιχειρηματικών εξουσιών στο πρόσωπο μιας τέτοιας επιχείρησης απορρέει ο κίνδυνος για τον ανταγωνισμό, καθώς ευνοείται δυνητικά η άνιση ή διακριτική μεταχείριση της δημόσιας ή προνομιούχου επιχείρησης έναντι των ανταγωνιστών της στη ρυθμιζόμενη αυτή αγορά³¹¹. Με άλλα λόγια, παράβαση των άρθρων 106 και 102 ΣΛΕΕ μπορεί να συνίσταται στη – μέσω κρατικού μέτρου δημιουργία μιας κατάστασης – από την οποία, λόγω σύγκρουσης συμφερόντων στο πρόσωπο της δεσπόζουσας θέσης ή προνομιούχου επιχείρησης, απορρέει ο κίνδυνος διακριτικής μεταχείρισης σε βάρος των ανταγωνιστών της, ως καταχρηστική εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης κατά την έννοια του άρθρου 102 ΣΛΕΕ^{312,313}

³¹¹ Χαρακτηριστική η απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-260/89 (προδικαστικό ερώτημα) *Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση ΑΕ.*, Συλλ.1991,σελ. 2925, όπου το πρόβλημα εν προκειμένω δεν ήταν αυτή καθαυτή η δημιουργία ενός κρατικού μονοπωλίου αλλά η σύζευξη στο πρόσωπο της δημόσιας επιχείρησης ΕΡΤ κρατικής εξουσίας και επιχειρηματικής δραστηριότητας στο πλαίσιο της ίδιας αγοράς, ειδικότερα δε στη σύγκρουση ανάμεσα στην κρατική της αποστολή και στα οικονομικά της συμφέροντα.

³¹² Βλ. ενδεικτικά απόφ. ΔΕΕ, υπόθ. C-18/88, *RTT κ. GB-INNO-BM SA*, Συλλ. 1991, σελ.5973, σκ.15-28, όπου το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 106 παρ.1 ΣΛΕΕ εφαρμόζεται συνδυαστικά με το αρ.102 ΣΛΕΕ όταν τα μέτρα οδηγούν σε σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ της ρυθμιστικής αποστολής μιας επιχείρησης και των εμπορικών της στόχων.

³¹³ ΔΕΚ απόφαση της 12.2.1998, Υπόθ. C-163/1996, *Silvano Raso*, Συλλ.1998, I-533,σκ. 28-31. «29 Πράγματι, κάνοντας απλώς χρήση του μονοπωλίου της, η επιχείρηση αυτή είναι σε θέση να νοθεύσει προς όφελός της την ισότητα ευκαιριών μεταξύ των διάφορων επιχειρηματιών που ασκούν δραστηριότητα στην αγορά της παροχής λιμενικών υπηρεσιών (βλ. προμνησθείσα απόφαση ΕΡΤ, σκέψη 37, και απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1991, C-18/88, *GB-Inno-BM*, Συλλογή 1991, σ. I-5941, σκέψη 25), 30 Συνεπώς, η εν λόγω επιχείρηση ωθείται σε καταχρηστική εκμετάλλευση του μονοπωλίου της, επιβάλλοντας στους ανταγωνιστές της στην αγορά εκτελέσεως λιμενικών εργασιών υπερβολικές τιμές για τη διάθεση προσωπικού ή θέτοντας στη διάθεση των ανταγωνιστών αυτών προσωπικό λιγότερο κατάλληλο για τις εκτελεστέες εργασίες». Βλ. και Σ. Δεμπεγιώτη, Η παράβαση των άρθρων 106(1) και 102 ΣΛΕΕ ενόψει των αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου της Ένωσης για τον ελληνικό λιγνίτη, Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών, Τεύχος10/2012.

Στην περίπτωση που δεν υφίστανται ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα, θα πρέπει τουλάχιστον να προκύπτει ανταγωνιστικό οικονομικό πλεονέκτημα, το οποίο να δημιουργεί ανισότητα ευκαιριών μεταξύ των διαφόρων επιχειρηματιών και να επιτρέπει στη δεσπόζουσα επιχείρηση να περιορίζει τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά.

269. Κατά τη νομολογία του ΔΕΕ, ένα κράτος μέλος παραβιάζει τις απαγορεύσεις που επιβάλλει το άρθρο 106, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, όταν λαμβάνει νομοθετικό, κανονιστικό ή διοικητικό μέτρο που δημιουργεί κατάσταση όπου η δημόσια επιχείρηση στην οποία έχουν χορηγηθεί ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα οδηγείται, απλώς και μόνον με την άσκηση των αποκλειστικών δικαιωμάτων που της έχουν χορηγηθεί, σε καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης της ή όταν τα δικαιώματα αυτά είναι ικανά να δημιουργήσουν κατάσταση που οδηγεί εκ των πραγμάτων την επιχείρηση αυτή σε τέτοια καταχρηστική συμπεριφορά³¹⁴. Αρκεί να αποδειχθεί το εν λόγω κρατικό μέτρο δημιούργησε πράγματι κατάσταση ανισότητας ευκαιριών προς όφελος της δημόσιας επιχειρήσεως, η οποία είχε προνομιακή μεταχείριση, και γι' αυτό τον λόγο το μέτρο αυτό επηρέασε τη δομή της αγοράς, με το να παράσχει τη δυνατότητα στην εν λόγω επιχείρηση να διατηρήσει, να ενισχύσει ή να επεκτείνει τη δεσπόζουσα θέση της και σε άλλη, παραπλήσια ή επόμενου σταδίου, αγορά, παρακωλύοντας, για παράδειγμα, την είσοδο νέων ανταγωνιστών στην αγορά αυτή.
270. Εν προκειμένω, καμία από τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις δεν πληρούται για την εφαρμογή του άρθρου 106 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, στην κρινόμενη υπόθεση. Ειδικότερα, δεν δύναται να προσδιορισθεί μία πιθανή ή πραγματική συνέπεια αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, δυνάμενη να προκύψει από κάποιο κρατικό μέτρο. Ούτε και υφίσταται τέτοιο κρατικό μέτρο που να επηρεάζει τη δομή της αγοράς, με το να δημιουργεί άνισες συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, και να παρέχει τη δυνατότητα στην δημόσια επιχείρηση ή στην επιχείρηση ΕΒΕΤΑΜ (ακόμη κι αν υποτεθεί ότι σε αυτήν παραχωρήθηκαν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα, γεγονός που δεν συντρέχει στην προκειμένη περίπτωση) να διατηρήσει, εμποδίζοντας, για παράδειγμα, την είσοδο νέων ανταγωνιστών στην αγορά αυτή, να ενισχύσει ή να επεκτείνει τη δεσπόζουσα θέση της σε άλλη αγορά και να περιορίζει έτσι τον ανταγωνισμό. Ειδικότερα:
271. Κατά πρώτον, η ΕΒΕΤΑΜ ιδρύθηκε με το π.δ 482/1985 (ΦΕΚ Α' 174/14.10.1985) και ο σκοπός της σύμφωνα με το άρθρο 4 αυτού είναι η εφαρμογή και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της επιστημονικής έρευνας και τεχνολογίας με την παροχή επιστημονικών και τεχνολογικών υπηρεσιών, ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στους τομείς α) μεταλλουργίας, β) μεταλλοτεχνίας, γ) συγκολλήσεων, δ) θερμικών κατεργασιών. Στην ίδια διάταξη προβλέπεται ότι η

³¹⁴ Βλ. απόφαση ΔΕΕ C-553/12 Ρ Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά ΔΕΗ (υπό δημοσίευση), σκ. 39-48 (και ενωσιακή νομολογία στην οποία παραπέμπουν).

ΕΒΕΤΑΜ παρέχει με αμοιβή υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις των κλάδων αυτών, και ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Από τις διατάξεις του ιδρυτικού της νόμου, ακόμη και αν τούτος ήθελε θεωρηθεί κρατικό μέτρο που περιβάλλεται τον τύπο της νομοθετικής πράξης (μέσω της έκδοσης του σχετικού προεδρικού διατάγματος), δεν προκύπτει ότι σκοπός της σχετικής ρύθμισης ήταν η δημιουργία ενός αποκλειστικού φορέα διενεργίας εργαστηριακών ελέγχων ή η χορήγηση οποιωνδήποτε αποκλειστικών ή ειδικών δικαιωμάτων στην ΕΒΕΤΑΜ. Συναφώς, η ΕΒΕΤΑΜ δεν συστήθηκε με σκοπό να της χορηγηθεί μονοπωλιακή θέση στην αγορά διεξαγωγής εργαστηριακών ελέγχων και δεν διαθέτει ρυθμιστικές εξουσίες, ούτε και ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα, τα οποία να έρχονται σε σύγκρουση με την επιχειρηματική της δραστηριότητα. Πράγματι, κανένα τέτοιο αποκλειστικό ή ειδικό δικαίωμα δεν υφίσταται εν προκειμένω, δεδομένου ότι και άλλα εργαστήρια μπορούσαν (και μπορούν) να διενεργούν τους επίμαχους εργαστηριακούς ελέγχους, ενώ και οι συνακόλουθες υπηρεσίες πιστοποίησης (που ούτως ή άλλως ανατέθηκαν στην ΕΒΕΤΑΜ μετά το έτος 2012) παρέχονται υπό συνθήκες που διασφαλίζουν την ισότητα ευκαιριών μεταξύ των διαφόρων επιχειρήσεων. Ούτε και από την αποδεικτική διαδικασία προέκυψαν στοιχεία που να καταδεικνύουν την εν τοις πράγμασι χορήγηση τέτοιων εξουσιών στην ΕΒΕΤΑΜ, ώστε να είναι εκείνη σε θέση να παρεμποδίσει την πρόσβαση των άλλων επιχειρηματιών στη σχετική αγορά χάλυβα (στην οποία, άλλωστε, ούτε καν δραστηριοποιείται). Κατά δεύτερον, όπως προαναφέρθηκε, βασικός ανταγωνιστής της ΕΒΕΤΑΜ στην αγορά εργαστηριακών ελέγχων είναι το ΚΕΔΕ, και όχι οι επιχειρήσεις-πελάτες της ΕΒΕΤΑΜ που δραστηριοποιούνται στην αγορά παραγωγής ή εμπορίας των σχετικών προϊόντων κατηγοριών. Στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης, και λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΒΕΤΑΜ δεν δραστηριοποιείται στη σχετική αγορά προϊόντων χάλυβα, δεν υφίσταται κίνδυνος καταχρηστικής διακριτικής μεταχείρισης σε βάρος των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη σχετική αυτή αγορά, ως αποτέλεσμα σύγκρουσης συμφερόντων της ΕΒΕΤΑΜ, κατά την έννοια των επίμαχων διατάξεων. Για τους ίδιους λόγους που εκτέθηκαν ανωτέρω, ούτε και η χορήγηση διευρυσμένων εξουσιών στην ΕΒΕΤΑΜ δυνάμει του Ν.4038/2012, με τις διατάξεις του οποίου αποφασίστηκε, όπως προαναφέρθηκε, η απόσχιση του κλάδου πιστοποίησης και εργαστηρίων της ΕΛΟΤ Α.Ε και η εισφορά στην «νέα» ΕΒΕΤΑΜ, ήτοι την επιχείρηση που προέκυψε μετά την συγχώνευση με τις εταιρείες ΕΤΑΚΕΙ Α.Ε και ΕΚΕΠΥ Α.Ε, μπορεί να οδηγήσει την επιχείρηση σε κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων.

272. Συμπερασματικά, οι αιτιάσεις στην καταγγελία της IRON TENCO περί δήθεν σύγκρουσης συμφερόντων που οδηγεί την ΕΒΕΤΑΜ να καταχράται τη δεσπόζουσα θέση της κατά την έννοια των προαναφερόμενων διατάξεων είναι απορριπτέες ως αόριστες, και επικουρικός, ως νόμω και ουσία αβάσιμες.

10 ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΣ ΔΙΑΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 101 ΣΛΕΕ

273. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003, οι αρχές ανταγωνισμού και τα δικαστήρια των κρατών μελών οφείλουν, όταν εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία ανταγωνισμού, να εφαρμόζουν και το άρθρο 81 (νυν 101 ΣΛΕΕ)³¹⁵ σε συμφωνίες, αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή εναρμονισμένες πρακτικές, οι οποίες δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Το κριτήριο του επηρεασμού του ενδοκοινοτικού εμπορίου είναι αυτόνομο κριτήριο του ευρωπαϊκού δικαίου, το οποίο πρέπει να εκτιμάται *ad hoc* και το οποίο οριοθετεί το πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου του ανταγωνισμού³¹⁶. Το εν λόγω κριτήριο περιορίζει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101 στις συμφωνίες και πρακτικές που δύνανται να έχουν ένα ελάχιστο επίπεδο διασυνοριακών επιπτώσεων στο εσωτερικό της Ένωσης. Κατά πάγια νομολογία, για να μπορεί μια απόφαση, συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών πρέπει, βάσει ενός συνόλου νομικών και πραγματικών στοιχείων, να μπορεί να πιθανολογηθεί επαρκώς ότι μπορεί να ασκήσει άμεση ή έμμεση, πραγματική ή δυνητική, επίδραση στα εμπορικά ρεύματα μεταξύ κρατών μελών³¹⁷. Στην περίπτωση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, εάν η συμφωνία μπορεί στο σύνολό της να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, το ενωσιακό δίκαιο εφαρμόζεται στο σύνολο της συμφωνίας, περιλαμβανομένων και των τμημάτων της που μεμονωμένα δεν επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών³¹⁸. Επίσης, η έννοια της επίδρασης στα εμπορικά ρεύματα δεν προϋποθέτει μόνο τον περιορισμό ή τη μείωση του εμπορίου, αλλά οποιαδήποτε διαφοροποίηση των εμπορικών ρευμάτων - αρκεί αυτή να είναι αισθητή³¹⁹. Ο αισθητός χαρακτήρας του

³¹⁵ Η διάταξη του άρθρου 101 ΣΛΕΕ είναι αντίστοιχη αυτής του άρθρου 1 του Ν. 703/1977 και του άρθρου 1 Ν. 3959/2011. Σημειώνεται, εξάλλου, ότι σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας «η διάταξη του άρθρου 1 του Ν. 703/77 είναι σχεδόν πανομοιότυπη με τη διάταξη του [άρθρου 101 ΣΛΕΕ]. Μοναδική επιπλέον προϋπόθεση εφαρμογής της κοινοτικής διάταξης, σε σχέση με τη διάταξη του εθνικού δικαίου, αποτελεί αυτή «της δυνατότητας σοβαρής επίδρασης στο ενδοκοινοτικό εμπόριο». Βλ. ΣτΕ 1731/2001, ΕπισκΕΔ.2003, σελ. 1053.

³¹⁶ Βλ. σχετικά Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης [ΕΕ C 101/07, της 27/04/2004], παρ. 12-13.

³¹⁷ Βλ. απόφαση ΔΕΚ της 29.10.1980, υπόθ. C-209-215/78 & 218/78, Van Landewyck κατά Επιτροπής, Συλλ. 3125, σκ. 170, απόφαση της 17.7.1997, υπόθ. C-219/95P, Ferriere Nord Spa κατά Επιτροπής, Συλλ. I-4411, σκ. 20, καθώς και Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ό.π., παρ. 9-12.

³¹⁸ Βλ. ενδεικτικά απόφαση ΔΕΚ C-193/83, Windsurfing κατά Επιτροπής, Συλλ. 611, σκ. 96, απόφαση ΠΕΚ T-77/94 Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijprodukten, Συλλ. II-759, σκ. 126, καθώς και παρ. 14 Κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ό.π.

³¹⁹ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕΚ C-8/72, Vereniging van Cementhandelaren κατά Επιτροπής, Συλλ. 1972-1973, σ. 221, σκ. 29 και ΔΕΚ C-42/84 Remia κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλ. 2545, σκ. 22 και ΠΕΚ T-29/92, SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλ. II-289, σκ. 299. Βλ. και Ανακοίνωση Επιτροπής, ό.π., παρ. 33 και 74.

επηρεασμού μπορεί ιδίως να εκτιμηθεί κατ' αναφορά προς τη θέση και τη σημασία των μερών στην αγορά των σχετικών προϊόντων³²⁰. Η εκτίμηση του αισθητού χαρακτήρα του επηρεασμού εξαρτάται από τις περιστάσεις κάθε μεμονωμένης περίπτωσης, και ιδίως από τη φύση της συμφωνίας ή της πρακτικής, από τη φύση των καλυπτόμενων προϊόντων και από τη θέση των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων στην αγορά. Εάν από την ίδια τη φύση της συμφωνία ή πρακτική δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, το όριο του αισθητού επηρεασμού είναι χαμηλότερο από ό,τι στην περίπτωση συμφωνιών ή πρακτικών που δεν δύνανται από τη φύση τους να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Ομοίως, όσο σημαντικότερη είναι η θέση των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων στην αγορά, τόσο πιο πιθανό είναι ότι μία συμφωνία ή πρακτική δύναται να επηρεάσει αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών³²¹. Κατά πάγια νομολογία, συμπράξεις που εκτείνονται στο σύνολο του εδάφους κράτους μέλους έχουν από την ίδια τους τη φύση ως αποτέλεσμα την παγίωση εθνικών στεγανοποιήσεων των αγορών και εμποδίζουν έτσι την οικονομική αλληλοδιείσδυση που επιδιώκεται από τη Συνθήκη³²². Συναφώς, οι περιοριστικές του ανταγωνισμού πρακτικές, μεταξύ αυτών και οι κάθετες συμπράξεις, που καλύπτουν ολόκληρο το έδαφος ενός εκ των κρατών μελών, ζωτικό δηλαδή τμήμα της κοινής αγοράς, έχουν εξ ορισμού ως αποτέλεσμα την παρακώλυση της οικονομικής αλληλοδιείσδυσεως που επιδιώκεται με τη Συνθήκη και, ως εκ τούτου, πληρούται το κριτήριο επηρεασμού του διακοινοτικού εμπορίου για τους σκοπούς εφαρμογής των άρθρων 101 (και 102) ΣΛΕΕ³²³. Κάθετες συμφωνίες που καλύπτουν μέρος μόνο ενός κράτους μέλους δύνανται επίσης να επηρεάσουν το ενδοκοινοτικό εμπόριο, εάν αποκλείουν την πρόσβαση σε μία περιφερειακή αγορά που αποτελεί σημαντικό μερίδιο της εθνικής αγοράς.

274. Εν προκειμένω, και ανεξαρτήτως περαιτέρω στοιχειοθέτησης και προσήκοντος αποδεικτικού μέτρου για τη πιθανολόγηση παράβασης, οι

³²⁰ Βλ. απόφαση ΔΕΚ C-306/96, Javico, Συλλ. I-1983, σκ. 17 και ΠΕΚ T-65/89, BPB Industries και British Gypsum, Συλλ. II-389, σκ. 138 και Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ό.π., παρ. 44.

³²¹ Βλ. απόφαση ΠΕΚ T-65/89, BPB Industries και British Gypsum, Συλλ. II-389, σκ. 138 και Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ό.π., παρ.45.

³²² Βλ. ΣτΕ 1324/2013, σκ. 6, καθώς και ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕΚ C-309/99, Wouters, Συλλ. I-1577, σκ. 95 και ΠΕΚ T-65/98, Van den Bergh Foods, Συλλ. II- 4653, ΠΕΚ T-7/93, Lagnese-Iglo, Συλλ. II-1533, σκ. 120. Βλ. επίσης αποφάσεις ΔΕφαΘ 1001/2006, ΔΕφαΘ 2891/2009 και ΔΕφαΘ 559/2010. Βλ. επίσης Ανακοίνωση Επιτροπής, ό.π., παρ. 22, 33, 78, 86.

³²³ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΔΕφαΘ 1001/2006, ΔΕφαΘ 2891/2009 και ΔΕφαΘ 559/2010, καθώς και αποφάσεις ΔΕΕ C-161/84, Pronuptia, Συλλ. 1986, σελ. I- 353, σκ. 26, ΔΕΕ 8/72, Vereeniging van Cementhandelaren κατά Επιτροπής, Συλλ. 1972-1973, σελ. 221, σκ. 29, ΔΕΕ 42/84, Remia και λοιποί κατά Επιτροπής, Συλλ. 1985, σελ. 2545, σκ. 22, ΔΕΕ C-35/96, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1998, σελ. I-3851, σκ. 48 και ΔΕΕ C-309/99, Wouters και λοιποί, Συλλ. 2002, σελ. I-1577, σκ. 95. Βλ. επίσης Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ΕΕ C 101/81, της 27/04/2004, σημ. 86-88.

διατάξεις ενωσιακού δικαίου θα ετύγχαναν παράλληλης εφαρμογής. Και τούτο, δεδομένου ιδίως ότι οι υπό εξέταση πρακτικές των τριών χαλυβουργιών αφορούν στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας και σχετίζονται, άμεσα ή έμμεσα, με τις εισαγωγές ΧΟΣ στην Ελλάδα. Εξάλλου, τα προϊόντα ΧΟΣ αποτελούν, ή δύνανται να αποτελέσουν, αντικείμενο διασυνοριακών συναλλαγών. Περαιτέρω, το μερίδιο αγοράς που κατέχουν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις υπερέβαινε αθροιστικά κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου το 85% στην ελληνική επικράτεια, ενώ και ο συνολικός κύκλος εργασιών τους υπερέβαινε τα 40 εκ. ευρώ.

275. Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν διαπιστώνεται παράβαση στην εξεταζόμενη υπόθεση, δεν συντρέχει λόγος περαιτέρω δράσης της Επιτροπής υπό το πρίσμα του άρθρου 101 ΣΛΕΕ.

11 ΠΑΡΟΧΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΠΟ [...]

276. Όπως προαναφέρθηκε, κατά τον επιτόπιο έλεγχο που διενεργήθηκε στην εταιρία [...] στις [...] ³²⁴, η ΓΔΑ ζήτησε να προσκομισθούν επιπλέον στοιχεία, που κατά δήλωση της εταιρίας δεν ήταν διαθέσιμα κατά τη διάρκεια διενέργειας του ελέγχου. Η εν λόγω εταιρία δεσμεύθηκε ³²⁵ ότι θα προσκομιστούν έως την 17.6.2009 ³²⁶. Παρά τις παρατάσεις που χορηγήθηκαν από τη ΓΔΑ για την προσκόμιση των εν λόγω στοιχείων, λόγω της εσωτερικής αναδιάρθρωσης και αλλαγής των πληροφοριακών συστημάτων της εταιρίας [...], η τελευταία δεν προσκόμισε εντέλει τα αιτηθέντα στοιχεία.

277. Ωστόσο, δεδομένου ότι η έρευνα της ΓΔΑ ορθώς επικεντρώθηκε, ήδη σε πρώιμο στάδιο, στο επίπεδο παραγωγής προϊόντων χάλυβα, και ιδίως στις πρακτικές των τριών χαλυβουργιών (και όχι στο επίπεδο των εταιριών εμπορίας, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, και δη ελλείπει οποιασδήποτε ένδειξης για παραβατική από μέρους των εταιριών εμπορίας συμπεριφορά) δεν απαιτήθηκε η διεξαγωγή παρεπόμενων ή/και πρόσθετων μέτρων έρευνας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούσαν την εταιρία [...] (σε συνέχεια και του επιτόπιου ελέγχου). Για το λόγο αυτό, δεν συντρέχει, κατά την κρίση της Επιτροπής, λόγος για τον καταλογισμό στην εταιρία [...] άρνησης παροχής στοιχείων ή/και παρακώλυσης ελέγχου, δυνάμει των άρθρων 38 και 39 του Ν. 3959/2011 αντίστοιχα, στις ειδικές περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια αποφάσισε **ομόφωνα** και σε φανερή ψηφοφορία τα ακόλουθα:

³²⁴ [...].

³²⁵ [...].

³²⁶ [...].

1. Απορρίπτει τις καταγγελίες της εταιρίας IRON TENCO Α.Ε. και του ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ της ΕΛΛΑΔΑΣ (ΤΕΕ), σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στο σκεπτικό.
2. Δεν διαπιστώνει παραβάσεις των άρθρων 1 και 2 του Ν. 3959/2011, όπως ισχύει, (πρώην άρθρα 1 και 2 του Ν. 703/77) στην υπό κρίση υπόθεση (αυτεπάγγελτη έρευνα και συνεξεταζόμενες καταγγελίες στον κλάδο παραγωγής και εμπορίας προϊόντων χάλυβα), σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στο σκεπτικό, και αποφαινεται ότι δεν συντρέχει λόγος περαιτέρω δράσης της με βάση τα άρθρα 101 και 102 ΣΛΕΕ.

Η απόφαση εκδόθηκε την **7^η Οκτωβρίου 2015**.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ. 1 του ν. 3959/2011.

Ο Πρόεδρος

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Δημήτριος Κυριτσάκης

Δημήτριος Λουκάς

Η Γραμματέας

Ηλιάνα Κούτρα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Πίνακας 1 : Έλεγχοι της εταιρείας ΕΒΕΤΑΜ ΑΕ, ανά χώρα προέλευσης (2004-2008).

Έλεγχοι της εταιρίας ΕΒΕΤΑΜ ΑΕ , ανά χώρα προέλευσης του προϊόντος, (2004-2008)						
	2004	2005	2006	2007	2008	ΣΥΝΟΛΟ
Προϊόντα εγχώριας καταγωγής	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Προϊόντα καταγωγής Ε.Ε.	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
% ΧΟΣ προέλευσης ΕΕ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

Προϊόντα καταγωγής ΕΖΕΣ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Προϊόντα καταγωγής εκτός Ε.Ε.	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
% ΧΟΣ προέλευσης εκτός ΕΕ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΥΝΟΛΟ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Η υπ' αριθ.πρωτ.8178/13.11.2009 επιστολή της ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε.

Πίνακας 2 : Κύκλος Εργασιών ΕΒΕΤΑΜ και ποσοστό εσόδων που προέρχονται από ελέγχους ΧΟΣ, ανά προέλευση (2004 -2012).

Κύκλος Εργασιών ΕΒΕΤΑΜ και ποσοστό εσόδων που προέρχονται από ελέγχους ΧΟΣ, ανά προέλευση (2004 -2012)										
ΕΤΟΣ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΧΟΣ	ΕΕ	ΕΕ %	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΛΛ %	ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ	ΤΧ %	ΣΥΝΟΛΟ ΧΟΣ	ΣΥΝ %
2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2011	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2012	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του από 9.10.2013 ελέγχου στην εταιρία ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε.

Πίνακας 3 : Διάρκεια διενέργειας ελέγχων ΧΟΣ από την εταιρία ΕΒΕΤΑΜ.

ΕΒΕΤΑΜ				
ΑΑ	Ημερομηνία Εισόδου	Ημερομηνία Εξόδου	Διάρκεια Ελέγχων σε ημέρες	Εταιρία
1	25/1/2005	1/3/2005	35	[...]
2	14/2/2006	8/3/2006	22	[...]
3	3/3/2006	11/4/2006	39	[...]
4	6/3/2007	22/3/2007	16	[...]
5	2/3/2007	19/3/2007	17	[...]
6	7/1/2008	29/1/2008	22	[...]
7	3/10/2008	6/11/2008	34	[...]
8	22/10/2009	21/12/2009	60	[...]

9	19/10/2009	22/12/2009	64	[...]
10	28/12/2004	13/1/2005	16	[...]

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων του από 9.10.2013 ελέγχου στην εταιρία ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε.

Πίνακας 8. Ημερομηνίες μεταβολών τιμών – [...]									
ΕΤΟΣ	ΜΗΝΑΣ	[...]			[...]		[...]		
		ημερομηνία έκδοσης	ημερομηνία ισχύος	ποσό μεταβολής	ημερομηνία ισχύος	ποσό μεταβολής	ημερομηνία ισχύος	ποσό μεταβολής	Προσφορές
2008	Δεκέμβριος 2008	9/12/2008	9/12/2008	30	9/12/2008	30			
	Νοέμβριος 2008	7/11/2008	7/11/2008	-30	7/11/2008	-30			
	Οκτώβριος 2008	30/10/2008	30/10/2008	-30	30/10/2008	-30			

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

		17/10/2008	17/10/2008	-40	17/10/2008	-50			
Σεπτέμβριος 2008		22/9/2008	23/9/2008	-179	24/9/2008	-140			
		18/9/2008	19/9/2008	-50	19/9/2008	-50			
		9/9/2008	10/9/2008	-40	10/9/2008	-40			
		27/8/2008	28/8/2008	-30	28/8/2008	-30			
Αύγουστος 2008		8/8/2008	8/8/2008	-20	8/8/2008	-20			
		1/8/2008	4/8/2008	-30	4/8/2008	-30			
		25/6/2008	25/6/2008	20	25/6/2008	20	24/6/2008	20	[...]
Ιούνιος 2008		13/6/2008	16/6/2008	30	16/6/2008	30	13/6/2008	30	[...]
		4/6/2008	5/6/2008	20	5/6/2008	20	4/6/2008	20	[...]
		30/5/2008	2/6/2008	30	2/6/2008	30			[...]
		23/5/2008	26/5/2008	30	26/5/2008	30	23/5/2008	70	[...]
Μάιος 2008		19/5/2008	19/5/2008	40	19/5/2008	40			[...]
		5/5/2008	5/5/2008	30	5/5/2008	30	5/5/2008	30	[...]
		14/4/2008	14/4/2008	30	15/4/2008	30	14/4/2008	30	[...]
Απρίλιος 2008							7/4/2008	20	[...]
		3/4/2008	4/4/2008	20	4/4/2008	20			
		31/3/2008	1/4/2008	20	1/4/2008	20	31/3/2008	60	[...]
		21/3/2008	24/3/2008	20	24/3/2008	20			[...]
Μάρτιος 2008		14/3/2008	14/3/2008	20	14/3/2008	20			[...]
			27/2/2008	20	27/2/2008	20	27/2/2008	20	[...]
Φεβρουάριος 2008		31/1/2008	1/2/2008	20	1/2/2008	20	1/2/2008	20	[...]
		11/1/2008	11/1/2008	20	14/1/2008	20	11/1/2008	20	[...]
Ιανουάριος 2008		4/1/2008	7/1/2008	30	7/1/2008	30			

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

2007	Νοέμβριος 2007	29/11/2007	29/11/2007	20	29/11/2007	20			
	Οκτώβριος 2007	10/10/2007	10/10/2007	-20	15/10/2007	-20	11/10/2007	-20	[...]
	Σεπτέμβριος 2007	12/9/2007	12/9/2007	20	12/9/2007	20	12/9/2007	20	[...]
		6/9/2007	7/9/2007	20	7/9/2007	20	6/9/2007	20	[...]
	Ιούλιος 2007	20/7/2007	20/7/2007	-15	20/7/2007	-15			[...]
	Ιούνιος 2007	14/6/2007	14/6/2007	-20	14/6/2007	-20	14/6/2007	-20	[...]
		4/6/2007	4/6/2007	-10	4/6/2007	-10	4/6/2007	-10	[...]
	Μάιος 2007	28/5/2007	29/5/2007	-10	29/5/2007	-10	29/5/2007	-10	[...]
		17/5/2007	17/5/2007	-20	17/5/2007	-20	17/5/2007	-20	[...]
	Μάρτιος 2007	9/3/2007	9/3/2007	30	9/3/2007	30	9/3/2007	30	[...]
		5/3/2007	5/3/2007	20	5/3/2007	20			[...]
	Φεβρουάριος 2007		21/2/2007	20	21/2/2007	20	21/2/2007	20	[...]
Ιανουάριος 2007	12/1/2007	12/1/2007	-20	12/1/2007	-20				

Πίνακας 9. Τιμοκατάλογοι της εταιρείας [...]

ΕΤΟΣ	ΜΗΝΑΣ	[...]		[...]		[...]		
		ημερομηνία ισχύος	ποσό μεταβολής	ημερομηνία ισχύος	ποσό μεταβολής	ημερομηνία αποστολής τιμοκ.	ημερομηνία ισχύος τιμοκ.	ποσό μεταβολής
2006	Σεπτέμβριος 2006	25/9/2006	15	25/9/2006	15			
	Ιούνιος 2006	19/6/2006	20	19/6/2006	20			
	Απρίλιος 2006	3/4/2006	10	3/4/2006	10			
	Μάρτιος 2006	7/3/2006	10	7/3/2006	10			

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

	Φεβρουάριος 2006	20/2/2006	10	20/2/2006	10	20/2/2006	1/3/2006	10
		13/2/2006	15	13/2/2006	15	13/2/2006	22/2/2006	15
	Ιανουάριος 2006			30/1/2006	10	30/1/2006	8/2/2006	10
						23/10/2005	1/11/2005	-50
2005	Οκτώβριος 2005	20/10/2005	-20	20/10/2005	-20			
	Σεπτέμβριος 2005	12/9/2005	20	12/9/2005	20	12/9/2005	12/10/2005	20
	Αύγουστος 2005	26/8/2005	30	26/8/2005	30	25/8/2005	25/9/2005	30
	Ιούλιος 2005	29/7/2005	20	29/7/2005	20	29/7/2005	29/8/2005	20
		19/7/2005	15	19/7/2005	15	18/7/2005	18/8/2005	15
		12/7/2005	20	12/7/2005	20	11/7/2005	11/8/2005	20
		6/7/2005	20	6/7/2005	20	6/7/2005	6/8/2005	20
	Ιούνιος 2005	10/6/2005	-15	9/6/2005	-15	10/6/2005	10/7/2005	-15
	Μάιος 2005	20/5/2005	-20	20/5/2005	-20	20/5/2005	20/6/2005	-20
	Φεβρουάριος 2005					28/2/2005	28/3/2005	-20
2004	Νοέμβριος 2004	25/11/2004	-15	24/11/2004	-5	29/11/2004	29/12/2004	-15
						15/11/2004	15/12/2004	-60
		11/11/2004	-20					
	Σεπτέμβριος 2004	16/9/2004	30			17/9/2004	17/10/2004	30
		3/9/2004	30	2/9/2004	30	3/9/2004	3/10/2004	30
	Ιούλιος 2004	5/7/2004	-20	2/7/2004	-20			
						21/6/2004	21/7/2004	-20
Ιούνιος 2004	14/6/2004	-20	14/6/2004	-40				

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

Πίνακας 10: Μέσοι ημερήσιοι όροι εκπτώσεων των εταιριών [...] προς τους μεγαλύτερους πελάτες τους κατά τις κοινές ημερομηνίες μεταβολών των τιμοκαταλόγων τους.

	2/6/2004	-20						
Μάρτιος 2004	31/3/2004	20	31/3/2004	45	31/3/2004	30/4/2004	20	
	10/3/2004	25			11/3/2004	11/4/2004	25	
Φεβρουάριος 2004	27/2/2004	20	27/2/2004	20	27/2/2004	27/3/2004	20	
Ιανουάριος 2004	7/1/2004		7/1/2004		7/1/2004	7/2/2004		

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	[...] ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ (Μ.Ο.)	[...] ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ (Μ.Ο.)
7/1/2004	[...]	[...]
27/2/2004	[...]	[...]
31/3/2004	[...]	[...]
14/6/2004	[...]	[...]
2/9/2004	[...]	[...]
24/11/2004	[...]	[...]
20/5/2005	[...]	[...]
9/6/2005	[...]	[...]
6/7/2005	[...]	[...]
12/7/2005	[...]	[...]
19/7/2005	[...]	[...]
29/7/2005	[...]	[...]
26/8/2005	[...]	[...]
12/9/2005	[...]	[...]
20/10/2005	[...]	[...]
13/2/2006	[...]	[...]
20/2/2006	[...]	[...]
7/3/2006	[...]	[...]
3/4/2006	[...]	[...]
19/6/2006	[...]	[...]
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	[...]	[...]
25/9/2006	[...]	[...]
12/1/2007	[...]	[...]
21/2/2007	[...]	[...]
5/3/2007	[...]	[...]
9/3/2007	[...]	[...]
17/5/2007	[...]	[...]
29/5/2007	[...]	[...]
4/6/2007	[...]	[...]
14/6/2007	[...]	[...]
20/7/2007	[...]	[...]
7/9/2007	[...]	[...]
12/9/2007	[...]	[...]
15/10/2007	[...]	[...]
29/11/2007	[...]	[...]
7/1/2008	[...]	[...]
14/1/2008	[...]	[...]
1/2/2008	[...]	[...]
27/2/2008	[...]	[...]

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

14/3/2008	[...]	[...]
24/3/2008	[...]	[...]
1/4/2008	[...]	[...]
4/4/2008	[...]	[...]
15/4/2008	[...]	[...]
5/5/2008	[...]	[...]
19/5/2008	[...]	[...]
26/5/2008	[...]	[...]
2/6/2008	[...]	[...]
5/6/2008	[...]	[...]
16/6/2008	[...]	[...]
25/6/2008	[...]	[...]
4/8/2008	[...]	[...]
8/8/2008	[...]	[...]
28/8/2008	[...]	[...]
10/9/2008	[...]	[...]
19/9/2008	[...]	[...]
24/9/2008	[...]	[...]
17/10/2008	[...]	[...]
30/10/2008	[...]	[...]
7/11/2008	[...]	[...]
9/12/2008	[...]	[...]
26/1/2009	[...]	[...]
19/2/2009	[...]	[...]
23/2/2009	[...]	[...]
9/3/2009	[...]	[...]
7/5/2009	[...]	[...]
25/8/2009	[...]	[...]
31/8/2009	[...]	[...]
8/1/2010	[...]	[...]
4/3/2010	[...]	[...]
15/3/2010	[...]	[...]
29/3/2010	[...]	[...]
9/4/2010	[...]	[...]
1/7/2010	[...]	[...]
24/8/2010	[...]	[...]
22/11/2010	[...]	[...]
10/12/2010	[...]	[...]
21/1/2011	[...]	[...]

Πίνακας 11: Εκπτώσεις (ΜΟ) της εταιρίας [...] προς τους μεγαλύτερους πελάτες τους κατά τις κοινές ημερομηνίες μεταβολών

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

των τιμοκαταλόγων τους.						
ΗΜΝΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/1/2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
27/2/2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
31/3/2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
14/6/2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
3/9/2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
25/11/2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
20/5/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
10/6/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
6/7/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
12/7/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
19/7/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
29/7/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
26/8/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
12/9/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
20/10/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
13/2/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
20/2/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/3/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
3/4/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
19/6/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΗΜΝΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
25/9/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

12/1/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
21/2/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5/3/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
9/3/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
17/5/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
29/5/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4/6/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
14/6/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
20/7/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/9/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
12/9/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
10/10/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
29/11/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/1/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
11/1/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
1/2/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
27/2/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
14/3/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
24/3/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
HMNIA	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
1/4/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4/4/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
14/4/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

5/5/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
19/5/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
26/5/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2/6/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5/6/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
16/6/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
25/6/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4/8/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
8/8/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
28/8/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
10/9/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
19/9/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
23/9/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
17/10/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
30/10/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/11/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
9/12/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
27/1/2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
23/2/2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
24/2/2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
9/3/2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/5/2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
25/8/2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
1/9/2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

8/1/2010	[...]	[...]	[...]			
4/3/2010	[...]	[...]	[...]			
15/3/2010	[...]	[...]	[...]			
29/3/2010	[...]	[...]	[...]			
9/4/2010	[...]	[...]	[...]			
1/7/2010	[...]	[...]	[...]			
24/8/2010	[...]	[...]	[...]			
22/11/2010	[...]	[...]	[...]			
10/12/2010	[...]	[...]	[...]			
20/1/2011	[...]	[...]	[...]			

Πίνακας 12: Εκπτώσεις (Μ.Ο) της εταιρίας [...] προς τους μεγαλύτερους πελάτες τους κατά τις κοινές ημερομηνίες μεταβολών των τιμοκαταλόγων τους

ΗΜΝΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/1/2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
27/2/2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
31/3/2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
14/6/2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2/9/2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
24/11/2004	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
20/5/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
9/6/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
6/7/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
12/7/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
19/7/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
29/7/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
26/8/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
12/9/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
20/10/2005	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
13/2/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
20/2/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/3/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
3/4/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
19/6/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

25/9/2006	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
12/1/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
21/2/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5/3/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
9/3/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
17/5/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
29/5/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4/6/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
14/6/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
20/7/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/9/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
12/9/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
15/10/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
29/11/2007	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/1/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
14/1/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
1/2/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
27/2/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
14/3/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
24/3/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
1/4/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4/4/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
15/4/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5/5/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

19/5/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
26/5/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΗΜΝΙΑ	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2/6/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5/6/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
16/6/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
25/6/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4/8/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
8/8/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
28/8/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
10/9/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
19/9/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
24/9/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
17/10/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
30/10/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/11/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
9/12/2008	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
26/1/2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
19/2/2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
23/2/2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
9/3/2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7/5/2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
25/8/2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
31/8/2009	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

8/1/2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4/3/2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
15/3/2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
29/3/2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
9/4/2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
1/7/2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
24/8/2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
22/11/2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
10/12/2010	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
21/1/2011	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Augmented Dickey-Fuller (ADF), Phillips- Perron & Levin, Li & Chu έλεγχοι μοναδιαίας ρίζας (ADF, PP & LLC unit root tests) των λογάριθμων και των διαφορών των μέσων μηνιαίων τιμών χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος (ΧΟΣ Φ8-Φ25) στο εσωτερικό & εξωτερικό των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πίνακας 1: Augmented Dickey-Fuller (ADF) & Levin, Li & Chu έλεγχοι μοναδιαίας ρίζας (ADF & LLC unit root tests) των λογάριθμων των εγχώριων μέσων μηνιαίων τιμών χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος (ΧΟΣ Φ8-Φ25) στην Ελλάδα των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ.*			
Έλεγχοι μοναδιαίας ρίζας			
ΛΜΜΤΕΣ ΣΙΔ			
Κριτική τιμή ελέγχου	ADF έλεγχος	MacKinnon μονόπλευρες τιμές p-values	Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)
	0,21* (-6,28)**	0,75* (0,00)**	1* (0)**
0,01	-2,59* (-2,59)**		
0,05	-1,94* (-1,94)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		
ΛΜΜΤΕΣ ΧΑΛΥΒ			
Κριτική τιμή ελέγχου	ADF έλεγχος	MacKinnon μονόπλευρες τιμές p-values	Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)
	0,26* (-2,17)**	0,76* (0,03)**	0* (11)**
0,01	-2,59* (-2,60)**		
0,05	-1,94* (-1,95)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		
ΛΜΜΤΕΣ ΧΕ			
Κριτική τιμή ελέγχου	ADF έλεγχος	MacKinnon μονόπλευρες τιμές p-values	Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)
	0,40* (5,67)**	0,80* (0,00)**	2* (1)**
0,01	-2,60* (-2,60)**		
0,05	-1,95* (-1,95)**		
0,10	-1,61* (-2,59)**		
ΛΜΜΤΕΣ ΣΙΔ – ΛΜΜΤΕΣ ΧΑΛΥΒ – ΛΜΜΤΕΣ ΧΕ			
	LLC έλεγχος	p-values***	Αριθμός υστερήσεων (Schwartz κριτήριο)
	(0,70)* (-5,70)**	(0,52)* (0,00)**	(2)* (1)**

H₀: ύπαρξη μοναδιαίας ρίζας (unit root).
 Επεξηγήσεις:
 *Οι λογάριθμοι των μέσων μηνιαίων τιμών ΧΟΣ Φ8-Φ25 αναφέρονται στην περίοδο από 1/1/2004 έως 30/6/2011.
 * σε επίπεδα (in levels)
 ** σε πρώτες διαφορές (in first differences)
 *** Οι πιθανότητες ακολουθούν ασυμπτωτική κανονική κατανομή.
 ΛΜΜΤΕΣ_ΣΙΔ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΣΙΔΕΝΟΡ στην Ελλάδα.
 ΛΜΜΤΕΣ_ΧΕ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ στην Ελλάδα.
 ΛΜΜΤΕΣ_ΧΑΛΥΒ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ στην Ελλάδα.

Πίνακας 2: Augmented Dickey-Fuller (ADF) & Levin, Li & Chu έλεγχοι μοναδιαίας ρίζας (ADF & LLC unit root tests) των λογάριθμων των μέσων μηνιαίων τιμών χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος (ΧΟΣ Φ8-Φ25) στο εξωτερικό των εταιριών ΣΙΑΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ.*

Έλεγχος μοναδιαίας ρίζας			
ΛΜΜΤΕΞ_ΣΙΑ			
Κριτική τιμή ελέγχου	ADF έλεγχος	MacKinnon	Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)
		μονόπλευρες τιμές p-values	
	0,32* (-6,48)**	0,78* (0,00)**	2* (1)**
0,01	-2,59* (-2,59)**		
0,05	-1,94* (-1,94)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		
ΛΜΜΤΕΞ_ΧΑΛΥΒ			
Κριτική τιμή ελέγχου	ADF έλεγχος	MacKinnon	Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)
		μονόπλευρες τιμές p-values	
	0,21* (-6,28)**	0,75* (0,00)**	1* (0)**
0,01	-2,59* (-2,59)**		
0,05	-1,94* (-1,94)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		
ΛΜΜΤΕΞ_ΧΕ			
Κριτική τιμή ελέγχου	ADF έλεγχος	MacKinnon	Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)
		μονόπλευρες τιμές p-values	
	0,34* (-7,61)**	0,78* (0,00)**	0* (0)**
0,01	-2,60* (-2,60)**		
0,05	-1,95* (-1,95)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		
ΛΜΜΤΕΞ_ΣΙΑ – ΛΜΜΤΕΞ_ΧΑΛΥΒ – ΛΜΜΤΕΞ_ΧΕ			
	LLC έλεγχος	p-values***	Αριθμός υστερήσεων (Schwartz κριτήριο)
	(0,44)* (-7,60)**	(0,67)* (0,00)**	(2)* (0)**

H₀: ύπαρξη μοναδιαίας ρίζας (unit root).
 Επεξηγήσεις:
 *Οι λογάριθμοι των μέσων μηνιαίων τιμών ΧΟΣ Φ8-Φ25 αναφέρονται στην περίοδο από 1/1/2004 έως 30/6/2011.
 * σε επίπεδα (in levels).
 ** σε πρώτες διαφορές (in first differences).
 *** Οι πιθανότητες ακολουθούν ασυμπτωτική κανονική κατανομή.
 ΛΜΜΤΕΞ_ΣΙΑ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΣΙΑΕΝΟΡ στην Ελλάδα.
 ΛΜΜΤΕΞ_ΧΕ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ στην Ελλάδα.
 ΛΜΜΤΕΞ_ΧΑΛΥΒ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ στην Ελλάδα.

Πίνακας 3: Phillips- Perron έλεγχοι μοναδιαίας ρίζας (PP unit root tests) των λογάριθμων των εγχώριων μέσων μηνιαίων τιμών χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος (ΧΟΣ Φ8-Φ25) στην Ελλάδα των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ.*

Έλεγχοι μοναδιαίας ρίζας			
ΛΜΜΤΕΣ_ΣΙΔ			
Κριτική τιμή ελέγχου	MacKinnon		
	PP έλεγχος	μονόπλευρες τιμές p-values	(Bandwidth Newey-West κριτήριο)
	0,39* (-6,10)**	0,79* (0,00)**	1* (5)**
0,01	-2,59* (-2,59)**		
0,05	-1,94* (-1,94)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		
ΛΜΜΤΕΣ_ΧΑΛΥΒ			
Κριτική τιμή ελέγχου	MacKinnon		
	PP έλεγχος	μονόπλευρες τιμές p-values	(Bandwidth Newey-West κριτήριο)
	0,28* (-10,09)**	0,77* (0,00)**	1* (2)**
0,01	-2,59* (-2,59)**		
0,05	-1,94* (-1,94)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		
ΛΜΜΤΕΣ_ΧΕ			
Κριτική τιμή ελέγχου	MacKinnon		
	PP έλεγχος	μονόπλευρες τιμές p-values	(Bandwidth Newey-West κριτήριο)
	0,34* (-3,92)**	0,78* (0,00)**	2* (13)**
0,01	-2,60* (-2,60)**		
0,05	-1,95* (-1,95)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		

H₀: ύπαρξη μοναδιαίας ρίζας (unit root).
Επεξηγήσεις:
*Οι λογάριθμοι των μέσων μηνιαίων τιμών ΧΟΣ Φ8-Φ25 αναφέρονται στην περίοδο από 1/1/2004 έως 30/6/2011.
* σε επίπεδα (in levels).
** σε πρώτες διαφορές (in first differences).
ΛΜΜΤΕΣ_ΣΙΔ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΣΙΔΕΝΟΡ στην Ελλάδα.
ΛΜΜΤΕΣ_ΧΕ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ στην Ελλάδα.
ΛΜΜΤΕΣ_ΧΑΛΥΒ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ στην Ελλάδα.

Πίνακας 4: Phillips- Perron έλεγχοι μοναδιαίας ρίζας (PP unit root tests) των λογάριθμων των μέσων μηνιαίων τιμών χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος (ΧΟΣ Φ8-Φ25) στο εξωτερικό των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ.*

Έλεγχοι μοναδιαίας ρίζας			
ΛΜΜΤΕΣ_ΣΙΔ			
Κριτική τιμή ελέγχου	MacKinnon		
	PP έλεγχος	μονόπλευρες τιμές p-values	(Bandwidth Newey-West κριτήριο)
	0,65* (-5,28)**	0,86* (0,00)**	2* (11)**
0,01	-2,59* (-2,59)**		
0,05	-1,94* (-1,94)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		
ΛΜΜΤΕΣ_ΧΑΛΥΒ			
Κριτική τιμή ελέγχου	MacKinnon		
	PP έλεγχος	μονόπλευρες τιμές p-values	(Bandwidth Newey-West κριτήριο)
	0,06* (-3,06)**	0,70* (0,00)**	9* (3)**
0,01	-2,63* (-2,66)**		
0,05	-1,95* (-1,96)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		
ΛΜΜΤΕΣ_ΧΕ			
Κριτική τιμή ελέγχου	MacKinnon		
	PP έλεγχος	μονόπλευρες τιμές p-values	(Bandwidth Newey-West κριτήριο)
	0,32* (-7,58)**	0,77* (0,00)**	2* (2)**
0,01	-2,60* (-2,60)**		
0,05	-1,95* (-1,95)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		
<p>H₀: ύπαρξη μοναδιαίας ρίζας (unit root). Επεξηγήσεις: *Οι λογάριθμοι των μέσων μηνιαίων τιμών ΧΟΣ Φ8-Φ25 αναφέρονται στην περίοδο από 1/1/2004 έως 30/6/2011. * σε επίπεδα (in levels). ** σε πρώτες διαφορές (in first differences). ΛΜΜΤΕΣ_ΣΙΔ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΣΙΔΕΝΟΡ στην Ελλάδα. ΛΜΜΤΕΣ_ΧΕ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ στην Ελλάδα. ΛΜΜΤΕΣ_ΧΑΛΥΒ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ στην Ελλάδα.</p>			

Πίνακας 5: Augmented Dickey-Fuller (ADF) & Levin, Li & Chu έλεγχοι μοναδιαίας ρίζας (ADF, LLC unit root tests) των διαφορών των λογάριθμων* των εγχώριων μέσων μηνιαίων τιμών χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος (ΧΟΣ Φ8-Φ25) στην Ελλάδα των εταιριών ΣΙΑΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έλεγχος μοναδιαίας ρίζας			
ΛΜΜΤΕΣ_ΣΙΑ - ΛΜΜΤΕΣ_ΧΑΛΥΒ			
Κριτική τιμή ελέγχου	MacKinnon		Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)
	ADF έλεγχος	μονόπλευρες τιμές (p-values)	
	-0,54* (-4,52)**	0,48* (0,00)**	11* (11)**
0,01	-2,59* (-2,60)**		
0,05	-1,95* (-1,95)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		
ΛΜΜΤΕΣ_ΣΙΑ - ΛΜΜΤΕΣ_ΧΕ			
Κριτική τιμή ελέγχου	MacKinnon		Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)
	ADF έλεγχος	μονόπλευρες τιμές (p-values)	
	-0,69* (-5,70)**	0,42* (0,00)**	11* (10)**
0,01	-2,60* (-2,60)**		
0,05	-1,95* (-1,95)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		
ΛΜΜΤΕΣ_ΧΑΛ - ΛΜΜΤΕΣ_ΧΕ			
Κριτική τιμή ελέγχου	MacKinnon		Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)
	ADF έλεγχος	μονόπλευρες τιμές (p-values)	
Test critical value	-0,75* (-4,28)**	0,39* (0,00)**	11* (11)**
0,01	-2,60* (-2,60)**		
0,05	-1,95* (-1,95)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		
ΛΜΜΤΕΣ_ΣΙΑ - ΛΜΜΤΕΣ_ΧΑΛΥΒ, ΛΜΜΤΕΣ_ΣΙΑ - ΛΜΜΤΕΣ_ΧΕ, ΛΜΜΤΕΣ_ΧΑΛ - ΛΜΜΤΕΣ_ΧΕ			
	LLC έλεγχος	p-values***	Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)
	(-1,21)* (-4,74)**	(0,11)* (0,00)**	(11)* (11)**
H ₀ : ύπαρξη μοναδιαίας ρίζας (unit root).			
Επεξηγήσεις:			
*Οι λογάριθμοι των μέσων μηνιαίων τιμών ΧΟΣ Φ8-Φ25 αναφέρονται στην περίοδο από 1/1/2004 έως 30/6/2011.			
* σε επίπεδα (in levels)			
** σε πρώτες διαφορές (in first differences)			
*** Οι πιθανότητες ακολουθούν ασυμπτωτική κανονική κατανομή.			
ΛΜΜΤΕΣ_ΣΙΑ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΣΙΑΔΕΝΟΡ στην Ελλάδα.			
ΛΜΜΤΕΣ_ΧΕ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ στην Ελλάδα.			
ΛΜΜΤΕΣ_ΧΑΛΥΒ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ στην Ελλάδα.			

Πίνακας 6: Augmented Dickey-Fuller (ADF) & Levin, Li & Chu έλεγχοι μοναδιαίας ρίζας (ADF, LLC unit root tests) των διαφορών των λογάριθμων των μέσων μηνιαίων τιμών χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος (ΧΟΣ Φ8-Φ25) στο εξωτερικό των εταιριών ΣΙΔΕΝΟΡ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ & ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ.*

Έλεγχοι μοναδιαίας ρίζας			
ΛΜΜΤΕΞ_ΣΙΑ - ΛΜΜΤΕΞ_ΧΑΛΥΒ***			
Κριτική τιμή ελέγχου	ADF έλεγχος	MacKinnon μονόπλευρες τιμές (p-values)	Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)
	-	-	-
0,01	-		
0,05	-		
0,10	-		
ΛΜΜΤΕΞ_ΣΙΑ - ΛΜΜΤΕΞ_ΧΕ			
Κριτική τιμή ελέγχου	ADF έλεγχος	MacKinnon μονόπλευρες τιμές (p-values)	Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)
	-6,35* (-6,17)**	0,00* (0,00)**	1* (6)**
0,01	-2,60* (-2,60)**		
0,05	-1,95* (-1,95)**		
0,10	-1,61* (-1,61)**		
ΛΜΜΤΕΞ_ΧΑΛ - ΛΜΜΤΕΞ_ΧΕ***			
Κριτική τιμή ελέγχου	ADF έλεγχος	MacKinnon μονόπλευρες τιμές (p-values)	Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)
Test critical value	-	-	-
0,01	-		
0,05	-		
0,10	-		
ΛΜΜΤΕΞ_ΣΙΑ - ΛΜΜΤΕΞ_ΧΑΛΥΒ, ΛΜΜΤΕΞ_ΣΙΑ - ΛΜΜΤΕΞ_ΧΕ, ΛΜΜΤΕΞ_ΧΑΛ - ΛΜΜΤΕΞ_ΧΕ			
	LLC έλεγχος	p-values****	Αριθμός υστερήσεων (Akaike κριτήριο)
	(-6,58)* (-5,79)**	(0,00)* (0,00)**	(1)* (1)**
H ₀ : ύπαρξη μοναδιαίας ρίζας (unit root).			
Επεξηγήσεις:			
*Οι λογάριθμοι των μέσων μηνιαίων τιμών ΧΟΣ Φ8-Φ25 αναφέρονται στην περίοδο από 1/1/2004 έως 30/6/2011.			
* σε επίπεδα (in levels)			
** σε πρώτες διαφορές (in first differences)			
*** Λόγω του μικρού αριθμού παρατηρήσεων δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα από την εφαρμογή του έλεγχου			
**** Οι πιθανότητες ακολουθούν ασυμπτωτική κανονική κατανομή.			
ΛΜΜΤΕΞ_ΣΙΑ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΣΙΔΕΝΟΡ στην Ελλάδα.			
ΛΜΜΤΕΞ_ΧΕ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ στην Ελλάδα.			
ΛΜΜΤΕΞ_ΧΑΛΥΒ: Λογάριθμος της Μέσης Μηνιαίας Τιμής της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ στην Ελλάδα.			